

วารสารทางวิชาการ

ราชภัฏกรุงเก่า

ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 2538

ISSN 0859-1040

จากวิทยาลัยครู
สู่สถาบันราชภัฏ

วารสารทางวิชาการ

ราชภัฏกรุงเก่า

ISSN 0859-1040

วารสารทางวิชาการ ราชภัฏกรุงเทพฯ

ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 2538

เจ้าของ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ที่ปรึกษา อธิการสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
รองอธิการสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ และนักศึกษา รวมทั้งบุคคลภายนอก
2. เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อส่งเสริมภาระหน้าที่หลักทางด้านบริการทางวิชาการแก่ชุมชนและของท้องถิ่น

บรรณาธิการบริหาร

รองศาสตราจารย์ ดร.บุหงา วัฒนนะ

ผู้ช่วยบรรณาธิการบริหาร

อาจารย์อิสระ โกวิทวิบูล

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ รัตนภาณุศร

กองบรรณาธิการ

อาจารย์นงลักษณ์ แซ่มโซติ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ราศรี ธรรมนิยม

อาจารย์ปัญญา คงทรัพย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปราณี ดันประยูร

อาจารย์อำนาจ ชัยวณิชย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ

อาจารย์ไพลิน ศรีสะอาด

อาจารย์อุทัย ภูเจริญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิโรจน์ แสงวงผล

อาจารย์อำนาจ ไตประเสริฐ

ปก-ศิลปกรรม-รูปเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิพนธ์ ทวีกาญจน์

อาจารย์รัตนา รักสกุลพาณิชย์

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์เทียนวัฒนา อโยธยา โทร. 035 - 335878, 335527

เนื้อหาสาระและทัศนะในวารสารราชภัฏกรุงเทพฯ เป็นหลักการ
และทัศนะของผู้เขียนแต่ละคน กองบรรณาธิการและสถาบันราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป

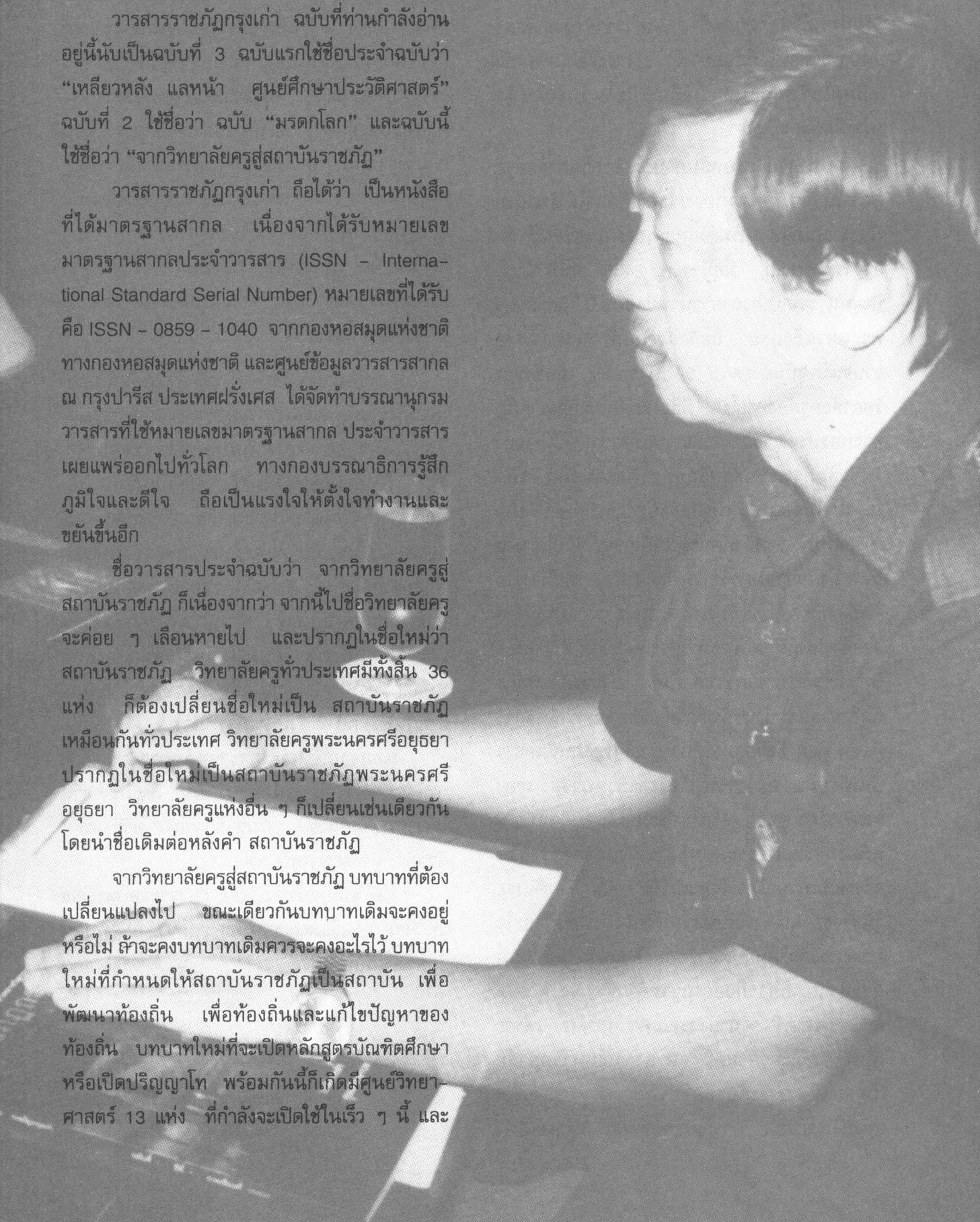
บทบรรณาธิการ

วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ ฉบับที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้ นับเป็นฉบับที่ 3 ฉบับแรกใช้ชื่อประจำฉบับว่า “เหลียวหลัง แลหน้า ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์” ฉบับที่ 2 ใช้ชื่อว่า ฉบับ “มรดกโลก” และฉบับนี้ใช้ชื่อว่า “จากวิทยาลัยครูสู่สถาบันราชภัฏ”

วารสารราชภัฏกรุงเทพฯ ถือได้ว่าเป็นหนังสือที่ได้มาตรฐานสากล เนื่องจากได้รับหมายเลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (ISSN - International Standard Serial Number) หมายเลขที่ได้รับคือ ISSN - 0859 - 1040 จากกองหอสมุดแห่งชาติ ทางกองหอสมุดแห่งชาติ และศูนย์ข้อมูลวารสารสากล กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ได้จัดทำบรรณานุกรมวารสารที่ใช้หมายเลขมาตรฐานสากล ประจำวารสารเผยแพร่ออกไปทั่วโลก ทางกองบรรณาธิการรู้สึกภูมิใจและดีใจ ถือเป็นแรงใจให้ตั้งใจทำงานและขยันขึ้นอีก

ชื่อวารสารประจำฉบับว่า จากวิทยาลัยครูสู่สถาบันราชภัฏ ก็เนื่องจากว่า จากนี้ไปชื่อวิทยาลัยครูจะค่อย ๆ เลือนหายไป และปรากฏในชื่อใหม่ว่า สถาบันราชภัฏ วิทยาลัยครูทั่วประเทศมีทั้งสิ้น 36 แห่ง ก็ต้องเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น สถาบันราชภัฏเหมือนกันทั่วประเทศ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ปรากฏในชื่อใหม่เป็นสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูแห่งอื่น ๆ ก็เปลี่ยนเช่นเดียวกัน โดยนำชื่อเดิมต่อหลังคำ สถาบันราชภัฏ

จากวิทยาลัยครูสู่สถาบันราชภัฏ บทบาทที่ต้องเปลี่ยนแปลงไป ขณะเดียวกันบทบาทเดิมจะคงอยู่หรือไม่ ถ้าจะคงบทบาทเดิมควรจะคงอะไรไว้ บทบาทใหม่ที่กำหนดให้สถาบันราชภัฏเป็นสถาบัน เพื่อพัฒนาท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น บทบาทใหม่ที่จะเปิดหลักสูตรบัณฑิตศึกษา หรือเปิดปริญญาโท พร้อมกันนี้ก็เกิดมีศูนย์วิทยาศาสตร์ 13 แห่ง ที่กำลังจะเปิดใช้ในเร็ว ๆ นี้ และ

จะมีศูนย์วิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอีก 17 แห่ง ในสถาบัน
ราชภัฏที่เหลือนอกวันในเขตกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง
ที่ไม่มีศูนย์วิทยาศาสตร์ เราชาวราชภัฏจะแสดง
บทบาทและหน้าที่กันอย่างไร เราจะต้องเตรียมตัว
เตรียมใจรับสถานการณ์ที่จะเกิดในวันข้างหน้า
อย่างมีสติและปัญญา

บทความและบทสัมภาษณ์ จากวิทยาลัยครู
สถาบันราชภัฏทางกองบรรณาธิการได้นำเสนอ
เรื่องราวในอดีต เริ่มตั้งแต่การก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัด
อาจารย์ครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2435 จนมาถึงยุค
ปัจจุบัน รวมเป็นเวลายาวนานถึง 103 ปี วิทยาลัยครู
พระนครศรีอยุธยา ถือกำเนิดเมื่อปี พ.ศ. 2448
จวบจนปัจจุบันอายุครบ 90 ปีพอดี เมื่อชื่อของ
วิทยาลัยครูต้องหายไป มีชื่อใหม่คือสถาบันราชภัฏ
ทางกองบรรณาธิการอยากจะทราบว่าศิษย์เก่าของ
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยามีความรู้สึกนึกคิด
อย่างไรกับชื่อที่เปลี่ยนไปและบทบาทที่กำลังจะเกิด
ขึ้นมาใหม่ รวมถึงทัศนะที่ศิษย์เก่าจะให้กับสถาบัน
ได้ตกลงกันว่าสมควรอย่างยิ่งที่จะสัมภาษณ์เจาะใจ
ศิษย์เก่าที่ชื่อ ดำรง พุฒตาล คุณดำรง เป็นบุคคล
ตัวอย่าง เป็นบุคคลที่คนทั่วประเทศรู้จักดี เป็นบุคคล
ที่ทำอะไรก็ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นพิธีกร
นักจัดรายการ ทำบริษัททัวร์ท่องเที่ยว จัดทำนิตยสาร
คู่สม คู่สม ซึ่งมียอดจำหน่ายสูงสุดประเภทนิตยสาร
บันเทิงปนสาระ การนำเรื่องราวชีวิตบางส่วนของคุณ
ดำรงมาเสนอ จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลทั่วไป
ที่ต้องการจะให้ประสบผลสำเร็จในการดำรงชีวิต
การขอสัมภาษณ์เจาะใจคุณดำรง พุฒตาล ต้องรอ
วันว่างของคุณดำรงเป็นแรมเดือน เมื่อได้เจาะใจ
คุณดำรงแล้วก็คุ้มกับเวลาที่รอคอย และในบทความนี้
กองบรรณาธิการก็ขออนุญาตสัมภาษณ์ คุณบดี
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพราะ
เห็นว่า คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เปิดสอนถึง 3 ระดับ คือ ปริญญาตรี ปริญญาโท
และปริญญาเอก การสัมภาษณ์ท่าน เพื่อจะได้นำ

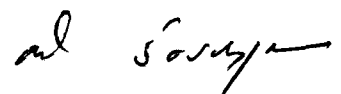
ข้อคิดของท่านไปปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้ประสบ
ความสำเร็จ เราไม่ต้องการทำงานชนิดลองผิดลองถูก
คิดอะไรได้ก็ทำไป แต่เราจะศึกษาประสบการณ์ของ
ผู้อื่นในการก้าวเดินไปข้างหน้าอย่างเชื่อมั่น

บทความเรื่อง ศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยา-
ศาสตร์ประยุกต์ ทางกองบรรณาธิการได้เรียน
ขออนุญาตสัมภาษณ์เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
เพื่อให้ทราบความคิดหรือแนวทางในการดำเนินงาน
ของศูนย์ฯ เพื่อให้อาจารย์ในสถาบันราชภัฏได้รับรู้
และช่วยกันดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ดังความ
ตั้งใจของท่านเลขาธิการฯ ท่านจะเกษียณอายุราชการ
ในสิ้นเดือนกันยายนี้นี้

บทสัมภาษณ์เปิดใจ อธิการบดีคนแรกของ
สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ทางกองบรรณา-
ธิการเห็นว่าอธิการบดีเป็นบุคคลสาธารณะ คน
ทั่ว ๆ ไป ย่อมอยากรู้จัก อธิการบดีเป็นตัวแทนของ
คณาจารย์ เป็นตัวแทนของสถาบันเป็นภาพลักษณ์
ของสถาบัน และเป็นผู้ที่จะพาให้สถาบันก้าวไปข้างหน้า
หรือถอยหลังก็ได้ คงไม่มีใครอยากให้สถาบันของ
ตัวเองถอยหลังเป็นแน่ ดังนั้นการได้ทราบแนวคิด
และแผนงานที่จะช่วยกันทำในวันข้างหน้า เพื่อที่
บุคลากรทั้งหมดในสถาบันจะได้เตรียมตัวเตรียมใจ
ช่วยกันทำงานให้สถาบันฯ ก้าวหน้า

นอกจากนี้ในวารสารราชภัฏกรุงเก่า ยังมี
บทความที่น่าสนใจ น่าสนใจอีกมากมาย เชิญเลือกอ่าน
ได้ตามความสนใจ บรรณาธิการไม่สามารถจะขึ้น
ตัวอย่างได้หมดทุกบทความ

ในท้ายที่สุดนี้กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณ
ผู้ที่ให้สัมภาษณ์และผู้เขียนบทความทุกท่าน พบกัน
อีกครั้งในฉบับหน้า

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อนันต์ รัตนานุตร)
บรรณาธิการ

สารบัญ

- 2 จากวิทยาลัยครู สุ...สถาบันราชภัฏ _____ อีสระ โกวิทวิบูล
- 8 จากโรงเรียนฝึกหัดครูสู่เส้นทางราชภัฏ _____ สัมภาษณ์ ดำรง พุฒตาล
- 19 จากราชภัฏสุรนาคศ _____ สัมภาษณ์ รศ.ดร.ไพฑูรย์ สีนลรัตน์
- 31 ZOOM IN RAJABHAT _____ สุรพงษ์ วงษ์ทน
- 51 ศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์
มิติใหม่ของสถาบันราชภัฏเพื่อท้องถิ่น _____ ผศ.ดร.สาโรช อีรศิลป์
- 54 สัมภาษณ์ : ดร.นิเชต สุนทรพิทักษ์
- 65 ราชภัฏ : สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น _____ ผศ.สุธรรม ชาตะสิงห์
- 71 คุณลักษณะของอาจารย์ในสังคมยุคใหม่ _____ ศ.สุมน อมรวิวัฒน์
- 77 เสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์
กับความรับผิดชอบที่ต้องเปลี่ยนแปลง _____ ผศ.ดร.ประเสริฐ จรรย์านุกูล
- 85 พ่อเล่าให้ฟัง _____ ผศ.ราตรี ธรรมนิยม
- 90 ผ้าจกมรดกศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านล้านนาไทยห่างถิ่น รศ.วิไล ตั้งจิตสมคิด
- 94 คณะศิลปกรรมศาสตร์ _____ ผศ.ฉลอง สุนทรนนท์
- 101 7 - S ของแมค คินซี กับ สถาบันราชภัฏ _____ ผศ.ปราณี ดันประยูร
- 104 สัมภาษณ์เปิดใจ : รศ.ดร.บุหงา วัฒนะ

จาก วิทยาลัยครู สู่...สถาบันราชภัฏ..

อิสระ โกวิทวิบูล *

บทนำ

บนเส้นทางแห่งวิวัฒนาการของวิทยาลัยครูสู่ความเป็นสถาบันราชภัฏ นับเป็นส่วนที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมของประเทศไทย ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นชัดว่า การศึกษาเป็นตัวกระตุ้นให้บ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงและเจริญเติบโต

บนเส้นทางของวิทยาลัยครู สู่สถาบันราชภัฏ มีวิวัฒนาการ 3 ช่วง คือ

ช่วงแรก ก่อนมีพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู กระบวนการฝึกหัดครูเริ่มต้นด้วยการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดอาจารย์ เมื่อปี พ.ศ. 2435 และมีการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประจำจังหวัดกระจายอยู่ทั่วประเทศ จนต่อมาจึงได้รวมโรงเรียนฝึกหัดครูหลายแห่งเข้าด้วยกัน และพัฒนาขึ้นเป็นวิทยาลัยครู ทำหน้าที่ผลิตครูประถมศึกษา มัธยมศึกษา ในระดับ ป.กศ. ป.ป. และ ป.ก.ศ.สูง รวมทั้งได้ก่อตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้นในปี พ.ศ. 2497 เพื่อดูแลงานด้านการฝึกหัดครูในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ช่วงที่สอง เนื่องด้วยความเจริญเติบโตของประเทศชาติ ทำให้ความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้ฐานของการเรียนรู้มากขึ้น การผลิตครูจึงได้ยกฐานะจากระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ขึ้นมาถึงระดับปริญญาตรีและได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 วิทยาลัยครูจึงได้เป็นสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น ทำหน้าที่ผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี และมีภาระรับผิดชอบด้านอื่น เช่น สถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายคือ ศึกษา ค้นคว้าวิจัย บริการวิชาการแก่ชุมชน และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ในระยะต่อมา การพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมขยายตัวกว้างขวางมีการลงทุนจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมและบริการ ส่งผลกระทบให้เกิดอาชีพหลากหลายในท้องถิ่น การผลิตครูจึงถึงจุดอิมตัว พ.ร.บ.วิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 มีข้อจำกัดที่สามารถผลิตครูถึงระดับปริญญาตรีได้เพียงอย่างเดียว จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิด พ.ร.บ.วิทยาลัยครู (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2527 มีสาระสำคัญที่เพิ่มขึ้นคือ ขยายการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ไปถึงสาขาวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ส่วนภารกิจด้านอื่น ๆ ก็ยังคงดำเนินการได้อย่างชัดเจนกว้างขวาง โดยเฉพาะงานวิจัยก็สามารถดำเนินงานออกนอกแนวทางของสาขาวิชาชีพครู สู่แนวทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มนุษยศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้วิทยาลัยครู

* อิสระ โกวิทวิบูล กศ.บ., สค.ม. (การแพทย์และสาธารณสุข)

หัวหน้าภาควิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ผู้แทนคณาจารย์ ในสภาประจำสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ลงลึกถึงชุมชนและท้องถิ่น

ผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะต่อมา คือข้อปรัญญาบัตรมีความขัดแย้งกับชื่อของสถาบันที่ขึ้นต้นด้วยวิทยาลัยครู ทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาศาสาวิทยาศาสตร์ และสาขาศิลปศาสตร์ ประสบปัญหาในการสมัครเข้าทำงาน เนื่องจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ยังเข้าใจว่า วิทยาลัยครูผลิตบัณฑิตเฉพาะสาขาศึกษา การฝึกหัดครูจึงมีความคิดที่จะเปลี่ยนชื่อวิทยาลัยครู เพื่อให้สื่อความหมายได้ตรงตามภารกิจ จึงนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อขอพระราชทานชื่อและในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งว่า “สถาบันราชภัฏ” นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณสูงสุด แต่โดยนิตินัยยังไม่สามารถใช้อย่างดังกล่าวได้ ความพยายามในการที่จะปรับเปลี่ยน พ.ร.บ.วิทยาลัยครู สู่ พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ จึงยังคงดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง

ช่วงที่สาม จากการดำเนินงานของวิทยาลัยครูที่ตอบสนองต่อภารกิจต่าง ๆ ที่สังคมต้องการไม่ว่าจะในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติ มีผลทำให้ประชาชนทั่วไป รัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เห็นคุณค่าการดำเนินงานของวิทยาลัยครู เป็นเหตุให้มีการเดินทางไปถึงจุดสำคัญที่สุดจุดหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลง พ.ร.บ.วิทยาลัยครู สู่ พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ ความพยายามดังกล่าวประสบผลสำเร็จเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2538 เป็นผลให้สถาบันราชภัฏ มีหน้าที่หลักสำคัญ 5 ประการ คือ

1. จัดการศึกษา ผลิตบัณฑิตปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกตามความต้องการกำลังคนของสังคม และศักยภาพของสถาบัน
2. ศึกษาวิจัย ทั้งการวิจัยพื้นฐานและวิจัยประยุกต์ โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
3. ปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5. ดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและส่งเสริมวิทยะฐานะครู

พิจารณาจากเนื้อหา ใน พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏที่มีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาจาก พ.ร.บ.วิทยาลัยครู จะเห็นได้ว่า พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ มีสาระสำคัญที่ขยายเพิ่มเติมบทบาทของวิทยาลัยครูคือ

1. สามารถขยายการสอน การศึกษา ได้ถึงระดับปริญญาโท ปริญญาเอกในทุกสาขาวิชาที่มีความพร้อม

2. มีความคล่องตัว ในการบริหารงบประมาณมากขึ้น สามารถหาผลประโยชน์ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน โดยรายได้ไม่ต้องส่งงบประมาณแผ่นดิน ทรัพย์สินเป็นของสถาบัน

3. ใน พ.ร.บ.ฉบับนี้ แม้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่ง จะไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ลักษณะการบริหารงานจะก่อให้เกิดความคล่องตัวมาก กลายเป็นต้นกำเนิดรูปแบบใหม่ของระบบอุดมศึกษาของประเทศ กล่าวคือ สถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่งจะมีสภาประจำสถาบันของตนเอง มีอิสระในการบริหารงาน และการบริหารงบประมาณค่อนข้างสูง

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้สถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่งสามารถดำเนินงานให้เกิดความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ใน พ.ร.บ.นี้ จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการสภาสถาบันราชภัฏเป็นจุดรวมของการกำหนดนโยบาย การประสานงาน ตลอดจนการกำกับดูแล โดยมีสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ มีฐานะเป็นกรม เป็นหน่วยประสานงาน เพื่อให้การดำเนินการตาม พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ มีประสิทธิภาพสูงสุด ส่วนทางด้านวิชาการ พ.ร.บ.นี้ กำหนดให้มีสภาวิชาการ ทำหน้าที่กำกับดูแลทางด้านวิชาการโดยเฉพาะ เพื่อให้การผลิตบัณฑิตได้มาตรฐานตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่

7 ในปีสุดท้ายคือ ปี พ.ศ. 2539 กำหนดให้สถาบันราชภัฏ ผลิตบัณฑิตสาขาครุศาสตร์ ร้อยละ 40 ผลิตบัณฑิตสาขาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 30 และผลิตบัณฑิตสาขาศิลปศาสตร์ ร้อยละ 30 ซึ่งสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะต้องพยายามดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมายดังกล่าว นอกจากการผลิตบัณฑิตให้ได้ตามสัดส่วนข้างต้นนี้แล้ว สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะต้องพยายามพัฒนาหลักสูตรของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งหลักสูตรสำหรับนักศึกษาที่ยังไม่ได้ทำงาน กับนักศึกษาที่ทำงานอยู่แล้ว ก็ควรจะมีความแตกต่างกัน

สถาบันราชภัฏในฐานะเป็นอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น หรือ เป็นมหาวิทยาลัยระดับท้องถิ่น จึงควรจะเน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพ คุณวุฒิของคนในท้องถิ่นให้สูงขึ้น ให้คนเหล่านั้น สามารถที่จะประกอบอาชีพหรืออยู่ในสังคมในท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งต่างจากมหาวิทยาลัยระดับชาติที่จะมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

เมื่อเดินทางมาถึง ณ จุดนี้แล้ว มีคำถามที่สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะต้องตอบตัวเองให้ได้ว่า ช่วง 10 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 - 2537 ได้มีการเรียนรู้สภาพปัญหาความต้องการด้านต่าง ๆ ของท้องถิ่นอย่างจริงจังเพียงใด และในวันข้างหน้านี้แต่เนิ่นไปจะต้องปรับบทบาทของตนเองอย่างไร

จาก.....

สู่.....

เมื่อกระทรวงธรรมการได้ดำเนินการจัดตั้งการฝึกหัดครูในหัวเมืองขึ้นในบางมณฑล เพื่อเป็นการสะดวกแก่การที่จะขยายการศึกษาให้แพร่หลายต่อไปนั้น การฝึกหัดครูของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ก่อกำเนิดขึ้นในขณะที่ยังเป็นมณฑลกรุงเก่า ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2448 มีชื่อว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า” ตั้งอยู่ที่หลังพระราชวังจันทร์เกษม

ในปี พ.ศ. 2468 มณฑลกรุงเก่าได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรม ที่ตำหนักเพนียดอีกแห่งหนึ่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2475 ได้ยุบเลิกแผนกฝึกหัดครูมูลสามัญที่โรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า การฝึกหัดครูจึงรวมอยู่ในโรงเรียนฝึกหัดครูมูลตำหนักเพนียดแห่งเดียว

ต่อมาทางราชการได้ยุบเลิกมณฑลต่าง ๆ เมื่อปี พ.ศ. 2476 โรงเรียนฝึกหัดครูมูลตำหนักเพนียด จึงมีฐานะเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูมูลประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนฝึกหัดครูมูลฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” จนถึงปี พ.ศ. 2479 ทางราชการเห็นสมควรให้ย้ายโรงเรียนจากตำหนักเพนียด ไปอยู่ในกรมทหารหัวแหลม โดยแยกเป็นสองโรงเรียน คือ โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในปี พ.ศ. 2484 รัฐบาลมีนโยบายจะปรับปรุงการทำสุราและเมรัยจำหน่ายแก่ประชาชน จึงได้ดำเนินการก่อตั้งโรงต้มกลั่นสุราและเมรัยที่กรมทหารเก่า และจ่ายเงิน

...วิทยาลัยครู พระนครศรีอยุธยาสถาบันราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา

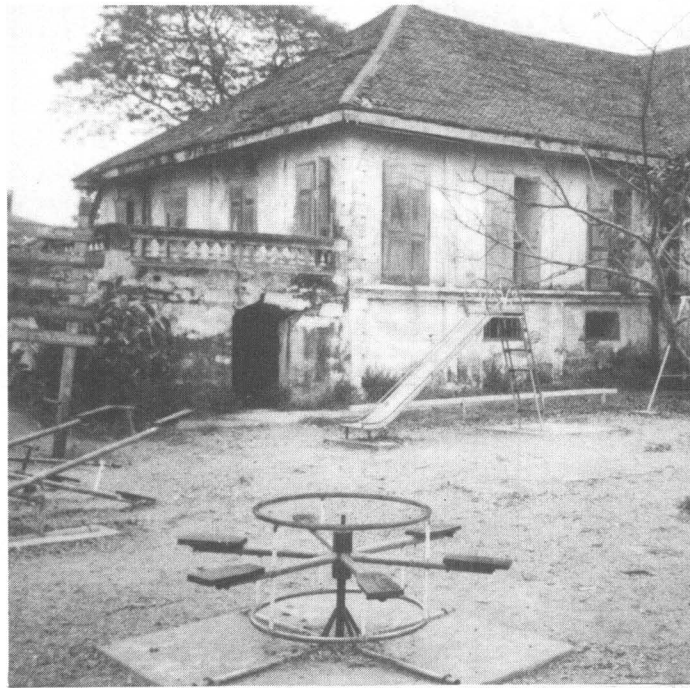
ค่าชดเชยให้โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด พระนครศรีอยุธยาไปสร้างอยู่ในที่ราชพัสดุ ติดกับวัดวรโพธิ์ (ตรงที่เป็นโรงเรียนประตู่ชัยในปัจจุบัน) ส่วนโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีย้ายไปอยู่ที่ตำบลหอรรัตนชัย (ตรงที่เป็นหอพัก อุทองในปัจจุบัน)

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2509 กรมการฝึกหัดครู ได้ เจริญจดทกลงขอแลกเปลี่ยนสถานที่กับกรมสามัญศึกษา โดยให้โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยาย้ายมาตั้งอยู่ ณ ที่ปัจจุบัน เลขที่ 96 ถนนโรจนะ ตำบลประตู่ชัย มีเนื้อที่ ประมาณ 150 ไร่ ส่วนโรงเรียนประตู่ชัย ได้ย้ายไปตั้งอยู่ ณ ที่ตั้งของโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา ติดกับวัดวรโพธิ์ และในปีเดียวกันนี้ ได้ยกฐานะโรงเรียนขึ้นเป็นวิทยาลัยครู พระนครศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. 2511 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกประกาศรวมโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูพระนครศรี อยุธยาเข้ากับวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา โดยวิทยาลัยฯ ได้จัดให้บริเวณพื้นที่โรงเรียนสตรีฝึกหัดครู จำนวน 14 ไร่ เป็นหอพักนักศึกษา เรียกว่า หอพักอุทอง

บนเส้นทางของวิวัฒนาการของโรงเรียน ฝึกหัดครู สุวิทยาลัยครู และจากวิทยาลัยครู สู่สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

- พ.ศ. 2509 โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
- พ.ศ. 2511 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรวมโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยาเข้ากับวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
- พ.ศ. 2517 เริ่มเปิดสอนถึงระดับปริญญาตรี (ป.อ.) หลักสูตร 2 ปี รับผู้จบ ป.กศ. สูง, ป.ม. หรือ พ.ม.
- พ.ศ. 2519 เริ่มใช้หลักสูตรสภาการฝึกหัดครู
- พ.ศ. 2519 เปิดสอนระดับปริญญาตรี (ค.บ.) หลักสูตร 2 ปี
- พ.ศ. 2523 เปิดสอนระดับปริญญา (ค.บ.) หลักสูตร 4 ปี
- พ.ศ. 2526 เปิดรับนักศึกษา ป.กศ. สูง เทคนิคการอาชีพ 6 วิชาเอก
- พ.ศ. 2528 เริ่มเปิดหลักสูตรสาขาวิชาการอื่น ๆ นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพครู โดยเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต และศิลปศาสตรบัณฑิต พร้อมทั้งระดับอนุปริญญา ในขณะเดียวกันก็ยังคงเปิดหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต หลักสูตร 4 ปี และ 2 ปีหลังอนุปริญญา ไปพร้อม ๆ กัน
- พ.ศ. 2535 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้เปลี่ยนชื่อจากวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา เป็นสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- 25 มกราคม 2538 ประกาศใช้พระราชบัญญัติ สถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538
- นับการก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่าในปี พ.ศ. 2448 จนถึงปี พ.ศ. 2538 นับเป็นเวลายาวนานถึง 90 ปี ในช่วงระหว่างนี้มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนา สร้างสรรค์ เพื่อความเจริญก้าวหน้า วัฒนาถาวร อันเป็นที่เกียรติคุณของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

(เรียบเรียงจาก “มรดกทางวิทยาการด้านการฝึกหัดครู สมัยมณฑลกรุงเก่า : พัฒนาการของการสร้างความเป็นครูจากโรงเรียนฝึกหัดครูเมืองกรุงเก่า ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระเบียบศรี กาญจนวงศ์ ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา)

จากโรงเรียน ฝึกหัดครู สู่เส้นทางราชภัฏ

สัมภาษณ์ เจาะใจ คุณดำรง พุฒตาล ศิษย์เก่าสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

- ปัจจุบันวิทยาลัยครูได้เปลี่ยนบทบาทใหม่เป็นสถาบันราชภัฏ ชื่อ “วิทยาลัยครู” จึงหายไป คุณดำรงรู้สึกเสียดายชื่อเก่า ๆ ไหม

- ถ้าถามว่าเสียดายชื่อเก่าไหมนี้ ขอเรียนตรง ๆ ว่าเสียดายแล้วก็ใจหาย บังเอิญผมเองได้มีโอกาสเรียน มีสภาพเป็นทั้งนักศึกษา ร.ร.ฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา แล้วก็มีสภาพเคยเป็นนักศึกษาของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผ่านมาทั้งสองสถาบัน ชื่อที่เราเรียกกัน แล้วอยู่ ๆ ก็หายไป ร.ร.ฝึกหัดครู

หายไปเรียบร้อยแล้ว วิทยาลัยครูต่อไปก็จะหายไป ถ้าถามผมอย่างนี้ก็ต้องตอบว่ารู้สึกเสียดายและก็ใจหาย คิดว่าพอต่อ ๆ ไปบอกกับคนรุ่นหลังว่า จบมาจาก ร.ร.ฝึกหัดครู หรือวิทยาลัยครูนี้เขาก็อาจจะงง ๆ เพราะว่าต่อไปเขาคงจะคุ้นกับชื่อสถาบันราชภัฏ แต่ในขณะเดียวกันฟังดูว่าสถาบันราชภัฏเป็นมงคลนามที่ให้ความภูมิใจสำหรับคนรุ่นใหม่ที่จะมาเรียน ความคิดมันเลยมีอยู่ทั้งสองอย่างคือ ถ้าโดยส่วนตัวนั้นใจหาย แต่ถ้ามองไกลออกไปก็ดีครับ

- มีความรู้สึกภูมิใจและประทับใจอะไรบ้าง
ขณะที่เคยเรียนอยู่ที่ ร.ร.ฝึกหัดครู

- มีความภูมิใจมากจริง ๆ ไม่ใช่พูดเพื่อเป็น
วาตะให้ดูดี เนื่องจากตอนที่ผมเรียนฝึกหัดครูนั้น
ต้องสรุปก่อนว่า ประสบการณ์เฉพาะ ร.ร.ฝึกหัดครู
พระนครศรีอยุธยาสองปีเนี่ย มันมีโอกาสดูเรียนแบบ
เป็นนักเรียนประจำ ได้มีประสบการณ์รู้จักการ
อยู่ร่วมกันกับคนอื่น มีความอบอุ่นจากครูบาอาจารย์
ซึ่งดูแลเราเหมือนลูกเหมือนหลานจริง ๆ ทำผิดก็
โดนลงโทษเหมือนตีกันจริง ๆ การเรียนการสอนก็เป็น
ไปอย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้นสองปีใน ร.ร.ฝึกหัดครู
ที่จดจำ เป็นประสบการณ์ที่ผมพูดอยู่เสมอ ๆ ว่า
ในช่วงชีวิตนี้หาไม่ได้ ในชีวิตผมเรียนประจำอยู่สองปี
คนอื่นเขาจะเรียนกันหลาย ๆ ปี ขณะที่เรียนอยู่นั้น
นอกจากจะเรียนรู้แล้วยังมีความสุขสนุกสนานเป็นการ
ใช้ชีวิตช่วงวัยรุ่นที่ดี มีเพื่อนฝูงเป็นร้อย ๆ คน และ
ในสิ่งแวดล้อมที่บังเอิญเป็นพระนครศรีอยุธยาด้วย
เพราะฉะนั้นผมจึงภูมิใจที่จะประกาศตัวว่าเป็นศิษย์เก่า
ของ ร.ร. ฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา สิ่งที่ได้รับจาก
ร.ร. นั้นผมว่ามีค่ามาก ถ้าเรียนอยู่ใน ร.ร.อื่น ๆ
ไปกลับ เข้าออกจากบ้าน เย็นกลับมาเราก็คงจะได้
แต่วิชาความรู้แค่นั้น การที่ได้เรียนแบบอยู่ประจำ
ทำให้ได้เรียนรู้การดำรงชีวิต การได้ปรับตัวเข้ากับ
คนอื่น นอกเหนือจากได้ความรู้ การดำรงชีวิตต่อมา
ก็ได้เอามาใช้เป็นหลัก หรือเอามาสั่งสอนลูกหลาน

- ช่วงที่อยู่ประจำสองปีนั้น ต้องทำอะไรบ้าง

- ถ้าจะเริ่มกันตั้งแต่ตื่นเลยนะครับ ตอนเช้า
ต้องตื่น 5.30 น. เขาจะมีระฆังปลุก ผมจำเวลาได้
ไม่แน่นอน ไม่ 5.00 น. ก็ 5.30 น. อาบน้ำ แปรงฟัน
แล้วก็ทำธุระส่วนตัว ประมาณ 7.00 น. (เวลาอาจ
จะคลาดเคลื่อน) ไปเข้าคิว กินอาหารเช้าที่โรงครัว
อาหารเช้าจะเป็นข้าวต้มทุกมื้อ กับข้าวก็เป็นกับข้าว
แบบข้าวต้มไทย ๆ มีซีแซ็กผัด มีปลาตัวเล็ก ๆ ผัด
แล้วก็อาจจะผัดผักกาด (ตอง) อีกส่วนหนึ่งที่ผมว่า
เราได้รับความประทับใจคือ ผมนับถือศาสนาอิสลาม

และในรุ่นผมก็มีอิสลามอยู่ 6-7 คน มันเป็นการทำความเข้าใจกันระหว่างพุทธศาสนิกชนกับอิสลาม ในส่วนของผมก็ได้แต่ไปตักข้าวของโรงครัวมา กับข้าว นั้นก็ทานไข่ต้มบ้าง หรือถั่วคั่วโรยเกลือ อาหารเช้า เราก็จะรับประทานกันอย่างนี้ แล้ว 8.00 น. ถ้า ในโดยส่วนตัวผมแล้วต้องเข้าห้องสมุด เพราะเป็น เจ้าหน้าที่ห้องสมุด 8.30 น. ก็เข้าแถวเคารพธงชาติ อาจารย์ใหญ่ก็มากล่าวคำปราศรัยจะต้องมาอบรม ทุกวัน จากนั้นก็จะไปเรียน เทียงกีทานอาหาร กลางวันของโรงเรียนอีก แล้วก็มาเรียนต่อ พอเย็นสัก 15.30 น. หรือ 16.00 น. ตอนนั้นจะมีกิจกรรมที่ทำ ร่วมกัน เช่นถ้าเรียนวิชาเกษตรเราก็ต้องไปตักน้ำ พรวนดินที่เราปลูกผัก มีผักบุ้ง ผักกาด เป็นต้น หรือไม่ก็ต้องไปเล่นกีฬา ถางหญ้า ใครมีเวรที่จะ ทำความสะอาดหอก็ต้องทำความสะอาดหอ พวกนี้ เราจะแบ่งกันเป็นเวร พอเย็นเวลา 18.00 น. ก็ รับประทานอาหาร เข้านอน ชุดนอนจะเป็นชุดขาว นุ่งกางเกงขาก๊วย เสื้อขาว สวมรองเท้าแตะ และต้อง เหมือนกันทุกคน ทานอาหารเสร็จเราจะมีเวลา ดูโทรทัศน์ สมัยนั้นหะครบเกือบ 30 ปีที่แล้ว โทรทัศน์ก็จะมีสองช่อง เราก็จะดูโทรทัศน์กัน แค่ประมาณไม่ถึงสองทุ่มก็จะปิดโทรทัศน์ แล้วก็ต้อง ไปเข้าหอประชุม สวดมนต์ อิสลามไม่ได้สวดแต่ก็ ไปนั่งอยู่ด้วย จากนั้นจึงแยกออกไปเป็นอิสระ ใครจะ ทำการบ้าน ใครจะดูหนังสือก็ตามความต้องการของ แต่ละคน ที่นอนจะป็นเตียงอยู่ในหอ หอแบ่งออกเป็นสี่หอนะครับ เป็นหอไม้ผมเองเรียนสองปีแต่กินนอน ทุกหอ มีหอนเรศวร หอปราสาททอง หอจักรพรรดิ แล้วผมจำชื่ออีกหอไม่ได้ เวลานอนก็กางมุ้งมีอาจารย์ ประจำหอคอยเดินตรวจ ก็มีเรื่องอย่างรุ่นผมนี้ก็มี คนสูบบุหรี่และโดนอาจารย์ตีด้วย ตอนหลังอาจารย์ ท่านนี้ก็ได้ออปปิดนะครับ อาจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ชุมวรฐายี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งลูกศิษย์จะรัก ท่านมาก และเป็นเรื่องตลกที่เราจะมาคุยกันในตอน

ที่เราแก่แล้ว ว่าพวกเราสมัยนั้นชนกันอย่างไร เจอ อาจารย์กันตอนไหนก็ต้องมาขอโทษ เพื่อนผมอยู่ จ.กาญจนบุรี เคยโดนตีด้วยกระบองไฟฉาย ตอนนั้น เราก็เข้าใจอาจารย์ นี่เป็นชีวิตคร่าว ๆ เสาร์-อาทิตย์ จึงจะได้ออกจากหอไปข้างนอกได้ แต่ต้องแต่งตัว นักศึกษา คือต้องใส่กางเกงดำ รองเท้ามืด ถุงเท้าขาว เสื้อแขนสั้น จะแต่งตัวใส่เสื้อสววยไม่ได้ ชีวิตคร่าว ๆ ประจำวันก็เป็นอย่างนี้

- ชีวิตของนักเรียนประจำอย่างที่คุณดำรงเคยได้มี ประสบการณ์มานั้น ถ้าสถาบันราชภัฏจะให้ บรรยายากเหล่านั้นกลับคืนมา คิดว่าจะทำได้ มากน้อยเท่าใด

- ผมมองว่าสภาพปัจจุบันมันคงเป็นไปได้ยาก ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เพราะว่ามันนักเรียนนักศึกษา มากขึ้น สถาบันอาจต้องการสถานที่เพื่อสร้างตึก สร้างอาคารเพื่อการเรียนการสอนมาก ถ้าจะจัดเป็น หอคงต้องใช้อาคารสำหรับเป็นที่พักนักศึกษาเป็นร้อย เป็นพัน ผมว่าความเป็นไปได้ในแง่ของการลงทุน จากรัฐ งบประมาณคงจะทำได้ลำบาก ผมคิดอย่างนั้น เพราะสมัยนั้นรุ่นผมมันแค่ไม่ถึง 200 คน แต่ขณะนี้ มากกว่าเป็นสิบเท่า จะนอนกันอย่างนี้ คงทำได้ยาก ผมไม่เชื่อว่ามันจะกลับคืนมาได้ เพราะสิ่งแวดล้อม เปลี่ยนไป ความคิดความอ่านของเด็กรุ่นนี้ก็เปลี่ยนไป อย่างรุ่นผมรองมาจากพ่อแม่ก็คือครู ครูว่าครูดุกลัว กลัวหอนเลย กลัวจริง ๆ ทำอะไรผิดไม่เคยหนี ความผิด ที่รุนแรงมากก็คือกลางคืนแอบมุดรั้วกันไปเก็บพุทรา ในวัง เท่านั้นแหละ เห็นรถเปิดไฟมาก็กลัวจะเป็นรถ อาจารย์ใหญ่ หมอบกัน แต่ว่าใจเด็กรุ่นนี้กับรุ่นผม คงต่างกัน เพราะฉะนั้นผมว่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับครู ผู้ปกครอง

- คุณดำรงเป็นคนอยุธยา ทำไมจึงอยู่ประจำ

- บ้านผมเดินไปนิดเดียวก็ถึง ห่างสักกิโลกว่าๆ เขาบังคับให้ทุกคนอยู่ประจำก็ต้องอยู่ เป็นคนที่ใกล้ คนที่สอง อีกคนอยู่แทบจะติดเลย คุณสุนันท์ สิงโตชำ ตอนนี้เป็นครูอยู่ ร.ร.ลุมพลี เขาอยู่ใกล้กว่าผม

- ตอนที่คุณดำรงเรียนอยู่อยุธยา พอจะจำปี พ.ศ. ได้ไหม ในช่วงเวลานั้น

- คร่าว ๆ ผมจบในปี (2505 - 2506) ตอนนั้น อ.ทวี โบราณานนท์ เป็นอาจารย์ใหญ่ อ.สนิท ไชยรัตน์ เป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ (เสียชีวิตไปแล้ว) อ.วิศิษฐ์ ชุมวรฐายี สอนภาษาอังกฤษ ที่ผมจำได้ อ.สุมาลี สุวรรณแสง ตอนนั้นนามสกุลสะอาดบัว สอนภาษาไทย นาฏศิลป์ อ.ชัยยุทธ คณะใน สอนดนตรี อาจารย์ที่สอนกีฬา คือ อ.ธนะ จูฑะศร (เสียชีวิตแล้ว) แล้วอาจารย์ที่อยู่หอสมุด อ.ชูศักดิ์ นามสกุล สงวนเพชร ร่างเล็ก ๆ เสียงดัง ๆ เวลาสอนหนังสือ จะดู

- เพื่อนร่วมรุ่นที่ดัง ๆ และประสบความสำเร็จ คล้าย ๆ คุณดำรงมีไหม

- ในงานสื่ออย่างผมไม่มีครับ ที่มีดังอีกคนก็คือ กำนันประเทือง เป็นกำนันอยู่ที่สมุทรสาคร ส่วนใหญ่ เขาจะไปประกอบอาชีพเป็นครูบาอาจารย์กัน เป็น ศึกษานิเทศก์จังหวัดหลายคน เป็น ผอ.สพจ. ก็ 2-3 ท่าน ขณะนี้ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ผอ.ร.ร.ต่าง ๆ

- แล้วคุณดำรงทำไมไม่ไปเป็นครูในเมื่อเรียนจบ ครุมา

- จบจากอยุธยาผมไปเรียนต่อที่บ้านสมเด็จพระ อีกสองปี เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษ ก็บังเอิญมาอยู่ กรุงเทพฯ ตอนนั้นตามประสาวัยรุ่นก็อยากจะทำอะไรที่มันโก้ ๆ เช่นทำงานสายการบิน เนื่องจากเรียน วิชาเอกภาษาอังกฤษ พอพูดภาษาอังกฤษได้ แล้วก็ ไปสมัคร มันผูกพันอยู่นิดที่สะใภ้เขาทำงานอยู่ บริษัทการบินไทย จึงไปสมัครได้ ฝรั่งสัมภาษณ์ สัก สิบนาทีเขาก็ตกลงรับ เขาให้เงินเดือนตั้ง 1,600 บาท ถ้าเผื่อเป็นครูบรรจุชั้นตรีตอนนั้นก็ ได้ 750 บาท ก็มองว่างานมันดูเท่ มองแบบคนอายุ 23-24 เงินเดือนมันมากกว่า แล้วยังมีโอกาสได้ไปเที่ยว ต่างประเทศ ได้ตัวฟรี ก็เลยทำงานกับการบินไทย ไม่ได้เป็นครู แต่ถ้าจะรวมมาถึงปัจจุบันนี้ ผมว่า ความเป็นครูของผมก็ออกไปทางโทรทัศน์เสียเป็น

ส่วนใหญ่ เพราะรายการที่จัดส่วนใหญ่จะให้ความรู้ ถ้าผู้ดูแบบเอาเรื่องเอราว หรือการผลิตหนังสือ คู่สร้างคู่สม ถ้าดูสัก ๆ แล้ว คอสมันที่เราเห็นในเรื่อง ให้ความรู้มีมาก คนที่สังคมอยู่กับผมในแวดวง บรรณาธิการนี้ ก็เป็นคนที่มีพื้นฐานมาทางครูทั้งสิ้น เช่น รศ.ดร.อัมพร สุขเกษม ก็จบบ้านสมเด็จ มาด้วยกัน ดร.ชัยชนะ โพธิวาระ ปัจจุบันก็เป็น อาจารย์อยู่ที่สถาบันราชภัฏสวนดุสิต อ.ชาติรอนุเชียร เป็นครูจบภาษาไทย รศ.พวา พันธุ์เมธา ก็สอนวิชา ห้องสมุดอยู่ มศว.ประสานมิตร ในนิตยสารคู่สร้างคู่สม เรามีกอง บ.ก.ที่สามารถตั้งวิทยาลัยครูก็ได้

- เมื่อวิทยาลัยครูเปลี่ยนเป็นสถาบันราชภัฏ ความเป็นเอกลักษณ์ของวิทยาลัยครูที่คุณดำรง เห็นว่าควรจะคงไว้คืออะไร

- ก็คือการสอนวิชาครู เพื่อผลิตบัณฑิตหรือ นักศึกษาออกไปเป็นครู ผมว่าควรจะทำเป็นหลัก เหมือนกับ ม.ธรรมศาสตร์ปัจจุบันก็เปิดสอนสาขาอื่น แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อคนมอง ม.ธรรมศาสตร์ก็คือ ผลิตนักกฎหมายอยู่ อยากให้คนไทยเมื่อมองสถาบัน ราชภัฏ แม้ว่าสถาบันราชภัฏจะได้มีการเรียนการสอน ในสาขาวิชาอื่น แต่ก็อยากให้สาขาครูเป็นเอก หรือเด่นในการผลิตนักศึกษาครูที่มีคุณภาพเป็นหลัก เพราะฉะนั้นจึงอยากให้รักษาสถานภาพนี้เอาไว้

- วิทยาลัยครูได้ให้ความรู้ความสามารถด้านใดแก่ คุณดำรงบ้าง คุณดำรงจึงประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นพิธีกร เป็นนักจัดรายการ ทำหนังสือ หรือ ทำบริษัททัวร์ ตรงนี้เป็นจุดสำคัญที่คนอยากรู้ว่า ทำไม คน ๆ หนึ่งประสบความสำเร็จทุกอย่าง เมื่อไปจับอะไรเข้า

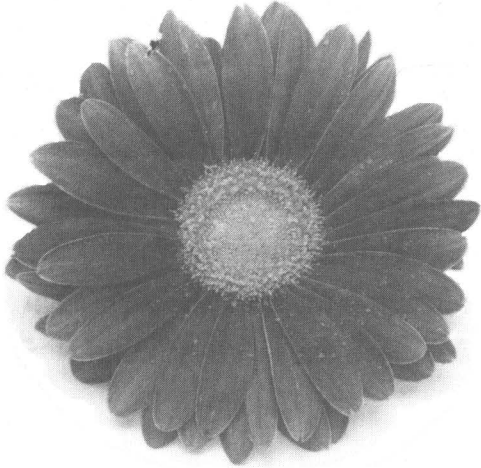
- ที่ได้จากวิทยาลัยครูชัดเจนก็คือในงานโฆษก ได้ก็คือว่าผมอยู่ห้องสมุด ผมทำงานห้องสมุด มองไปที่ไหนก็มีหนังสือ นอกจากซ่อมหนังสือ ดูแลเก็บ หนังสือ เช็คลดดอกเบี้ยหนังสือ ตามหนังสือจากเพื่อนที่ ยืมไปแล้วไม่คืน แล้วยังที่ได้คุณประโยชน์มหาศาล ซึ่งผมขอกราบเรียนว่า ไม่ว่าจะไปพูด ไปสัมภาษณ์

หรือไปเป็นโฆษก หรืออะไรที่ไหน ผมจะพูดอย่างนี้ตลอด สิ่งที่ผมได้จากห้องสมุดก็คือการได้อ่านหนังสือของเตลคาเนกัที่ว่าด้วยวิธีพูด สถาบันเตลคาเนกัเป็นสถาบันฝึกพูด วิธีชนะมิตร วิธีผูกมิตร หรือวิธีพูดพูดอย่างไรดี พูดอย่างไรไม่ดี หรือไม่ควรพูด ผมว่าเป็นคนสมัยนี้คงไม่กล้าจับอ่านนะครับ หนามากนั้นแหละครับ ผมได้อ่านหนังสือเล่มนี้มากเพราะฉะนั้นเมื่อมาประกอบอาชีพโฆษกก็จับหลัก ๆ จากหนังสือนี้ ความจริงมันไม่มีการเรียนการสอนใน ร.ร.ฝึกหัดครูได้จากตัวเราเองได้อ่านหนังสือในห้องสมุด ถ้าสมมติผมไม่ได้ทำงานห้องสมุด ร.ร.ฝึกหัดครูอยุธยา ผมคงอาจไม่ได้สัมผัสหนังสือเล่มนี้ก็ได้

นอกจากนี้ยังได้อ่านหนังสืออื่น ๆ เป็นนักอ่านได้อ่านหนังสือของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช สมัยนั้นเกือบจะทุกเล่ม โครงกระดูกในตู้ หลายชีวิต สีแผ่นดินที่ฮิตเป็นละครนี้ผมอ่านเมื่อ 30 ปีที่แล้วนะครับ ส่วนนี้ทำให้ได้มาอ่านหนังสือเกิดวังปารุสก์ ซึ่งผมชอบมาก ก็ทำให้เราได้เข้าใจราชวงศ์จักรีเป็นอย่างดี เป็นความรู้รอบตัวของเรา ส่วนนี้เป็นส่วนที่มาได้ประโยชน์ในการผลิตหนังสือคู่สร้างคู่สม ก็คือจากการอ่านหนังสือจากห้องสมุดฝึกหัดครูเล็ก ๆ ผมเรียนอาจารย์ว่าเมื่อวันเลือกตั้ง 2 ก.ค.นี้ ผมอยู่อยุธยา ไปเยี่ยมคุณพ่อ แล้วก็คุณพ่อผมได้ไปเลือกตั้งในร.ร. ประดู่ชัย ซึ่งเป็นที่ตั้งของร.ร.ฝึกหัดครูอดีต ผมขับรถไปดู ไปเยี่ยมสถาบันเก่า ไปกับภรรยาที่ชี้ให้ดู นี้นะห้องสมุดที่ทำให้พี่ได้ดีมา ก็ยังดีใจ สภาพดีก็ยังไม่ถูกรื้อไป ยังชี้ให้ภรรยาดูว่านี่ตรงนี้สองปีที่พี่ทำงานอยู่ตรงนี้ได้ตักดวงความรู้ สรุปลได้อย่างชัดเจนว่าผมตักดวงเอามาจากห้องสมุด ร.ร.ฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา ที่ได้นำมาใช้ในการประกอบอาชีพ คือการทำหนังสือ

และสมมติว่าผมเป็นโฆษกที่พูดจาเป็นสมมตินะว่าพูดดีสิ่งนี้ได้จากการที่ผมอ่านหนังสือของเตลคาเนกั เมื่อเร็ว ๆ นี้ผมไปที่สหรัฐฯ ไปที่นิวยอร์ก ผมไม่แน่ใจว่าจะจำผิดหรือสับสนหรือเปล่า

เพราะเดินทางบ่อย พรรคพวกก็ยังชี้ให้ดูว่านั่นคือสถาบันเดลคาเนก็ ก็ยังนึกเลยว่าเขาเป็นครูของเรา การเป็นโฆษกนั้นมันคงต้องประกอบด้วยอะไรหลาย ๆ อย่าง แต่พื้นฐานหนึ่งมาจากหนังสือเล่มนี้ ซึ่งผมแนะนำเลย ใครอยากเป็นโฆษกนะครับ ตำราเล่มนี้ใช้ได้ ไม่ใช่แต่โฆษกนะ นักพูดที่ดี วิถีผูกมิตร วิถีจูงใจคนยังนำมาใช้ได้

ในส่วนงานทวิหรือบริษัทท่องเที่ยววันนั้น ก็คงได้อ่านอะไรในห้องสมุด มันให้อะไรเรา เช่นเราอ่านเรื่องพีระมิด อ่านเรื่องตึกเอ็มไพร์สเตท เรื่องอะไรใหญ่ที่สุดในโลก เล็กที่สุดในโลกนี้มันก็เป็นแรงบันดาลใจ เกิด “แอมบิชั่น” เป็นความใฝ่ฝันทะยานอยากจะไปเห็น อยากจะไป ทำให้เราทำบริษัททวิอย่างนี้ เป็นต้น เพราะฉะนั้นจุดจริง ๆ ก็เริ่มที่นี้แหละครับ

- ในฐานะที่คุณดำรงเป็นศิษย์เก่าของสถาบันราชภัฏ และประสบความสำเร็จในอาชีพอื่น มีทักษะอย่างไรที่สถาบันราชภัฏเปิดเอกสาขาอื่น ๆ ออกมานอกจากสายครู

- ผมคิดอย่างนี้ครับ ในส่วนดีที่สถาบันราชภัฏจะเปิดสอนภาควิชาอื่น ผมมองที่ตัวนักศึกษาครูก่อนว่านักศึกษาครูจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนคติกับคนที่เรียนวิชาอื่น ผมว่ามันจะได้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลในสมัยเรา ในสมัยที่ผมเรียนครู ทุกคนก็เรียนครู เริ่มต้นด้วยการท่องคำว่าประสบการณ์ สังเกตภาพพจน์ จำได้เลยคำ individual difference ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นคำที่เรียนในวิชาแรก ๆ เลยมันก็จะอยู่ในแวดวงของครูอย่างเดียว หากเปิดสอนภาควิชาอื่น ตัวนักศึกษาครูเองก็จะได้คุยกับคนที่เรียนวิชาอื่นได้ ผมว่าโลกทัศน์เขาก็จะกว้างและในทางตรงข้ามข้อที่หนึ่ง คือ ข้อที่สอง คนที่เรียนวิชาอื่นได้รับรู้คนที่เรียนครูด้วย คนที่เรียนครูผมว่ามันเป็นเรื่องดีงาม ก็เท่ากับว่าคนที่เรียนวิชาอื่นจะได้มาสัมผัสเอาอุปนิสัยของคนที่จะเป็นครูในส่วนตัวผมว่ามันเป็นส่วนที่ดี ทำให้มีความคิดหลากหลาย

แต่มีความเห็นอีกอย่างหนึ่งนะ เป็นความเห็นส่วนตัวผมคิดว่าสถาบันราชภัฏควรจะได้เปิดสอนในภาควิชาที่ชุมชนต้องการ มากกว่าสอนตามที่สถาบันมีความพร้อม ผมคิดอย่างนี้แหละครับ อย่างในจ.พระนครศรีอยุธยาที่เราเป็นมรดกโลก ถ้าเผื่อว่าโครงการพัฒนานครประวัติศาสตร์ประสบความสำเร็จในแง่ของการท่องเที่ยวมันจะเจริญ ผมยังคิดว่าสถาบันราชภัฏอยุธยาน่าจะเปิดสอนเอกการท่องเที่ยวระดับมืออาชีพอย่างจริงจังวิชาหนึ่ง กับวิชาทางประวัติศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ เพราะว่าจะต้องมีคนต่างประเทศเข้ามาไม่ใช่รู้ภาษาอังกฤษแค่พื้นฐานอย่างเดียว คุยเอส ๆ โน ๆ แต่ต้องรู้ภาษาอังกฤษระดับอธิบายด้วยถ้อยคำในวิชาโบราณคดี วิชาประวัติศาสตร์ ต้องรู้ลึกอย่างนี้ ผมอยากให้อยุธยาเราสอน ไม่ใช่ว่า สมมติทางสถาบันมีอาจารย์จบปรัชญามากก็จะสอนภาควิชาปรัชญา บางทีเด็กอยุธยา ก็ยังไม่ต้องการศึกษาวิชาทางด้านปรัชญา ผมจึงมีความคิดว่าสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาจะมีการเรียนการสอนในวิชาที่ชุมชนต้องการ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของชุมชนจริง ๆ

ผมยังคิดเลยเถิดไปว่า อย่างบางวิชาที่กรุงเทพฯ เขามีการเรียนการสอนอยู่แล้ว ยกตัวอย่างอย่างเอกนิเทศศาสตร์นี้ใจผมยังไม่อยากให้เราเปิด เพราะเอกนิเทศศาสตร์นั้นเวลาเรียน การเรียนการสอนมันขึ้นอยู่กับการฝึกปฏิบัติใช้ไหม ผมว่าในกรุงเทพฯเขาได้เปรียบในการที่จะส่งนิสิตนักศึกษาไปฝึกงาน อย่าง มค.ว. ส่งนิสิตมาฝึกงานที่เราในเรื่องการทำหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ที่เห็น ๆ ก็ส่งไปฝึกกับสถานีโทรทัศน์ หรือแหล่งผลิตรายการ อย่างของพัฒนาโลโปรโมชันในอดีตช่วงที่เราผลิตรายการมาก ๆ เราก็เป็นแหล่งฝึกงานของนิสิตนักศึกษา จะเปิดเอกนิเทศฯ หรือยังไม่เปิดผมไม่ทราบนะครับ ถ้าเผื่อเปิดแล้วทัศนคติส่วนตัวผมเห็นว่าบางสาขาวิชาเราไม่น่าเปิด เพราะเราคงไม่มีความพร้อม อาจารย์พิเศษก็คงไปลำบาก อย่างนี้เป็นต้น ที่สำคัญก็คือ

การฝึกงานต้องอาศัยเครื่องมือเหมือนอย่างมหาวิทยาลัยบางแห่งนี่ ขออนุญาตไม่เอ่ยนามมีภาควิชาเทคโนโลยีศึกษา แต่เครื่องมือเครื่องมือมัน... เห็นใจนะครับ งบประมาณจากรัฐบาล มหาวิทยาลัยไม่มีสตางค์จะไปซื้อเครื่องมือใหม่ๆ เครื่องมือทางสื่อสารมวลชนนี่นะครับ คือโทรทัศน์อะไรก็ดี เดือนสองเดือนมันก็เปลี่ยนไปชนิดที่ผู้ผลิตรายการยังตามไม่ทัน สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ซึ่งเคยมีอดีต

ผ.อ.ท่านหนึ่งเคยบอกว่า เนื่องจาก ช่อง 5 เวลาจะขอซื้อของต้องผ่านกระทรวงกลาโหม ขอไปกว่าจะอนุมัติมันก็เปลี่ยนรุ่นอีกแล้ว ถ้าเผื่อทางสถาบันจะมาเปิดสอน แล้วมีกล้องอยู่ตัวหนึ่ง บัณฑิตคงจะไม่มีคุณภาพ

- คือบังเอิญเราเปิดเอกนิเทศศาสตร์ เอกบริหารธุรกิจ เอกธุรกิจท่องเที่ยว และเอกอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สายครุศาสตร์แล้ว อยากได้ข้อเสนอแนะว่าในเงื่อนไขอันจำกัดนั้นจะมีแนวทางพัฒนาเอกเหล่านี้อย่างไรที่จะทำให้นักศึกษาที่จบออกมาอย่างมีคุณภาพ

- ผมก็ยังคง ๆ อยู่ เช่น อันหนึ่งคือการเปิดวิชาโรงแรมอีกเหมือนกัน คือธุรกิจโรงแรมผมว่ามันอันแรกเลย คนที่ทำโรงแรมต้องรักงานโรงแรม ไม่ใช่ไม่มีอะไรเรียนก็ไปเรียนวิชาโรงแรม เพราะงานโรงแรมนี่ในต่างประเทศที่เจริญแล้วก็ดี มันต้องเริ่มตั้งแต่ล้างส้วมเลยนะครับ นิตยสารคู่สร้างคู่สมเราก็เคยลงว่า คนที่จะทำโรงแรมได้ถึงระดับผู้บริหารนั้นต้องทำได้ทุกอย่าง แม้กระทั่งล้างห้องน้ำ คราวนี้บุคลากรคือคณะอาจารย์พูดก็พูดเถอะ อาจารย์เองก็ไม่เคยได้ไปนอนโรงแรมสักเท่าไร นี่พูดกันอย่างไม่เกรงใจเลยนะครับ แล้วจะไปสอนผมว่ามันคงจะเอาดีลำบาก

ผมเองนี่นอนโรงแรมเป็นประจำ เพราะฉะนั้นจะเข้าใจว่าโรงแรมปัจจุบันคอมพิวเตอร์เข้าไปมีบทบาทมากในต่างประเทศ ไม่ต้องใช้กุญแจไขกันแล้วนะครับ ใช้กุญแจคอมพิวเตอร์ ไปถึงไปเสียบประตูเปิดไฟก็ไม่เปิดต้องเอากุญแจนี้ไปเสียบในห้องอีกเพื่อให้ไฟเปิด บางโรงแรมไปหาก๊อกน้ำไม่ได้ เอามือยื่นไปน้ำมันไหลออกมา โรงแรมเขาก้าวหน้าไปขนาดนี้ หลังสุดผมไปนอนโรงแรมเซอรادتที่เวอร์จิเนีย ไกล ๆ กับวอชิงตันดีซี ไปถึงเขาก็ให้เอาบัตรอเมริกันเอ็กซ์เพรสรูตเอาไว้ เราก็งงใช้รูต ไม่เห็นชื่อ เดี่ยวเราจะไปเซ็นยอดเงินอย่างไร กิ่ง ๆ อยู่ อย่างนี้เป็นต้นนะครับ หรือพอเข้าไปในห้อง มีไฟแดงขึ้นวาบ ๆ ที่โทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้อยากถามว่าครูบาอาจารย์เรา

หรือเปล่าว่าต้องทำอะไร เพราะฉะนั้นโรงแรมมันก้าวไกลมาก นี่พูดอย่างคนที่สัมผัสโรงแรมนะครับ อาจารย์ แล้วเอ๊ะบ้านเราสอนการโรงแรม โดยที่อาจารย์เองยังไม่เคยมีประสบการณ์ด้านโรงแรม แล้วมันจะสอนได้อย่างไร ผมคิดอย่างนี้ตรง ๆ ครับ

โรงแรมขณะนี้ก้าวหน้าไปเหลือเกิน มันก้าวหน้าไปพร้อมกับความก้าวหน้าของวิชาชีพอื่น ๆ นั้นแหละ มันพัฒนาไปไกลมากทั้งด้านการตลาด ด้านการอาหาร เครื่องดื่ม อย่างเราสอนการโรงแรมนี่มันต้องสอนไปถึงการปรุงเครื่องดื่มใช้ไหม มากาเร็ตตำใส่อะไร เครื่องดื่มต่าง ๆ สารพัด แค้ฝึกเรื่องไวน์ในโรงเรียน จะไปดื่มไวน์ได้อย่างไร เป็นครูบาอาจารย์ นั้นข้อหนึ่งนะครับ โดยทางจริยธรรมเรียนตรง ๆ ไวน์ขวดหนึ่งก็หลายสตางค์กว่าจะศึกษาเรื่องไวน์ได้ เพราะสิ่งเหล่านี้มันต้องการผู้เชี่ยวชาญก็รู้สึกเป็นห่วง ถ้าเผื่อไม่ได้ฝึกถึงสถาบันราชภัฏของเราอย่างเดียว ที่ไหนก็ตามถ้าจะเปิดเอกการโรงแรม มันก็คงสู้โรงเรียนอาชีพจริง ๆ ในกรุงเทพฯเขาไม่ได้

- ที่คุณดำรงพูดถึงเรื่องสถาบันราชภัฏว่าน่าจะเปิดสอนในสาขาวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและปรัชญาของสถาบันราชภัฏก็คือต้องการเป็นสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น อยากทราบว่าในฐานะที่เป็นคนอยุธยาว่า สถาบันน่าจะไป serve หรือให้อะไรกับท้องถิ่นในส่วนอื่น นอกเหนือไปจากการให้การศึกษาดังข้าง

- อันหนึ่งก็น่าจะเป็นแหล่งที่ประชาชนน่าจะไปใช้ประโยชน์อะไรได้บ้าง ไปค้นคว้า หรือไปขอข้อมูล สมมติว่าอย่างผมเนี่ยเวลาผมมีปัญหาในเรื่องของมรดกโลก แหล่งข้อมูลของผมน่าจะเป็นที่สถาบันราชภัฏ สถาบันจะให้คำตอบได้ หรือสมมติว่าผมอยากทราบประวัติของท่านเฉกอะสะหมัด ซึ่งมีคูโบของท่านอยู่ในสถาบัน สถาบันควรจะให้มีข้อมูลชัดเจน สถาบันจะต้องออกมา serve ชุมชนได้ ในเรื่องนี้ผมว่าสำคัญต้องเป็นที่พึ่งของคนอยุธยาในเรื่องข้อมูล

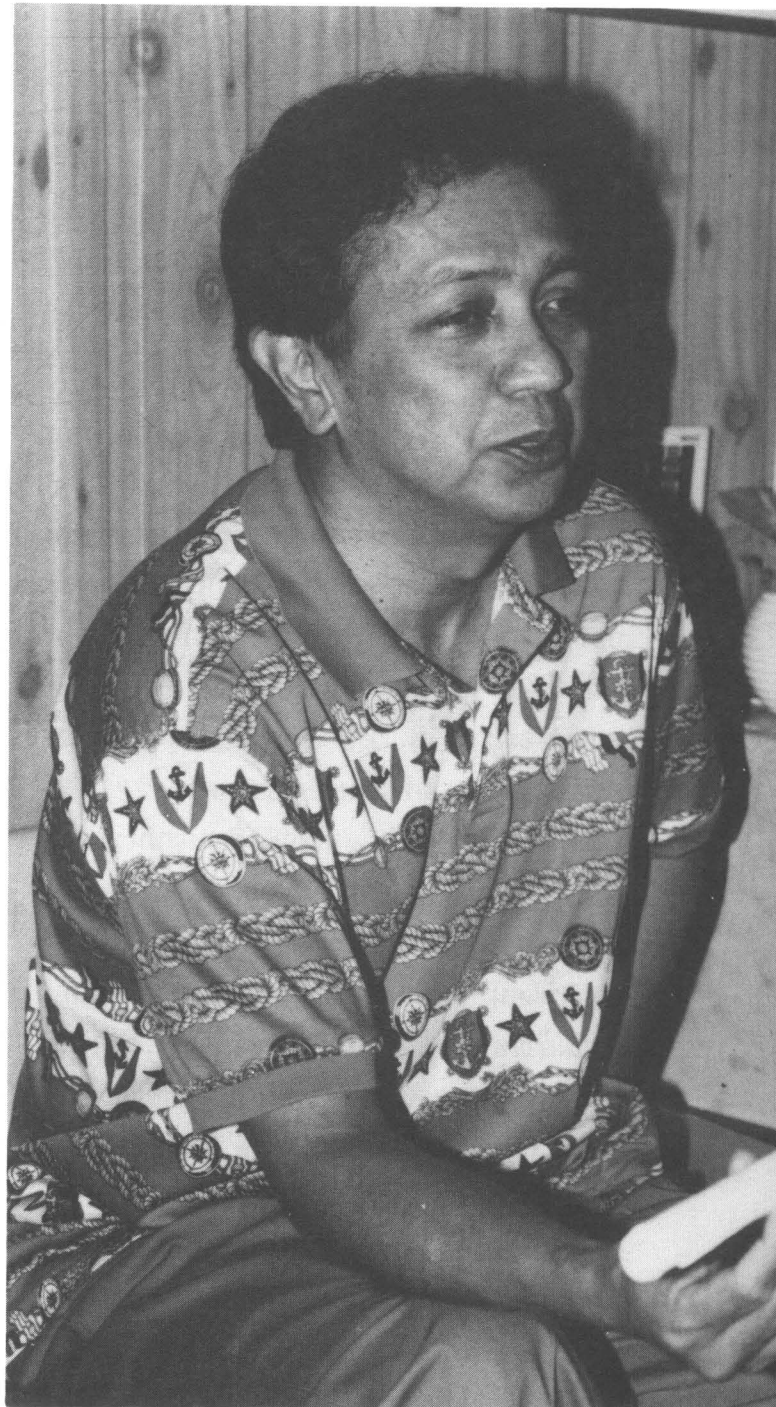
- เรามีแผนจะเปิดปริญญาโทสายครุศาสตร์

คุณดำรงมีความเห็นอย่างไร

- ผมมองว่าเรามีความพร้อมมากกว่า ผมก็เห็นด้วยถ้าคณะครุศาสตร์ ก็เป็นเกียรติกับท้องถิ่น ในฐานะคนอยุธยา ก็ภูมิใจ ในฐานะเป็นศิษย์เก่า ผมเห็นดีเห็นงามด้วย ถ้าจะเปิดปริญญาโททางสายครุศาสตร์เมื่อมีความพร้อม คิดว่าเราเกินพร้อมด้วยซ้ำ แต่ขอไว้สักนิดนะครับ ขอให้บัณฑิตปริญญาโทมีคุณภาพ แบบให้เป็นหัวกะทิจริง ๆ เพราะสมัยที่ผมเรียน ผมมองว่าเรื่องปริญญาโทมันเป็นเรื่องที่ไกลเกินกว่าอย่างรุ่นผมนะครับ ถือว่าพิเศษจริง ๆ เป็นครีมของห้องที่เดียวจึงจะเรียนได้ ปัจจุบันก็ยังดูว่ามันเผื่อ ๆ อยู่ ผมเป็นห่วง เพราะฉะนั้นอยากให้คนที่จบปริญญาโทจากอยุธยาต้องมีคุณภาพจริง แล้วเป็นที่ยอมรับผมอยากให้เป็นอย่างนั้น ไม่ดีจริงอย่าให้ผ่าน ผมคิดแบบโบราณ ๆ แบบเก่า ๆ นะครับ

- คุณดำรงได้ประสบความสำเร็จในอาชีพ
อยากขอคำแนะนำรุ่นน้องให้ประสบความสำเร็จตาม
จะมีข้อคิดอะไรให้แก่รุ่นน้อง

- อย่างนี้ครับ วันก่อนไปสัมมนาพบกับครูบาอาจารย์ของกระทรวงสาธารณสุข ผมชอบใจอาจารย์คนหนึ่งพูดว่า เด็กสมัยนี้หนักไม่เอาเบาก็ไม่สู้ ผมว่าบนความสำเร็จของคนมันไม่ได้โรยอยู่บนกุหลาบแน่ คงต้องมีความขยันหมั่นเพียร มีความพยายาม มีความรอบรู้ มีความตั้งใจจริง ที่ไปที่นวยอร์ค พบคนไทยคนหนึ่งเป็นตำแหน่ง groble deziner international คือเป็นคนออกแบบต่าง ๆ กล่องกิติ ตัวหนังสือกิติ ของเครื่องสำอางเอวอน ทั้ง ๆ ที่เป็นคนไทยนะครับ เก่งมากเลย ผมก็ถามเขาว่าขอให้ทัศนคติกับคนที่จะก้าวไปถึงจุดนั้นอย่างเขาบ้าง เขาบอกว่าอันแรกพื้นฐานต้องแน่น ความรู้ต้องแน่น เช่น ใ้ในงานเชิงศิลป์ก็ต้องเก่ง เรียนกระทั่งจบปริญญาโท จบอีกหลายสถาบัน อันที่สองก็คือต้องมีความสามารถในการทำงาน ทำงานจริงจัง ทำงานสร้างสรรค์ เมื่องานมีคุณภาพ มีคุณค่าแล้ว ถึงเราเป็นคนไทย หัวดำเราก็สามารถดำรงตำแหน่งที่สูงกว่าฝรั่ง

เพราะฉะนั้นจึงต้องมองย้อนกลับไปว่า ถ้าดูเด็กสมัยนี้ น่าอิจฉาชีวิตที่จะมีแต่ความสนุกสนานมากกว่า เฮฮาเกินเสียมากกว่า บ้านเมืองมันเปลี่ยนไปสิ่งแวดล้อมมันเปลี่ยนไป มองว่าไม่ค่อยคิดถึงอนาคตกัน ผมว่าคนที่อยากประสบความสำเร็จ มาจริงจึงมาตั้งใจเรียน แน่หนอนที่สุดพื้นฐานการศึกษามันสำคัญว่า ต้องเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ด้วย คิดอะไรต้องไม่คิดเหมือนคนอื่นเขา แต่ต้องคิดไม่เหมือนคนอื่นในเชิงสร้างสรรค์นะ มันคงประกอบด้วยองค์ประกอบหลายอย่าง ที่จะทำให้คนสักคนหนึ่งประสบความสำเร็จ สิ่งที่ผมยึดอยู่คือคาถาบทหนึ่งนะครับ คือคำว่า “ขยัน”

- คุณดำรงเป็นศิษย์เก่าที่พวกเรามีความภูมิใจมาก และการพูดของคุณดำรงมันจะมีน้ำหนัก เพราะฉะนั้นตรงจุดนี้อยากให้คุณดำรงฝากข้อคิดกับบุคลากรหลาย ๆ ฝ่ายของสถาบันและรวมถึงบุคคลภายนอกที่ได้อ่านวารสารฉบับนี้

- ผมมีความคิดชัดเจนอย่างหนึ่งนะครับ เราโตขนาดนี้แล้ว เรื่องการเรียนนี่ที่ไหนก็ได้ คือยังงั้นบางคนมุ่งหวังที่จะเข้ามหาวิทยาลัย ผมขอสรุปว่าให้ภูมิใจในสถาบันที่เราเรียนอยู่ ผมว่าไม่ว่าจะเป็นสถาบันอะไร มหาวิทยาลัยอะไร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือรามคำแหง หรือบ้านสมเด็จ หรือสถาบันราชภัฏพระนครหรืออยุธยา ผมว่ามันอยู่ที่ตัวคน ขณะนี้สื่อสารมวลชนมันทำให้เราตักตวงได้ในอากาศ ความรู้เรียนกันหมด และสามารถเรียนได้ทันกับความก้าวหน้า คนที่เรียนอยู่ที่ราชภัฏพระนครหรืออยุธยาเราสามารถจะพูดภาษาอังกฤษเก่งกว่าคนเรียนที่ธรรมศาสตร์ หรือจุฬาฯ ก็ได้ ถ้าเมื่อเราฝึกพูดเราดูทีวีก็ดูหนังที่มันเป็นภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศสที่อยุธยา ก็พยายามจะพูด พยายามจะเป็นไกด์เขา คือประสบการณ์มันเรียนได้นอกห้องเรียน ผมถือปรัชญาการศึกษาที่ว่า education is growth การศึกษาคือการเจริญงอกงาม ซึ่งไม่ได้หมายความว่า

ไม่ต้องมาฟังครูพูดเสมอไปนะครับ เราเรียนรู้จากการอ่าน เพราะฉะนั้นคนที่เรียนจากสถาบันราชภัฏอาจจะพูดภาษาอังกฤษ หรือเรียนรู้ภาษาอังกฤษเก่งกว่านักศึกษามหาวิทยาลัยก็ได้ อย่าไปติดค่านิยมว่าฉันเรียนมหาวิทยาลัยโน้นเอาโก้เอาเท่ มันอยู่ที่การแสดงความสามารถตอนทำงานแล้วครับ ผมไม่เชื่อว่าปัจจุบันจะเลือกคนเข้าทำงานว่าจบมาจากสถาบันไหน ปัจจุบันผมทราบว่าโรงงานหรือองค์กรต่าง ๆ ถ้าจะเลือกคนนักกฎหมาย เขาขอเลือกคนที่จบจาก ม.รามฯ เขาบอกว่าคนที่จบ ม.รามฯ มาเนี่ย ต่อสู้มามากต้องชนะใจตนเองได้ ต้องควบคุมตนเองได้ ฝากนักศึกษาที่อ่านวารสารเล่มนี้เอาไว้ว่า คนที่กำลังคิดจะเข้าเรียนนี่นะครับ คุณอย่าไปดูถูกสถาบันของเราว่าเทียบเท่ากับมหาวิทยาลัยเขาไม่ได้ ผมไม่เคยคิดอย่างนั้นเลย ก็เอาผมเป็นตัวอย่างก็ได้เนี่ยครับ

จากสถาบันราชภัฏสู่ขนาดต

สัมภาษณ์ รศ.ดร.ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ คณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- จาก พ.ร.บ. สถาบันราชภัฏที่มีปรัชญาว่า ให้เป็น
อุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นนั้น ท่านเห็นด้วย
หรือไม่กับปรัชญานี้ กรุณาให้ข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางที่จะให้ผลดีในเชิง
ปฏิบัติได้

- คือข้อแรกทีเดียวผมอยากจะกล่าวว่า
โดยส่วนตัวผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการที่วิทยาลัยครู
จะปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นสถาบันราชภัฏ เป็น
สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาที่กว้าง แล้ว
ก็หลากหลายขึ้น โดยไม่ติดอยู่กับสาขาวิชาชีพครู
แต่เพียงอย่างเดียว ผมคิดว่าความเปลี่ยนแปลง
ของสังคมและพัฒนาการของสังคมเป็นช่วงที่
วิทยาลัยครูควรปรับเปลี่ยนมาเป็นบทบาทนี้ นี่คือ
ข้อแรก

ข้อที่สองก็คือ การที่วิทยาลัยครูได้เปลี่ยน
มาเป็นสถาบันราชภัฏโดยมีจุดเน้นที่ท้องถิ่นนี้ ผม
คิดว่าเป็นประเด็นที่ผมเห็นด้วย แต่ว่าผมยังค่อนข้าง
ไม่สู้จะแน่ใจในคำว่า “ท้องถิ่น” ที่เดียว เพราะคำว่า
ท้องถิ่นในความหมายของภาษาไทยมันค่อนข้างจะ

เป็นชนบท เหมือนกับบ้านนอกนิต ๑ แต่ถ้าหาก
จะพูดถึงในเรื่องของ “ชุมชน” ผมคิดว่าคำนี้น่าจะ
เหมาะกว่า เป็นสถาบันเพื่อให้บริการทางวิชาการ
และบุคลากรกับชุมชน โดยเฉพาะชุมชนที่สถาบัน
นั้นตั้งอยู่โดยตรง ถ้าใช้คำว่าท้องถิ่นในลักษณะที่
เรียกเหมือนกับชนบทหน้อยกับเมือง ผมคิดว่าจะ
ไม่เห็นด้วยนัก เพราะว่าความเปลี่ยนแปลงทาง
สังคม แต่ถ้าใช้ท้องถิ่นในความหมายว่าเป็น
Community เป็นชุมชน ผมคิดว่าเหมาะสม นั่นก็
คือว่า สถาบันราชภัฏน่าจะเน้นในการสนองความ
ต้องการ สนองความเปลี่ยนแปลง สนองการพัฒนา
ของชุมชน ซึ่งเท่าที่ได้ฟังและก็ได้ติดตามความ
เปลี่ยนแปลง ก็รู้สึกว่ามีแนวโน้มจะเป็นอย่างนั้น
การที่มีจุดเน้นตรงนี้ จะทำให้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว
แต่ชุมชนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงวิทยาลัยชุมชนที่
กระทรวงกำลังทำอยู่ แต่เป็นสถาบันวิชาการของ
ชุมชนเหมือน CAE ของออสเตรเลีย ที่จะเน้นบทบาท
ในเชิงที่เป็นเอกลักษณ์ได้ชัดเจน แล้วมหาวิทยาลัย
ที่เป็นอยู่โดยปกตินี้ก็จะมีเน้นลักษณะที่เรียกว่าเป็น

วงกว้างขึ้น คือเขาจะเล่นในระดับที่เรียกว่าระดับชาติก็ได้ หรือเรียกว่าระดับภูมิภาคที่กว้างออกไป ดังนั้นจุดนี้ผมคิดว่าเป็นแนวที่น่าสนใจ

ที่นี่เมื่อตั้งเป้าว่าสถาบันราชภัฏมีแนวไปในทาง Community การดำเนินการและการบริหารงาน รวมทั้งทิศทางก็น่าจะปรับตามแนวนี้

- *ท้องถิ่นของเรา ถ้าเป็นสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จะรับผิดชอบสามจังหวัด มีอยุธยา อ่างทอง นครนายก มีการอบรมครูประจำการ ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมหรือมัธยม ก็จะมาอบรมที่สถาบันราชภัฏ ส่วนการสอบเข้าเรียนนั้นเราเปิดกว้าง ใครจะเข้าสอบก็ได้*

- ถ้าตามแนวนี้ก็หมายความว่า เป็น Community เช่นเดียวกัน ตรงเน้นเป็นสถาบันของชุมชน เพราะว่าลักษณะอย่างนี้ผมเห็นด้วย และการวางแผน กำหนดแนวทาง แล้วก็ดำเนินการในรูปแบบที่ราชภัฏทำนี้ น่าจะเป็นคล้าย ๆ กับเป็น Center for excellence ใน Community นั้น ในท้องถิ่นนั้นให้ได้ คิดว่าจะดีที่สุด คือใช้สถาบันราชภัฏเพื่อประโยชน์ที่จะสร้างความก้าวหน้า ความรุ่งเรือง ความเติบโตของสถาบันอย่างมีหลักวิชา ผมว่าน่าจะเล่นบทบาทนี้ให้มาก นี่ผมมองนะ

- *การที่สถาบันไม่ได้เป็นนิติบุคคล จะทำให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในการที่จะทำให้สถาบันเจริญก้าวหน้าไป ได้มากน้อยเพียงใด*

- ผมคิดว่าการไม่เป็นนิติบุคคลนั้น ทำให้การบริหารงานและการดำเนินงานในรูปแบบของสถาบันอุดมศึกษาที่ควรจะเป็นนั้นมันมีข้อจำกัดและทำไม่ได้เต็มที่ ผมคิดว่าเป็นอย่างนั้น คือทำได้บ้างแต่ว่าขาดอิสระ เพราะฉะนั้นก็จะทำไปภายใต้กรอบของระบบกรมกองราชการปกติ ซึ่งเป้าหมายและภาระหน้าที่มันแตกต่างกัน ระหว่างกรมกองราชการปกติ กับกรมกองที่มันเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับสูง

- *ในช่วงเวลา หรือระยะเวลาในการเปลี่ยนสถานภาพและบทบาทจากวิทยาลัยครูสู่สถาบันราชภัฏนั้น ท่านคิดว่าควรจะปรับเปลี่ยนอะไรบ้าง และมีข้อพึงระวังอย่างไร*

- ผมเคยไปคุยกับสถาบันราชภัฏนครปฐมนะ เรื่องเกี่ยวกับบทบาทของคณะวิชา ในแนวทางของสถาบันราชภัฏแบบใหม่ ผมคิดว่ายังมีผู้บริหารและคณาจารย์จำนวนไม่น้อยของสถาบันราชภัฏนี้มี concept แบบ ร.ร.ฝึกหัดครู และ ร.ร.ข้าราชการกระทรวง โดยมุ่งเน้นว่าสถาบันราชภัฏนี้ที่ผลิตคนให้กับข้าราชการเท่านั้น หรือไม่เช่นนั้นก็ผลิตบุคลากรเพื่อจะไปทำงานให้กับองค์กรเอกชน หรือองค์กรธุรกิจท้องถิ่น ในชุมชน ถ้าคิดอย่างนี้หรือมีทัศนคติอย่างนี้จะทำให้มองสถาบันหรือมองการบริหารสถาบันเป็นโครงสร้างค่อนข้างจะตายตัว มีกฎเกณฑ์และกติกาคัดเจน มีกรอบที่วางไว้ค่อนข้างจะแน่นนอนแล้ว แต่ว่าการที่สถาบันราชภัฏจะปรับเปลี่ยนเป็นสถาบันอุดมศึกษา มันหมายความว่า สถาบันราชภัฏกำลังจะปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ ขยายขอบเขต ขยายเป้าหมาย และที่สำคัญคือขยายอุดมการณ์และปรัชญาพื้นฐาน คือต่อไปสถาบันราชภัฏจะไม่ใช่ว่าแค่ผลิตคนออกไปเพื่อสนองตอบต่อข้าราชการบางส่วน หรือชุมชนอย่างเดียว แต่มันหมายความว่า คนของสถาบันราชภัฏที่ผลิตออกไปนั้นต้องเป็นคนในรูปแบบที่มีทักษะใหม่ ๆ มีลักษณะใหม่ ๆ มีความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้น ในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับสูง ถ้าสถาบันราชภัฏเป็น ร.ร.ฝึกหัดครูชั้นสูง หรือ ร.ร.ที่ข้าราชการชั้นสูง ผลิตคนที่ค่อนข้างจะเป็นนักเทคนิค คือผลิตครูไปก็สอนวิชาอะไรก็ได้ ซึ่งวันนี้มันก็ยัง mantian อยู่

ในเป้าหมายนี้ผมคิดว่าราชภัฏนั้นได้เข้าสู่อุดมศึกษา ในลักษณะที่จะต้องสร้างคนให้เป็นคนที่มีความสำนึกทางสังคม มีวิธีคิดและแนวทางการ

คิดที่จะพัฒนาและปรับปรุงขึ้น มีทักษะการมอง ปัญหาที่ practical ขึ้น และก็มีการทำงาน การแสวงหาความรู้ในลักษณะที่ว่าเส้นทางเลือกหลาย ๆ ทางขึ้น และในท้ายที่สุดผมยังคิดว่า คนที่สถาบันราชภัฏผลิตออกไปนี้ เป็นคนที่เรียกว่าเป็น Leading person ของชุมชนให้มากขึ้น คือเป้าหมายนี้ก็หมายความว่า สถาบันราชภัฏจะต้องมีการปรับเปลี่ยนในความคิด ในอุดมการณ์ของสถาบันจากเดิมที่เพียงแค่เป็นแหล่งฝึกคนให้มีทักษะอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องฝึกคนให้เขาเป็นคนที่มีความคิด และมีความคิดในเชิงของการเปลี่ยนแปลงและในเชิงความเป็นผู้นำให้มากขึ้น นี่ประเด็นหนึ่ง

ประเด็นที่สอง ความเป็นสถาบันในชุมชนของสถาบันราชภัฏ ความเป็นสถาบันราชภัฏก็คือการที่จะต้องทำตามอุดมการณ์ของอุดมศึกษา อุดมศึกษานั้นไม่ใช่เพียงแค่เป็น ร.ร. ชั้นสูงที่ผลิตคนเท่านั้น แต่อุดมศึกษาคือแหล่งซึ่งผลิตทั้งคนและความรู้ด้วยพร้อมกัน ทางสถาบันจึงต้องมีกระบวนการ มีกิจกรรมที่จะเก็บงำเอาความรู้ที่เกี่ยวกับชุมชนนั้นไว้ในสถาบัน แล้วนำความรู้ที่มีต่อชุมชนเอามาย่อย มาวิเคราะห์ เอามาตีความ พร้อมกับแสวงหาความรู้ใหม่ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนนั้น ในกระบวนการอย่างนี้ต้องเรียกว่ามีวิธีการจัดการ วิธีการบริหารใหม่ เพื่อจะทำหน้าที่ตัวนี้ได้อย่างดี ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารเกี่ยวกับเรื่องของทรัพยากรด้วย เพราะว่าในลักษณะอย่างนี้ก็คือจะต้องทบทวนวิธีการบริหาร การจัดการรวมทั้งทัศนคติของอาจารย์ และในทำนองเดียวกัน สถาบันอุดมศึกษาเกือบจะทั่วโลกเขาจะมีหน้าที่ที่จะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม พัฒนาชุมชนด้วยพร้อมกัน การที่สถาบันราชภัฏจะแสดงบทบาทนี้ได้ มันหมายความว่าสถาบันจะต้องเริ่มทำความเข้าใจว่า ใ้อสิ่งทีเรียกว่า community service นั้นคืออะไร community service เป็นเพียง

แค่การอบรมครูหรือเปล่า ควรมาทบทวนกันใหม่ว่า ภายในกรอบความคิดนี้ และความต้องการของชุมชนใหม่ๆ นี้ ควรจะต้องทำเป็น community service ที่นำไปสู่การพัฒนาทางวิชาการและพัฒนาชุมชน

ในสภาพการณ์อย่างนี้ ในความเห็นของผมก็คือ ถ้าจะให้การเปลี่ยนแปลงจากสถาบันฝึกหัดครูสู่ราชภัฏ ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาได้เต็มรูป ผมคิดว่าควรจะต้องมีการ หนึ่ง - มีการทบทวนทำความเข้าใจแล้วหาความหมายของอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับสถาบันของอาจารย์กันใหม่ ข้อสอง ควรจะต้องมีการวิเคราะห์พูดคุยแล้วก็ถกเถียงถึงบทบาทคณาจารย์และผู้บริหาร ภายใต้ปรัชญาของสถาบัน ข้อสามคงจะต้องมีการแสวงหารูปแบบการบริหาร และการจัดการที่จะให้ราชภัฏนั้นได้มีการสนองตอบเป้าหมายที่เกิดขึ้นใหม่ และชุมชนที่สถาบันจะต้องเข้าไปทำงาน ถ้าถามความเห็นของผมก็คือ น่าจะมีการทบทวน แสวงหา และพัฒนาทั้งแนวคิด กิจกรรมและวิธีการ เพื่อให้มีการเริ่มต้นที่ดี โดยอาจจะเชิญคนอื่นมาคุยด้วย แล้วก็แลกเปลี่ยนความเห็นกันเอง หรือมีกระบวนการทางด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลเข้ามาประสมประสาน น่าจะเป็นสิ่งที่ดี

- *ตรงนี้ระบบราชการมีส่วนใหม่ ที่ทำให้เราคิดอะไรไปแล้วปฏิบัติกันไม่ค่อยจะได้ และข้าราชการขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน*

- *ก็มีส่วน ที่นี้ถ้าอาจารย์ไม่จัดอะไรเลย คนก็จะอยู่อย่างนั้น แต่ถ้ามีการจัดพูดคุย มีการเชิญคนนี้ไป กระตุ้นให้ฟัง มีการชี้ให้เห็น เชิญวงนอกเข้าไป มองว่าสถาบันราชภัฏควรจะไปอย่างไร ก็จะทำให้คนฟังมีความรู้สึกกว้างขึ้น และมีแนวคิด ซึ่งเขาอาจจะไม่เชื่อ แต่มันจะทำให้เขากลับเอาไปนั่งคิด*

- *ที่นี้มีบรรยากาศทางวิชาการดี มีสัมมนาขึ้นบอร์ดอยู่เรื่อย*

- ที่นี้เราค่อนข้างจะทำให้มัน ให้คนเขารู้สึกว่าเป็นสถาบันที่มีชีวิตชีวา

- คือบรรยากาศในกรุงเทพมหานครนั้นเป็นไปได้ แต่ต่างจังหวัดจัดสัมมนาคนจะน้อย

- ก็มีสวน

- ในข้อเสนอแนะเรื่องการหาวิธีการที่จะศึกษาความต้องการของท้องถิ่นนั้น ทางเราก็เริ่มโดยการตั้งศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น

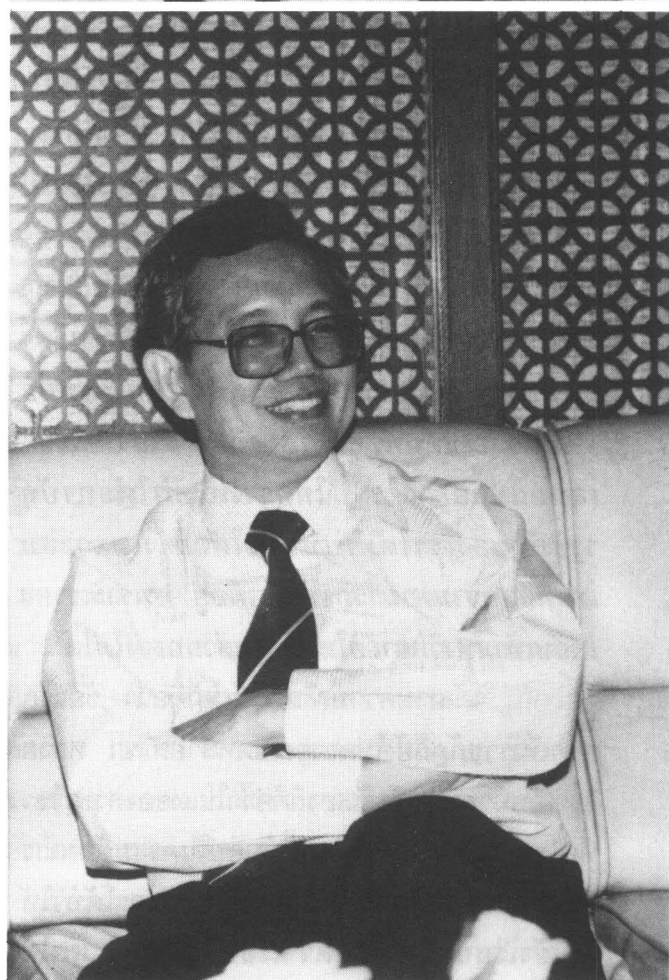
- ผมคิดว่าจำเป็น

- เราจะมีการวิจัยท้องถิ่น ท่านอธิการบดีคนแรกของเราเห็นว่า ถ้าจะเปิดปริญญาโท เราจะต้องศึกษาวิจัยท้องถิ่นก่อนเพื่อเป็นฐานที่จะทำหลักสูตร แต่เป็นเพียงงานแรกเริ่มที่ต้องรอเวลาอีกสักกระยะหนึ่ง แต่มีข้อที่สนใจอยากจะทำอธิบายเพิ่มเติมคือ คำว่า วิทยาลัยชุมชน หรือสถาบันอุดมศึกษาของชุมชนนั้น เป็นแนวคิดเกี่ยวกับวิทยาลัยชุมชนในสหรัฐอเมริกาหรือเปล่า

- คือผมคิดว่าถ้าจะเอา concept ต่างประเทศมาใช้กับสถาบันราชภัฏนี้ อย่าเอา concept ของ community ในสหรัฐ แต่ควรจะใช้ที่เขาเรียกว่า college of advanced Education ในออสเตรเลียจะดีกว่าอย่างที่กล่าวแต่ต้น

- มีลักษณะอย่างไร

- มีความต่างกันนิดหน่อยตรงที่ว่า community นี้มันค่อนข้างไปทาง vocational มาก คือเขาสนองตอบต่อความต้องการทางด้านการงานทางด้านอาชีพ ทางด้านการใช้ชีวิตปัจจุบันของชุมชนนั้น แต่ว่าของออสเตรเลีย college of advanced education ก็คือ เขาจะเป็น vocational ส่วนหนึ่ง บวก academic ส่วนหนึ่ง แล้วค่อนข้างไปทาง professional หรือ para professional หมายความว่าเขาจะสอนวิชาในลักษณะที่เป็นวิชาชีพที่ค่อนข้างระดับสูงนิดหนึ่ง เช่นแทนที่จะสอนทางด้านอาชีพะธรรมดาเนี่ยเขาจะสอนทางด้านอิเล็กทรอนิกส์ ทางด้านอะไรแบบนี้ คือค่อนข้างจะ

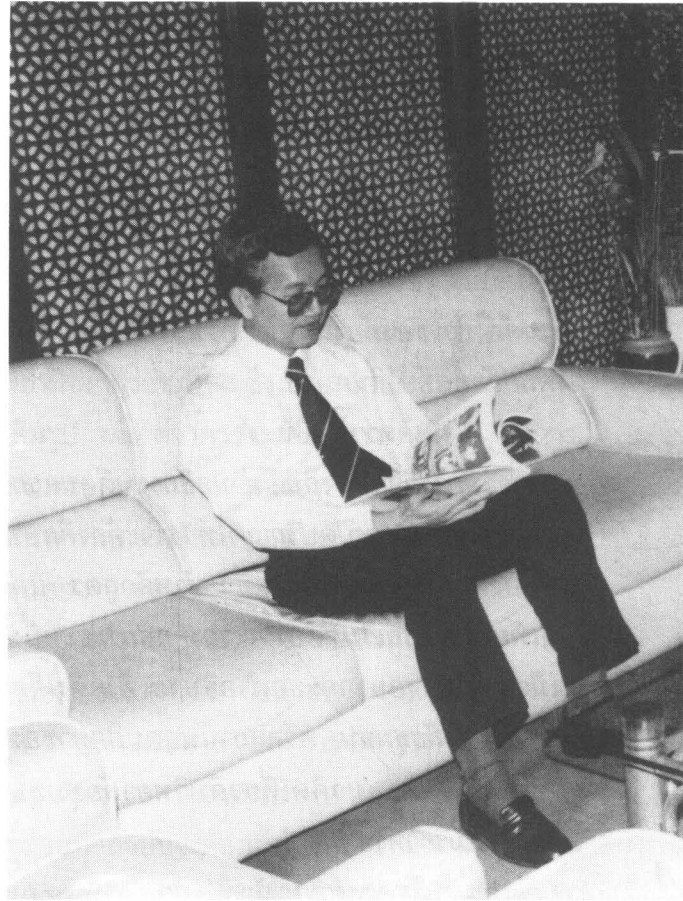

เป็นความรู้อะดับสูงหน่อย ที่เป็น professional หรือ para professional เช่นพยาบาลแทนที่จะเปิด เขาจะเปิดไม่ถึงทีเดียวเป็นผู้ช่วยพยาบาล แต่ว่าถ้า เป็น community ของสหรัฐนั้นมันเป็น vocational แท้ ๆ เลย คือเป็นอาชีพสำหรับทำงาน

ที่นี่เมื่อเป็นอย่างนี้ ลักษณะของทาง ออสเตรเลียก็คือ เหมือนกับมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก ซึ่งต่อไปจะก้าวไปสู่ระดับสูงขึ้นไปแล้ว โดยทั่วไป CAE ของออสเตรเลียก็จะเปิดสอนถึงปริญญาโท และบางแห่ง transfer ได้จากที่นี่ก็เข้ามหาวิทยาลัย ต่อ แล้วจัดสอนในเรื่องของ professional นะ แต่ว่า ของเขาจะไม่เน้นวิจัยมาก ของเขาจะเน้น academic พอสมควร เน้น professional มาก และค่อนข้าง จะสนองต่อความต้องการของชุมชนนั้น ชุมชน นั้นต้องการสาขาอะไรมา ๆ ก็เปิด เขาเน้นจุดนี้ แต่เป็นในระดับหนึ่ง คือ เรียกว่าเป็นการเปิด โอกาสอีกทางหนึ่งของการศึกษาระดับสูง ที่คนใน ภูมิภาคหรือในท้องถิ่น หรือชุมชนนั้น จะสามารถมี โอกาส

- เนื่องจากสถาบันราชภัฏของเราได้งบประมาณ น้อย ค่าหน่วยกิตก็ถูก แล้วก็ยังมีข้อจำกัดเรื่อง นักศึกษาด้วย เพราะเราได้นักศึกษาที่เหลือ จากการสอบเอ็นทรานซ์ ตรงนี้ไม่ทราบว่าจะมีข้อ เสนอแนะอย่างไร ในการที่จะทำให้สถาบัน ราชภัฏของเราได้ทำบทบาทได้อย่างเหมาะสม เท่าที่ขีดความสามารถของเรามีอยู่ เพราะเราคง เทียบเท่ามหาวิทยาลัยใหญ่ๆ ในส่วนกลางไม่ได้

- ถามความเห็นของผมก็คือว่า ข้อแรก สถาบันราชภัฏก็ยังไม่ควรที่จะเปิดหลายสาขา หลาย วิชาเอกมากนัก ข้อที่สองก็คือว่าในแง่ของสาขาวิชา ที่เปิดควรที่จะเน้นสาขาวิชาที่มันอยู่ในความต้องการ ของชุมชนนั้นให้มากหน่อย เพราะมันจะได้ทำให้ คนเข้าเรียนได้ เห็นชัดว่าเรียนแล้วใช้ได้ ทำได้ เป็นประโยชน์ ข้อสามก็คือทางสถาบันควรจะต้อง หันมาสนใจกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็น

ระบบขึ้น หมายความว่าคณาจารย์มีการเตรียมตัว คณาจารย์มีความพร้อม แล้วก็จัดที่มันเป็นระบบ เช่นมีเอกสาร มีหนังสือให้อ่าน มีแหล่งให้ค้นคว้า และในการวางระบบก็คือมีขั้นตอนในการสอนที่ ค่อนข้างจะชัดเจน ผ่านมาแล้วนี่ก็ต้องมีคุณภาพ ในระดับหนึ่ง ก็จะเกิดความมั่นใจ แล้วก็จะมีกระบวนการ ที่มันสืบเนื่องเช่นกัน เช่น ระบบการสอบไล่ สอบคัดเลือก ให้มันเป็นระบบเสีย อย่างผมได้ไปดู ของออสเตรเลียนี้ CAE นี้เขาก็เจอปัญหา นี่ คือเด็ก ไม่ค่อยเก่ง แต่ว่าอาจารย์ เขาทำเป็นเซ็ท ๆ เลยนะ และพอเด็กเข้ามาจะต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ เหมือน กับของเราก็คือ paget ทั้งหลาย เขาจะมีเป็นบท ๆ เป็นส่วน ๆ แล้วเป็นชุด ๆ ทำมาเป็นระบบ เราดู แล้วก็รู้สึกทั้ง เขาก็ใช้ตัวนี้ เมื่อวางเป็นระบบแล้วนี่ เด็กก็ต้องเข้ามา แล้วก็เข้าไปสู่ตามระบบ การ พัฒนาระบบอย่างนี้ ทางสถาบันก็ใช้วิธีตั้งสถาบัน

ที่ได้รับการยอมรับแล้วมาร่วม อย่างเช่น คณะครุศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ นี้มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนแล้ว เชิญคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประสานมิตร ก็จะได้พัฒนาขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง ผมคิดว่าคือการทำการเรียนการสอนให้เป็นระบบ

แล้วข้อที่สี่ก็คือมีลักษณะของการที่สถาบันต้องอาศัยคล้าย ๆ กับว่า มีจุดเน้นของสถาบันที่ค่อนข้างจะชัดเจน การพัฒนาคณาจารย์ของสถาบัน บางอย่างมันเป็นเรื่องอิมเมจ (Image) มากกว่าความจริงนะ นี่คุณนอกเหนือประเด็นอิมเมจหมายความว่าอย่างไร เช่น สถาบันของอาจารย์ สมมตินะ พักนี้จะประชุมสัมมนาเรื่องนี้อยู่เรื่อย ๆ เลยนะ จัดให้มันมีประเด็นหลัก ๆ หน่อยก็เอาคนที่หลัก ๆ ไป มันจะแสดงให้เห็นว่าอาจารย์เริ่ม concept ต่อวิชาการ ใช้หรือเปล่า เมื่อแสดงให้เห็น

เรื่อง concept ต่อวิชาการนี้ ภาพพจน์ของสถาบันก็จะค่อยๆ กระเตื้องขึ้นมา คือสร้างภาพพจน์ทางวิชาการให้มันโดดเด่นขึ้นมา แต่ถ้าทางสถาบันของอาจารย์ ปีหนึ่งก็ไม่ค่อยได้ทำอะไร ทั้งปีอาจารย์ก็ทำแต่กีฬาอะไรอยู่แต่ในกลุ่ม มันก็ไม่ค่อยจะได้รับการยอมรับในเชิงของวิชาการ

ก็ต้องดูว่าเส้นทางนั้นมันคืออะไร ถ้าอาจารย์ต้องการ prestige ทางวิชาการก็ต้องจัดอย่างที่ว่าราชภัฏโพล อย่างนี้ก็มันเป็นแนวทางที่ดี คือทำให้เกิดการยอมรับในระดับหนึ่ง ถูกไหม สมมติในทางด้านครุศาสตร์ ถ้าทางสถาบันจะจัดทางด้านการศึกษานะ rural education “การศึกษาชนบท : แนวทางใหม่ที่ควรจะแสวงหา” หรือ “การศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาค” อะไรอย่างนี้ จะสร้างอิมเมจว่าสถาบันได้พัฒนาขึ้น หรือ “ระบบการสื่อสารในจังหวัด” ก็เชิญคนแถวนี้เข้าไปวิเคราะห์ ว่านี่เป็นการสร้างการยอมรับ prestige ที่ละเสตีป ๆ แต่ภายใต้การสร้างนี้ มันก็ถูกบังคับให้อาจารย์ได้สัมผัสกับวิชาการ อีกลักษณะหนึ่งก็คือต้องทุ่มเงินในการพัฒนาอาจารย์ให้เต็มที่ คือมีการส่งอาจารย์ไปอบรมสัมมนาที่ไหนก็ต้องส่งไป การที่อาจารย์ส่งคนไปร่วมประชุมนี้ มันจะพาสถาบันของอาจารย์ไป เช่น เวลาเรามีประชุมวิชาการการศึกษากัน ทางสถาบันก็ต้องส่งคนไป แต่ถ้าไม่ส่งไปเลยเขาก็จะบอกว่าไม่เห็น ไม่เคยมีราชภัฏ ราชภัฏไม่เคยเห็นเลย คงอยู่กับอย่างนั้นแหละ มีประชุมนานาชาติที่ไหน สามารถส่งไปได้ ก็ส่งไปอะไรทำนองอย่างนี้ เพื่อที่จะได้มันตามไป และมันก็รู้สึกว่ารราชภัฏจะ involle ในลักษณะของกิจกรรมทางวิชาการ ยิ่งน้อยไปหน่อย ในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา

- มีอะไรหลาย ๆ อย่างเป็นองค์ประกอบ ทั้งบรรยากาศก็ไม่เหมือนมหาวิทยาลัย งบประมาณจำกัดด้วย

- แต่ผมสังเกตว่า เมื่อ 6 - 7 ปีก่อนยัง
ฮือฮา ๆ พอมาสัก 3 - 4 ปีที่ผ่านมาดูหงอย ๆ ไป
หน่อย

- มึงบ่นน้อย เพราะว่าค่าหน่วยกิตที่เราเก็บจาก
นักศึกษา 50 บาทในภาคปกติ และนำเอาส่วนนี้
มาบริหารด้วย งบที่รัฐให้มาต่อหัวก็ต่ำกว่าของ
มหาวิทยาลัย พอบ่นน้อยเวลาไปสัมมนาเป็นพัน ๆ
ก็คิดหนักแล้วว่าจะให้ไปหรือเปล่า คุ่มหรือเปล่า

- อันนี้ก็ต้องแล้วแต่ความพร้อมนะ
แต่มันต้องมีตัวเหล่านี้บ้าง ถ้าไม่มีตัวเหล่านี้ก็
คล้าย ๆ ว่า อันนี้อาจารย์ต้องการสร้างภาพให้ใหม่
ในวงวิชาการ แล้วภาพของอาจารย์ขึ้นมาในระดับนี้
แล้ว อีกหน่อยเด็กมันก็ต้องถืบตัวขึ้นมา สมมติว่า
ยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่น ถ้าสมมติว่าอาจารย์ไปเรียน
เมืองนอกนี้ อาจารย์ก็ต้องสร้างตัวเองให้มันได้
ตามมาตรฐานของเขา ถูกไหม เด็กจุฬาฯ เองเข้ามานี้
ก็ต้องถูกบีบจากอาจารย์ อย่างอาจารย์มาเรียน
ปริญญาโท ปริญญาเอกที่นี้จะรู้ว่า มันก็ต้องเป็น
ระบบของมัน มันจะต้องบีบให้ถืบตัวเองเข้ามาอยู่
ตรงนี้ และเช่นเดียวกัน ถ้าอาจารย์สร้างสถาบัน
อาจารย์ขึ้นมาถึงระดับนี้ เด็กก็ต้องพัฒนาขึ้นไป
ถ้าอาจารย์ใจอ่อน แล้วก็ยอม ๆ เด็ก เด็กแกก็จะ
เอาแค่นี้ หนูผ่านแล้วก็พอใจ เพราะในบางครั้ง
อาจารย์ก็อาจจะใจแข็งหน่อยว่า ถ้าหากว่าไม่ได้
เรื่องจริง ๆ นะก็ปล่อยตกออกไปบ้างซักจำนวนหนึ่ง
ต้องทำตรงนั้นบ้าง ผมยังเชื่อว่าเด็กจำนวนหนึ่งนี่แก
มันต้องเป็นระบบญี่ปุ่นนี่ ๆ คือมันต้องเคียวเหมือน
คันกระโท แล้วมันต้องรูดออกมาได้ ผมคิดว่า
อย่างนั้นนะ

- อยากถามถึงทัศนะของท่านคณบดี ในฐานะ
ที่มีประสบการณ์อยู่ในมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ มี
ประสบการณ์สูงว่า มองการที่เราเปลี่ยนบุคลิก
จากการสอนครุมาเปิดสอนสาขาอื่น ที่มหาวิทยาลัย
เปิดสอนอยู่ก่อน และการที่เราจะเปิดสอน
ปริญญาโทนั้น มีทัศนะในเรื่องนี้ว่าอย่างไร

- คือผมคิดว่า อาจารย์จะต้องยอมรับ
ความจริงนิดหนึ่งว่า ในสาขาเดียวกัน เช่น สมมติว่า
สาขานิเทศฯ ของที่นี่ก็มองดูอาจารย์ หรือสาขา
ทางด้านบริหารธุรกิจที่มองดูอาจารย์นี้ เขาจะ
มองว่าคุณภาพยังไม่ค่อยสูงเท่าไร ผมคิดว่า
ต้องยอมรับความจริงนะ ที่เขามองอย่างนั้นผมคิดว่า
ก็ไม่ใช้เรื่องของการดูถูกดูแคลน เพียงแต่ว่ามันมี
เหตุผลสองสามอย่าง คือที่อุดมศึกษาใช้เป็นเกณฑ์
ในการมอง จะมองอันที่หนึ่ง ความเก่าของสถาบัน
เป็นเรื่องแปลกกว่าความเก่าของสถาบันอุดมศึกษา
มีส่วน ไม่ใช่ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ว่ามีส่วนของความมี
คุณภาพระดับหนึ่ง แต่โดยทั่วไปสถาบันที่เก่าแก่กว่า
แนวโน้มที่น่าจะมีคุณภาพกว่าสถาบันใหม่ การเปิด
มาก่อนมีโอกาสมันมีแนวโน้มที่จะค่อนข้าง แต่ไม่ได้
หมายความว่าเปิดใหม่ไม่มีคุณภาพนะ เป็นเพียง
แนวโน้ม สอง-การตัดสินใจในเชิงคุณภาพของสถาบัน
อุดมศึกษานี้ก็คือ ผลงานวิชาการ อันที่สามดูจาก
activity ว่ามี activity ทางวิชาการมากน้อยแค่ไหน
อันที่สี่ ดูจากตัวบัณฑิตเอง ความจริงดูที่บัณฑิตเอง
ถ้าในวงวิชาการไม่ค่อยสนใจมากนัก เพราะเชื่อว่า
จบแล้วมันก็ยังไม่ต้องได้ แต่ผู้ใช้เขาจะมองมาก

เมื่อเป็นอย่างนี้ก็เห็นว่า หนึ่ง-สถาบัน
ราชภัฏเริ่มเปิดสาขาใหม่ ๆ เขาก็ยังมองว่า เอ...จะ
ใช้ได้หรือเปล่า นี่เป็นความรู้สึก เป็นเรื่องที่ทาง
สถาบันจะต้องพิสูจน์ อันที่สองดูในแง่ผลงานทาง
วิชาการ ผลงานทางวิชาการในหลายเรื่องที่อาจารย์
สถาบันราชภัฏทำกันก็ค่อนข้างจะมาก แต่ก็ยังเป็น
ลักษณะการเขียนและการทำงานที่ซ้ำ ๆ กับงานเดิม
ที่มีอยู่ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องซ้ำกับจุฬาฯ แต่อาจจะ
ซ้ำของราชภัฏกันเองก็ได้ ยังไม่ค่อยมีผลงานเด่น ๆ
อันที่ 3 ก็คือ activity ในทางวิชาการ ยังไม่ค่อยจะ
มีบทบาทโดดเด่นออกมาเท่าไร เพราะโดยภาพรวม
นี้ ผมคิดว่า จำนวนหนึ่งยังมีความรู้สึกว่ามีคุณภาพ
ยังไม่ค่อยสูงนัก แต่ผมคิดว่าจำนวนไม่น้อยก็คิดว่า
เป็นคุณภาพที่อยู่ในระดับใช้ได้ คืออย่างน้อยในเชิง

ของ minimum คิดว่าน่าจะเป็นไปได้ แต่การที่ขึ้นมา
สู่ระบบที่มีคุณภาพสูงหนอยน่าจะยังมีปัญหาอยู่

สิ่งที่ผมคิดว่าน่าจะต้องทำ คือการ
พยายามที่จะ ถ้าในฐานะในการบริหารก็คือควรมี
ยุทธวิธีในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะสร้างให้ตัวเราเอง
เห็นชัดเจนว่ามีคุณภาพ และให้คนภายนอกเข้าใจ
ว่าเรามีคุณภาพ นี่คือนจุดที่สถาบันราชภัฏจะต้อง
สร้าง แล้วผมเชื่อว่าสร้างได้ ในความคิดของผมนะ
ด้วยความพร้อมและศักยภาพที่มีอยู่ ผมเชื่อว่า
สร้างได้ นี่คือนสิ่งที่จะต้องทำ เพราะฉะนั้นจุดนี้มันก็
ตามมาว่า การเปิดบัณฑิตศึกษา ถ้าในระดับอุดม
ศึกษาแล้ว เราจะมองกันที่คุณภาพ เราจะไม่ค่อย
นึกถึงเชิงปริมาณมากนัก เพราะว่าปริมาณนี้บัณฑิต
ศึกษามันไม่ใช่ความจำเป็นในทางปฏิบัติ ยกตัวอย่าง
ง่าย ๆ เช่นว่าครูในโรงเรียนนี้ ถ้าจบปริญญาตรี
หรือปริญญาโทนี้ ถามว่าปริญญาตรียังสอนได้ไหม
คำตอบก็คือสอนได้ แต่ถ้าไม่จบปริญญาตรีนี้ แหม !
มันเป็นปัญหาในทางปริมาณค่อนข้างสูง เพราะ
ฉะนั้นการเปิดปริญญาโทหรือบัณฑิตศึกษา มันเป็น
demand ในเชิงปริมาณ มันไม่ใช่เรียสเท่าไร และแม้
เขายังไม่ใช่เรียสในปีนี้ เขาก็ยังเรียนปีหน้าได้ เขาเรียน
ครุศาสตร์สถาบันราชภัฏไม่ได้ เขาก็ไปเรียน
ประสานมิตร เขาไปเรียนเกษตร ไปเรียน
ม.เชียงใหม่ได้ มันยังไม่เรียสเท่า แต่ที่มันเรียส
คือในเรื่องคุณภาพการศึกษาที่มองกัน เพราะสิ่ง
เหล่านี้ผมคิดว่าทางสถาบันราชภัฏจะต้องมียุทธวิธี
ที่จะวางแผน ที่จะสร้างความพร้อมในเรื่องคุณภาพ
ก่อนที่จะก้าวสู่การเปิดปริญญาโท

- *ขอวกเข้ามาอีกสักนิดว่า กิจกรรมทางวิชาการมัน
อาจจะมีกิจกรรมของนักศึกษา กับกิจกรรมที่ให้
อาจารย์เข้าร่วม ตรงนี้ควรมีการบังคับให้เข้าไหม
เช่นเราจัดกิจกรรมวิทยากรเชิญมาเสียดีเลย แต่
ไม่มีคนฟัง ผลสุดท้ายคนจัดต้องหาคนมาฟัง เป็น
กลุ่มจัดตั้ง และที่นี้มียุทธวิธีอย่างไรที่จะให้คนเข้า
ร่วมกิจกรรม*

- หนึ่ง-คือว่าคณาจารย์และนิสิตที่นี้
ค่อนข้างน้อย จะสอนปริญญาโทค่อนข้างน้อย เท่าที่
ผ่านมานี้มีบังคับบ้าง การบังคับของเราส่วนใหญ่
คือบังคับตรงตามวิชา ซึ่งมันเป็นเงื่อนไขโดยตรง
ยกตัวอย่างง่าย ๆ เช่น เราเชิญวิทยากรมา
ประกอบวิชานี้ เราก้เชิญมา คนที่อยู่ในวิชานี้จะต้อง
เข้า นี่คือนเงื่อนไขบังคับ ขณะเดียวกันการที่เราจะ
บอกว่าเชิญเข้า หรือไม่เช่นนั้นเมื่อเราประชุมวิชาการ
ประจำปี เราก้จะมีคนของเราที่เป็นผู้สมัครเข้ามา
โดยตรงซัก 50 - 60 คน คนอื่นก็ตามความสนใจ
แต่บางที่เราบังคับตรงนี้ หรือเมื่อเราเห็นว่าการจัด
สัมมนาเรื่องนี้ตรงกับวิชานี้ เราก้บังคับ มีบางครั้ง
เหมือนกันที่เราเคยเจอปัญหา เช่นบางเรื่องเราจัด
ประชุม เป็นการประชุมวิชาการปีละหน บางครั้ง
เรื่องอาจจะไม่อยู่ในความสนใจ เพราะฉะนั้นกรณี
อย่างนี้จะไม่บังคับ แต่โดยภาพรวมของเราขณะนี้มันก็
ยังไม่ถึงกับเป็นปัญหาซีเรียสในเชิงคนฟัง การจัด
กิจกรรมวิชาการนั้นมียุทธวิธีในตัวของมันเอง

- *การจัดนิทรรศการวิชาการ มียุทธวิธีอย่างไรที่จะ
ให้นักศึกษาเข้าร่วม*

- ที่นี้เรามีหลายแบบ ถ้าเป็นนิทรรศการ
เรามีรูปแบบ 3-4 อย่างใหญ่ ๆ ที่ทำ หนึ่ง-เป็น
นิทรรศการของวิชาใดวิชาหนึ่ง เช่นวิชาวัฒนธรรม
ไทย เขาจะต้องมีหน้าที่จัด กรณีอย่างนี้ก็ไม่มีปัญหา
อะไร เพราะเขาเป็นคนจัด และอาจารย์ดูแลให้
เขาทำ และคนก็จะมาดู สอง-มันเป็นนิทรรศการที่
เฉพาะกิจของเรา เช่น จัดเรื่องการศึกษานานาชาติ
อย่างนี้ เราก้จะมีนิทรรศการการศึกษาของอินโดจีน
นั่นอะไรมาจัด ซึ่งจะจัดควบกับการสัมมนา เพราะ
ฉะนั้นก็จะมีคนสัมมนาชุดหนึ่ง และนิทรรศการก็จัด
คนก็จะมาเดิน หรือเราไปจัดร่วมกับมูลนิธิเด็ก เขา
ก็จะมีส่วนของมูลนิธิเด็กมาตั้ง เราก้จะจัดเป็น
กิจกรรมเสริม เพราะฉะนั้นนิสิตนักศึกษาก้จะต้อง
เดินผ่าน ถึงเขาไม่ได้ดูละเอียด เขาก้รู้สึกว่ามันมา
กระทบเขาแล้ว คือเขาต้องรู้ว่า อ้อ ! มีนิทรรศการ

และได้ผ่านตาดินหน้อย แล้วก็ inform อย่างน้อย อันที่สามเป็นนิทรรศการที่คณะเราต้องการผลักดัน ตัวนี้บางที่เราต้องมีการ “จัดตั้ง” บ้าง เพราะบางเรื่องที่เราทำกันมันไม่อยู่ในความสนใจโดยตรง แต่เราต้องการให้เห็นว่า เช่น เรื่องสันติภาพ บางทีเด็กไม่ค่อยสนใจ แต่เราเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ เราก็ต้องจัดมัน หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม แรก ๆ ก็ไม่ค่อยมีใครสนใจ นี่เป็นยุทธวิธีที่ใช้มา แต่สิ่งเหล่านี้มัน ๆ เราก็อาศัย อย่างต่างจังหวัด ที่ดีที่สุดก็คือการดึงเข้าคอร์สนะ ในปี 3 ปี 4 ให้เด็กจัด แต่ว่ามีหลายครั้งเหมือนกันที่ผมสั่งเลย สั่งเด็ก ปี 1-ปี 2 ต้องเข้า เพราะบางเรื่องเราต้องดูว่า ถ้าเราไม่สั่ง เด็กก็ไม่สนใจ มันจะฟังแต่เพลง จะเล่นแต่ดนตรี เด็กก็เป็นอย่างนี้ แต่ถ้าเขาต้องรู้เราต้องสั่ง เพราะสถาบันการศึกษาเราถือว่าเด็กต้องรู้ ในส่วนอาจารย์นี้สำคัญมาก อาจารย์โดยทั่วไปไม่ค่อยสนใจวิชาการ เพราะฉะนั้นการจัดกับอาจารย์ จะมีปัญหาแต่เราใช้วิธีว่า นี่ก็เทคนิคอีกหลาย ๆ อย่าง เช่นใช้ผนวกกับภาคไป เพราะเดิมส่วนกลาง เช่นคนบดีหรืออธิการบดีจัดไม่ค่อยมีใครเข้ามาหรอก แต่เราบอกว่ามีฝรั่งมาเป็นผู้เชี่ยวชาญ เราเจรจากับภาควิชา บอกให้ภาควิชาที่ว่า you สนใจไหม เช่นมีผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและวิจัยมา เราก็บอกไปทางภาควิชาวิจัย ว่า คุณสนใจไหม ? แล้วเราก็มอบให้เขาไป เขาก็จะติดต่อรับรองเชิญ พูดคุยกับอาจารย์ กับลูกศิษย์ของเขา เราส่วนกลาง เสริมให้ พอมีเรื่องอุดมศึกษาเราก็ส่งให้เขา เดียวนี้ผมใช้อย่างนั้น เพราะฉะนั้นเทคนิคการจัดกิจกรรม วิชาการมันมีหลายรูปแบบนะ คุยกันยาว ซึ่งผมเห็นว่าสถาบันการศึกษามันจะต้อง lively ให้เด็กจัด เรื่องนี้ ให้เด็กกลุ่มนี้จัดเรื่องนั้น มันจะได้มีชีวิตชีวา ไม่อย่างนั้นมันก็จะอยู่เฉย ๆ อาจารย์มาเข้าห้อง แล้วก็ไป อย่างนี้ไม่ไหว

- *ขอเรียนถามต่อเนื่องจาก การที่สถาบันราชภัฏ จะเปิดหลักสูตรปริญญาโทนั้น มีมหาวิทยาลัยบางที่*

การเรียนปริญญาโทจะต้องทำวิทยานิพนธ์ บางที ก็จะทำให้เรียนแทนได้ ท่านมีความคิดเห็นในเรื่องนี้ อย่างไร และข้อดีข้อเสียระหว่างการทำกับไม่ทำวิทยานิพนธ์นี้ เพราะคิดว่าในระยะอันใกล้เราพร้อมที่จะเปิดปริญญาโท

- ผมว่าปริญญาโทนี้ที่จะต้องมองเป็นสถาบันนะ ไม่ใช่มองเพียงแค่โปรแกรม หรือมองแค่ตัวนิสิต คำว่ามองเป็นสถาบันหมายความว่า การที่สถาบันใดสถาบันหนึ่งจะเปิดปริญญาโทขึ้นมา หรือเปิดปริญญาเอก มันหมายถึงสถาบันนั้นได้บ่มตัวเอง พักตัวเองจนกระทั่งมีความพร้อมในระดับหนึ่งก่อน ในเชิงของวิชาการและเทคนิคต่าง ๆ การที่จะบ่มและ พักตัวเองในเชิงอย่างนี้ได้ มันหมายถึงกระบวนการทางวิชาการมันเกิดขึ้นครบวงจรของมัน คือการที่เราเรียกว่า production of knowledge ที่เพียงพอ และ distribution of knowledge คือมีวิชาการและความรู้เพียงพอ และได้เผยแพร่ออกไปข้างนอกให้นิสิตนักศึกษา นั่นก็คือว่าควรจะมีงานวิจัยในระดับหนึ่ง และมีการเรียนการสอนที่เป็น professional อีกระดับหนึ่ง ดังนั้นผมจึงคิดว่า สถาบันที่จะเปิดปริญญาโทนี้ จำเป็นจะต้องมีโปรแกรมวิจัยไว้ส่วนหนึ่ง ต้องมีไว้ส่วนหนึ่ง และเมื่อได้พัฒนาโปรแกรมวิจัยไว้สักระดับหนึ่งแล้ว จึงเปิดโปรแกรมที่ไม่วิจัย เสริมขึ้นมาได้ หรือถ้ามีการเปิดปริญญาเอกมากขึ้น พอสมควรแล้ว มีการวิจัยมากแล้ว ก็ปรับปริญญาโท ออกมาเป็นโปรแกรมที่ไม่มีการวิจัยได้เลย เพราะไม่เช่นนั้นปริญญาโทจะกลายเป็นปริญญาตรีต่อยอด คือเพิ่มเวลาเรียนปริญญาตรีขึ้นมาอีก 2 ปี 3 ปี ซึ่งผมคิดว่ามันอาจจะเป็นรูปแบบที่ไม่ค่อยเหมาะสม กับการพัฒนาวิชาการ ผมจึงคิดว่าในช่วงแรกของสถาบันนั้นควรจะต้องเปิดให้มีการวิจัย การเปิดอย่างนี้เป็นประโยชน์แก่สถาบันเอง เพราะอะไร อาจารย์จะได้อาศัยนิสิตเขาสร้างองค์ความรู้ (body of knowledge) ให้อาจารย์ ยิ่งเป็นปริญญาเอก ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นอาจได้จากปริญญาเอก ซึ่ง

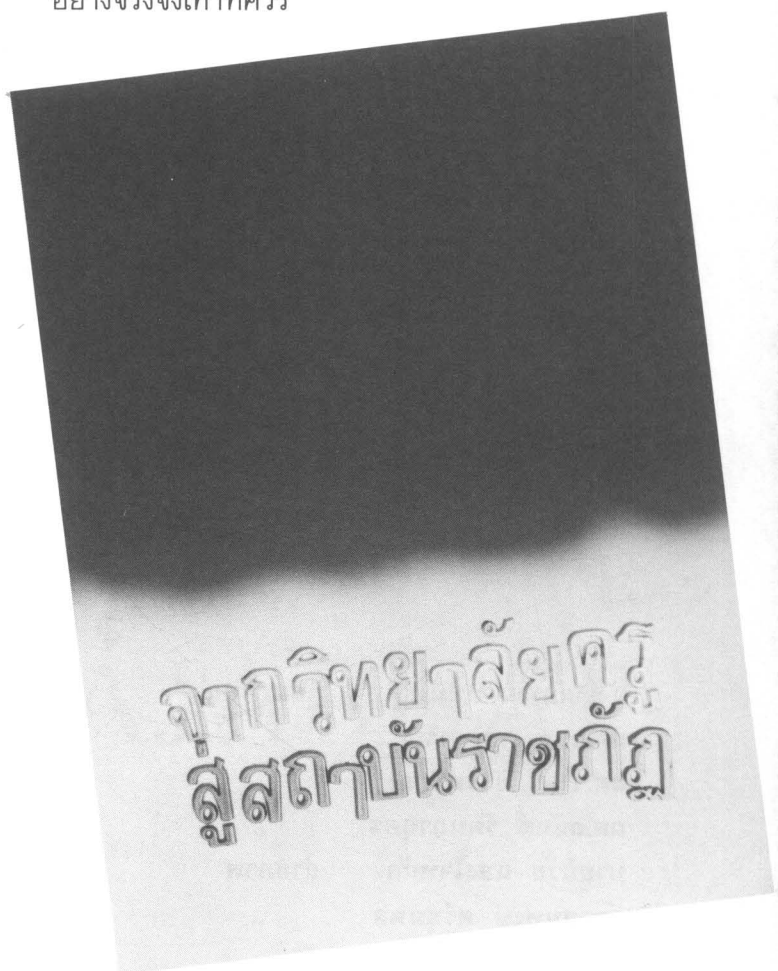
อาจารย์เองก็คงไม่มีเวลาไปทำ และอาจารย์รู้ว่าควรจะทำเรื่องอะไรก็แนะนำให้ปริญญาเอกทำได้

เพราะฉะนั้นมันไม่ใช่เพียงแค่ว่า เรียนจบไม่จบ แต่มันหมายถึงการที่สถาบันนั้นได้ค่อย ๆ บ่มเพาะตัวเองในเชิงวิชาการขึ้นมา และยิ่งอาจารย์ให้เด็กทำวิจัยเรื่อย ๆ ก็ค่อย ๆ พัฒนาในต่างประเทศ อย่างสหรัฐนี่ ทั้งประเทศเขา ทั้งระบบอุดมศึกษาของเขานี้ มันเป็นแบบที่มีการวิจัยของมันเองอย่างมาก หลากหลายและกว้างขวาง เช่นในสาขาครุศาสตร์มีเปิดทั่วประเทศ และเปิดวิจัยมากมาย แล้วปริญญาเอกก็จะมีมากมาย ปริญญาโทก็มาก เพราะฉะนั้นในขณะเดียวกันการเปิดปริญญาโทไม่ต้องทำปริญญานิพนธ์ก็เกิดขึ้นได้โดยที่มันไม่มีผลกระทบอะไรเลย เพราะโครงสร้างทางวิชาการมันอึดตัวแล้ว เพราะฉะนั้นเขาจึงเปิดปริญญาโทขึ้นมาเพื่อเป็นการ training ผู้บริหารที่เขาเรียกว่า professional การเรียนในสหรัฐเขาเรียนโดยอาศัยเอางานวิจัยมาดู เพราะเขามีงานวิจัยมาก และเขาก็เน้นให้ใช้วิจัยให้ได้ เพราะว่าเวลาเขาทำงานเขาก็เอาวิจัยมาดูในการบริหารตัดสินใจ ในส่วนสถาบันราชภัฏในความเห็นของผม อาจจะเป็นความคิดว่าในฐานะที่เป็นสถาบันทางวิชาการที่อยู่ในระยะของการยอมรับ และการสร้างคุณภาพทางวิชาการ ผมยังคิดว่าในช่วงแรกควรจะต้องเปิดให้ทำปริญญานิพนธ์สักระยะหนึ่ง แล้วเมื่อมันค่อย ๆ พักตัวแล้วค่อยมีบรรยากาศมีอะไรแล้ว ก็ค่อย ๆ เปิดเป็นทางเลือกออกมา

- สุดท้ายนี้ก็อยากจะให้ท่านคณบดีได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ไป และสรุปที่ได้เรียนถามท่าน ในประเด็นจากวิทยาลัยครูสู่สถาบันราชภัฏ

- ผมอยากจะพูดอย่างนี้นะ ผมคิดว่าจุดเปลี่ยนนี้ผมไม่ได้มองแค่จุดเปลี่ยนของวิทยาลัยครู คือไม่ใช่จุดเปลี่ยนจากวิทยาลัยครูมาเป็นสถาบันราชภัฏอย่างเดียว ผมมองว่ามันเป็นจุดเปลี่ยนของอุดม

ศึกษาของประเทศไทย และมันอาจจะเป็นจุดเปลี่ยนของสังคมได้ด้วย ในความเห็นของผม ผมมองอย่างนี้ เพราะผมมองว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ เป็นจุดเปลี่ยนที่มีความหมายและมีค่ากับระบบสังคมด้วย ถ้าหากว่าสถาบันราชภัฏได้เล็งเห็นความสำคัญของจุดเปลี่ยนนี้ จะทำให้สังคมมีความหมาย และถ้าอาจารย์ได้เล็งเห็นจุดเปลี่ยนนี้อย่างจริงจังนี้ นั่นหมายความว่าสถาบันราชภัฏน่าจะต้องมีการคิดค้นใหม่ คือไม่ใช่คิดค้นแบบเดิม ๆ เพียงแค่ว่ามานั่งเปิดวิชาใหม่ แต่หมายความว่าถ้าจะใช้คำก็คือว่า มันน่าจะ reinventing มานั่งคิดค้นใหม่ว่าสถาบันเรานี้จะมามองจุดเปลี่ยนนี้ให้เข้าใจความหมายของการเปลี่ยนแปลงนี้อย่างจริงจัง และหาทางที่จะพัฒนาให้จุดเปลี่ยนนี้มีความหมายต่อสังคมอย่างแท้จริง ซึ่งผมอยากจะพูดว่าสถาบันราชภัฏไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญของจุดเปลี่ยนนี้อย่างลึกซึ้งอย่างจริงจังเท่าที่ควร

ผมคิดว่าสถาบันราชภัฏได้มองจุดเปลี่ยนนี้ เพียงแค่เราจะมี การเลือกตั้งอธิการบดีกันใหม่ เราจะมี การเลือกคณบดีกันใหม่ เราจะได้เลือกนายกสภา กันใหม่ เราจะได้เลือกกรรมการสภา กันใหม่ ซึ่งอันนี้มันเป็นฟอร์ม มันเป็นฟอร์มธรรมดา เท่านั้น เป็นฟอร์มธรรมดาที่จะต้องมีการเปลี่ยน แต่มันหมายถึงการที่กำลังเป็นจุดเปลี่ยนของอุดมคติและวิญญานของราชภัฏ ซึ่งถ้าหากว่า อาจารย์สามารถจะทำความเข้าใจอย่างนี้ และพัฒนาวิญญานของอาจารย์ให้มันเปลี่ยน ให้มัน โชติช่วงขึ้นมา มันหมายถึงการเปลี่ยนแปลงของระบบและการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพราะราชภัฏ นั้นมีสาขามาก มีสถาบันมาก และครอบคลุมคน และอาณาบริเวณ ผมอยากจะสรุปอย่างนั้น เป็น ความรู้สึกของผมนะ

อ.นงลักษณ์ แซ่มโชติ	ผู้สัมภาษณ์
ผศ.อมรา กล้าเจริญ	„
ผศ.ราตรี ธรรมนิยม	„
ผศ.อนันต์ รัตนพานุสร	„
นายนิวัช แสงใจหนัก	ถ่ายภาพ
นายสมพงษ์ ศรีชุมพล	„

ZOOM IN RAJABHAT

สุรพงษ์ วงษ์ทน

รับมอบงาน

รศ.ดร.บุหงา วัฒนนะ อธิการบดีสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
คนใหม่ รับมอบงานจาก รศ.วิทยา รุ่งอดุลย์พิศาล อธิการคนเก่า
เมื่อวันที่ 9 มิ.ย. 38 ณ ห้อง 211 โดยมีรองอธิการคนเก่าทั้ง 4 ท่าน
ร่วมส่งงานด้วย

ทำบุญ วัดบรมพุทธาราม

คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ จัดงานทำบุญ
วัดบรมพุทธาราม ในเดือน
ธันวาคม 2537 โดยมีผู้บริหาร
คณาจารย์ นักเรียน นักศึกษา
ของสถาบันร่วมใจกันทำบุญ
และถวายอาหารเข้าแด่พระสงฆ์

ฉลองนามพระราชทานสถาบันราชภัฏ

สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จัดงานทำบุญฉลองนามพระราชทานสถาบันราชภัฏ ในวันที่ 14 ก.พ. 38 โดยมี นายบรรจง กันตวิรุฒ ผู้ว่าราชการจังหวัดมาเป็นประธาน โดยมีคณาจารย์ นักศึกษา นักเรียน ข้าราชการ คนงาน ร่วมกันทำบุญถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ 90 รูป ด้วยความปลื้มปิติยินดีกันทั่วหน้า

เสริมความรู้

รศ.ดร.บุหงา วัฒนะ อธิการบดีสถาบันราชภัฏว้อย. เป็นประธานในพิธีเปิดการอบรมเสริมความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ระหว่างวันที่ 19-21 เมษายน 2538 ณ ห้อง 512 สถาบันราชภัฏว้อย. โดยอบรมครูสอนวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมต้น และมัธยมปลาย ในวันสุดท้ายของการฝึกอบรม มีการทัศนศึกษาธรรมชาตินอกสถานที่ ณ ซาฟารีเวิลด์อีกด้วย

ต้อนรับคณาจารย์ใหม่

สโมสรข้าราชการสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จัดงานต้อนรับคณาจารย์ใหม่ เมื่อวันที่ 21 มิ.ย. 38 โดยแบ่งเป็นภาคเช้าและภาคค่ำ ในภาคค่ำมีการเลี้ยงรับประทานอาหารพร้อมกันแนะนำตัวประวัติคณาจารย์ใหม่ และรับของที่ระลึกจากตัวแทนคณาจารย์ ณ หอประชุมสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาจบลงด้วยความประทับใจทั้งอาจารย์เก่าและอาจารย์ใหม่

นครศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี

นายบรรจง กันตวิรุฒ ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นประธานในพิธีมอบหนังสือรับรองการเป็น สส. จ.อยุธยา โดยมี นายบุญพันธ์ แขวัดนะ ตัวแทนพรรคกิจสังคม และนายประมวล สภาวสุ ตัวแทนพรรคชาติพัฒนา เป็นผู้รับหนังสือรับรองในครั้งนี้ เมื่อวันที่ 3 ก.ค. 38 หลังจากที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จ.อยุธยา ได้ 1 วัน

ทำบุญครบรอบการสถาปนา 90 ปี

สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จัดงานทำบุญวันครบรอบการสถาปนา 90 ปี และเปิดป้ายสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ในวันที่ 4 ก.ค. 38 โดยมีคณาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ร่วมกันทำบุญตักบาตร หลังจากนั้นดร.นิเชต สุนทรพิทักษ์ เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ เป็นประธานในพิธีเปิดป้ายสถาบันฯ และบรรยายพิเศษในหัวข้อเรื่อง “ราชภัฏ วิสัยทัศน์ - ปฏิบัติการ” เนื่องในวาระครบรอบ 90 ปี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การบรรยายพิเศษ ราชภัฏ วิสัยทัศน์-ปฏิบัติการ
โดย ดร.นิเชต สุนทรพิทักษ์ เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ
ในวาระครบรอบ 90 ปี
๔ กรกฎาคม 2558

ฉลองแห่เทียน

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร่วมกับโรงเรียน และสถาบัน การศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จัดงานแห่เทียนพรรษา ประจำปี 2538 ในวันที่ 6-7 ก.ค. 2538 โดยมีนายบรรจง กันตวิรุฒ ผู้ว่า ราชการจังหวัด เป็นประธานเปิดงาน และร่วมหล่อเทียนพรรษา ณ วิหารหลวงพ่อมงคลบพิตร มีประชาชน นักเรียนนักศึกษาให้ความสนใจเข้าร่วมงาน และส่งเทียนเข้าประกวดในปีนี้เป็นพิเศษ ส่วน การตัดสินประเภทความสวยงามชนะเลิศได้แก่โรงเรียนจอมสุรางค์ อุบัติมภ์ ประเภทความคิดชนะเลิศโรงเรียนประตูลุย ส่วนขบวน แห่เทียนนั้นจะประกาศผลในปีหน้าก็ต้องอดใจรอกันหน่อย สำหรับ รางวัลเกียรติยศ

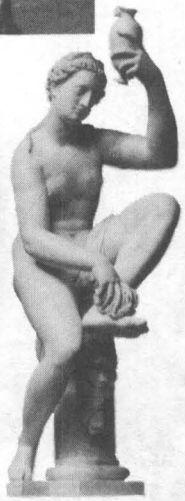
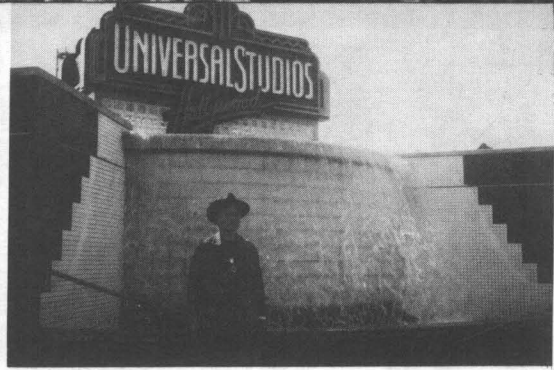

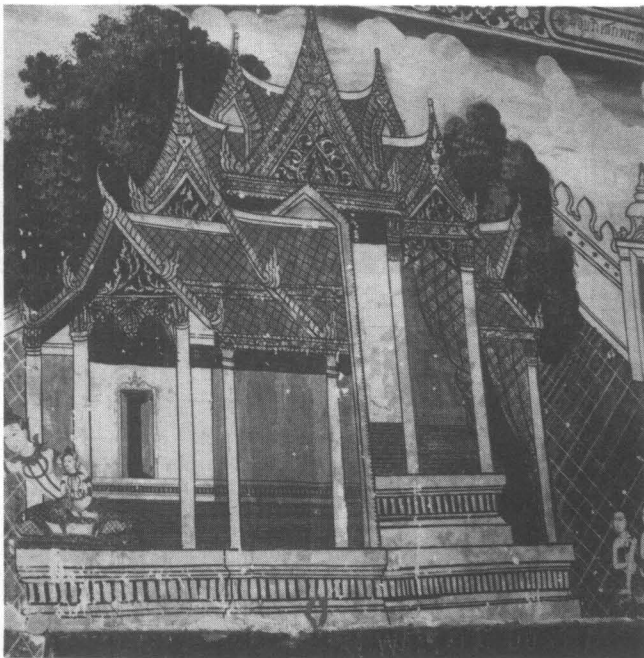

กมล ทัศนาศิลป์ ศิลปินไทยที่ใช้ชีวิตสร้างงานศิลปะในสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 26 ปี จนเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก ได้เดินทางมาเยี่ยมบ้านเกิด และเดินทางมาบรรยายพิเศษให้ภาควิชาศิลปะ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ในเดือนกุมภาพันธ์ 2538

อาจารย์กมล พึ่งวงษ์ ได้รับเชิญจากสมาคมศิลปกรรมไทย สหรัฐอเมริกา
 เดินทางไปศึกษาดูงานศิลปะในนครลอสแอนเจลิส เท็กซัส เนวาดาร์
 ยูท่าห์ และลาสเวกัส ช่วงเดือนเมษายน 2538

อาจารย์สมนึก ศรีโชติ ร่วมกับนักศึกษาโปรแกรมภาพพิมพ์
 สร้างจิตรกรรมฝาผนัง ประวัตिल่วงปู่ทวด ณ วัดแค
 (เกาะลอยหน้าวังจันทร์เกษม) โดยกรรมวิธีใหม่ ใช้
 สีอะคริลิกเขียนบนผ้าแคนวาส และฉีกลงบนผนังโบสถ์
 ซึ่งไม่เคยมีการทำเทคนิคเช่นนี้มาก่อน ในงานจิตรกรรม
 ฝาผนังของไทย โครงการนี้ใช้เวลาประมาณ 2 ปี

นิทรรศการ
PRINTMAKING

Students Masterpiece of Art Exhibition
Department of Art
Pranakornsiyayutthaya Rajabhat Institute
26th December 1994 - 31st January 1995

นิทรรศการศิลปะดีเด่นของนักศึกษาภาพพิมพ์

ห้องนิทรรศการ

ภาควิชาศิลปะ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
26 ธันวาคม 2537 - 31 มกราคม 2538

ปราโมทย์ บุญส่งประเสริฐ

ชื่อภาพ "วิติ"

เทคนิค สีอะคริลิค

ขนาด 120 x 80 ซม.

อุษา ศรีสิทธิ์

ชื่อภาพ "จุดกำเนิด"

เทคนิค ภาพพิมพ์ร่องลึก

ขนาด 7 x 5 นิ้ว

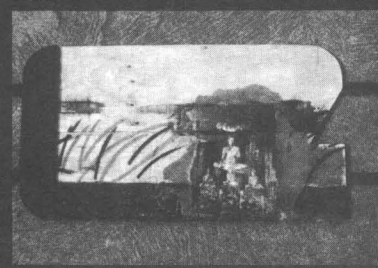

สุทธิโชค สมจิตรไตรรัตน์

ชื่อภาพ "รอยอดีตหมายเลข ๔"

เทคนิค ประติมากรรม

ขนาด -

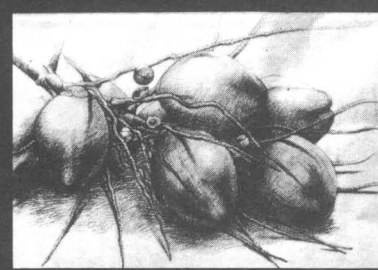

วิษณุรักษ์ ศรี

ชื่อภาพ "ในวัด"

เทคนิค ผสม

ขนาด 45 x 110 ซม.

ฉัตรชัย ใจปันทา

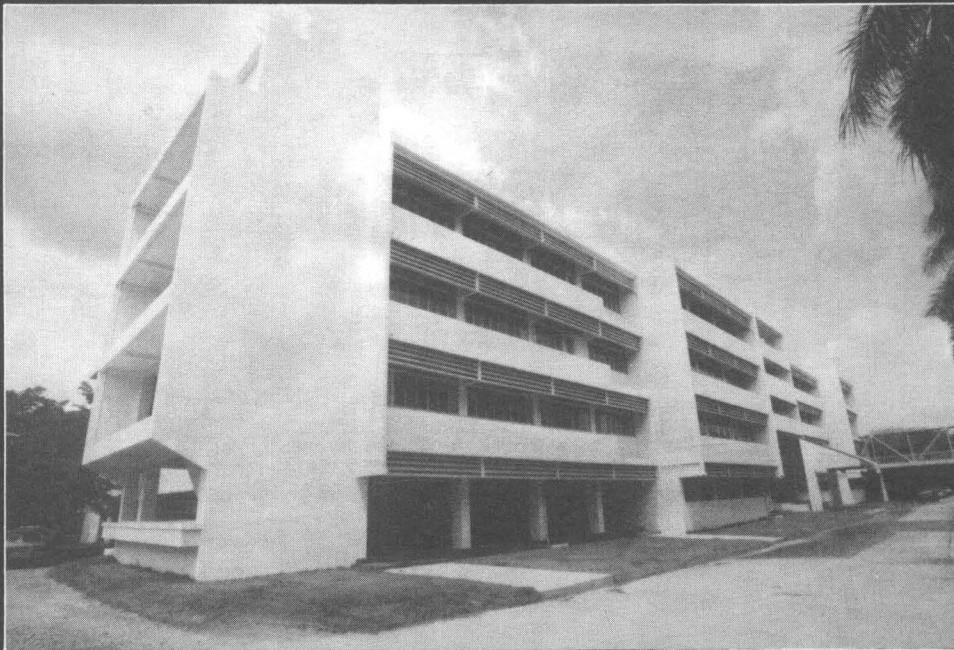
ชื่อภาพ "มะพร้าว"

เทคนิค วาดเส้น

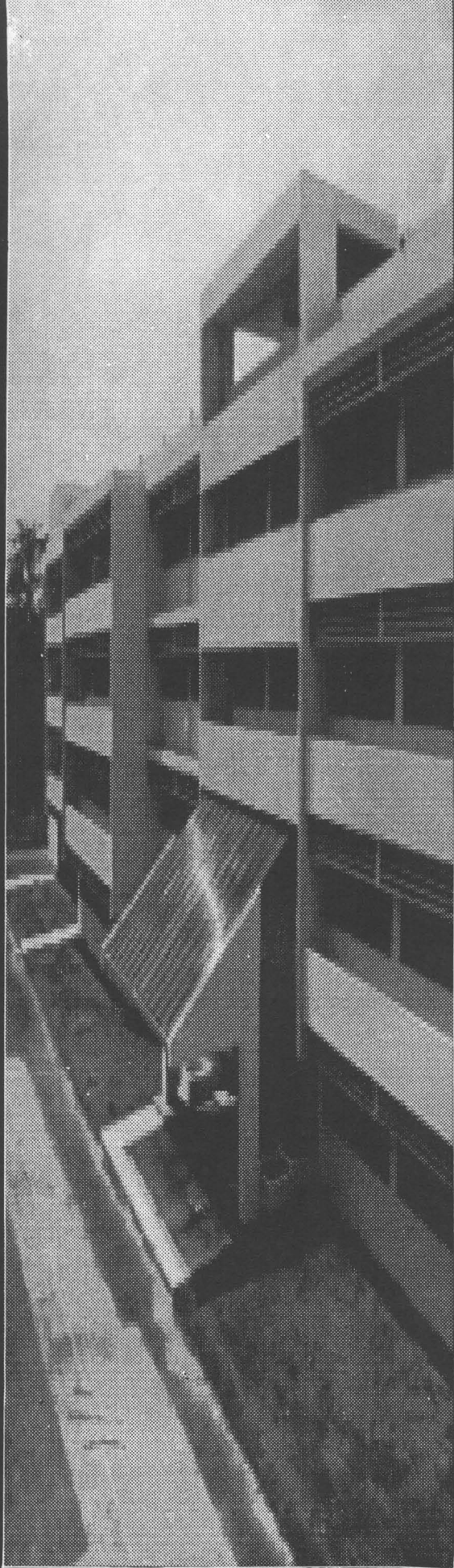
ขนาด 39 1/2 x 54 1/2 ซม.

ศูนย์วิทยาศาสตร์
และ
วิทยาศาสตร์ประยุกต์
มิติใหม่
ของสถาบันราชภัฏ
เพื่อท้องถิ่น

ผศ. ดร. สาโรช อีรศิลป์ *

* พม., กศ.บ.(เคมี) M.Sc. (Biochem), Ph.D. (Biochem), Ph.D. (Pharmaceutical Sci) Dip. in Chemistry of Natural Products., Cert. in Computer. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

แนวความคิดการจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์
และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในสถาบันราชภัฏได้เริ่มต้น
ขึ้นในปี พ.ศ. 2532 นับเป็นความพยายามของกรม
การฝึกหัดครู หรือสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏใน
ปัจจุบันที่จะให้วิทยาลัยครูหรือสถาบันราชภัฏปฏิบัติ
ภารกิจเป็นสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นตาม
เจตนารมณ์ของ พ.ร.บ. วิทยาลัยครู มุ่งที่จะพัฒนา
วิทยาลัยครูให้มีศักยภาพและความพร้อมในการ
ปฏิบัติภารกิจเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา และพัฒนา
ท้องถิ่นในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย
การกำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาทาง
วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ให้สอดคล้อง
ต่อความต้องการของท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลง
ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ วางแนวทาง
พัฒนาวิทยาลัยครูให้มีศักยภาพและความพร้อม
ในการสอน การวิจัยค้นคว้าทดลอง การฝึกปฏิบัติ
การเป็นผู้นำทางความคิดและพึ่งพาตนเองทาง
เทคโนโลยี และสนับสนุน ให้ดำเนินงานบริการทาง
วิชาการสอดคล้องต่อความต้องการของท้องถิ่น เพื่อ
ให้แนวโยบายดังกล่าวสามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจัง
กรมการฝึกหัดครูจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาการเรียน
การสอนวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์
ในวิทยาลัยครูขึ้นโดยอาศัยปรัชญาในการเป็นสถาบัน
อุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบกำหนดวิธี
ปฏิบัติ ดังนั้นในโครงการนี้การจัดการและพัฒนา
บุคลากรก็ดี การจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ เครื่องมือ
วิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และปัจจัย
สนับสนุนอื่น ๆ ก็ดี จะต้องสัมพันธ์สอดคล้องกับ
การเปิดโปรแกรมวิชางานวิจัยที่จะทำ และงานบริการ
ทางวิชาการที่จะให้แก่ท้องถิ่น และภารกิจทั้ง 3
ประการนี้จะต้องมุ่งไปสู่การแก้ปัญหาของท้องถิ่น
หรือสนองความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการ
พัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับรายได้ของประชากร
ในท้องถิ่น รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

จากแนวความคิดดังกล่าว กรมการฝึกหัดครู จึงได้ดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์กำหนดวิทยาลัยครูที่จะได้รับการจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เพื่อดำเนินงานตามโครงการในระยะแรกขึ้น 13 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ ได้แก่ วิทยาลัยครูเชียงราย วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูอุบลราชธานี วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยรำไพพรรณี วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช และวิทยาลัยครูยะลา ได้มีการจัดทำรายละเอียดทางโครงการพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง ให้มีการศึกษาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นที่แต่ละวิทยาลัยรับผิดชอบอย่างจริงจัง เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดโปรแกรมวิชาที่ต้องเปิดสอนโครงการวิจัย และโครงการบริการทางวิชาการที่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการนั้น ได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยที่ต้องการทั้งด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ เครื่องมือวิทยาศาสตร์ อาคาร สถานที่ และบุคลากร ความเป็นงบประมาณของโครงการที่จำเป็นต้องใช้ ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

กรมการฝึกหัดครู โดยมีกองแผนงานเป็นผู้

ดำเนินการได้ใช้ความพยายามอย่างมากที่จะให้โครงการนี้ผ่านความเห็นชอบจากรัฐบาล ในที่สุด คณะรัฐมนตรีก็ได้ให้ความเห็นชอบต่อโครงการนี้ให้ดำเนินการได้ เป็นระยะเวลา 5 ปี คือ 2535-2539 ใช้งบประมาณทั้งสิ้น 2,180 ล้านบาท นับเป็นโครงการแรกของกรมการฝึกหัดครู และกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับการอนุมัติในวงเงินสูงกว่าโครงการอื่น ๆ ที่ผ่านมา และก็เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งอีกเมื่อได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนจากรัฐบาลที่จะให้ดำเนินการต่อไปในระยะที่ 2 จัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคที่เหลืออีก 17 แห่งในวงเงินมากกว่าสามพันล้านบาท จึงเป็นนิมิตหมายอย่างยิ่งต่อชาวราชภัฏที่ได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลให้เป็นสถาบันที่เป็นที่พึ่งพาของท้องถิ่นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้นจึงสมควรที่ชาวราชภัฏทุกท่าน โดยเฉพาะคณาจารย์ในคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะต้องศึกษารายละเอียดของโครงการของแต่ละสถาบัน และร่วมมือร่วมใจปฏิบัติการกิจทั้งงานสอนวิจัย และบริการทางวิชาการ ตามโครงการอย่างจริงจัง เพื่อให้มีผลต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยกกระตือรือร้นได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในท้องถิ่นสมดังเจตนารมณ์ของโครงการและความไว้วางใจจากรัฐบาล

ดร.นิเชต สุนทรพิทักษ์

เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ

ณ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

วันศุกร์ที่ 9 มิถุนายน 2538

เวลา 10.30 - 11.30 น.

ถาม - ตอนนี้ศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ทั้ง 13 ศูนย์นี้ ตัวอาคารส่วนใหญ่สร้างเสร็จหมดแล้วรอครุภัณฑ์กับเครื่องมือ บางแห่งศูนย์ก็เปิดไปบ้างแล้ว บางแห่งก็ดำเนินการไปได้มาก บางแห่งก็ยังไม่ได้ดำเนินการอะไรชัดเจน อยากเรียนถาม ท่านเลขาฯ ว่าท่านมีความคิดเห็นอย่างไร สำหรับศูนย์ที่ยังไม่ทราบว่าจะดำเนินการอะไรอย่างไร ยังไม่มีสูตรทางอะไรชัดเจนว่า ควรจะยึดแนวปฏิบัติหรือว่าดำเนินการอย่างไรบ้าง

- แท้จริงมีความชัดเจนอย่างยิ่งในการที่จะดำเนินการของศูนย์ ได้มีการประชุมอธิการบดีในส่วนที่ในสถาบันที่มีศูนย์ไว้ก่อนเริ่มต้นเป็นระยะ ๆ ร่วมกับหัวหน้าศูนย์วิทยาศาสตร์และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อยู่ยุธา ดร.สาโรช ก็เป็นคนที่มีส่วนในการบุกเบิก ได้ทำโครงการขึ้นมา เพราะฉะนั้น ทิศทางของศูนย์ชัดเจนว่าศูนย์นี้ตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะเน้นในเรื่องของการส่งเสริมงานวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของท้องถิ่น จะเป็นกำลังสำคัญของคณะวิทยาศาสตร์ เฉพาะคณะวิทยาศาสตร์

ก็ทุกกลุ่มวิชา และการดำเนินการในศูนย์นั้น ก็จะเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการค้นคว้า วิจัย ทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทั้งในตัวสถาบันนั้น ทั้งสถาบันอื่นที่อยู่ในสหฯเดียวกันนั้นมาร่วม หรือแม้จากสถาบันอื่นที่อยู่นอกสหฯ หรือแม้จากโรงเรียนมัธยม หรือหน่วยราชการอื่นที่ต้องการจะทำวิจัย โดยร่วมกับเรา ก็อาจจะสามารถมาใช้ศักยภาพต่าง ๆ ในศูนย์มาทำการวิจัยได้ เพราะฉะนั้นห้องต่าง ๆ ที่ตีโซนไว้ นั้นจะตีโซนไว้เพื่องานวิจัย เพื่อเป็น General Lab สำหรับชั้นล่าง ส่วนชั้นสองชั้นสาม นั้นค่อนข้างจะเน้นในเรื่อง Specific Lab เน้นในเรื่องของการเป็นห้องรีเสิร์ชเป็นห้อง ๆ อันนี้มีความชัดเจน และบางแห่งเขาก็ให้คณบดีคณะวิทย์เป็นผู้รับผิดชอบ บางแห่งเขาก็ตั้ง ผ.อ.ศูนย์ขึ้นมาซึ่งอยู่อันเดอร์คณบดี อันนี้ก็ เป็นแนวทางของการดำเนินการ

ที่นี้ในส่วนของตัวอาคารนั้นเป็นการเริ่มก่อสร้าง ก็คิดกันมากกว่าต้องตีโซนอาคารในลักษณะให้ตรงกับภารกิจหรือ Function ของมัน จึงได้ส่งสถาปนิกและคณะอาจารย์วิทยาศาสตร์ คณบดี

คณะวิทย์ฯ หลายวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องไปดูงานที่สิงคโปร์และมาเลเซีย โดยเจาะดูทางด้านนี้ เมื่อกลับมาท่านก็มาออกแบบและก็ได้อาคารที่เป็นอาคารแรกที่ออกแบบในลักษณะที่เหมาะสมกับ Function ที่จะต้องใช้ และก็เป็นอาคารแรกที่มีลักษณะเด่นกลางและมีพื้นที่ถึง 5,000 ตารางเมตร และเมื่อเดินเข้าไปในอาคารจะมีลักษณะเฉพาะวิธีการเก็บสายไฟ ท่อแก๊ส ท่อน้ำทิ้ง ฝ้าตีทั้งหลายเป็นระบบ เข้าไปจะมีความรู้สึกที่เรานำเทคโนโลยีเข้าสู่กระบวนการดีไซน์ชัดเจนขึ้น เมื่อดีไซน์เสร็จแล้วก็เอามาวิจารณ์กัน โดยเชิญอธิการบดีที่เกี่ยวข้องและมีฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเอาพวกคณบดีมา เอาขึ้นบอร์ด ผ.อ. ตั้งแต่อธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการกอง วิจารณ์กัน แล้วกลับไปปรับ จึงได้อาคารนี้ออกมา เพราะฉะนั้นกระบวนการทั้งหมดในเรื่องของอาคารศูนย์ เรียบได้เลยว่าเป็นไปตามเป้าหมายแล้วเราก็ชื่นชมที่ออกมาได้ ก็มีบางคนเหมือนกัน บอกว่าเอะอย่างนั้น ยังงั้น ยังงี้ ก็มีการติติงกันบ้าง ผมก็ลองถาม ดร.สาโรชว่า อาจารย์ไปทำงานวิจัยที่ญี่ปุ่นมาหลายปี ตามจริง ๆ เอะอาคารวิจัยอาคารศูนย์วิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ของเราที่สร้างขึ้นมานี้ อาจารย์คิดว่ามีข้อบกพร่องอะไร มันเป็นอย่างไร ก็บอกว่าดีกว่าที่ญี่ปุ่นตั้งเยอะ ยืนยันว่าดีกว่าที่ไปทำงานวิจัยที่ญี่ปุ่นมามาก

และก่อนที่เขาจะดีไซน์ก็ดูศูนย์วิจัยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ญี่ปุ่นสร้างให้ ทั้งหมดที่กล่าวมาคือสิ่งที่มาของตัวอาคารศูนย์

พอมาถึงเรื่องเครื่องมือ เรื่องครุภัณฑ์ที่จะเข้าอันนี้มันมีปัญหาอยู่ตรงงบประมาณ เพราะเดิมที่ที่เราดีไซน์ศูนย์วิทย์ 13 ศูนย์นี้ เรามุ่งมากที่ความรวดเร็ว แต่ปัญหามันรีบร้อน เพราะต้องยอมรับว่าภาวะการขาดแคลนครุภัณฑ์และกำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์สูงมากขึ้นในบ้านเรา เมื่อเราเสนอกรมฯ เข้าไป เราก็คิดว่าเราต้องการทำให้เร็วทำให้เร็วก็คือต้องใช้เงินกู้ เพราะมันจะเข้ามาเป็นแพ็คเกจ พอเข้าไปถึงรัฐบาลว่าเรามีเงินแล้ว และนโยบายในการกู้เงินค่อนข้างจะไม่ได้รับการสนับสนุนก็ให้เรามาใช้เงินงบประมาณ เมื่อใช้เงินงบประมาณเราก็ต้องมาเจอปัญหาของซิลลิง ของเพดานเงินของกรมฯ ในแต่ละปี ที่จะต้องไม่เกินเท่านั้นเท่านั้น เดี่ยวกระทรวงก็ติดเพดานเหมือนกัน พยายามดึงออกมาเป็นแพ็คเกจต่างหาก ก็เป็นไปไม่ได้ ในที่สุดเราก็ได้งบประมาณ ทயอยได้ แทนที่จะสร้างให้เสร็จภายในสองปี เป็นสองปีครึ่งถึงสามปี และก็พวกเครื่องมือก็เหมือนกัน ครุภัณฑ์ก็เหมือนกัน ก็ทยอยเข้าอย่างปีนี้ปี 38 เราเริ่มได้ครุภัณฑ์เข้าแล้ว ตอนนั้นก็ออกสเปคอะไรต่าง ๆ หมดแล้ว เหลือแต่การประมูลและประกวดราคา เครื่องมือเราก็ได้เข้ามาแล้ว ปีนี้

แห่งละประมาณ 30 ล้านบาท ทางด้านครุภัณฑ์รู้สึกเกือบ 50 กว่าล้านทั้ง 13 แห่ง ตัวเลขต้องไปดูรายละเอียดอีกที คือเริ่มทยอยเข้ามาแล้วตอนนี้เครื่องมือก็ซื้อแล้วเสป็คออกหมดแล้วเตรียมประกวดราคาบางส่วนที่จะทำให้ทางวิทยาลัยดำเนินการซื้อได้ เราจะต้องให้วิทยาลัยดำเนินการซื้อ ตามระเบียบของการจัดซื้อบอกว่า เมื่อเอาเงินให้ต่างจังหวัดเขาดำเนินการแล้ว เขาต้องดำเนินการ ถ้าเขาดำเนินการไม่ได้ ต้องรับอนุมัติจากผู้ว่าฯ ต้องดำเนินการให้ได้ค่อนข้างจะอุดุดอยู่ เพราะฉะนั้นกระบวนการนี้ปีนี้เครื่องมือครุภัณฑ์ประจำอาคารเริ่มเข้า เครื่องมือเริ่มเข้าปีนี้ และปี 39 จะเพิ่มเติมเข้ามาอีก ซึ่งคาดว่าจะปี 40 คงหมด ความจริงควรจะหมดตั้งแต่ปี 39 แล้ว แต่วิธีอย่างที่ว่านี้แหละ ใช้เงินงบประมาณก็ทยอยให้เราขอ 100 ก็ได้ 30 เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นอย่างนี้ก็ต้องยอมรับว่า เราค่อย ๆ เดินไป

ที่นี้มาถึงส่วนสำคัญคือเรื่องคน พอดีได้แล้ว เครื่องมือได้แล้ว เครื่องมือต้องมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามาเกี่ยวข้องเยอะ และวิธีการดำเนินการกับเครื่องมือผมก็กระจายให้ท่านผู้บริหารที่มีพื้นฐานทางนี้เข้ามา และดึงเอาท่านผู้แทนจากแต่ละสถาบัน ใน 13 แห่งนี้ที่ทางคณะวิทยฯ ส่งมาให้ เป็นกรรมการในการดำเนินการ เริ่มแต่การประกวดราคา การตรวจรับต่าง ๆ พุดง่าย ๆ ว่ากระจายให้ข้างนอกทำข้างในเป็นตัวประสานให้เท่านั้น

สิ่งที่ทำให้ติดเดินหน้าได้ก็คือคน ซึ่งก็ต้องมองไปยังคณะอาจารย์ที่อยู่ในขณะนี้ ว่าในคณะวิทยฯ ของที่นั่นมีอาจารย์อยู่เท่าใด จะทำอย่างไรที่จะทำให้ท่านเชื่อมั่นและมีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ มีจินตนาการที่จะดูแลอาคารหลังนี้ และก็โครงการนี้ให้ลุล่วงไปอย่างดีที่สุด เราได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่สองปีมาแล้วในเรื่องการฝึกอบรมมีทั้งทุนฝึกอบรมในต่างประเทศ ในประเทศ ในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งปีนี้ด้วย ปีที่ 3 นี้คณะต่าง ๆ อาจจะรู้สึกว่่าทุ่มให้คณะวิทยฯ มาก แต่ว่าเพราะมันมาเป็นโครงการ

และมันเป็นโครงการที่ต้องรับผิดชอบ ทั้ง 13 ศูนย์ทั้งบที่ ครม. อนุมัติไว้ประมาณ 1,700 กว่าล้าน เรามีหน้าที่ ๆ จะต้องดูแลการใช้เงินแต่ละแห่งประมาณ 100 กว่าล้านให้ออกมาให้ได้ผลดีที่สุด เพราะเราก็เริ่มจากการดูแลคนนี่ ก็ต้องเอาคนที่มียู่ ขณะเดียวกันนั้น เมื่อเราได้อัตราใหม่มา เราก็พยายามเน้นลงไปในสาขาวิชาที่ขาดแคลน อันหนึ่งก็คือวิทยาศาสตร์ เพราะกลุ่มนี้ก็เป็นกลุ่มที่จะนำกระบวนการ เช่นจากการที่ ครม. อนุมัติให้เราส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อ หรือว่าจัดทุนให้เขาส่งคนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ทั้งระดับปริญญาโท ปริญญาเอกนี้ใน 5 ปี 350 ทุน คือเริ่มตั้งแต่ปีนี้เป็นต้นไป ปีนี้ 70 ทุน แบ่งเป็นโท 50 ทุน เอก 20 ทุน และก็มีวิทยาศาสตร์อยู่เกือบ 30% ของทุนต่าง ๆ เหล่านี้ทั้งหมดนี้เป็นกระบวนการในการเตรียม

หันมาถึงเรื่องการฝึกอบรมซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้า ก็เป็นเรื่องที่เอาคนที่มียู่แล้วนี้ให้ท่านเกิดความเชื่อมั่นจนสามารถที่จะดูแลศูนย์ได้ เราก็ดำเนินการในการส่งคนไปฝึกอบรมในต่างประเทศ ปีแรกส่งไปต่ออเมริกา 8 โปรแกรม โปรแกรมละ 2 เดือน โปรแกรมหนึ่งมีคนเข้าอบรม 13 คน ปีแรกไปต่างประเทศประมาณ 104 คน ไปที่มิสซูรี University of Missouri ที่ Rolla ส่วนในประเทศอบรมทั้งหมด 11 โปรแกรม โปรแกรมละประมาณ 40 คน ก็จบออกมา 300 กว่าคน โดยคอนแทกกับทางมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่เราเห็นว่ามี ความจำเป็น ดังนั้น จุฬา ธรรมศาสตร์ มหิดล พวกนี้เราก็ทำคอนแทกจ่ายเงินให้โดยตกลงค่าใช้จ่ายทั้งหมดว่าเท่าไร ค่าน้ำยาเท่าไร คนของเรา 40 คนนี้แล้วก็ค่าวิทยากรเท่าไร เป็นครั้งแรกที่มีระบบนี้ขึ้นเราก็ใช้งบประมาณจ่าย แล้วเข้าอบรม ปีที่ 2 อีก 8 โปรแกรม ส่งไปอเมริกา 3 โปรแกรม ไปออสเตรเลีย 5 โปรแกรม จำนวนคน 106 คน ปีที่ 2 นี้ ปีแรกส่งคนจากทั้ง 13 ศูนย์ทั้งหมด 100% ปีที่ 2 ส่งคนจาก 13 ศูนย์ไป 50% อีก 50% ให้

สถาบันอื่นที่อยู่นอกศูนย์ได้มีโอกาสได้ไปด้วยนี้ต่างประเทศ และปีนี้ในต่างประเทศไม่มีบ แต่เราเจียดงบและวิธีการบริหารงบฯ โดยขอทุนจากทางออสเตรเลียร่วมด้วย เสริมกับเงินของเรามีอยู่บ้าง เราส่งคนไปอบรมได้อีก 4 โปรแกรม ที่ออสเตรเลีย 4 โปรแกรม ก็ประมาณ 40 คน ส่งไปโปรแกรมละ 2 เดือนเหมือนกัน แต่ในประเทศนั้น เริ่มตั้งแต่ปีแรกที่บอกมา ปีที่ 2 ก็ประมาณ 11 โปรแกรม ปีนี้ 14 โปรแกรม ขณะนี้อบรมในประเทศทั้งหมดประมาณ 1,000 กว่าคน ต่างประเทศอบรมได้ทั้งหมด 2 ปี ประมาณ 210 คน มาปีนี้ก็ประมาณ 40 กว่าคน ก็จะเป็นประมาณ 250-260 คน นี่คือนักของคณะวิทย์ทั่วประเทศ พอปีที่ 2 ปีสุดท้ายนี้ 40 คน ให้ทั้งหมด 36 แห่งเหมือนกัน เพราะกลุ่มที่อยู่ใน 13 ศูนย์นั้น ผมเชื่อว่า กว่าครึ่งได้มีโอกาสอบรมต่างประเทศคือเกือบครึ่งหนึ่งในประเทศนี้เชื่อว่าเกือบทุกคน เพราะฉะนั้นเมื่อมาถึงตอนนี้ความหวังจึงมุ่งไปที่ศักยภาพของบุคลากรที่เรามีอยู่ว่าจะสามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ ลุล่วงไปได้ดีอย่างไร โดยนำเอาประสบการณ์เดิมบวกเครื่องมือเครื่องมือเก่า ๆ บางอย่างที่มีอยู่ในคณะวิทย์ฯ ที่เราจะเริ่มต้นได้ แต่ทางวิทยาลัยเองจะต้องเจียดคนจำนวนหนึ่งที่จะเข้ามาดูแลศูนย์นี้ ทั้งคณาจารย์ อาจารย์หน้าที ทั้ง teacher assistance คือนักศึกษาที่จะมาช่วย แม้กระทั่งอาจารย์ที่เป็นกลุ่มหนึ่งที่จะต้องมาดูแลนี้ บางวิทยาลัยเขาก็ดำเนินการโดยการทดลองเปิดนิทรรศการชั้นล่างก่อน โดย landscape โดยรอบเขาทำไว้อย่างดี หลายแห่งเขาทำจาก landscape โดยรอบแล้วก็มาเปิดข้างล่าง บางแห่งก็เตรียมว่าจะติดแอร์อย่างไร ทำไปเรื่อย ๆ ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นค่อนข้าง จะขึ้นอยู่กับทางท่านอธิการกับท่านคณบดี กับอาจารย์ที่ได้รับการฝึกอบรมมาทั้งนอกในประเทศ มีหน้าที่ที่จะต้องดูแลศูนย์นี้ให้เกิดประโยชน์และก็ทุกครั้งที่มีการเดินทางไปต่างประเทศ ผมจะต้องใช้เวลาเป็นชั่วโมงในการ

ที่จะพูดให้เข้าใจถึงภารกิจและความรับผิดชอบที่ท่านจะต้องรับ แม้กระทั่งการไปอบรมในเมืองไทย ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตาม หน่วยงานต่าง ๆ เช่นสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ กรมวิชาการเกษตร หน่วยสาธิตต่าง ๆ เราไปหมด เราก็มักจะส่งในระดับรองฯ ผู้ตรวจบ้าง แม้กระทั่งผมที่ไปแจก วุฒิบัตรบ้าง ไปให้กำลังใจอะไร ต่าง ๆ เราพยายามทำอย่างนี้อย่างต่อเนื่อง เพราะต้องการที่จะสร้างความรู้สึกรับผิดชอบ จิตสำนึกให้เกิดขึ้นในบรรดาครูบาอาจารย์ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญให้กับโครงการนี้ต่อไป

ถาม - *ตรงนี้ชัดเจนแล้ว คือมาถึงขั้นมีอาคารสถานที่ มีครุภัณฑ์ เครื่องไม้ เครื่องมือ ฝึกอบรมคนเรียบร้อยแล้ว ปัญหาที่ยังห่วงกันมาก และยังไม่รู้จะอย่างไรดี ก็คือว่าต้องใช้บุคลากรคืออาจารย์คณะวิทยาศาสตร์เป็นหลัก ทีนี้ถ้าจะเอาศูนย์นี้มาพิจารณาตามสายงาน มีหลายความคิด*

ความคิดหนึ่งคือนำศูนย์ขึ้นกับคณะวิทยให้คนบตีดูแลบังคับบัญชาเลย เพราะว่าต้องใช้คนของคณะวิทยฯ แต่มันก็มีข้อบกพร่องก็คืองานจะล่าช้า เพราะมันต้องมีระบบ กระบวนการและคนบตีก็ต้องดูแลหลายเรื่อง อีกแนวความคิดหนึ่งเอาศูนย์เป็นเอกเทศมันก็จะมีปัญหาว่า จะไปดึงอาจารย์หลักซึ่งเป็นของคณะวิทยาศาสตร์มาทำงานให้ศูนย์ อาจจะไม่สะดวก แล้วประกอบทั้งตอนนี้ตาม พ.ร.บ.สถาบันราชภัฏ กฎหมายใหม่นี้ การแบ่งส่วนราชการก็ยังไม่ออกมาชัดเจน ก็เลยเกิดปัญหาลักษณะอย่างนี้ ท่านคิดว่าควรจะออกมาในรูปแบบใด

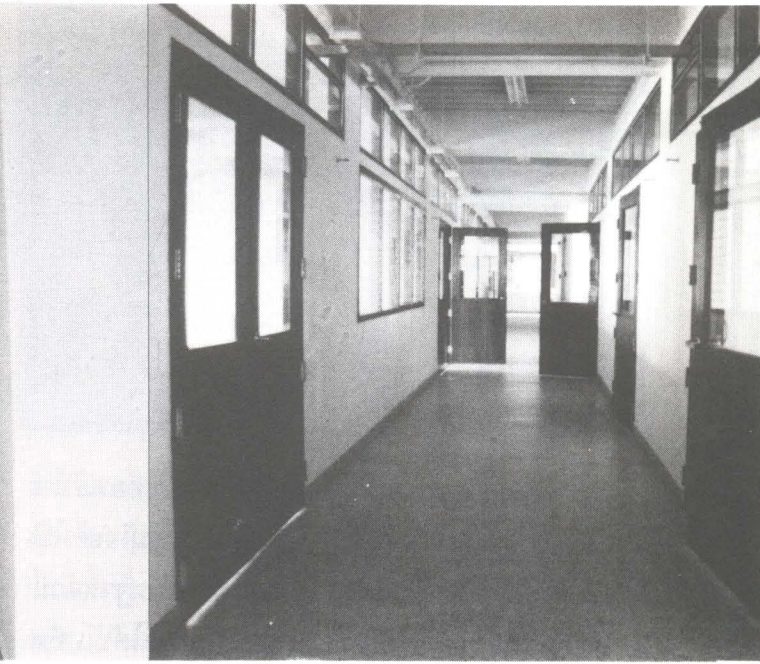
- เรามาคิดให้มันมีปัญหาไปเอง คือพยายามคิดให้มีปัญหาไว้เยอะ ๆ มันจะได้ปวดหัว แต่ความจริงแล้วนี่คิดว่าคณะวิทยที่มีอยู่ขณะนี้ ที่มีแล็บฟิสิกส์ แล็บเคมี แล็บชีวะ ต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งมีคณะเกษตร อุตสาหกรรมอยู่ มันก็อยู่ไปอย่างนั้นทั้งหมดเขาก็ทำหน้าที่ของเขาไป แล้ววันดีคืนดีเราก็ได้ศูนย์ อาคารหลังหนึ่ง ใหญ่เบ้อเร่อขึ้นมา เครื่องมือเครื่องมือไม้เพิ่มขึ้นมา เป็นส่วนหนึ่งที่จะเสริมคณะวิทยาศาสตร์ให้เข้มแข็งขึ้น ก็อยู่ที่คณะนี้จะมีความบริหารอย่างไร แค่นั้นเอง ถูกไหม? มีเครื่องมืออะไรต่าง ๆ เพียงแต่คนอาจจะมาช้าหน่อย แต่คนก็เอาไปอบรมหมดแล้ว ให้ความรู้เมืองนอกเมืองนาเขาเวลาที่เขาจัดการวิจัยกันเขาทำอะไร ห้องแล็บเป็นอย่างไร เครื่องมือใหม่ ๆ เป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นก็ต้องมีคนทำงานจำนวนหนึ่ง ที่ต้องแบ่งออกมาจากห้องเดิมที่ไม่มีที่ที่จะนั่งแล้วนั้นแหละ ถูกไหม? ห้องแล็บที่ไม่พอแล้วนะ มาอยู่ในศูนย์นี้ แล้วก็หาคนสักคนหนึ่ง ตั้งเป็นหัวหน้าดูแลอาคารหลังนี้ จะเรียกว่าเป็นผู้อำนวยการศูนย์ก็ได้ อยู่อันเตอร์คณะวิทยฯ ส่วนว่า มันจะยืดเยียดต่าง ๆ ก็ไปตัดเอาสิ ขั้นตอนในการบริหาร ทำอย่างไรมันถึงจะคล่องแคล่ว อำนาจมีแล้วก็ต้องกระจายออกไป ถ้าจะไปทำให้ระบบมันยุ่งด้วยตัวของมันเอง มันก็ยุ่ง เพราะฉะนั้นอยู่ที่เอาละ

เรื่องต่อไปนี่นะ เข้ามาที่นี้ เรื่องต่อไปนี่ไม่ต้องเข้านะ คณะบดีวิทยาศาสตร์จะมาดูแลจุดนี้เฉพาะเรื่องอะไรเท่านั้น อันนี้ต้องเข้ามาในบอร์ด เป็นอย่างไร เป็นเรื่องระบบบริหาร

ถาม - สรุปแล้วแต่ละสถาบันจะหาวิธีการที่ดีที่สุด ให้เกิดงานออกมาแล้วไม่มีเรื่องปวดหัววุ่นวาย

- แท้จริงได้มีการอภิปรายกันในกลุ่มอธิการบดี เฉพาะเรื่องนี้ในกลุ่มคณะบดี ในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องเฉพาะเรื่องนี้หลายครั้ง ทั้งได้ขอข้อมูลมาจากกองแผนฯ ซึ่งที่กรมฯ ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นชุดหนึ่งดูแลโครงการนี้โดยเฉพาะ โดยมีอาจารย์รังสรรค์แต่ก่อนอาจารย์ ดร.ดิเรก เป็น ผ.อ.โครงการ ต่อมา ดร.ดิเรกไปเป็น ผ.อ.กองแผน ให้อาจารย์รังสรรค์มาดูแล เชิญอาจารย์เตือนใจ อาจารย์ธิดามาช่วยพวกนี้ดูแล และอาจารย์พิมพ์ประภาจากอัยุทธยามาช่วยเรื่องคอมพิวเตอร์ ก็ประสานมหาวิทยาลัยเพื่อจัดคนไปอบรมฯ อบรม และดูกระบวนการอบรมดูเรื่องเครื่องมือเครื่องมือที่จะต้องจัดหา จัดซื้อ หรือประสานกับหน่วยงานมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานของพวกเรา รังหาข้อมูลว่ากระบวนการจัดซื้อที่จะได้เครื่องมือเครื่องมือที่ดีที่สุด ในวิธีการที่ถูกต้องที่สุด ไม่ถูกหยิบฉวยประโยชน์ต่าง ๆ จะทำอย่างไร พวกนี้ก็วิ่งทำงานกัน ก็เหมือนกันเพราะที่นั่นเองก็ต้องทำให้เป็นเรื่องง่าย ๆ เป็นเรื่องธรรมดาที่บอก คณะมนุษย์จะทำอะไร ก็บอกเอาไว้ก่อน ถ้าเมื่อไรที่มีเรื่องการวิจัยอะไรก็ตาม ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และคณะมนุษย์มีเกี่ยวข้องด้วย จะเข้ามาร่วมเป็น resercher ก็เข้ามา ไม่มีปัญหา ผ.อ.โครงการ ผ.อ.ศูนย์เขาก็ดูแลว่า โอ.เค.นี้เข้ามาได้ จัดตามให้ได้ จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการทำงานของคณะวิทยาศาสตร์ ในการที่จะ

หนึ่ง ผลผลิตบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพราะว่ามี reserch นี้เป็นตัวหลักตัวหนึ่งที่อยู่ในนั้น

สอง จะมีส่วนสำคัญในการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตครูสอนวิทยาศาสตร์ในสาขาวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งคณิตศาสตร์ด้วย ให้มีสมรรถนะยิ่งขึ้น

สาม สามารถที่จะทำงานวิจัย ส่วนที่เป็นปัญหาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของชุมชนที่ชุมชนมีปัญหา สถาบันนี้จะสามารถที่จะทำการวิจัยเบื้องต้นต่าง ๆ และตอบคำถามให้แก่ชาวบ้านได้ เป็นเรื่องดิน เรื่องน้ำ เรื่องภาวะทางอากาศ เรื่องพืช เรื่องอะไรต่าง ๆ ที่ภาควิชาต่าง ๆ นี้เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ก็มีเครื่องมือเครื่องมือทำ มีที่ ๆ จะทำ

ตอนนี้อาจจะบ่นว่าอาจารย์เราไม่พอ ไม่ใช่จะเนรมิตได้ เมื่อทางรัฐบาลมีนโยบายควบคุมเราก็ต้องยอมรับในระดับหนึ่ง ต้องหันไปหาขบวนการที่จะเพิ่มบุคลากรกับทางรัฐบาลต่อเนื่องไป นั่นส่วนหนึ่ง เท่าที่จำเป็น

สอง คิดในเรื่องของการที่จะหาบุคลากรภายนอกเข้ามา

สาม คิดถึง TA คือ Teacher Assistance

สี่ คิดถึงการที่จะสร้าง Soft Ware หรือการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยสอนมากขึ้น เพื่อที่จะลด Load ของอาจารย์นี้ออกไป แต่ว่าคุณภาพของ

การสอนยังได้อยู่

สี่ หรือทำคือคิดวิธีที่จะ Manage กระบวนการสอนทั้งระบบที่ใช้เทคโนโลยีเข้าไปในการพูดแล้วกระจายไปได้ 36 แห่ง อย่างเช่น เชิญ อ.จ. สิบปนนท์ มาพูดเรื่องวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐาน หรือความเป็นวิทยาศาสตร์ต่อชีวิตสัก 3 ชม. พูดแล้วออกไปถึง 36 แห่ง ในเวลานั้นพร้อมกันเป็นต้นในอนาคตจะต้องเป็นอย่างนั้น แคบไปกว่านั้นอาจจะมีห้องเลคเชอร์ขนาดจุ 200-300 คน แล้วก็พูดพร้อมกันทุกคณะที่จะมาเรียนได้ในวิชาที่เป็นวิชาพื้นฐานทั้งหมดนี้ มันจะสามารถปรับรูปแบบในการเรียนรู้ไปได้อีกมาก เพราะฉะนั้นถ้าเราคิดในรูปแบบนั้นศูนย์วิทยฯ ของเราก็จะเป็นกำลังสำคัญในการที่จะแสดงศักยภาพของสถาบันในเชิงที่เป็น Liberal Arts Institute L.I. หมายความว่า เป็นสถานที่ที่มีความเข้มทางด้านศิลปะและทางด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะให้คนมีฐาน 2 อย่างนี้เป็นพื้นฐาน จึงต้องบวกกับกระบวนการจัดการด้วย กลุ่มนี้คือกลุ่มที่จะมาเป็น Foundation Education และ High Education ฐานตรงนี้จะเติม Professional อะไรเข้าไป เติมวิชาชีพอะไรเข้าไป เช่น เติมครู

เข้าไป วิทยาศาสตร์เข้าไป เติมการท่องเทียวเข้าไป เติมบริหารธุรกิจเข้าไป เติมอังกฤษธุรกิจเข้าไป เติมเข้าไปได้ตั้ง 80-90 โปรแกรมวิชาบนฐานตัวนี้ ถ้าฐานตัวนี้แข็ง ไอ้การเติมเข้าไป เราก็ได้บัณฑิต เพราะว่าบัณฑิตมันอยู่ตรงนั้นบวกกับอันนี้อันนี้คืออะไร คือความสามารถในวิชาชีพที่ต้องไปประกอบ ถูกไหม ถ้าตัวนี้ดี แข็ง ตัวนี้ก็ไปได้ ตัวนี้มันฝึกไปเรื่อย ๆ เพราะฉะนั้นเราต้องการตัวนี้หนักมาก ที่นี้คือ ประการที่เรียนประการสุดท้าย ก็คือว่า คุณนี่จะทำให้อาจารย์วิทยาศาสตร์ของเราทุกแขนงวิชา ได้มีโอกาสที่จะสัมผัสงานวิจัย ได้มีโอกาสที่จะแสวงหา ความรู้จากกระบวนการวิจัย การที่ได้แสวงหาความรู้ จากกระบวนการวิจัย จะเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่น ในสาขาวิชาที่ตนเองสอนและมีโอกาสที่จะเป็นคนหนึ่ง ในการที่จะเฝ้าหาความรู้จากกระบวนการนั้น เข้ามาสู่ การสร้างเครือข่ายความรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้กับชุมชน ตัวนี้สำคัญมากเพราะจะได้ดึงพวกเรา ออกจากตำรา ตำรานั้นเรายังไม่เคยได้ทดลองเติมที่ เราก็สอนมาจากตำรา อันนี้ซึ่งมันไม่แฟร์ ซึ่งมัน ก็เป็นอย่างนี้มาตั้งนานแล้ว เพราะว่าความช่วยเหลือ ต่าง ๆ มันไม่ถึงขนาด เพราะฉะนั้นคุณนี่จะเป็น ตัวนั้น สุดท้ายคือจะทำให้สถาบันนี้มีความหมาย กับสังคม สังคมเขาจะถามอะไรทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันนี้ไม่หนีปัญหา เพราะหาคำตอบ อะไรไม่ได้ ไอ้เดี๋ยวนี้เหมือนกับ Landgrant Act ของอเมริกา ก็คือที่เขาต้อง ANM UNIVERSITY

ขึ้นมา ตอนแรกเขาตั้ง ANM College เขาตั้งขึ้นมา เขาให้ขึ้นมา บอกว่า โอ.เค.เนเชเนเตอร์ แต่ละท่าน ไปเอาที่ไปเลย ได้ที่ไปแล้วก็ไปจัดสำนักการศึกษา การศึกษาที่จัดตั้งบนฐาน ANM นั้น หน้าที่จะต้อง ตอบคำถามแก่เกษตรกรกับทั้งอุตสาหกรรม ใน ปัญหาต่าง ๆ ที่เขามี เพราะฉะนั้นเป็นหน้าที่ของ Academic Man ทั้งหลาย จะต้องตอบคำถาม ของชาวบ้านให้ได้ นั่นเป็นจุดเริ่มต้น เพราะฉะนั้น ที่ดินทั้งหลายที่เขาให้มาเพื่อการศึกษา ทำให้ไม่ถึงใช้ไม่ได้ เพราะช่วยชุมชน ชุมชนก็ตอบแทนได้อย่างนี้ และ College นี้ก็พัฒนาเป็น ANM UNIVERSITY ที่เป็น big train ของอเมริกาอยู่หลายแห่งตอนนี้ ก็ขึ้นมา อย่างนี้

แนวทางของเราก็คือต้องตอบคำถามเกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ชาวบ้านให้ได้ ตัวนี้ กรมฯได้ดำเนินการขอความร่วมมือกับทาง Jica ของญี่ปุ่นมาแต่ปี 34 จัดตั้งศูนย์ที่เรียกว่า Miniproject ขึ้นที่สุราษฎร์และที่อุดร ที่สุราษฎร์เน้นเรื่องคอมพิวเตอร์กับเคมี อุดรเน้นคอมพิวเตอร์กับเกษตร สำหรับเกษตรนั้นเน้นลงไปว่าจะเอาความรู้ทางเกษตร ไปช่วยพัฒนาอาชีพของเกษตรกรที่นั่นได้อย่างไร ส่วนที่สุราษฎร์จะเอาเคมีไปช่วยยกคุณภาพชีวิตของ ผู้ประกอบการที่ต้องใช้เคมีในการทำงานได้อย่างไร ส่วนคอมพิวเตอร์นั้นกว้าง ปรากฏว่าที่เราทำมาแล้ว ทำมา 3 ปี โปรเจกต์นี้จบ จบแล้วกำลังจะพิจารณาว่าจะให้ Main Project ที่ใหญ่ขึ้นกว่านั้นอีก ที่จบแล้ว แต่ที่ได้มาคืออะไร คือการใช้กระบวนการวิจัยทาง วิทยาศาสตร์ ช่วยแก้ปัญหาทางด้านการพัฒนา เทคโนโลยีของวิชาชีพนั้น ๆ อย่างชัดเจน อย่างที่ อุดรนี้ทางเกษตร มีไม่น้อยกว่า 15-20 โปรเจกต์ ที่ทำการวิจัยและที่สุราษฎร์เคมีค่อนข้างจะหนัก ตอนแรกก็ต้องแตะกับปัญหาพื้นฐานก่อน ก็คือ การวิเคราะห์ดิน วิเคราะห์ลูกรังแล้วก็วิเคราะห์ไปถึง ยาง วิเคราะห์ต่าง ๆ ต่อไป อันนี้ก็ส่วนที่คล้าย ๆ เป็นโครงการนำร่อง โครงการ 13 ศูนย์ด้วยเข้าไป

ในแง่ที่ว่านี่ คือการเอาวิทยาศาสตร์ไปช่วยในการพัฒนาอาชีพ

ถาม - ที่ราชภัฏถือปรัชญาว่าเป็นอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นเพราะฉะนั้นก็เป็นคำถามต่อเนื่องที่ท่านพูดข้างต้น บทบาทของศูนย์ก็คือต้องไปศึกษาปัญหาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของท้องถิ่น และตอบปัญหา ชี้แนะให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น นี่คือ บทบาทของศูนย์ในส่วนที่จะไปเสริมให้ราชภัฏเป็นอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

- อันนี้จะเป็นเชือกเส้นหนึ่ง เชือกที่เหนียวแน่น ในการที่จะมีสถาบันราชภัฏติดกับท้องถิ่น ในสาขาวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งกับคนในชุมชนนั้นในโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะว่าเราไม่อาจจะปฏิเสธ การไหลบ่ามาของความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ คนที่ไม่รู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับที่ดีพอก็จะกลายเป็นคนพิการ เพราะที่ไม่สามารถใช้เครื่องมือที่อยู่รอบข้างได้อย่างเต็มสมรรถนะของเครื่องมือ นั้น ๆ เพราะฉะนั้นราชภัฏซึ่งอยู่ติดกับท้องถิ่น จะต้องมามีคำถามว่า ถ้าคณะวิทยาศาสตร์ไม่รู้ปัญหาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีของคน 3 จังหวัดนี้ แสดงว่ายังใช้ไม่ได้ เพราะฉะนั้นจะต้องแสวงหาให้ได้ว่า ปัญหาหลัก ๆ ของเขามีอะไรด้วยกระบวนการวิจัย พอวิจัยลงไปแล้วว่าเกษตรกรมีปัญหาอะไร อุตสาหกรรมมีปัญหาอะไร บริการทั้งหลายมีปัญหาอะไร ถ้าเรามองดูอาชีพคน ก็แยกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ คือกลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรกรรม กลุ่มบริการ แต่ละกลุ่มก็จะมีระดับความลึกของเทคโนโลยีทั้งสิ้น เราก็จะมองอย่างนี้ต่อไปอาจจะมองเข้าไปในแง่นี้ ในแง่เศรษฐกิจ สังคมวิทยา ในแง่การเมือง ในแง่วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เขามีอะไรบ้างอีก มองอย่างนี้ก็ได้อาจจะมองว่าปัจจัย 4 ในเรื่องอาหาร ชุมชน เขามีปัญหาอะไรบ้าง ก็จะพบว่าอาหารอย่างเดียว ปัญหาไม่พวพวเลย เช่น ปัญหาเจ็บปวพวด้วยสารพิษ สารพิษที่มากับพืช ที่มากับเนื้อสัตว์ ที่มากับอะไรต่าง ๆ นี้

ชาวบ้านอยู่กินกันอย่างไร อาหารบริโภคต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง มากมาย โรคภัยที่ตามมากับเรื่องนี้ รวมทั้งเรื่องยารักษาโรค สมุนไพร นำเข้ามาได้อย่างไร แค่นั้น ยาอะไรควรไม่ควร การพัฒนาจุดนี้ก็ควรทำเครื่องนุ่งห่มพอจะมองว่าไม่ค่อยมีปัญหาอะไรนัก มันก็ยังมีปัญหาอยู่ในเรื่องวัตถุดิบ ขณะนี้มาจากต่างประเทศเกือบทั้งนั้นเลย และปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยนั้นวันไม่จะมี อีจจะต้องเพิ่มขึ้น ดินต้องเพิ่มขึ้น ทั้งหมดเหล่านี้คือ มองไปข้างหน้าหรือเปล่า มองไปข้างหน้าและก็เตือนชาวบ้านได้หรือเปล่า มีงานวิจัยที่ชี้นำไปจุดนั้นหรือเปล่า ทั้งหมดเหล่านี้คือสิ่งที่ทำหาย ผมเองก็ยังคงคิดว่า บ้านจัดสรรที่สร้างกันเยอะแยะนี้ ก็เปอร์เซ็นต์ที่มีคนเข้าไปอยู่แต่ปิดคอยราคา โทรม ยิ่งสร้างเท่าไรก็ยิ่งโทรม กระทั่งคนเข้ามากลายเป็นบ้านเก่าไปแล้ว ทั้งหมดเหล่านี้คือสิ่งที่สถาบันอย่างเราซึ่งเป็นสถาบันที่ต้องยึดในหลักการของ ดาร์วิน ที่ว่า serve for truth แล้ว go where the truth live คือเดินเข้าไปในที่ ๆ ความจริงนำเราเข้าไป เราจึงจะได้ Pure Economic ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการที่จะให้คนวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้กับชีวิตของเขาเอง ว่าอะไรดีและไม่ดี เพราะฉะนั้นศูนย์วิทย์ศูนย์นี้จึงเป็นเสมือนเครื่องมืออันสำคัญที่จะมัด ที่จะให้คณาจารย์วิทยาศาสตร์ของเรากับนักศึกษาที่อยู่ในสายของเรามีความกล้าที่จะลงไปทำวิจัยค้นคว้า หาปัญหาของท้องถิ่น แต่ก่อนเรามีแต่หนังสือ มีเครื่องมือที่เก่า ๆ แล้ว งานสอน

ก็เยอะไม่มีเวลา แต่ตอนที่เราจะมาเปิดทางให้เขามี เครื่องมือมากขึ้น เวลาที่ต้องมากขึ้น กระบวนการ บริหารดีขึ้น ให้เขาลงไปคลุกกับปัญหา ถ้าเราทำ อย่างนั้นได้ เราก็จะพูดได้ว่าสถาบันของเรานี้ได้ มีส่วนสำคัญในการที่จะยกฐานะความรู้ทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับท้องถิ่นได้อย่าง เหมาะสมที่สุด ในกฎหมายมาตรา 7 ระบุไว้เป็น พิเศษเลยว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนา ท้องถิ่น และในวรรคหนึ่งบอกว่าพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีด้วย ในจุดนั้น

ถาม - อีกประเด็นหนึ่งก็คือ เรื่องเกี่ยวกับทาง กรมฯ ได้เตรียมการส่งอาจารย์ไปอบรม เครื่องไม้ เครื่องมืออาคารอะไรต่าง ๆ มีแล้ว แต่มีเรื่องหนึ่ง ที่ค่อนข้างห่วง คือเรื่องการบริหารจัดการ เพราะว่า ศูนย์นี้จะมีลักษณะเป็นศูนย์ที่ให้บริการเพื่อท้องถิ่น ด้วย ที่จะต้องมีค่าใช้จ่ายค่าดำเนินงาน มีค่าจ้าง เจ้าหน้าที่ ที่นี้ก็มีความคิดหลายแนว แนวหนึ่งว่า เป็นส่วนราชการ เองงบประมาณจากภาษีราษฎร ไปลง ก็ควรให้บริการเต็มที่ แต่อีกแนวคิดหนึ่ง ว่าน่าจะต้องการบริหารจัดการในลักษณะที่กิจการ เพื่อว่าให้เลี้ยงตัวเองได้ เช่นเก็บค่าบริการที่เข้ามา ใช้แล้ว ส่งไปเจด หรือไปรับ Job มานี้ ไม่ทราบว่าเป็นเรื่องนี้ ท่านมีแนวคิดอย่างไร

- เป็นเรื่องที่ท้าทายคณะกรรมการจัดการ

ถาม - ไม่ทราบว่าท่านได้เตรียมที่จะอบรมเรื่อง การบริหารจัดการด้วยหรือไม่

- เป็นเรื่องที่ทำท้าทายกระบวนการบริหาร ของแต่ละแห่ง เราอาจจะจัดทำเป็นกรอบ เป็น Frame Work ไว้ให้เลือกปฏิบัติ เพราะว่าวิธีการที่จะสั่ง การต้องทำอย่างนี้ จากส่วนกลางไม่มีอีกแล้ว ถ้าท่าน เห็นว่ามีความคิดบางอย่างที่ใหม่และดีกว่านี้ก็ทำ แต่จะต้องไม่เสียหลักการ เพราะว่าแนวคิดเรื่องบริหาร จัดการ ก็เป็นการท้าทายคณะกรรมการจัดการ สอนมาได้อย่างไร ถ้าไม่รู้จักจัดการเรื่องอย่างนี้

ผมถึงบอกว่าคณะกรรมการจัดการนั้น ไม่ต้องดู อื่นไกลประสิทธิภาพ ดูจากการบริหารโรงแรมเป็น อย่างไร บริหาร dorm housing อย่างไร นี่คือนี่ สิ่ง ทำทาย เพราะฉะนั้นในจุดนี้ต้องมานั่งพิจารณากัน บอกว่า กิจกรรมในนี้มีอะไรบ้าง วัตถุประสงค์ โอ.เค. ส่งเสริมกระบวนการวิจัย ให้เป็น general lab บางส่วนเป็นห้องเล็กเซอร์อะไรต่าง ๆ แต่ละห้อง จะใช้ทำอะไร ก็ต้องมานั่งวิเคราะห์ เมื่อวิเคราะห์ เอา function มาจับเสร็จ ก็บอกว่ากิจกรรมที่จะเข้ามา นี้จะมีอะไรบ้าง เพราะฉะนั้นกิจกรรมส่วนใดที่เป็น ของราชการ ส่วนใดที่จะเป็นส่วนที่เอกชนภายนอก ที่จะเข้ามาส่วนราชการถ้าไม่ไปเจดตั้งไว้ก็มีเงินอยู่แล้ว ไม่มีไปเจดจะทำอย่างไร ทั้งหมดเหล่านี้ เป็นเรื่อง ที่เมื่อรู้ว่าจะทำอะไร เราจึงจะมารู้ว่าจะจัดการกับงาน เหล่านี้ได้อย่างไร ให้เหมาะสม อันนี้เป็นเอกลักษณ์ของ แต่ละแห่งที่จะต้องพิจารณาดำเนินการต่อไป

ถาม - แต่ควรจะตั้งพิจารณาและวางแผน ปฏิบัติไว้ก่อนที่จะเริ่มหรืออย่างไร

- อันนี้ก็ไม่ต้องคิดกันแล้ว คือว่าจะบริหาร สักกี่คนในตึกนี้ มี staff สักกี่คน หลักการคือใช้คน ให้น้อยที่สุดและคนนั้นจะต้องเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ มีความตั้งใจ มีความอดทน จริงใจ ต้องงาน ทุ่มเทให้กับงาน และเทคโนโลยีที่จำเป็น สำหรับคน ๆ นี้ที่ต้องใช้ function นี้ บวกคอมพิวเตอร์ เข้าไป บวกอะไรเข้าไป แล้วใช้ให้น้อย ถ้าหากคิด จากแผนเดิมจะใช้สัก 10 คน แผนใหม่คิดใช้สัก 3 คน คนหนึ่งป่วย คนหนึ่งแทนได้ ก็คิดอย่างนั้น แล้วก็ อาจารย์ที่เป็นหลัก ๆ มีกี่คน มี staff ที่คล่องตัวและไว อย่่าตั้งแบบเกรงใจกัน และตั้ง 100 คน แล้วไม่มา ทำงาน ตั้ง 5-6 คน พอแล้ว ตัดสินใจอยู่ตรงนั้น ในเรื่องต่อไปนี้ และเรื่องต่อไปนี้ ในระดับนี้ตัดสินใจ และกระบวนการที่จะเข้ามา วางระบบ จะมีอะไรบ้าง Type A เข้ามาจะอย่างไร Type B เข้ามาจะทำ อย่างไร Type C, D จะทำอย่างไร วางระบบจัดการ

กับ Type ต่าง ๆ เหล่านี้ Type A ถ้ามีงบประมาณติดตัวมา เขาไปได้เงินโครงการเข้ามาว่า โอ.เค. ทำการวิจัยเรื่องนี้ งบได้มา 5 แสนบาทงบติดมาแล้ว เพราะฉะนั้นเขาก็เข้ามาทำงานนี้ได้ จะคิด Admin เท่าไร เพราะว่าเขาได้ เขาก็ต้องมีค่าบริหารอะไรต่าง ๆ เหล่านี้ ค่าน้ำ ค่าไฟ ต่าง ๆ มีอะไรบ้าง ถ้ามันเป็นเรื่องของทางวิทยาลัย เป็นเรื่องของกรมฯ เป็นนโยบายหลักที่ต้องใช้งบเต็มที่ โอ.เค. แต่ถ้าเกิดเขาไปรับงานของบริษัทเข้ามา 1 ล้านบาท ก็คิดค่าใช้จ่ายเข้าสิ จะให้วิทยาลัยก็เปอร์เซ็นต์ ต้องทำเป็นสูตร ต้องศึกษาว่าที่อื่นเขาทำอย่างไรด้วย แล้วเรามาปรับใช้กับของเราต่อไปในอนาคต อาจารย์ของวิทยาลัยครูของเราจะมีรายได้จากเงินเดือน บวกค่าวิชา บวกเงินค่าสอนพิเศษ บวกเงินค่าทำวิจัย บางแห่งค่าทำวิจัยเอาเงินเข้าวิทยาลัยหมด บางแห่งแยกไว้ให้กับผู้ดำเนินการวิจัยบ้าง เป็นเปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นรายได้ในอนาคต จะมีรายได้จากการวิจัยด้วย เพราะฉะนั้นกระบวนการนี้เป็นเรื่องที่ต้องใช้กระบวนการจัดการเข้ามาหนึ่งคิด เอาทางด้านการจัดการมาเป็นส่วนหนึ่งของการคิดระบบ ตัดลดขั้นตอนอะไรที่มันยาว ๆ ออกไป ให้มันตรงเป้า สั้นเข้า หัดไว้ว่างใจคนบ้าง เพราะว่าระบบเดิมเป็นระบบที่คิดว่าเขาจะโกง มันเลยสร้างรั้วสร้างอะไรขึ้นมา เยอะแยะ

ถาม - *อยากให้ท่านพูดถึงความมุ่งหวังที่คาดหวังว่าศูนย์นี้จะมีบทบาทอะไร อย่างไร แต่การที่ว่าจะไปถึงบทบาทอันนั้น มีปัญหาและอุปสรรคมาก อยากให้ท่านเลขาธิการฯ ได้ฝากแนวทางเพื่อให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงานสัคนิตหนึ่ง เพื่อที่เมื่อเราเผยแพร่ไปแล้ว ใคร ๆ อ่านเจอจะได้มีกำลังใจปฏิบัติงาน ต่อสู้ปัญหาและอุปสรรคต่อไป*

- คืองานนี้ เป็นงานยากและเป็นงานที่เกิดขึ้นในภาวะที่บ้านเมืองวิกฤต ขาดกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ในการที่ขาดคนทางวิทยาศาสตร์นั้น แสดงว่า ณ จุดที่มันเริ่มต้น ก็มีความขาดแคลนอยู่

ทั้งสิ้น ขาดทั้งครูบาอาจารย์ ครูอาจารย์ที่มีอยู่ที่ขาดความรู้ที่ทันสมัย ขาดเครื่องมือ แถมขาดทุกคนที่ไม่พอด้วย แต่ว่าเมื่อเราจะช่วยรัฐผลักดันโครงการนี้ขึ้นมา เพื่อที่ประเทศเราจะสามารถแข่งกับประเทศอื่นได้ ในเรื่องของการสร้างคุณภาพของการผลิตสินค้านานาชาติ ตลอดกระทั่งคุณภาพของคนที่จะต้องดูแลบ้านเมืองต่อไป ทุกท่านที่อยู่ ณ จุดที่ขาดต้องการ ความวิกฤตอันนี้ ก็ต้องยอมรับว่า การแก้ปัญหานี้เป็นหน้าที่ของท่านอย่างเต็มที่ เป็นภาระที่หนักและวิกฤต ไม่อาจแก้ด้วยการทำงานแบบธรรมดาเรื่อย ๆ ต้องแก้ด้วยการยอมรับความหนักหน่วง และยอมรับว่ามีปัญหาและต้องช่วยกันแก้ปัญหา ต้องช่วยกันหาทางออก ต้องช่วยกันหาวิธีการที่ไม่ให้เกิดการอุดตัน ถ้าการประชุมหารือกันเป็นไปในแนวทางนั้น ด้วยเจตนารมณ์อันนั้น ด้วยจิตด้วยมุ่งมั่น การแก้ปัญหาจะแก้ได้ทุกอย่าง แต่ถ้าหากว่า ขาดเจตนารมณ์อันนั้น

มีความเป็นตัวตน มีความเห็นแก่ตนแก่คณะอยู่ มองออกไปสิ เรื่องที่เป็นปัญหาทั้งหมด ก็ไม่มีวันแก้ปัญหาได้ก็ถือว่าบ้านเมืองลำบาก เพราะว่ามีคนประเภทนั้นอยู่เยอะเกินไป เพราะฉะนั้นก็ต้องปรับจุดนี้ให้ได้ และก็หาทางออก ปัญหาที่แก้กัน มันอาจจะแก้ได้ในที่สุด หรือได้ดีในระดับหนึ่ง ก็ต้องยอมรับมัน

ผมเชื่อว่าเส้นทางที่วางไว้นั้น ค่อนข้างจะเป็นระบบ แต่อาจมีรายละเอียดอีกมาก ต้องการความเข้าใจ ต้องการน้ำใจ ต้องการการให้อภัยกัน ต้องการการคิดเพิ่มเติม ในการที่แต่ละแห่งจะไม่เหมือนกัน ทั้งหมดนี้ เหล่านี้ทุกคนจะต้องถือว่า ศูนย์นี้เป็นของสถาบัน ไม่ว่าจะอยู่คณะใด ก็ต้องขึ้นชมกับการมี ศูนย์นี้เข้ามาเป็นกำลังของสถาบัน ต่อไปจะเกิดศูนย์ ภาษาเข้ามาอีก คณะมนุษยฯ ก็มีศูนย์วัฒนธรรมแล้ว ศูนย์ภาษาก็ต้องมา คณะครุศาสตร์ก็มี ร.ร.สาธิตแล้ว วิทยาการจัดการก็มีโรงแรมแล้ว ทั้งหมดนี้ ต่อไป คณะวิทยาศาสตร์จะมีป่าอีกป่าหนึ่ง เป็นเหมือนกับ Lab ธรรมชาติ Lab ที่จะรักธรรมชาติ Lab ที่จะค้นคว้าสมุนไพร Lab ที่จะไปแคมป์ปิ้งให้ติดกับธรรมชาติเยอะแยะ ซึ่งกำลังหุนหันกันอยู่ที่นี่ ทั้งหมดเหล่านี้ ฉะนั้นผมคิดว่าตราบใดที่เราต้องการจะสร้างงานและมีจิตใจที่จะแก้ปัญหาให้ให้ลุ่สว่าง และแนวทางการแก้ปัญหานั้นอยู่บนฐานของความดีและความถูกต้อง ความตั้งใจดี ความเป็นธรรม การเคารพในกฎเกณฑ์ ระเบียบพอสมควร กฎเกณฑ์ ระเบียบใดที่มันเป็นอุปสรรค ก็ต้องร่วมกันหาทาง

แก้ปัญหา เมื่อนั้นเราก็จะได้คนที่ทำงานเพื่องาน และเป็นการทำงานที่ปฏิบัติธรรมไปด้วย เพราะวางอยู่บนวิธีการแก้ปัญหาด้วยความดีความถูกต้อง และงานก็สำเร็จ ส่วนจะสำเร็จมากสำเร็จน้อยนั้น เป็นเรื่องของเงื่อนไขและแรงผลักดันต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้น ผมก็เชื่อว่าโครงการนี้จะเป็นโครงการต่อไปข้างหน้า และจะทำให้คณะวิทยาศาสตร์แข็งขึ้นในทุกด้าน

- ขอบพระคุณมากครับ ก็คงจะจริงเพราะงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์มันค่อนข้างเป็นรูปธรรม และถ้าลงไปคลุกไปทำแล้ว ท้องถิ่นมองเห็นชัด

- ว่าที่จริงแล้ว เขาไม่เรียนทางด้านวิทยาศาสตร์ เพราะว่าเปิดไปดูห้อง Lab ของเรา หน้าร้านนี้ไม่ได้โชว์เลย เปิดโชว์เขาไม่ได้เลยนะ คนเข้ามา ก็บอกว่าผมไม่เข้าละครับ เหมือนกับทางภาคเกษตร เข้าไปปรากฏว่ารกหมด หลง ไม่มีเด็ก ขณะที่อาจารย์มืออยู่เยอะ เด็กจะเข้าเรียนหรือ วิทยาศาสตร์ก็เหมือนกัน หน้าร้านขณะนี้ ออกมาเกือบหมดแล้ว และฐานจาก 13 ศูนย์นี้ ทำให้เราเสนอโครงการอีก 17 ศูนย์ ในอีก 13 สถาบันราชภัฏที่อยู่นอก กทม. ได้รับความเห็นชอบขั้นต้น เทียบแล้ว 17 ศูนย์เป็นวงเงินประมาณ 3 พันกว่าล้านบาท และจะเป็นโครงการที่กู้เงินจากธนาคารโลก ตอนนี้อยู่ในระดับขั้นต้นแล้ว แล้วที่ธนาคารโลกกำลังมาทำรายละเอียดร่วมกับเรา ก็เป็นศูนย์ที่พัฒนามาจากศูนย์นี้ จะมีรายละเอียดเรื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาเสริมมากขึ้น

อ.อิสระ โกวิทวิบูลย์ ผู้สัมภาษณ์

อ.นงลักษณ์ แซ่มโซติ ”

ผศ.อนันต์ รัตนภานุศร ”

นายสุรัตน์ แซ่ลิว ถ่ายภาพ

ราชภัฏ : สถาบันอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ผศ.สุธรรม ชาตะสิงห์ *

ในที่สุดพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ ก็ได้ผ่านความเห็นชอบของทั้งสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาเรียบร้อยแล้ว และประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้ว ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2538 ที่ผ่านมา คงจะเป็นที่น่ายินดี พอใจ ของชาวสถาบันราชภัฏหรือในชื่อเดิมคือวิทยาลัยครู กันตามสมควร ต้องขอขอบคุณหลาย ๆ ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานนี้มาเป็นระยะเวลายาวนานนี้แล้วก็อดที่จะคิดถึง เสียหาย ชื่อเดิม ความสัมพันธ์กันของครูอาจารย์และลูกศิษย์ลูกหา ในแบบเดิม เกียรติภูมิของสถาบันในชื่อเดิมไม่ได้ นี่แหละแสดงว่าชื่อก็มีความสำคัญเหมือนกัน เมื่อก้าวเดินมาถึงขั้นนี้ จะถอยหลังไม่คิดไม่ทำอะไรเลยได้อย่างไร

ตามมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ “สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู” ถ้า

เปรียบเทียบกับมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 ที่กำหนดว่า “ให้วิทยาลัยครูเป็นสถาบันการศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยส่งเสริมวิทยฐานะของครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและให้บริการวิชาการแก่สังคม”

จะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ใหม่ที่เป็นภารกิจหน้าที่ของสถาบัน ตามมาตรา 7 เปลี่ยนแปลงไปจากมาตรา 5 เดิมในสาระสำคัญและมีประเด็นที่จะต้องช่วยกันคิด พิจารณาให้ละเอียดรอบคอบก็คือ

1. สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา มีหน้าที่ให้การศึกษาระดับปริญญาตรี และวิชาชีพชั้นสูง
2. สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
3. สถาบันราชภัฏมีหน้าที่ให้บริการปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี ทะนุ

*ผศ.บ. (ภาษาอังกฤษ), ป.ชั้นสูง เฉพาะภาษาอังกฤษ, กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ) Dip in TESD ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยา คณะวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บำรุงศิลปวัฒนธรรม

4. สถาบันราชภัฏสามารถเปิดสอนวิชาการต่าง ๆ ได้สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถาบันราชภัฏจะต้องคงหน้าที่การผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครูไว้ต่อไป

จากภารกิจหน้าที่ทั้ง 5 ประการนี้ บางคนอาจจะมองว่าไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากเท่าที่ควร ที่เปลี่ยนแปลงไปก็เพียงชื่อสถาบัน และความสามารถที่จะเปิดสอนได้สูงกว่าปริญญาตรีเท่านั้น อาจจะเปรียบเทียบกันไปว่าเหมือนเหล่าเก่าในขวดใหม่ก็ได้ อย่างนี้ก็แล้วแต่จะคิด ถ้าคิดให้ตีมองในแง่ดีและทำในสิ่งที่ดีก็คงจะมีประโยชน์เป็นแน่ เป็นธรรมดาของกฎหมายที่จะต้องเขียนไว้เป็นหลักการวัตถุประสงค์กว้าง ๆ เช่นนี้ ซึ่งบางครั้งต้องอาศัยการตีความ การกำหนดออกมาให้เป็นแผนเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งสามารถทำได้ขึ้นอยู่กับอาจารย์และผู้บริหารของแต่ละสถาบัน นับแต่นี้ไปสถาบันราชภัฏแต่ละแห่งจะมีความเหมือน หรือแตกต่าง เจริญก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด นับว่าเป็นเรื่องที่ทำนายความสามารถของผู้บริหาร ครูอาจารย์ เป็นอย่างยิ่ง ประเด็นที่จะต้องทำความเข้าใจ ควรจะต้องเริ่มต้นจากจุดที่สำคัญก็คือ ที่คำว่า เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ความจริงถ้าไม่มีคำว่า **เพื่อพัฒนาท้องถิ่น** สถาบันราชภัฏก็คงไม่จำเป็นต้องทำอะไรให้แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นมากมายนัก

ผู้เขียนขอเชิญชวนท่านทั้งหลายโปรดพิจารณาไปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. ความเป็นสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น

ด้านการสอน คงดูที่โปรแกรมวิชาที่เปิดสอน ดูกันที่การสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอนของครูอาจารย์ ดูที่บุคลิกภาพ พฤติกรรม ความน่าเชื่อถือของครู ว่าเป็นครูโดยวิชาชีพหรือไม่ ดูที่อุปกรณ์เครื่องมือสิ่งที่ใช้ประกอบ

การสอน ดูที่การทดสอบ การประเมินผลการศึกษาของครู ว่าได้มาตรฐานหรือไม่ ดูที่กฎระเบียบที่แสดงถึงความมีเสรีภาพทางวิชาการของอาจารย์ ดูที่ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ดูที่ผลงานทางด้านวิชาการของอาจารย์ ดูที่งานสอน งานวิจัยและงานบริการวิชาการของอาจารย์ **ทุกสิ่งทุกอย่างเหล่านี้จะต้องเป็นไป เพื่อความเข้าใจท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น**

ด้านนักศึกษา ดูที่วิธีการเรียนของนักศึกษา ดูที่เสรีภาพในการศึกษาเล่าเรียน ดูที่พฤติกรรมความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย คุณภาพ และคุณธรรมของนักศึกษา ดูที่คุณภาพและปริมาณบัณฑิตที่จบการศึกษาออกไปว่า มีส่วนสอดคล้องกับตลาดแรงงานและมีความสามารถในการทำงานสร้างงานหรือไม่ โดยสรุปคือ **จะต้องเป็นนักศึกษาที่เรียนรู้ท้องถิ่น รักท้องถิ่นและสามารถทำงานในท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่นได้**

ด้านสภาพแวดล้อม ในสถาบันการศึกษาที่จะเป็นส่วนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมแก่นักศึกษา เช่น ดูที่บริเวณทั่ว ๆ ไปของสถาบัน สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โรงอาหาร ห้องน้ำ ห้องสมุด สนามกีฬา อาคารเรียน เป็นต้น ว่ามีความสะอาด สะดวกปลอดภัยหรือไม่ เป็นแบบอย่างและเข้ากันได้ผสมกลมกลืน ไม่แตกต่างจากท้องถิ่นมากนัก เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น คนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนเป็นเจ้าของและใช้บริการได้

ด้านการบริหารและการจัดการ เช่น การสอบคัดเลือก การลงทะเบียน การเข้าชั้นเรียน การจัดห้องเรียน อัตราค่าหน่วยกิต การบริหารด้านการเงิน พัสดุ อาคารสถานที่ ศูนย์หนังสือ ร้านสหกรณ์ สวัสดิการออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน คณะวิชา ศูนย์ สำนัก ฝ่าย แผนก จะต้องมี

“การให้ความร่วมมือกับผู้บริหาร เป็นสิ่ง
จำเป็น เพราะหน้าที่ของอาจารย์คงไม่เสร็จสิ้น
หลังจากมีผู้บริหารแล้วเท่านั้น ปัจจุบันนี้ระบบ
ราชการอาจจะถูกมองว่าทำให้อาจารย์ที่รัก
การทำงานเกิดความท้อแท้ ทำงานได้ช้า”

จุดมุ่งหมายประการหนึ่ง คือ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น
จะต้องมีหน่วยงาน มีบุคลากร มีแผนงานโครงการ
ที่ทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นโดยเฉพาะ จะต้อง
ตกลงกันให้ได้ว่า ที่เป็นอยู่ยังมีปัญหาตรงไหน
จะแก้ไขอย่างไร ตามพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้
ก็จะมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่นเข้ามามี
ส่วนร่วมมากขึ้นแล้ว

2. สถาบันราชภัฏเป็นสถาบัน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

สถาบันราชภัฏ จะเป็นสถาบันเพื่อ
การพัฒนาท้องถิ่นในทางด้านใด ด้านที่สถาบัน
มีความถนัด คือ ด้านการให้การศึกษาแก่คน
เพื่อให้คนไปพัฒนาท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง ถ้าคิดเช่นนี้
ก็คงตอบว่าสถาบันได้ทำมาแล้ว และกำลังทำอยู่
ซึ่งก็เป็นภาระที่หนักอยู่เหมือนกัน มีข้อสังเกต
เหมือนกันว่า **ความรู้ที่นักศึกษาได้รับยัง
ค่อนข้างจะเป็นความรู้สากล มิใช่ความรู้ที่ได้
จากท้องถิ่น ดังนั้นการนำความรู้ที่ได้รับไป
พัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก**
เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องทำงานเหมือนกัน คงต้องอาศัย
การปฏิบัติความคิดและการกระทำ คำว่า
“ท้องถิ่น” มีความหมายได้ทั้งใกล้และไกลตัว
สิ่งที่สำคัญคือ ต้องรู้และเข้าใจท้องถิ่นใกล้ตัวก่อน
อีกแง่มุมหนึ่งที่น่าจะคิดก็คือ ทำอย่างไรสถาบัน
จึงจะออกไปมีส่วนช่วยในการพัฒนาท้องถิ่น ให้

สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของท้องถิ่น
ของชาวบ้านโดยตรงเลยทีเดียว โดยคิดหา
แนวทางงบประมาณสนับสนุนและดำเนินการให้
เป็นระบบต่อเนื่องประสานกันหลายหน่วยงาน
ในเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ จะทำได้ก็โดยมี
หน่วยงานรองรับ มีบุคคล มีความคิด มีอาจารย์
ที่สนใจงานด้านนี้มากขึ้น มีระเบียบทางราชการ
ที่เอื้อ อาจารย์ส่วนหนึ่งจะต้องออกไปสัมผัสกับ
ปัญหาของท้องถิ่นที่มีมากมาย เช่น ปัญหา
การครองชีพ ปัญหาการดำเนินชีวิตของคนใน
ท้องถิ่น ในเชิงวิจัย มีข้อมูล ที่เป็นปัจจุบัน
สามารถรับรู้ รับทราบความเคลื่อนไหว ความ
เปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นอยู่ตลอดเวลา แล้วนำ
มาคิดจัดเป็นกิจกรรมในรูปของการอบรม การ
สาธิต การส่งเสริมอาชีพ การเผยแพร่ความรู้
ด้านประชาธิปไตย การรวมกลุ่มประชาชน การ
เป็นผู้นำในการร่วมกันแก้ปัญหาของประชาชน
เป็นต้น ถ้าถามความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน
คงตอบว่าบางสถาบันอาจจะยังทำไม่ได้มากใน
เรื่องนี้ เพราะขาดนโยบายที่เด่นชัด เพราะยังหา
ครูอาจารย์ที่จะมีเวลาออกไปจากที่ทำงานที่
บางคนเรียกว่า **หอคอยงาช้าง ออกไปจาก
ห้องปรับอากาศได้ยาก** บางสถาบันครูอาจารย์
ก็ไม่มีเวลาว่างมากพอ เพราะการจัดระบบการ
ทำงานที่ยึดความเท่าเทียมกันด้านชั่วโมงสอน

ทำให้ต้องทำหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว หนักหนาสาหัสอยู่แล้ว อยู่เฉย ๆ ดีกว่า สบายกว่า กันเยอะเลย เราไม่ยุ่งกับใคร ใครเขาก็จะไม่ยุ่งกับเราด้วย โดยใช้หลักการพร้อม ๓ โตะทำงาน

3. สถาบันมีหน้าที่ให้บริการ ปรับปรุง ถ่ายทอด และพัฒนาเทคโนโลยี หนุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ประเด็นคงอยู่ที่ว่า สถาบันมีความพร้อม ให้บริการหรือไม่ในเรื่องใด ต้องพิจารณาเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดกันให้มาก ๆ ผู้บริหารหลาย ๆ สถาบันกำลังมีการเคลื่อนไหวทั้งในทางคำพูดและการกระทำอย่างหนึ่ง คือ อยากรู้ให้คณะวิชา มีความเข้มแข็ง อยากรู้ให้มีศูนย์สำนักเท่าที่จำเป็น โดยมีการโอนงานจัดตารางเรียนตารางสอน การประกาศผลการเรียน งานพิมพ์โรเนียว มาให้คณะวิชารับผิดชอบ **การทำให้คณะวิชา มีความเข้มแข็งเป็นความคิดที่ถูกต้อง** แต่จุดที่กำลังทำกันอยู่นี้อาจไม่ใช่จุดที่บอกได้ว่าคณะวิชา จะมีความเข้มแข็ง อาจเป็นเพียงการถ่ายโอนงานจากหน่วยงานหนึ่งมาสู่อีกหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น ซึ่งจะมีปัญหาในแง่ของการถ่ายโอนกำลังคน เครื่องไม้เครื่องมือ มีปัญหาในการใช้อาคาร สถานที่ งบประมาณตามมาด้วย **จุดที่น่าจะมอง** เพื่อความเข้มแข็งของคณะวิชาควรจะต้องอยู่ที่งานวิชาการของอาจารย์ โดยมีการกำหนดภาระหน้าที่งานของอาจารย์ในคณะวิชา ในศูนย์ สำนัก การกำหนดจุดมุ่งหมาย แนวทาง แผนงาน การพัฒนาคณะวิชา ศูนย์ สำนักให้เป็นรูปธรรมทางวิชาการ โดยจะต้องมีการประชุมระดมสมองกันอยู่เป็นเนืองนิจ และมองไปถึงการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับภาควิชาด้วย คณะวิชา ภาควิชาต่าง ๆ จะต้องส่งอาจารย์ออกมาทำงานในศูนย์ วิทยาศาสตร์ ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์ภาษา ศูนย์วิชาชีพป้องกัน ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา หรือศูนย์อื่นใดที่กำลังจะตั้งกันขึ้นมาขอรับการ

สนับสนุนงบประมาณอีก เพราะศูนย์เหล่านี้เป็น ศูนย์ที่ทำงานนอกเหนือจากงานสอน เป็นงานใน ลักษณะสหวิทยาการ เป็นงานโครงการ งานที่เป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นงานที่จะลงไปสู่ท้องถิ่น ทำให้สามารถให้บริการแก่ท้องถิ่นได้ ถ้าอาจารย์ไม่มาช่วยทำงานก็ต้องยุบศูนย์สำนักเหล่านี้ และโอนงานเหล่านี้ไปให้คณะวิชารับผิดชอบ เมื่อจำเป็นจะต้องมีหน่วยงานหลายหน่วยในสถาบัน ประเด็นจึงอยู่ที่ว่า จะทำให้มีการผสม กลมกลืนกันในเชิงนโยบาย จุดมุ่งหมายและการกระทำได้อย่างไร ขณะนี้คณะวิชา สามารถทำให้ภาควิชาทั้งหลายทำงานร่วมกันในโครงการใดโครงการหนึ่งบ้างหรือไม่หรือจะทำเพียงงานสอน งานฝึกอบรม และงานอื่นที่สนใจเท่านั้น คณะวิชาจะตีฝาด่านนี้ออกไปสู่สนามรบอื่นได้มากน้อยเพียงใด ถ้าไม่คิดหรือไม่มีเวลาเพียงพอที่จะคิด ความคิดที่จะทำเพื่อท้องถิ่นก็คงเป็นไปได้ยาก

4. สถาบันราชภัฏสามารถเปิด สอนวิชาการต่าง ๆ ได้สูงกว่าปริญญาตรี

คงเป็นหน้าที่ของคณะวิชาทั้งหลายที่จะต้องมองศักยภาพของคณะวิชาเองว่าจะสามารถเปิดสอนวิชาใด ที่สูงกว่าปริญญาตรีได้เมื่อไร คงไม่ผลิตบัณฑิตในลักษณะการผลิตเพื่อมวลชน หรือเพื่อเอาใจตลาดกันมาก คงไม่ผลิตเพราะต้องการมีเงินมาสมทบกับเงินงบประมาณ และ

เงินบำรุงการศึกษา ซึ่งได้รับไม่เพียงพอในการพัฒนาสถาบัน ตอนนี้น่าจะต้องถึงเวลาที่จะต้องผลิตบุคลากร โดยดูความพร้อมทุกด้านของสถาบันเป็นหลัก จะได้มีเวลาคิดเสริมปรับปรุงงานอื่นมากขึ้น และที่สำคัญจะต้องไม่ลืมภาระหน้าที่ดั้งเดิม การผลิตครู และส่งเสริมวิทยฐานะครูด้วย หลักสูตรที่จะเปิดสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี จะต้องทำให้สามารถรวบรวมความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นให้ได้มากและเป็นระบบได้

เส้นทางสู่ความสำเร็จ

อยู่ที่คน 2 กลุ่ม คืออาจารย์ และผู้บริหาร

ผู้บริหาร

กว่าบทความเรื่องนี้จะออกสู่สายตาผู้อ่านทั้งหลาย ก็คงจะเป็นที่ทราบกันแล้วว่า ใครได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นอธิการบดี นายกสภาประจำสถาบัน และตำแหน่งผู้บริหารระดับคณบดี ศูนย์ สำนักต่าง ๆ อีกหลายตำแหน่ง อย่างไรก็ตามเสียก็อย่าลืมเล็งฉลองกันตามธรรมเนียมด้วย

ผู้บริหารในที่นี้น่าจะหมายถึง ผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง และระดับทั่วไป ตั้งแต่อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ ศูนย์ สำนัก แผนก ฝ่าย บุคคลเหล่านี้มีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของสถาบัน เป็นผู้ช่วยเสริมงานในภาระหน้าที่ของสถาบันให้มีความเด่นชัด มีทิศทาง อาจจะเรียกคนเหล่านี้ว่า

เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีพลังสร้างสรรค์ (Creative Minorities) บุคคลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับแผนงานโครงการของสถาบันเป็นอย่างมาก ความคิดในเรื่องการวางคนให้ตรงกับงาน หรือวางงานให้ตรงกับคน ก็คงจะต้องค่อย ๆ คิดกันไป เรากำลังใช้การสรรหา การเลือกตั้ง ที่ดูว่าเป็นหลักการประชาธิปไตยกันมาก แต่เราคงไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกและมีความขัดแย้งที่รุนแรงตามมา คงไม่มีใครที่ก้าวขึ้นมาสู่ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง โดยการปราดดาภิเษก ยุคนี่คงเป็นยุคของการพึ่งตนเองของสถาบัน โดยคิดเอง ทำเอง เลือกเอง ยุคนี่จึงเป็นยุคที่จะต้องฝึกให้มีการยอมรับพวกกันเองมากขึ้น เป็นยุคที่ควรเคารพ กฎ กติกา มารยาทกันมากขึ้น ยุคนี่คงไม่ใช่ยุคที่จะโยนความรับผิดชอบไปให้คนอื่นได้ง่าย ๆ เหมือนก่อน และคงไม่ต้องรอหลักการ รอการตัดสินใจของหน่วยเหนือมากนัก การอยู่ในตำแหน่ง 4 ปี ของผู้บริหารนั้น อาจจะถูกว่านานเกินไปด้วยซ้ำ สำหรับระยะแรก ๆ นี้แต่ความต่อเนื่องในนโยบายในตัวผู้บริหารก็มีความจำเป็น

ผู้บริหารใหม่ทั้งหลายคงไม่ได้ก้าวขึ้นมาสู่ตำแหน่งบริหาร เพราะอยากจะมีตำแหน่งเพียงอย่างเดียว แต่คงจะต้องมีความคิดมีสายตาวไกล และมีคุณสมบัติที่เป็นความรู้ ความสามารถพร้อมที่จะดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ด้วยความกล้าตัดสินใจ กล้ามีความคิดริเริ่ม แก้ไข และการทำงานเป็นทีมเป็นเรื่องสำคัญมาก ที่สำคัญคือ จะต้องเป็นผู้บริหารที่สนใจท้องถิ่น สามารถเรียนรู้ เข้าใจ และประสานประโยชน์กับท้องถิ่นได้จึงจะเป็นสถาบันเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้

อาจารย์

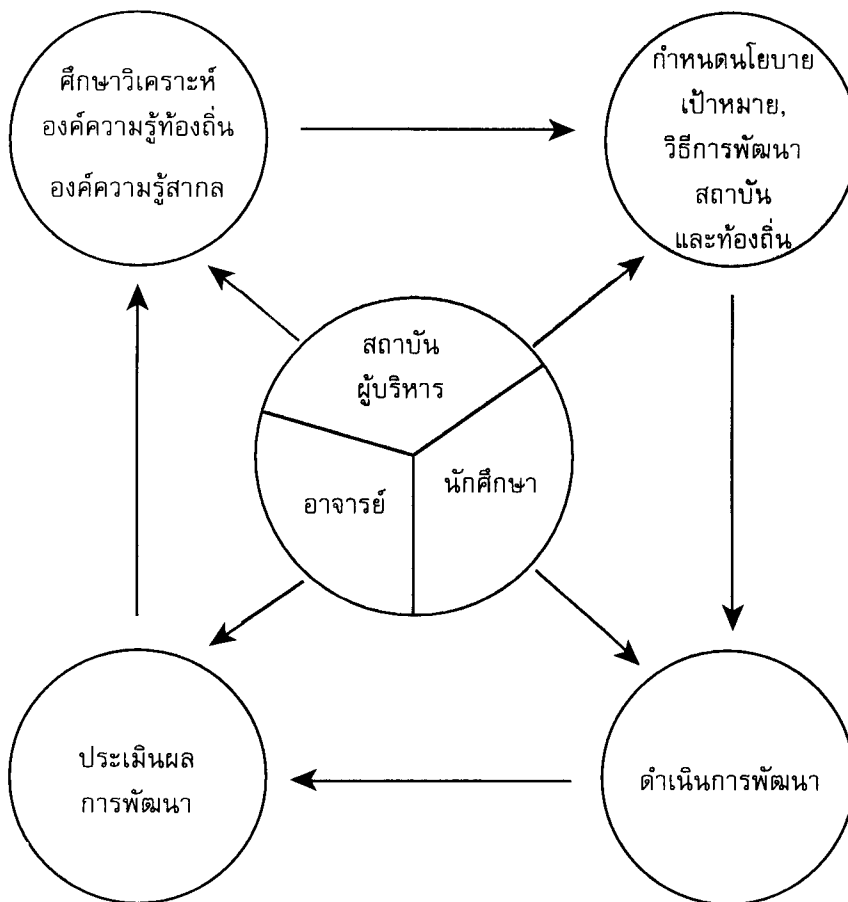
ปัจจุบันนี้อาจารย์ของสถาบันราชภัฏหลายแห่งมีอายุเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ที่สูง ประเด็นนี้มีทั้งผลดีและผลเสีย ผู้ที่มากประสบการณ์ แต่มิได้มีงานที่แสดงออกในทางรูปธรรม ต่อส่วนตัว

และส่วนรวมก็คงเรียกว่า ยังไม่ได้ใช้ประสบการณ์นั้นให้เป็นประโยชน์เต็มที่ และเป็นประโยชน์ต่อสถาบัน

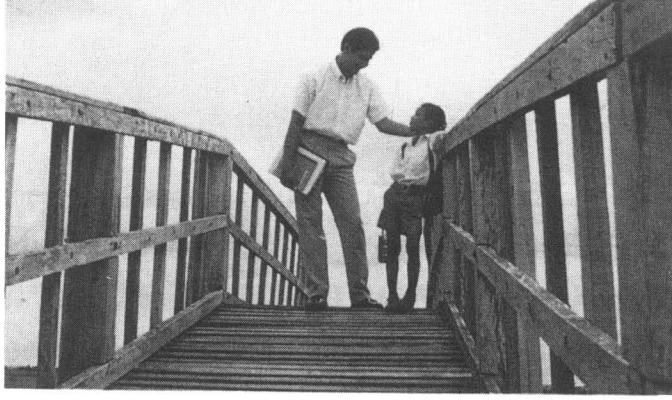
การมีตำแหน่งทางวิชาการคงเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้น ที่แสดงว่ามีความรู้ความสามารถในงานเขียน แต่ศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิที่แท้จริงของสถาบันคงมิได้เริ่มต้นจากตรงนี้ ถึงแม้ความก้าวหน้าโดยส่วนตัวของอาจารย์แต่ละคนจะจำเป็นและควรส่งเสริม แต่ควรนำเอาความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์ มาช่วยเสริมให้เป็นความก้าวหน้าของสถาบันด้วย เช่น อาจารย์สามารถเป็นวิทยากร และมีผลงานทางวิชาการที่เป็นรูปธรรม ที่เป็นความก้าวหน้าของสถาบันกัน

มากขึ้น จึงจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องมากขึ้น การให้ความร่วมมือกับผู้บริหารเป็นสิ่งจำเป็น เพราะหน้าที่ของอาจารย์คงไม่เสร็จสิ้นหลังจากมีผู้บริหารแล้วเท่านั้น ปัจจุบันนี้ระบบราชการอาจจะถูกมองว่าทำให้อาจารย์ที่รักการทำงานเกิดความท้อแท้ ทำงานได้ช้า และบางที่ทำให้เสียคน เพราะระบบตัวใครตัวมัน ทำให้ไม่อยากแสดงความสามารถ เพราะระบบเป็นการฝึกความไม่สามารถ (trained incapacities) เป็นสิ่งที่จะต้องมอง และแก้ไขกันอย่างยิ่ง

เพื่อให้มองเห็นภาพความคิด สถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น กระชับชัดเจนมากขึ้น ผู้เขียนขอเสนอกรอบความคิดดังนี้

ที่เขียนมาทั้งหมดนี้เป็นความคิดเห็นของอาจารย์ และผู้บริหารสถาบันราชภัฏคนหนึ่งเท่านั้น ผิดถูกอย่างไรก็ช่วยพิจารณากันต่อไปด้วยนะครับ

คุณลักษณะของอาจารย์ ในสังคมยุคใหม่

สุมน อมรวิวัฒน์ *

บทความนี้เขียนขึ้นเพื่อเรียกร้องความตื่นตัวของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาที่ต้องสำรวจตนเองและสถาบันปรับปรุงตนเองเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งพัฒนาภูมิปัญญาอย่างแท้จริง เพื่อให้สถาบันระดับอุดมศึกษาพ้นจากการถูกกล่าวหาว่าเป็นโรงงานผลิตปริญญาบัตร หรือสถานที่ซบตัวเพื่อเลื่อนสถานภาพทางสังคมของนิสิตนักศึกษาเท่านั้น

ก่อนอื่น ขอเปรียบเทียบความหมายของคำว่าสถาบันอุดมศึกษา กับความหมายของคำว่าป่า เมื่อกล่าวถึง “ป่า” คนส่วนใหญ่มักจะคิดถึงอาณาเขตที่กว้างใหญ่ และมีต้นไม้อยู่จำนวนมาก บางคนอาจคิดถึงสัตว์ป่าที่อยู่ในบริเวณนั้นด้วย ใครก็ตามตัดไม้ คนนั้นได้ชื่อว่าทำลายป่า การสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติจึงมุ่งสงวนรักษาต้นไม้ และสัตว์ป่าเป็นส่วนใหญ่ แท้จริงแล้วป่ายังมีองค์ประกอบอย่างอื่นอีกหลากหลาย เช่น ผืนดิน ต้นน้ำลำธาร พืชล้มลุก ภูเขา ถ้าบรรยากาศอันสงบร่มรื่น มีดื่บ ความสวยงาม และความน่าสะพรึงกลัวของป่า รวมไปถึงผู้คนที่ยังอาศัยป่า คนก็เป็นส่วนหนึ่งของป่า การทำลายป่าคือการทำลายคน

และถ้าใครก็ตามไล่คนออกจากป่า เขาก็น่าจะได้ชื่อว่าเป็นพวกทำลายป่าด้วย

ป่ามีองค์ประกอบและปัจจัยพึ่งพาอาศัยกันหลากหลายชนิด สถาบันอุดมศึกษาก็มีองค์ประกอบและปัจจัยพึ่งพาอาศัยกันหลากหลายชนิดนั้น สถาบันอุดมศึกษามีได้หมายถึงเพียงบริเวณที่มีอาคารสถานที่ นิสิตนักศึกษา ครูอาจารย์และวัสดุครุภัณฑ์เท่านั้น หากแต่หมายรวมถึงองค์ความรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่กระบวนการของการพัฒนามนุษย์ บรรยายศาสตร์ทางวิชาการ สุนทรียลักษณ์ของสิ่งแวดล้อม และเหนือสิ่งอื่นใด คือ ความเป็นกัลยาณมิตรต่อกันของอาจารย์และนิสิตนักศึกษา ผู้บริหาร และคณาจารย์ บุคลากร ตลอดจนบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน สถาบันอุดมศึกษามีใช้สถานศึกษาชั้นสูง เช่น ดักสิลา แต่สถาบันอุดมศึกษาที่แท้คือ ชุมปัญญาที่ซึมซับวิถีชีวิตของชุมชน สร้างพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อสนองความต้องการและช่วยบริการชุมชนอีกด้วย สถาบันอุดมศึกษาจึงไม่ใช่ทางเลือกว่าที่นักเรียนพากันแก่งแย่งแข่งขันกันเข้ามาเรียนเพียงเพื่อจะรับปริญญา

* ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ กรรมการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ออกไปเป็นบัณฑิตที่เคว้งคว้าง ว่างงานและบางครั้ง
ยังกลายเป็นภาระของสังคมอย่างน่าเสียดาย

สถาบันอุดมศึกษามือถือประกอบทั้งที่เป็น
รูปธรรมและนามธรรมเท่าที่เป็นอยู่สถาบันอุดมศึกษา
ได้ใช้งบประมาณอย่างมากลงไปสู่การก่อสร้างอาคาร
สถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการรับนิสิต
นักศึกษา ครูอาจารย์ ซึ่งเป็นรูปธรรมการลงทุน
ทุ่มเทเพื่อสร้างสิ่งสำคัญอันเป็นหัวใจของสถาบัน
อุดมศึกษาและเป็นนามธรรมนั้นยังไม่เห็นเด่นชัด

การค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างความรู้ใหม่เป็น
องค์ความรู้ที่มีฐานของภูมิปัญญาไทย และกลมกลืน
กับทฤษฎีสากลนั้นเกิดขึ้นมากเพียงใดในสถาบัน
อุดมศึกษา วิทยาการต่าง ๆ ที่อาจารย์นำมาสอนนั้น
เป็นวิชาความรู้ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเท่านั้น
หรือเป็นสาระที่เกิดขึ้นจากการศึกษา แสวงหา
ค้นคว้าครั้งแล้วครั้งเล่า (search and research)
ของอาจารย์ กระแสวิทยาการในสถาบันอุดมศึกษา
นั้นเป็นน้ำหนึ่งหรือน้ำไหล การพัฒนาคุณภาพของ
อาจารย์สถาบันอุดมศึกษานั้นได้ดำเนินการอย่าง
จริงจังเพียงใด หรือเราถือว่าสถานภาพของอาจารย์
ในเชิงวิชาการนั้นสุดยอดแล้ว สมบูรณ์แล้วพัฒนา
ตนเองได้แล้ว ดังนั้นจึงปรากฏว่านับตั้งแต่บรรจุ
เข้าดำรงตำแหน่งจนเกษียณอายุราชการ อาจารย์
จำนวนมากไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือเพิ่มพูน
ความรู้ทางวิชาการที่จัดโดยสถาบันอุดมศึกษาเลยก็มี
การลาหยุด 1 ปี เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ
(Subbatical leave) ได้กลับกลายเป็นการลาพักเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ เพื่อแก้เซ็งหรือ
เพื่อเตรียมทำผลงานเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ
ปรากฏการณ์เช่นนี้น่าเป็นห่วงและดูจะเป็นการมอง
สถาบันอุดมศึกษาในแง่ลบเกินไป แต่เราก็ควร
สำรวจและประเมินดูว่า ในช่วงทศวรรษนี้แต่ละ
สาขาวิชาของทุกสถาบันอุดมศึกษาได้สร้างทฤษฎี
หลักการ และองค์ความรู้ใหม่เผยแพร่แก่สาธารณชน
อย่างเห็นได้ชัดหรือไม่ ถ้าอาจารย์ระดับอุดมศึกษา

ไม่สามารถเสนอองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้เลย สถาบัน
อุดมศึกษาก็กลายเป็นโรงเรียนชั้นสูงต่อยอดจาก
โรงเรียนมัธยมศึกษาเท่านั้นเอง

ปัจจุบันแนวคิดของการศึกษานานาชาติและ
กระแสโลกาภิวัตน์ได้ครอบงำวงวิชาการและนับวัน
ก็จะครอบงำความคิดของนักวิชาการในสถาบัน
อุดมศึกษา แท้จริงแล้ว ถ้าอาจารย์ได้สนใจความคิด
และภูมิปัญญาในวิถีวัฒนธรรมไทย ศึกษาชีวิต
ชุมชนไทยให้ลึกซึ้งถ่องแท้ นำหลักการทฤษฎีสากล
มาวิเคราะห์ผสมผสานแล้ว จัดเป็นองค์ความรู้ขึ้นมาใหม่
เชื่อแน่ว่าสาระความรู้ที่อาจารย์สอนวิชาต่าง ๆ ย่อม
มีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงและนำมาประยุกต์ใช้ได้
หลายวิธี การศึกษาจึงมิใช่สิ่งแปลกแยกจากชีวิต
การศึกษา คือ การพัฒนาชีวิตทั้งในลักษณะที่เป็น
ธรรมชาติ เป็นธรรมดา และลักษณะที่ซับซ้อนลับสน

สุนทร อมรวิวัฒน์ (2536) ได้เสนอวงจรชีวิต
กับการศึกษา ซึ่งแสดงให้เห็นแรงพลวัตของอนุภาพ
4 ประการที่ผลักดัน ก่อหนุนการพัฒนาชีวิตของ
มนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับชีวานวัตรนี้ ผู้เขียนได้ใช้
บทความเรื่อง สังคมสมานภาพ ของศาสตราจารย์
นายแพทย์ประเวศ วะสี เป็นพื้นฐานแล้วเชื่อมโยง
สู่หลักการทางครุศาสตร์ ดังจะนำเสนอต่อไปนี้

การพัฒนาชีวิต อารมณ์ สังคม สติปัญญา
บุคลิกภาพของชีวิตมนุษย์นั้น ถ้ามนุษย์เป็นศูนย์กลาง
มนุษย์จะถูกดึงทั้งสองข้างด้วยพลังของพลานุภาพ
พลานุภาพนี้คือ อำนาจ คือพลังต้นหาความอยากได้
อยากมี อยากเป็น พลังแห่งความไขว่คว้าทะเยอ-
ทะยาน ซึ่งอาจจะเป็นทางบวก หรืออาจจะเป็น
ทางลบก็ได้ พลานุภาพเป็นพลังอำนาจที่อาจจะกดขี่
มนุษย์หรืออาจจะเสริมเติมต่อให้มนุษย์มีความ
ก้าวหน้า มนุษย์ที่นำสงสารได้ถูกพลานุภาพ คือ
อำนาจมาสนับสนุนและครอบงำ แต่ในเวลาเดียวกัน
มนุษย์ก็ถืออำนาจเป็นเกณฑ์ค่านิยม เป็นเกณฑ์
ของความสำเร็จของเขา

สังคมไทยได้ใช้ชนานุภาพเป็นเกณฑ์วัด

นับตั้งแต่บรรจุเข้าดำรงตำแหน่ง จนเกษียณอายุราชการ อาจารย์จำนวนมากไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหรือเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการที่จัดโดยสถาบันอุดมศึกษาเลยก็มี

ถ้าอาจารย์ได้สนใจความคิดและภูมิปัญญาในวิถีวัฒนธรรมไทย ศึกษาชีวิตชุมชนไทยให้ลึกซึ้งถ่องแท้ นำหลักการทฤษฎีสากลมาวิเคราะห์ผสมผสานแล้วจัดเป็นองค์ความรู้ใหม่ เชื่อแน่ว่าสาระความรู้ที่อาจารย์สอนวิชาต่าง ๆ ย่อมมีความสัมพันธ์กับชีวิตจริง และนำมาประยุกต์ใช้ได้หลายวิธี

ศักดิ์ศรีของมนุษย์ ความดีงามของมนุษย์และวัดความสำเร็จในชีวิตของมนุษย์ เงินเป็นเป้าหมายของมนุษย์เพราะฉะนั้นมนุษย์สามารถใช้ธรรมาภาพและพละคุณภาพทั้งในทางสร้างสรรค์และในทางทำลาย ถ้ามนุษย์สามารถเป็นนายเหนือพละคุณภาพกับธรรมาภาพเราก็จะพัฒนา

เราซึ่งเป็นนักการศึกษาอบรมในพละคุณภาพและธรรมาภาพว่า ไม่สามารถแยกออกจากมนุษย์ได้ นักการศึกษาจึงพยายามที่จะสร้างปัญญานุภาพเป็นฐาน การสร้างปัญญานุภาพเป็นฐานนั้น เพื่อให้มนุษย์มีความมั่นคง มีหลัก มีเกณฑ์ มีแรงต้านทาน มีภูมิคุ้มกันที่จะสามารถยืนหยัดและพัฒนาชีวิตของตน มีผู้กล่าวว่า มนุษย์คือ ถูท่งที่บรรจุสารเคมี มีโครงกระดูกรองรับ ข้างในเป็นปฏิกิริยาเคมีทั้งหมดรวมกันเป็นคนขึ้นมา ถ้าขาด

ปัญญาและธรรมเสียแล้ว ก็เป็นมนุษย์ไม่ได้ ปัญญาคุณภาพเป็นแรง เป็นภูมิคุ้มกันที่จะทำให้มนุษย์ตั้งมั่นอยู่ได้

ธรรมาภาพคือความถูกต้อง ความตรง ความเป็นธรรมชาติ สิ่งที่มีคุณ สิ่งที่ดี ธรรมะต้องเป็นเป้าหมายของมนุษย์ ธรรมะนำไปสู่ความสงบ ดังที่ท่านพุทธทาสกล่าวเชื่อมโยงถึงเยาวชนกับสันติภาพของโลก เราคงต้องยอมรับว่าชีวิตมนุษย์ถูกครอบงำด้วยเงินและอำนาจ ถ้ามนุษย์เปรียบเสมือนโครงสร้างโรงแรมรอยัลพลาซ่าที่จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาต้องสร้างฐาน คือปัญญานุภาพให้ดี ไม่ให้ถูกเขาะกร่อนด้วยน้ำอาบอบนวดจนกระทั่งมันพังไปหมดแล้ว ปัญญาไม่มีแล้ว ในที่สุดเสาและฐานรากก็ล้ม มนุษย์ก็ประสบความหายนะ โครงสร้างของชีวิตก็เหมือนโครงสร้าง

ของอาคาร ถ้าไม่ได้สร้างฐาน ลงเสาเข็ม ไม่มีโครงสร้างทางปัญญาที่ดี มันก็ถูกรถหนานุกากับพลาญภาพติง และในที่สุดชีวิตและการงานก็พังลงมา ทุกคนเห็นเป็นรูปธรรม เพราะฉะนั้นจึงขอเสนอแนวคิดที่ว่า เราในฐานะที่เป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาจะต้องมีศักยภาพสร้างปัญญานุกาภาพและธรรมานุกาภาพ

ชีวิตต้องมีปัญญาเป็นฐาน ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นขุมของปัญญา จะต้องคำนึงว่าปัญญาจะเกิดขึ้นไม่ได้บนความนิ่ง ถ้าอาจารย์และนิสิตนักศึกษาหนึ่งเมื่อไรปัญญาก็ไม่เกิด สถาบันอุดมศึกษาได้เกิดกระแสของปัญญาอะไรบ้าง เริ่มจากจุดไหนก็ได้ ตัวอย่างเริ่มจากเรื่องของข่าวสารข้อมูลในสถาบันอุดมศึกษา ได้มีการไหลเวียนของข่าวสารข้อมูลหรือไม่ อาจารย์สถาบันอุดมศึกษารู้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของท้องถิ่นของประเทศของโลกเพียงใด จับกระแสความคิดของคนได้แค่ไหน และกระแสของสังคมสนใจอะไร เมื่อวันอาทิตย์ที่ 29 ซึ่งเป็นวันที่สิงคโปร์มีประธานาธิบดีคนใหม่ ผู้คนไม่สนใจเลย แต่ทุกคนพากันไปอวยพรวันเกิดให้แก่ไมเคิล แจคสัน ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่สิงคโปร์ นี่คือการแสวงสังคม คนสิงคโปร์ตะโกนว่า We want you Michael ไม่มีใครซูปาย We want you President เลย นี่หมายความว่าอย่างไร

สัปดาห์ที่ผ่านมาประธานาธิบดีเยอรมัน ซึ่งเป็นคนสำคัญมากได้เดินทางมาประเทศไทยและ

ทำสัญญาที่สำคัญมากกับประเทศไทย เขามาพร้อม ๆ กับไมเคิล แจคสัน แต่คนทั้งประเทศ หนังสือพิมพ์หน้าหนึ่งจะพาดหัวข่าวเกี่ยวกับไมเคิล แจคสันทั้งสิ้น ข่าวของท่านประธานาธิบดีเป็นเพียงข่าวเล็ก ๆ นี่คือการแสวงสังคม อาจารย์อุดมศึกษา จะใช้กระแสของสังคมให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ได้อย่างไร อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาสามารถใช้เรื่องคอนเสิร์ต การคลังโคล้ของวัยรุ่นมาสอนเกี่ยวกับการพัฒนาการทางอารมณ์ของวัยรุ่นได้หรือไม่หรือว่ายังบังคับนิสิตนักศึกษาให้เรียนหลักสูตรพัฒนาการวัยรุ่นของเซอร์ลอค ซึ่งสอนมา 35 ปีแล้ว คนที่เป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา จะต้องตามข่าวสารข้อมูลให้ทัน เช่น บอกได้ว่าปัญหาวิกฤตของประเทศไทยสามปัญหาที่ยิ่งใหญ่หรือการปะทุคืออะไร เป็นต้น สิ่งใดก็ตามที่นิสิตเขาอ่านได้จากเอกสาร และจากข่าวสารปวยการที่อาจารย์จะลุกขึ้นมาปึงแผ่นใสพลิกไปพลิกมาน่าเบื่อ ชายแผ่นพิมพ์เป็นปีกสอนชั่วโมงเดียว 10 กว่าหน้า แจกไปทำไม อาจารย์จะต้องแจกเอกสารโดยมีประเด็นอภิปรายปะหน้าไปด้วย เตรียมขั้นตอนของการสอนสาระจากเอกสาร ซึ่งทำให้การเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาน่าสนใจ

เมื่อมีข่าวสารข้อมูลเกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษามากมาย มีทักษะอะไรบ้างที่จะทำให้เกิดกระบวนการถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต้องมีการฝึกทักษะ การใช้ภาษาเพื่อการส่งและการรับสาร ทักษะในการแสดงออก ทักษะในการสื่อสาร ทักษะ

เพราะฉะนั้น จึงขอเสนอแนวคิดที่ว่า เราในฐานะที่เป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาจะต้องมีศักยภาพสร้างปัญญานุกาภาพและธรรมานุกาภาพ

ในการตั้งคำถาม ทักษะในการจับประเด็น ฯลฯ ที่น่าสนใจก็คือ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีทักษะการสื่อสารที่สาธิตเป็นตัวอย่างแก่นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้ คนรุ่นใหม่พูดไม่เป็นประโยคตัวอย่างเช่น “อาจารย์ครับ ผมมาหาอาจารย์ ไม่พบอาจารย์ จะมาพุงนี้ อาจารย์จะอยู่” พูดไม่เป็นประโยค พูดเหมือนเด็ก 10 ขวบ ใจความสับสนไม่ต่อเนื่อง เพราะนิสิตนักศึกษาไม่ได้รับการฝึกในเรื่องของทักษะ การแสดงความคิดเห็น นิสิตนักศึกษาควรมีโอกาสได้ฟังอาจารย์โต้เถียงกันเชิงวิชาการ เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้สังเกตการพูดโดยมีเหตุผล อิงหลักวิชา พูดตรงประเด็น และไม่โกรธกันแม้จะมีความเห็นขัดแย้งกัน

อีกประการหนึ่ง การสอนให้คิดวิเคราะห์ อย่างถูกต้องแยกคานานั้นมีความสำคัญมาก การคิดวิเคราะห์ (โยนิโสมนสิการ) เป็นกระบวนการนำไปสู่ปัญญา นิสิตนักศึกษามีวิธีคิดและมีฐานของการคิดแตกต่างกัน อาจารย์จึงต้องสามารถจัดบรรยากาศ จัดสิ่งเร้าให้เกิดการระดมความคิด เกิดเหตุผลที่ชวนให้คล้อยตามหรือขัดแย้ง การฝึกฟังอ่านเสมอ ๆ แล้วคิดค้นทบทวน จะทำให้นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้อดีต สถานการณ์ปัจจุบัน และทำนายวางแผนอนาคตได้ยาวไกล ซึ่งภาษาศาสตร์ใหม่เรียกว่าวิสัยทัศน์ (VISION) อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา จะหลงติดอยู่ในวังวน ถ้าไม่ได้ทบทวนว่าวิชาที่กำลังสอนอยู่สอนจบไปแล้ว และที่จะเปิดสอนในปีต่อไปนั้น มีประสิทธิภาพเพียงใด สมควรเปลี่ยนแปลงสาระ และวิธีการอย่างไรบ้าง อาจารย์ต้องวิเคราะห์บทบาท การสอนและสาระที่สอนอยู่เสมอ เพื่อนำสถานการณ์ ปัญหาในชีวิตและสังคม มาเป็นสิ่งเร้าให้เกิดความคิด ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ การสอนจึงจะมีรสชาติมีชีวิตชีวา

ความเป็นกัลยาณมิตรนั้นเป็นคุณสมบัติที่สำคัญมากของอาจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาหนึ่ง ๆ นั้น มีบรรยากาศของความเป็นกัลยาณมิตรบ้างหรือไม่

ผู้บริหารของแต่ละคณะ แต่ละสถาบันมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรับผิดชอบต่อสภาพรวมของสถาบัน มากกว่าภารกิจของคณะวิชาของตน ผู้บริหารกับคณาจารย์ มีความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อกัน ช่วยกันแก้ปัญหา ร่วมรับผิดชอบ ร่วมทุกข์ ร่วมช่วยชนะ เมื่อทำงานที่หนักหนาสาหัสด้วยกัน นิสิตนักศึกษากับอาจารย์มีความรู้สึกเป็นมิตรต่อกันและกัน มิใช่เป็นปรปักษ์ นิสิตนักศึกษาอยากมาพบอาจารย์ อยากสนทนาด้วย มีความรู้สึกว่าอาจารย์เป็นที่พึ่ง เป็นผู้ที่เขาจะได้ฝึกฝนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อย่างมีหลักการและชาญฉลาด แม้ในหมู่คณาจารย์ ก็มีความเห็นใจ เข้าใจในภารกิจของกันและกัน เอาใจใส่ทุกข์สุขของเพื่อนร่วมงาน ต่างคนต่างพร้อมที่จะช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของกลุ่ม ช่วยกันทำงาน เมื่อกลุ่มต้องการให้ช่วยเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาในภาวะวิกฤต ความเป็นกัลยาณมิตรของบุคลากรทุกฝ่ายจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญมาก อาจารย์ที่เป็นนักวิชาการผู้โดดเด่นและเก่งคนเดียว นั้นถึงจะกล้าแกร่งสักเพียงใด ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จ อาจารย์ที่ นิสิตนักศึกษาเกลียดและกลัว ก็น่าจะต้องพิจารณาตนเองเช่นกัน แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าอาจารย์ต้องแสวงหาคะแนนนิยมจาก นิสิตนักศึกษาอย่างไรเหตุผลและสิ้นศักดิ์ศรี ความพอเหมาะพอควรนั้นเป็นหลักอย่างหนึ่งของความเป็นกัลยาณมิตรในความหมายที่ถูกต้อง

ในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอนนิสิตได้รับการฝึกหัดอบรมเพียงใด ทั้งทางกาย วาจา จิตใจ จนเรียกได้ว่า ได้รับการฝึกหัดขัดเกลา นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาได้รับการฝึกหัด ฝึกปรือ ฝึกฝน ทำให้ได้ทำเป็นและทำดี เมื่อออกจากสถาบันไปแล้ว เขาก็จะมีบุคลิกภาพที่นุ่มนวล อ่อนน้อม ถ่อมตน เชื้อมั่นในตัวเอง เพราะฉะนั้น อาจารย์ต้องสามารถจัดกระบวนการเรียนให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกหัดอบรม ทั้งกาย วาจา จิต บุคลิกภาพ ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ ถ้าคนเรามีสัมมาทิฐิแล้ว ก็จะมีสัมมาปฏิบัติ

อาจารย์ต้องสามารถจัดกระบวนการเรียน
ให้นักศึกษานักศึกษาได้ฝึกหัดอบรม ทั้งกาย วาจา
จิต บุคลิกภาพ ทำให้เกิดสัมมาทิฐิ ถ้าคนเรา
มีสัมมาทิฐิแล้ว ก็จะมีสัมมาปฏิบัติ

เมื่อใดก็ตามที่บ้านเมืองเกิดปัญหา เป็น
หน้าที่ของครูอาจารย์ต้อง “ส่งเสียง” เพื่อ
ชักชวน แม้จะถูกเหยียดและเยาะเย้ยว่าเป็น
เสียงนกเสียงกา ก็ตาม

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา
บุคลิกภาพของอาจารย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์
กับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นปัจจัย
สำคัญที่นำไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ก่อนจบบทความนี้ ผู้เขียนขอกล่าวอำช้าทวน
ถึงวงจรที่แสดงคุณลักษณะสำคัญของอาจารย์ในสังคม
ยุคโลกาภิวัตน์ คือ พฤติกรรมการสอนในระดับอุดม
ศึกษา วงจรของพฤติกรรมสอนที่เป็นกรณีกิจ
อันพึงปฏิบัติทางวิชาการ (วิชาคุณวัตร) ของอาจารย์
ย่อมก่อให้เกิดเกร็ดไฉนเวียนของความรู้ เกิดความคิด
ใหม่ และหลักวิชาการที่ทันสมัย นำไปสู่พัฒนาการ
ทางปัญญา ดังจะขอเสนอเป็นแผนภูมิวงจรต่อไปนี้

ภาพลักษณ์ของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา
ในปัจจุบันนี้ เริ่มแปรเปลี่ยนจากความเป็นผู้ทรง
คุณวุฒิบนหอคอยงาช้าง มาเป็นคนธรรมดาที่มีฐาน
ความรู้ และความคิดมั่นคงทางวิชาการ มีความ
สัมพันธ์กลมกลืนกับชุมชนที่สถาบันนั้นตั้งอยู่เป็น
กัลยาณมิตรของศิษย์ เป็นผู้นำทางความคิดของสังคม
และสามารถผสมผสานภูมิปัญญาที่เป็นสากลและ

เอกลักษณ์ของไทยได้อย่างกลมกลืน นำไปสู่การ
สร้างสรรค์

คุณลักษณะของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา
ไม่มีคำจำกัดความที่ตายตัว แต่เมื่อมองโดยภาพรวม
แล้ว อาจารย์คือผู้สร้างบรรยากาศทางวิชาการ คือ
ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ คือผู้
คิดค้นแสวงหาความรู้ใหม่ คือ ตัวอย่างของคนที่มี
คุณธรรมและมีปัญญา เมื่อใดก็ตามที่บ้านเมืองเกิด
ปัญหา เป็นหน้าที่ของครูอาจารย์ต้อง “ส่งเสียง”
เพื่อชักชวน แม้จะถูกเหยียดและเยาะเย้ยว่าเป็น
เสียงนกเสียงกา ก็ตาม

อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเป็นปุถุชน ดังนั้น
จึงมีความบกพร่องผิดพลาดอยู่ตามธรรมดาวิสัย
การปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนและ
ความเข้าใจกระแสโลกจะทำให้อาจารย์ทำงานและ
ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและเป็นอิสระ

ถ้าขาดความสุข ขาดอิสรภาพเสียแล้ว
ใครเล่าจะอยากเป็นทาสมหาปัญญาอยู่ในสถาบัน
อุดมศึกษา

เสรีภาพทางวิชาการ ของอาจารย์ กับความรับผิดชอบ ที่ต้องเปลี่ยนแปลง

ผศ.ดร. ประเสริฐ จรรย์านุกูล *

สภาพปัญหา

เราอมรับเป็นความจริงว่า องค์ประกอบ สำหรับการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา คือคุณภาพ ของอาจารย์ เพราะงานในภาระหน้าที่ทั้ง 4 ด้าน ของสถาบัน คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยการบริการ สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ล้วนเป็น งานในความรับผิดชอบของอาจารย์ทั้งสิ้น เป็นที่ น่าตกใจเมื่ออดีตอธิการบดีของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ปรารถนาว่า มหาวิทยาลัยที่ท่านดำรงตำแหน่งอธิการบดี อยู่ขณะนี้ อาจารย์ร้อยละ 30 ควรปลดออกได้แล้ว เพราะไม่มีคุณภาพทางวิชาการ หรือความเห็นที่แสดง ความห่วงใยต่อสภาพการดำรงอยู่ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยที่ปรากฏในงานเขียนต่าง ๆ เช่น เล็ก พงศ์สม์ครไทย (2531) กล่าวถึงปัญหาความไม่ รับผิดชอบของอาจารย์ว่า “อาจารย์มีความเป็น

เผด็จการทางวิชาการ โดยอ้างว่าตนมีเสรีภาพทาง วิชาการ” หรือ ประกอบ คูปรัตน์ (2530) กล่าวถึง ความเสื่อมของอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่สำคัญคือ “ไม่รับผิดชอบต่อเรื่องการสอน มักได้ทางการเงิน ขาดจริยธรรมทางวิชาชีพ เมาสุราเป็นอาจินต์ และ เอาเปรียบนักศึกษาทั้งด้านแรงงานและความคิด” หรืออาจารย์ที่ทิ้งห้องเรียนเพื่อไปซื้อขายหุ้นในตลาด หลักทรัพย์ ดังที่เป็นข่าวอยู่บ่อย ๆ ในหนังสือพิมพ์ หรือถ้าใครเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ก็ย่อม เป็นพฤติกรรมของอาจารย์จำนวนหนึ่งที่ไม่ได้ตั้งใจ ทำงานเพื่อพัฒนาวิชาการตามบทบาทหน้าที่ แต่เป็น พฤติกรรมที่แสวงหาประโยชน์ใส่ตน ปัญหาที่กล่าว มานี้มิได้เจาะจงกล่าวหาอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ทั้งหมด แน่นอนอาจารย์ชั้นดีหรือดีมากหรืออาจารย์ ชั้นหัวกะทิก็น่ามีจำนวนมากเช่นกัน มิฉะนั้นสถาบัน

* ที่ปรึกษาพิเศษ ประจำหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ

ความเสื่อมของอาจารย์มหาวิทยาลัย ที่สำคัญคือ “ไม่รับผิดชอบเรื่องการสอน มักได้ทางการเงินขาดจริยธรรมทางวิชาชีพ เมาสุราเป็นอาจินต์ และเอาเปรียบนักศึกษา ทั้งด้านแรงงาน และความคิด”

ก็ไม่สามารถดำรงอยู่และพัฒนาไปได้ในส่วนของอาจารย์ที่บกพร่องและเป็นเหมือนไม้ตายชากนั้นมีเหตุปัจจัยหลายประการที่ทำให้เขาเป็นอย่างนั้น แต่ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลอย่างจริงจัง มีอยู่อย่างน้อย 2 ประการคือ ระบบการบริหารที่ให้อาจารย์ปกครองตนเอง โดยไม่มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานหรือถ้ามีก็ขาดเกณฑ์ที่จำแนกคุณภาพงานของอาจารย์ได้เด่นชัด ประกอบกับสถาบันทั้งหลายอยู่ในระบบราชการ ซึ่งไม่สามารถจะกำจัดอาจารย์ประเภทไม้ตายชากได้อย่างที่ควรจะเป็น ต้องรองจนกว่าเขาจะปลดเกษียณ ประการที่สองอาจารย์มักจะอ้างถึงเสรีภาพทางวิชาการเป็นเกราะกำบังตนเอง ทั้ง ๆ ที่อ้างผิด แต่ก็ไม่มีใครทำอะไรได้ เช่น ใช้เวลาไปหาประโยชน์ส่วนตัวแล้วอ้างว่าไปเรียนรู้โลกภายนอกหรือไปบริการทางวิชาการแก่สังคม ไม่ได้ใช้เกณฑ์ที่มีเหตุผลในการประเมินผลการเรียนของนักศึกษาแล้วอ้างว่า อาจารย์มีอิสระในการประเมิน ไม่ได้สอนตามหลักสูตรที่กำหนดแล้วอ้างว่ามีเสรีภาพที่จะเลือกสอนอะไรและไม่สอนอะไร เป็นต้น การอ้างกรอบความคิดผิด ๆ หรือตีความผิด ๆ มีความเสียหายแก่ทั้งตนเองและส่วนรวมเป็นอย่างยิ่ง บทความนี้จะมุ่งจะทบทวนทำความเข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพทางวิชาการว่า คืออะไรกันแน่ ทำไมอาจารย์มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องมีเสรีภาพทางวิชาการ และเมื่อมีเสรีภาพทางวิชาการแล้วจะอุทิศตนตอบแทนแก่สังคมอย่างไร

เสรีภาพทางวิชาการคืออะไร

“เริ่มแรกของความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพทางวิชาการมาจากความต้องการของมหาวิทยาลัยที่จะกระตุ้นให้มีความอิสระ และหลีกเลี่ยงอิทธิพลจากความคิดทางด้านศาสนาและลัทธิการเมือง (Arblaster, 1974)

“เสรีภาพทางวิชาการ หมายถึง เสรีภาพของอาจารย์และนักศึกษาที่จะศึกษาวิจัยในแนวทางของตนเอง และมีเสรีภาพในการสอนในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม” (Jaspers, 1960)

“เสรีภาพทางวิชาการ เป็นเสรีภาพของอาจารย์ที่พึงมีในกรอบสาขาวิชาที่ตนศึกษาเปรียบเสมือนป้องกันที่ยอมอนุญาตให้นักวิจัยและอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาใฝ่หาความรู้โดยปราศจากการกีดขวางห้ามปราม หรือถูกกำหนดโดยทางการเมือง ศาสนาหรืออำนาจทางด้านการบริหาร โดยไม่คำนึงถึงแนวคิดทางด้านปรัชญาพฤติกรรม หรือรูปแบบการดำเนินชีวิตส่วนบุคคลของอาจารย์ และนักศึกษา เป็นเสรีภาพที่มอบแก่ปัจเจกบุคคลเหล่านี้เพื่อรับประกันว่าเขาจะมีโอกาสในการตรวจสอบและท้าทายต่อคำสอน หลักการ และการได้รับความคิดจากความสนใจในความก้าวหน้าของความรู้เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยส่วนรวม” (Tredinnick, 1977)

“เสรีภาพทางวิชาการ พัฒนามาจากแนวคิดของมหาวิทยาลัยในเยอรมันเมื่อกล่าวถึงเสรีภาพ

ทางวิชาการ จะพูดรวมในศัพท์ 2 คำ คือ *Lehrfreiheit* กับ *Lernfreiheit* คำแรกหมายถึง ความมีอิสระของอาจารย์มหาวิทยาลัยที่จะตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ และรายงานสิ่งที่ค้นพบในรูปของการบรรยายและการตีพิมพ์เผยแพร่ นั่นคืออาจารย์มีเสรีภาพในการสอนและการสืบเสาะใฝ่รู้ (*Inquiry*) ส่วนคำหลังหมายถึง การมีอิสระในการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ปราศจากการบีบบังคับของอำนาจการบริหาร มีอิสระเลือกเรียนโดยการย้ายมหาวิทยาลัยได้ เลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ตามความสนใจได้ และมีความรับผิดชอบที่จะเข้าชั้นเรียนหรือไม่เข้าชั้นเรียนก็ได้ โดยคงมีสิทธิในการสอบอย่างสมบูรณ์” (*Hofstadter and Metzger, 1955*)

ความคิดเรื่องเสรีภาพทางวิชาการจากแนวคิดในศัพท์ *Lehrfreiheit* และ *Lernfreiheit* นี้ พัฒนาขึ้นในศตวรรษที่ 19 เมื่อวิลเฮล์ม ฟอน ฮุมโบลท์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเบอร์ลิน ได้พัฒนาความคิดในการบริหารงานมหาวิทยาลัยโดยให้อาจารย์ดูแลปกครองตนเองในทางวิชาการ ให้เสรีภาพในการสอนและให้เสรีภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาและไม่ใช่เพียงการให้เสรีภาพเท่านั้น บรรยากาศของมหา-

วิทยาลัยก็เอื้ออำนวยต่อกระบวนการสอนและการวิจัยด้วย แนวความคิดดังกล่าวนี้ได้แพร่หลายไปในอังกฤษ สหรัฐอเมริกาและแคนาดา มีการปรับให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ แม้ในตอนแรก ๆ จะแปลความไม่ตรงกันแต่ในระยะหลังตั้งแต่ปี 1960 เป็นต้นมา การทำความเข้าใจร่วมกันในความหมาย และการประยุกต์ใช้ก็ตรงกัน (*Ross, 1976*)

ความเข้าใจเกี่ยวกับเสรีภาพทางวิชาการแจ่มชัดขึ้นเมื่อ จอห์น อาร์. เซิร์ล (*Searle, 1975*) ได้พัฒนาทฤษฎีเกี่ยวกับเสรีภาพทางวิชาการขึ้นโดยแยกเป็น 2 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีพันธกิจเฉพาะ (*The Special Theory*)
2. ทฤษฎีหลักการทั่วไป (*The General Theory*)

ทฤษฎีพันธกิจเฉพาะ (*The Special Theory*)
มีแนวความคิดหลักจากเสรีภาพทางวิชาการตามคตินิยมของมหาวิทยาลัยเยอรมันคือ พยายามจะให้เหตุผลการมีเสรีภาพในมหาวิทยาลัยโดยไม่คำนึงว่า

ระบบการบริหารที่ให้อาจารย์ปกครองตนเอง โดยไม่มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือถ้ามีก็ขาดเกณฑ์ที่จำแนกคุณภาพงานของอาจารย์ได้เด่นชัด ประกอบกับสถาบันทั้งหลายอยู่ในระบบราชการ ซึ่งไม่สามารถจะกำจัดอาจารย์ประเภทไม้ตายซากได้อย่างที่ควรจะเป็น ต้องรองกันว่าเขาจะปลดเกษียณ

เสรีภาพจะเป็นที่ยอมรับในสังคมภายนอกหรือไม่ โดยพยายามจะตอบคำถามที่ว่า “อะไรคือเหตุผลที่เหมาะสมที่เราจะให้เสรีภาพในมหาวิทยาลัย” (Searle, 1975)

ทฤษฎีนี้มีสมมติฐาน 4 ประการ คือ

1. หลักของค่านิยม มีคิดว่าความรู้มีคุณค่า ทั้งที่เป็นความรู้เพื่อความงอกงามของความรู้ในขั้นต่อ ๆ ไป และความรู้เพื่อการประยุกต์ใช้ ความรู้ทั้งหมดนี้จะต้องพัฒนาและเผยแพร่ออกไป

2. หลักของภารกิจของมหาวิทยาลัย มีมโนทัศน์ว่า มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่เป็นเครื่องมือสำหรับความก้าวหน้าและการเผยแพร่ความรู้

3. หลักแห่งทฤษฎีความรู้ ยอมรับว่าวิธีการที่ดีที่สุดที่จะได้ความรู้มาและจะเป็นความรู้ที่มีความถูกต้องได้ จะต้องผ่านการตรวจสอบโดยอาศัยหลักของการเสาะหาใฝ่รู้อย่างอิสระ (free inquiry)

4. หลักสมรรถภาพทางวิชาการ มีความเชื่อว่าสมรรถภาพทางวิชาการของนักวิชาชีพอจะต้องประกอบด้วยความรู้ในเนื้อหาสาระและมีความชำนาญชำนาญในเทคนิควิธี จึงจะสามารถพัฒนาให้ก้าวหน้าไปสู่จุดมุ่งหมายของการวิจัยและการสอนได้

กล่าวสั้น ๆ ว่า ทฤษฎีพันธกิจเฉพาะอธิบายเสรีภาพทางวิชาการ โดยอาศัยหลักภารกิจของมหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมด และเป็นเสรีภาพเฉพาะในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการเผยแพร่ความรู้

หลักทฤษฎีทั่วไป (The General Theory)

หลักการพื้นฐาน คือ

“อาจารย์และนักศึกษามีสิทธิเหมือนกันในการแสดงออกอย่างเสรีมีเสรีภาพในการเสาะหาใฝ่รู้ (Inquiry) มีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม (หรือกลุ่ม) และมีเสรีภาพในการเผยแพร่ผลงานตามบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นอาจารย์ และนักศึกษา ซึ่งมีสิทธิจะได้รับในฐานะเป็นพลเมือง

ของรัฐในสังคมที่มีอิสระเสรี ยกเว้นแต่ขอบเขตของการปฏิบัติอย่างมีเสรีภาพนี้จะถูกจำกัด เพื่อการรักษามาตรฐานทางวิชาการและการสนับสนุนภารกิจของมหาวิทยาลัย”

ทฤษฎีหลักการทั่วไป พยายามจะตอบคำถามที่ว่า “อะไรคือ เหตุผลที่เหมาะสมที่จะกำหนดข้อกำหนดใด ๆ ในการให้เสรีภาพในมหาวิทยาลัย” (Searle, 1975) โดยมีสมมติฐานว่า เสรีภาพเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาสำหรับสังคม จะทำอย่างไรจึงจะมีผลในการปฏิบัติโดยปรับให้สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้โดยอาศัยความคิดจากทฤษฎีสังคม และความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคม

เซิร์ล สรุปความเกี่ยวกับทฤษฎีทั้งสองว่า ทฤษฎีพันธกิจเฉพาะกล่าวถึงสิทธิที่จะศึกษาและเรียนรู้ ส่วนทฤษฎีหลักการทั่วไปกล่าวถึงเสรีภาพในฐานะพลเมืองในมหาวิทยาลัย

ไทท์ (Tight, 1985) เสนอว่า เนื่องจากเสรีภาพทางวิชาการอธิบายได้หลายลักษณะ จึงน่าจะมีประโยชน์กว่าถ้าการอธิบายนั้นเป็นการตอบคำถาม 5 ประการ คือ

1. จะให้เสรีภาพทางวิชาการแก่ใคร
2. จะให้เสรีภาพทางวิชาการในเรื่องอะไร
3. ต้องการเสรีภาพทางวิชาการจากใคร
4. เมื่อมีเสรีภาพทางวิชาการแล้วจะตอบแทนอะไรแก่สังคม
5. เสรีภาพทางวิชาการจะได้รับการประกันอย่างไร

จากประเด็นทั้ง 5 ที่เป็นกรอบความคิด ไทท์จึงนิยามเสรีภาพทางวิชาการว่า

“เสรีภาพทางวิชาการ คือเสรีภาพของนักวิชาการ ซึ่งไม่จำเป็นต้องอยู่ในสถาบันอุดมศึกษามีขอบเขตของเสรีภาพในด้านการศึกษา การวิจัย การสอนและการตีพิมพ์ผลงานเผยแพร่ในสาขาวิชาที่เชื่อถือว่าสมรรถภาพทางวิชาการเพียงพอโดยไม่มีแทรกแซงจากกลุ่มสมาชิก เพื่อน ผู้สนับสนุน

หน้าที่ต้องมาก่อนเสรีภาพ เพราะเสรีภาพ เป็นเงื่อนไขสำหรับการทำหน้าที่ หากไม่มี หน้าที่ เสรีภาพก็ไม่มีความหมาย ไม่รู้ว่าจะมี เสรีภาพไปเพื่ออะไร ดังนั้นหน้าที่ทางวิชาการ จึงมาก่อนเสรีภาพทางวิชาการ

ทางการเงิน นายจ้าง บัณฑิตบุคคลหรือกลุ่มต่าง ๆ การให้เสรีภาพทางวิชาการก็เพื่ออำนวยความสะดวกดำเนินการใฝ่หาหรือประยุกต์ใช้ความรู้หรือความจริงได้อย่างมีผลดี นักวิชาการแต่ละกลุ่มจะได้รับเสรีภาพไม่เท่ากัน เช่น นักศึกษาจะมีเสรีภาพในการศึกษาและการเรียนรู้ นักวิจัยคงไม่ต้องการเสรีภาพในการสอน อาจารย์ผู้ที่อยู่ในระยะฝึกทดลองทำงานจะต้องอยู่ภายใต้การนิเทศของกลุ่มเพื่อนและสถาบัน เป็นต้น เมื่อแต่ละคนได้รับเสรีภาพทางวิชาการแล้ว จะต้องใช้เสรีภาพให้เหมาะสมกับลักษณะงานในหน้าที่ จะต้องมีความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่ละเมิดเสรีภาพของผู้อื่น การมีเสรีภาพทางวิชาการจะต้องอยู่ในความดูแลกำกับของหน่วยงานหรือบริบทของสังคมที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการนั้น ๆ”

มักพบเสมอว่า การอธิบายเสรีภาพทางวิชาการ จะมีความคาบเกี่ยวกับความมีอิสระ (Autonomy) ของสถาบัน เพราะมีทัศนคติในเรื่องทั้งสองมีความสัมพันธ์กันมาก เช่น ถ้าหากสถาบันไม่มีความอิสระ บุคคลในสถาบันจะมีเสรีภาพทางวิชาการไม่ได้ เป็นต้น คิดว่าการป้องกันความสับสนในเรื่องนี้ ที่ง่ายที่สุดคือ ความมีอิสระเป็นเรื่องของสถาบัน เสรีภาพทางวิชาการเป็นเรื่องของบุคคล ซึ่งบรูเบเชอร์ (Brubacher, 1977) ได้อธิบายความคิดหลักของเรื่องทั้งสองนี้ไว้มาก

ความเห็นเพื่อการเปลี่ยนแปลง

1. เสรีภาพทางวิชาการจะเป็น “สิทธิ” หรือ

“เสรีภาพ” ก็ควบบกับหน้าที่ มโนทัศน์ของเสรีภาพทางวิชาการจะมองเป็น “สิทธิ” หรือ “เสรีภาพ” ก็มีผลสุดท้ายเหมือนกัน เพราะจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการปฏิบัติหน้าที่ทั้งสองอย่าง เราจะมีสิทธิในเรื่องอะไรจะต้องมีหน้าที่กำกับมาก่อน เมื่อมีหน้าที่สิทธิจึงตามมา เช่นเดียวกัน หน้าที่ต้องมาก่อนเสรีภาพ เพราะเสรีภาพเป็นเงื่อนไขสำหรับการทำหน้าที่ หากไม่มีหน้าที่ เสรีภาพก็ไม่มีความหมาย ไม่รู้ว่าจะมีเสรีภาพไปเพื่ออะไร ดังนั้น หน้าที่ทางวิชาการจึงมาก่อนเสรีภาพทางวิชาการ หน้าที่หลักของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา คือ การสร้างองค์ความรู้ใหม่และการสอน (ความจริงรวมถึงการบริการสังคมและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้วย แต่ตอนนี้จะเน้นการวิจัยกับการสอนก่อน) มีกระบวนการของการใช้ความคิด การมีฉันทะ และใช้ความวิริยะอุตสาหะเป็นอย่างยิ่ง หากไม่มีความอิสระไม่มีความปลอดภัยและไม่มีการจูงใจที่ดีแล้วคงยากที่จะทำหน้าที่ให้เกิดผลดี เสรีภาพทางวิชาการจึงเป็นเงื่อนไขของวิธีทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (คือสถาบันอุดมศึกษา) เป็นหลัก สำหรับวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลนั้นเกิดขึ้นเหมือนผลพลอยได้ นั่นคือ เมื่อองค์การบรรลุวัตถุประสงค์บุคคลในองค์การก็บรรลุวัตถุประสงค์ด้วย แต่สภาพปัจจุบันการทำหน้าที่จะกลับกัน คือมุ่งวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลเป็นหลัก จะเห็นได้ชัดในกรณีการศึกษา หรือการวิจัยของคณาจารย์ ส่วนมากไม่ได้เป็นผลงานอันเนื่องมาจากการสอนหรือการใฝ่หาความรู้ แต่เป็นผลงานที่สร้างสรรค์เพื่อขอตำแหน่ง

ผู้มีเสรีภาพทางวิชาการ จึงควรตระหนัก ว่าเราได้สิทธิหรือเสรีภาพมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นภารกิจขององค์การ มิใช่ใช้เป็นข้ออ้าง เพื่อเอาประโยชน์ตน มหาวิทยาลัยจะดำรง อยู่ได้ ก็โดยที่การใช้เสรีภาพทางวิชาการ เป็นไปเพื่อความก้าวหน้าของการเรียนรู้ และ การเผยแพร่ความรู้

ทางวิชาการโดยเฉพาะ เมื่อได้ตำแหน่งทางวิชาการ
แล้วก็เลิกกัน

ผู้มีเสรีภาพทางวิชาการ จึงควรตระหนักว่า
เราได้สิทธิหรือเสรีภาพมาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็น
ภารกิจขององค์การ มิใช่ใช้เป็นข้ออ้างเพื่อเอา
ประโยชน์ตน มหาวิทยาลัยจะดำรงอยู่ได้ก็โดยที่
การใช้เสรีภาพทางวิชาการเป็นไปเพื่อความก้าวหน้า
ของการเรียนรู้ และการเผยแพร่ความรู้

2. การยอมรับบทบาทของนักศึกษาใน
กระบวนการเรียนการสอน จากเสรีภาพทางวิชาการ
ในคำ Lernfreiheit ตามคตินิยมของเยอรมัน ที่ให้
เสรีภาพแก่นักศึกษาในการเรียนรู้ เป็นการยอมรับ
ความเท่าเทียมกันทางปัญญา การเรียนการสอนจึงมี
ลักษณะของการร่วมมือกันในการใฝ่หาความรู้
ในสถาบันอุดมศึกษาของเราให้ความสำคัญกับบทบาท
ของนักศึกษาน้อยไป อาจารย์ตระหนักตัวเองว่าเป็นผู้รู้
จึงมุ่งถ่ายทอดความรู้ นักศึกษาเป็นฝ่ายรับบทบาท
ในการคิดมีน้อย ให้ความสำคัญกับข้อมูลและเนื้อหา
สาระ การวัดผลจึงค่อนข้างจะเน้นความจำ สาเหตุ
ที่เป็นเช่นนี้มาจากนักศึกษาส่วนหนึ่งและอาจารย์
อีกส่วนหนึ่ง ในด้านที่เกี่ยวกับนักศึกษาคือ ขาดความ
กระตือรือร้น พึ่งตนเองน้อยในการเรียนรู้ อ่านน้อย
มีแนวโน้มจะเชื่ออาจารย์มากกว่าจะคิดสงสัยซักถาม

สนใจข้อมูลความรู้มากกว่าวิธีการที่จะได้ความรู้มาก
กลุ่มที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี
มักเรียนตามสบาย ใช้เวลากับการสนุกสนานบันเทิง
มากกว่าจะเอาจริงเอาจังกับการเรียนรู้ ในด้านของ
อาจารย์เป็นผู้กำหนดรูปแบบการเรียนการสอน
ที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ แทนที่จะเป็นการแสวงหา
ความรู้ร่วมกัน สาเหตุส่วนหนึ่งเพราะอาจารย์รับ
ความรู้มาอีกทอดหนึ่งรับมาจากตำราของต่างประเทศ
วิธีการสอนที่สะดวกจึงเป็นการบอกความรู้ แต่ถ้า
อาจารย์มุ่งมั่นในการสร้างความรู้ใหม่ พยายาม
ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โอกาสที่จะสอนให้นักศึกษา
โดยวิธีการร่วมมือกันแสวงหาความรู้จะมีมากขึ้น
ที่น่าเป็นห่วงอีกอย่างหนึ่ง คือ การสอนในระดับ
บัณฑิตศึกษายังเหมือนกับการสอนระดับปริญญาตรี
เพราะคุ้นเคยกับการสอนปริญญาตรีมานาน อาจารย์
ชอบพูด ชอบบรรยาย นักศึกษาไม่ชวนขวยหา
ความรู้เท่าที่ควร แต่อยากได้คะแนนดี ๆ สภาพเช่นนี้
ทำลายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ลงไปเรื่อย ๆ
ตกทอดไปถึงคนรุ่นต่อ ๆ ไป

ข้อเสนอที่น่าจะเป็นหลักของวิธีการ
เปลี่ยนแปลง ควรจะอยู่ที่เรื่องสามประการต่อไปนี้ก่อน
คือ

1. เปลี่ยนการถ่ายทอดความรู้ไปเป็นวิธีการ

ให้นักศึกษาได้อ่านให้มากขึ้น ให้เวลากับการอ่านให้มาก นำผลของการอ่านมาแลกเปลี่ยนกัน ถ้าเป็นการอ่านในเรื่องเดียวกันจะเน้นความเข้าใจ การตีความและการขยายความเป็นหลัก ถ้าเป็นการอ่านในเรื่องที่ต่างกัน อาจจะเน้นวิธีการ approach การได้ข้อมูล มาแลกเปลี่ยนกัน ห้องเรียนจะกลายเป็นจุดนัดพบของความคิดความเข้าใจที่หลากหลายที่มาจากนักศึกษา ไม่ใช่มาจากคนเดียวคืออาจารย์ ดังแต่ก่อน อาจารย์จะถูกลดบทบาทในการบอกความรู้ เรื่องการอ่านถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เป็นจุดอ่อนของวงการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะต้องแก้โดยด่วน มิฉะนั้นคนจะมีปัญหาแคบ ๆ คอยทำตามคนอื่นคิดเองไม่เป็น

2. การสอบวัดผล ลดความสำคัญหรือนำหนักของการสอบลง แต่เน้นการเรียนที่เป็นงาน รับผิดชอบของนักศึกษา นำหนักของคะแนนจากการสอบปรับได้มีสัดส่วนต่ำลง ไปเพิ่มที่การทำงาน การอ่านและการร่วมกิจกรรม รูปแบบของการวัดผล จะต้องลดข้อสอบแบบปรนัย เปลี่ยนเป็นข้อสอบแบบอัตนัยที่นักศึกษาได้แสดงออกถึงความคิดเห็นมากขึ้น สองวิธีนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียน และวิธีการสอน ซึ่งมีผลต่อการปรับปรุงวิธีการสอนของอาจารย์และแก่นิสัยของนักศึกษา การดำเนินงานต้องทำพร้อมกันเป็นระบบ เพราะต้องอาศัยสัมพันธ์กัน อย่างเช่น เมื่อส่งเสริมให้อ่านเอง หนังสือหรือเอกสารการสอนจะต้องมีมากขึ้น บริการด้านการอ่านจะต้องเปลี่ยนแปลง หน่วยผลิตเอกสารต้องทำงานเพิ่มขึ้น เมื่อเน้นการสอบแบบอัตนัย อาจารย์จะต้องอุทิศเวลามากขึ้น เหล่านี้เป็นต้น

นั่นคือ เสรีภาพของนักศึกษาต้องเป็นเสรีภาพที่จะไม่รู้ไม่ใช่เสรีภาพที่จะมีความสบายโดยการทำงานน้อย และอาจารย์เองก็ต้องเข้าใจว่าไม่ใช่เอาตัวเองเป็นใหญ่ การใช้เสรีภาพของอาจารย์และนักศึกษา จะต้องมีความสอดคล้องกัน

3. การประเมินผลการทำงานของอาจารย์

ระบบการทำงานในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาที่ให้เสรีภาพแก่อาจารย์ในการควบคุมดูแลตนเองในทางวิชาการเป็นสิ่งที่ดี ปัญหาในเวลานี้คือการไม่มีระบบประเมินที่เชื่อถือได้ และเป็นที่ยอมรับของอาจารย์ทั้งในด้านการสอนและการวิจัย ด้วยความรู้สึกในความรับผิดชอบ อาจารย์จะต้องยอมรับว่าตนเองจะต้องถูกประเมิน เพื่อดูว่าทำงานสอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบัน หรือไม่ เพราะสถาบันใช้ทรัพยากรทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ทรัพยากรมีจำกัด จะต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า เราทำงานมีประสิทธิภาพ ไม่ได้แย่งทรัพยากรมาใช้โดยตัดโอกาสในการพัฒนางานด้านอื่น ๆ ที่มีความจำเป็น จริงอยู่การประเมินคุณภาพการทำงานทางด้านวิชาการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และกำหนดเกณฑ์ได้ยาก เพราะต่างคนต่างก็มีความคิดเห็นและได้รับการฝึกฝนมาคนละทาง แต่ในฐานะที่อาจารย์ได้รับเกียรติว่าเป็นผู้รู้ จะต้องสามารถหาวิธีการประเมินตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนได้ แม้จะไม่พอใจในตอนแรก ๆ เมื่อทำไปซักระยะหนึ่งคงสามารถปรับปรุงข้อบกพร่องได้ คนที่จะประเมินการสอนได้ดีที่สุดคือ นักศึกษา เพราะใกล้ชิดที่สุด ได้รับผลจากการสอนโดยตรง ผลเสียในการประเมินโดยนักศึกษา คือความไม่กล้าประเมินอย่างตรงไปตรงมา เพราะหวาดกลัวว่าจะมีผลต่อการให้คะแนนของอาจารย์ และอาจารย์บางคนก็มีใจไม่กว้างพอที่จะยอมรับความใจกว้างที่จะยอมรับข้อบกพร่องของตนเองเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับกระบวนการฝึกอบรม ถ้าอาจารย์แสดงให้เห็นว่าการประเมินเป็นเรื่องปกติในการทำงานเป็นการหาข้อมูลเพื่อการปรับปรุง ยอมรับฟังความคิดเห็นจากนักศึกษาจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาเป็นอย่างมาก ความใจกว้างเหล่านี้จะถ่ายทอดไปให้นักศึกษาโดยไม่รู้ตัว บรรยากาศของความมีกัลยาณมิตรในการทำงานร่วมกันจะเป็นไปได้ดี

หลายสถาบันได้ดำเนินการประเมินการสอน

ของอาจารย์ โดยเริ่มจากให้อาจารย์เป็นผู้ประเมินตนเอง แต่มักทำกันในวงแคบ ๆ บางภาควิชาเท่านั้นเอง แนวทางการเปลี่ยนแปลงควรจะเป็นดังนี้

1. ผลักดันให้เป็นนโยบายของภาควิชาคณะ หรือของสถาบันในการประเมินการสอนเพื่อการปรับปรุงการสอน

2. เครื่องมือสำหรับการประเมิน ควรเป็นแบบที่พัฒนาขึ้นโดยการยอมรับของอาจารย์ภายในภาควิชา

3. ผู้ประเมินการสอนที่ดีที่สุดคือ นักศึกษา ในระยะแรกอาจารย์รู้สึกจะไม่คุ้นเคย แต่เมื่อทำไป ซักระยะหนึ่งจะรู้สึกเป็นเรื่องปกติ

4. ผู้ที่ควรรับรู้การประเมินนอกจากจะเป็นตัวอาจารย์ผู้ถูกประเมินแล้วหัวหน้าภาควิชาและผู้บริหารระดับสูงควรมีส่วนรับรู้ด้วย

บทสรุป

เรารับเอาความคิด ค่านิยมต่าง ๆ มาจากประเทศตะวันตก เสรีภาพทางวิชาการก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เรารับมา ผู้ใช้เสรีภาพจึงต้องทำความเข้าใจว่า ความหมายที่แท้จริงคืออะไร จะใช้อย่างไรจึงจะอำนวยประโยชน์ เกิดผลตามวัตถุประสงค์ การรับอะไรมาง่าย ๆ โดยไม่ไตร่ตรอง ไม่เข้าใจถึงเนื้อแท้ มีแต่จะนำไปใช้อย่างผิด ๆ ดีความลำเอียงเข้าข้างตัวเอง ถ้าเป็นเรื่องส่วนรวมยิ่งเกิดผลเสียมากขึ้น และควรถึงเวลาแล้วที่จะเปลี่ยนความคิดและเจตคติมายอมรับเรื่องภาระความรับผิดชอบ (Accountability) ยอมรับการประเมินโดยเพื่อนร่วมงานและนักศึกษาให้มากขึ้น เมื่อเราทำงานเพื่อคนอื่น คนเหล่านั้นต้องมีส่วนให้ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของเรา

บรรณานุกรม

- ประกอบ คู่ปรัดน์. 2530. “มหาวิทยาลัยไว้วิญญาณและอาจารย์ที่ไร้ความเห็นครู” มติชน 10 (12 มีนาคม 2530) : 7-8.
- เล็ก พงศ์สมัครไทย. “วัฒนธรรมทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยไทย” สยามรัฐ (8 มีนาคม 2531) : 7, 14.
- Arblaster, A. 1974. **Academic Freedom.** Middlesex : Penguin.
- Brubacher, J.S. 1977. **On the Philosophy of Higher Education.** San Francisco : Jossey-Bass.
- Hofstadter, R. and Metzger, W.P. 1955. **The Development of Academic Freedom in the United States.** New York : Columbia.
- Jaspers, K. 1960. **The Idea of The University.** London : Perter owen Ltd.
- Ross, M.G. 1976. **The University : The Anatomy of Academe.** New York : McGraw Hill book.
- Searle, J.R. 1975. Two concept of Academic Freedom. In E.L. Pincoffs ed. **The Concepts of Academic Freedom.** Austin : University of Texas Press.
- Tight, M. 1985. Academic Freedom : Re-Examined. **Higher Educational Review.** 18(1) : 7-23.
- Tredinnick, F.A., JR. 1977. Academic Freedom. In A.S. Knowles (ed.) **The International Encyclopedia of Higher Education.** San Francisco : Jossey Bass.

พ่อเล่าให้ฟัง*

กำเนิดความเป็นมา ของการสร้าง พระราชอนุสาวรีย์ สมเด็จพระเจ้าอยู่ทอง

ผศ.ราศรี ธรรมนิยม**

* พ่อ - นายจ่านง เทพหัสดิน ณ อยุธยา. ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2511 ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการสร้างอนุสาวรีย์และปราสาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ทอง

** ผศ.ราศรี ธรรมนิยม B.S.E.Ed. ป.ชั้นสูงวิชาเฉพาะจิตวิทยาและการแนะแนว, ค.ม. (จิตวิทยาแนะแนว) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (เป็นบุตรคนโตของนายจ่านง เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

“เนื่องจากในระยะเวลาประมาณ 500 ปีมาที่นี่ กรุงศรีอยุธยาได้เกิดการจลาจลขึ้นอย่างขนาดหนัก มีการฆ่าฟันกันอย่างนองเลือดแทบทุกทิศทุกทาง มีไทยฆ่าพม่า พม่าฆ่าไทย ไทยฆ่าไทย อลงวงกันไปหมด จึงมีอาถรรพ์เกิดขึ้นทั้งอาณาเขตพระนครศรีอยุธยา รู้สึกว่าการประกอบอาชีพของชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่มีใครจะเป็นลำเป็นสันเหมือนกับจังหวัดอื่น ๆ แม้ผู้เป็นหัวหน้าในการบริหารราชการ หากผู้ใดตั้งใจจะมาทำนุบำรุงจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอย่างจริงจังแล้ว มักจะต้องโยกย้ายไปเสียจากจังหวัดนี้จนได้ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดนี้ได้ต้องอาถรรพ์มาตั้งแต่ครั้งกระนั้น ความสุขความเจริญของชาวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงไม่สู้สมบูรณ์พูนสุขเท่าที่ควร

ตามที่ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คิดจะสร้างพระบรมรูปของสมเด็จพระเจ้าอยู่ทองขึ้นก็เพราะพิจารณาเห็นว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่ทองเป็นผู้ทรงดำเนิการสร้างกรุงศรีอยุธยาขึ้นเป็นปึกแผ่นเป็นครั้งแรกและการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแต่อดีตสมเด็จพระมหากษัตริราช ก็เพื่อเป็นการถนอมอาถรรพ์ ให้บรรดาพระวิญญูณของอดีตพระมหากษัตริย์ได้ทรงปกปักษ์รักษาและทรงช่วยส่งเสริมให้ประชาชนตลอดจนบรรดาพ่อค้าวานิชย์ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับการอยู่เย็นเป็นสุขยิ่งขึ้นโดยทั่วหน้ากัน...” นี่คือคำกล่าวของหลวงจบกระบวนยุทธ ประธานจัดงานในการขอความร่วมมือในการบริจาคเงิน เมื่อ 18 มีนาคม 2511

“พ่อย้ายมาอยู่อยุธยา เมื่อตุลาปี 10 พ่อมีความรู้สึกว่ เมืองนี้มันเป็นยังไงก็ไม่รู้... ประชาชนพลเมืองแต่ละคนต่างก็มีความรู้สึกนึกคิดกันไปคนละทาง อยุธยาเป็นเมืองใหญ่มีตั้ง 16 อำเภอ แต่ก่อนพ่ออยู่ลำพูนมีไม่กี่อำเภอ พ่อมาอยู่เมืองนี้ไม่ว่าจะทำอะไรสักอย่างดูมันยากเย็นแสนเข็ญ

ไปเสียหมด ดู ๆ ก็เหมือนอยู่กันอย่างคนละหมู่คนละบ้าน รวมกันไม่ติด... พ่อมีอาจารย์อยู่ที่ชลบุรีคนหนึ่ง อาจารย์คนนี้ชำนาญทางกลืน มีลูกศิษย์ลูกหาทั่วประเทศ สามารถเฟ่งกลืนแล้วเห็นและบอกอะไร ๆ ได้ แม้ตัวจะอยู่ที่หนึ่ง สิ่งที่เห็นอยู่ห่างไกลหลายร้อยหลายพันกิโลก็ตาม... พ่อก็ไปหาทำนอยู่เมืองชลบุรีไปกราบอาจารย์สุขของพ่อและเล่าให้อาจารย์ฟังว่าได้ย้ายมาอยู่ที่อยุธยา และอยากจะเรียนถามถึงสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนความเป็นไปของจังหวัดอยุธยา และวิธีการจะทำให้อยุธยา คือคนอยุธยา และจังหวัดอยุธยาเจริญก้าวหน้ามีความสุขความเจริญกันถ้วนทั่วหน้า”

“อาจารย์สุเป็นอาจารย์ของท่านอาจารย์ วัดทุ่งสาธิตนะ พ่อเคารพท่านทั้งสองมาก” พ่อพ่อ เล่าให้ท่านฟัง ท่านอาจารย์สุหนึ่งสมาธิอยู่นานทีเดียว และแล้วในที่สุดท่านก็บอกพ่อว่า “เหตุที่เมืองอยุธยา มีปัญหาอยู่ ๆ ไม่ทราบเรื่องนี้ก็เพราะมีเจ้าอยู่ 6 องค์ที่ เดือดร้อน ยังไม่มีที่พำนักพักพิง ยังเร่ร่อนไปมาอยู่ ถ้าจะสร้างศาลให้สถิตอยู่คู่เมือง บ้านเมืองก็คงจะมี แต่ความสุขความสบาย!” พ่อรู้สึกอย่างไรบอกไม่ถูก ท่านอาจารย์ยังพูดต่ออีกว่า ประชาชน พ่อค้าแม่ค้า ก็จะทำมาค้าขึ้น ร่ำรวยขึ้นด้วย!” พ่อไม่ได้ซักอะไรอีก นอกจากถามไปว่า “จะต้องสร้างศาลถึง 6 ศาล หรือ ?” อาจารย์สุกล่าวว่า “ไม่ต้องสร้างถึง 6 ศาล

หรอก แค่ศาลเดียวก็พอ สร้างศาลให้สมเด็จพระเจ้า อยู่ทงนะ แล้วให้ท่านอัญเชิญเจ้าอีก 5 องค์มาอยู่ด้วย ที่นี้จะแก้อาถรรพ์เต็มได้”

พ่อกลับมาครุ่นคิดถึงเจ้า 6 องค์ ซึ่งเคยให้ กรมศิลปากรค้นคว้า เรื่องพระเจ้าแผ่นดินเก่า ๆ ใน กรุงศรีอยุธยา ก็พบว่าอดีตพระมหากษัตริย์ที่ถูกดีด้วย ท่อนจันทน์มีตั้ง 7 องค์

1. พระเจ้าทองจันทร์ หรือทองลัน วงศ์สุพรรณภูมิที่ 2 โอรสขุนพงษ์ ถูกพระรามศวร ปลงพระชนม์

2. สมเด็จพระรัทธาธิราช วงศ์สุพรรณภูมิ ที่ 9 ถูกพระไชยราชาธิราชปลงพระชนม์

3. สมเด็จพระยอดฟ้า โอรสพระไชยราชา ธิราช ถูกขุนวรวงษาธิราชปลงพระชนม์

4. พระสรเพชร์ที่ 4 เจ้าฟ้าศรีเสาวภาค วงศ์สุโขทัย โอรสพระเอกาทศรถถูกพระเจ้าทรงธรรม สำเร็จโทษ

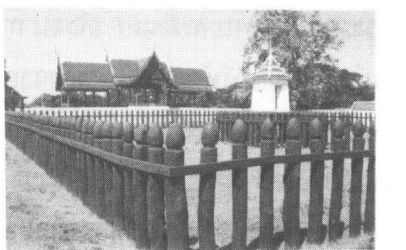
5. พระเชษฐาธิราช วงศ์สุโขทัยที่ 6 โอรส พระเจ้าทรงธรรม ถูกพระเจ้าปราสาททองปลง พระชนม์

6. พระสรเพชร์ที่ 6 เจ้าฟ้าไชย โอรส พระเจ้าปราสาททองถูกสมเด็จพระนารายณ์สำเร็จโทษ

7. สมเด็จพระสรเพชร์ที่ 7 พระศรีสุธรรม ราชา อนุชาพระเจ้าปราสาททอง ถูกสมเด็จพระ นารายณ์สำเร็จโทษ

พ่อนึกไปนึกมามีตั้ง 7 องค์ แกมขุนวรวงษา ผู้สำเร็จโทษสมเด็จพระยอดฟ้าก็ยังถูกปลงพระชนม์ อีกด้วย พ่อก็ยังงงที่อาจารย์สุบอกว่ามีเจ้าอยู่ 6 องค์ นี่ตั้ง 7-8 องค์ ทุกองค์ถูกปลงพระชนม์ด้วย ท่อนจันทน์ที่วัดโคกพระยา”

“พ่อยังคิดไม่ออก แต่พวันรุ่งขึ้นก็แต่งตัวขึ้น ศาลากลางเพื่อไปทำงานตามปกติ ด้วยเหตุใดก็ไม่ รู้ทำให้พ่อเงยหน้าขึ้นไปข้างบน ก่อนที่จะขึ้นบันได ขึ้นแรกของศาลากลาง อะไรกันนี่! ตั้งแต่ย้ายมายัง ไม่เคยสังเกตเห็นเลยว่า เบื้องบนสุดหน้าศาลากลาง

มีพระรูปปั้นของอดีตพระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา สถิตอยู่ พ่อชนลูกเกรี้ยว ถอยหลังไป 2-3 ก้าว มองขึ้นไปเบื้องบนอีกครั้งหนึ่ง พระเจ้าอุทอง พระบรมไตรโลกนาถ พระสุริโยทัย พระนเรศวรมหาราช พระนารายณ์มหาราช พระเจ้าตากสินมหาราช 1, 2, 3, 4, 5, 6 หกองค์พอดีเลย จะเป็น 6 องค์ที่อาจารย์สุกกล่าวไว้หรือเปล่านั้นไม่อาจทราบได้ แต่มีพระเจ้าอุทองซึ่งเป็นที่เคารพของชาวอยุธยา รวมอยู่ด้วย พ่อได้รับคำแนะนำให้สร้างพระบรมรูปและปราสาท (ศาล) ให้ท่านด้วย ใช้เวลาหาเงินสร้างอยู่ 2 ปี ได้มา 1 ล้านบาท ซึ่งได้จากประชาชนชาวอยุธยา และจังหวัดอื่น ๆ ด้วย จอมพลถนอมให้มากที่สุด ท่านเป็นลูกเขยหลวงจบ ท่านบริจาคเงินส่วนตัว 9,999.00 บาท นอกนั้นก็เงินของชาวบ้านคนละ 2 บาท 3 บาท จากอำเภอต่าง ๆ และจากการจัดงานการกุศล ตลอดจนสร้างพระบูชาแบบอุทองหน้าตัก 5, 6 นิ้ว เงินในการสร้างนี้ไม่ต้องอาศัยเงินจากรัฐบาลเลยสักบาทเดียว ซึ่งต้องขอขอบคุณทุก ๆ คนที่ช่วยกันบริจาค ขอขอบคุณที่ช่วยกันสร้างพระราชอนุสาวรีย์และปราสาทจนเป็นผลสำเร็จ แม้แต่คนจากกระบี่ และจังหวัดไกล ๆ ก็ยังส่งเงินมาช่วย ปราสาทที่สร้างให้พระเจ้าทั้ง 6 องค์อยู่นั้นมี 3 ยอด สวยงามดี มีพระเจ้าอุทองเป็นประธานอยู่ท่ามกลางเกาะลอยในบึงพระราม ซึ่งเหมาะสมมาก ร่มรื่นดี และองค์สมเด็จพระเจ้าอุทองนั้นเป็นโลหะหล่อทองแดงทองเหลืองและรมด้วยน้ำยาสีเขียวแบบใหม่ ขนาดหนึ่งเท่าครึ่งของพระองค์จริง ประทับยืนบนพระแท่น พระหัตถ์ขวาทือพระขรรค์ พระเกษา มุ่นอยู่เบื้องบน ฉลองพระองค์แบบกษัตริย์สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น พาหุรัดทรงสนับเพลา พระภูษาทรงทับ ทรงฉลองพระบาท ในหลวงทรงมาเททอง ณ กองหัตถศิลป์ หลังจากหล่อใช้เวลา 1 ปี และใช้เวลาขัดตบแต่งอีก 3 เดือน จึงเสร็จในเดือนมกราคม ปี 2513”

“พ่อยังจำได้วันที่ชาวอยุธยาปลาบปลื้ม ก็คือ

วันที่อัญเชิญสมเด็จพระเจ้าอยู่ทองมาอยุธยา ความรู้สึกของคนอยุธยาทุกคนบ่งบอกถึงความสุขที่จะมีพระราชอนุสาวรีย์ที่รอคอย พระเจ้าอยู่ทองท่านเป็นพระปฐมกษัตริย์ผู้ทรงสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มาจนปี 2513 นั่นก็ครบ 600 ปี (บัดนี้ พ.ศ. 2538 รวมก็ 625 ปีแล้ว) ลูกรู้ใหม่ขบวนรับพระองค์ท่านยาวหลาย ๆ กิโลเมตร มีขบวนหัวโต ขบวนกลองยาว ขบวนสิงโต ขบวนของพ่อค้า นักเรียน และประชาชน ถ้วนหน้าจาก 16 อำเภอนั่นแหละ ทุกคนยินดีเป็นล้นพ้น และในวันรุ่งขึ้นพ่อไปดูที่ประทับเป็นแท่นหินอ่อนรองรับ มีคนเอาทองไปปิดแลดูเหลืองอร่ามไปหมด และการที่ท่านฝันพระพักตร์มาทางทิศใต้ก็เพราะท่านเสด็จมาจากทางเหนือ เบื้องหน้าของท่านมีปราสาทวัดพระรามซึ่งบรรจุน้ำของของท่านอยู่เป็นการเชื่อมโยงสถานที่ทั้งสองแห่งเข้าไว้ด้วยกัน ถ้าหันหน้าไปทางถนนจะเป็นการหันหน้าไปทางทิศตะวันตก และพระพักตร์ของท่านเอาแบบมาจากพระพุทธรูปอยู่ทอง พ่อชอบกฎหมายของท่านมากเลย แม้จะมีการเพิ่มเติมตามกาลเวลาก็ตาม แต่ก็ยังรักที่จะคงตัวบทเดิมไว้ พร้อมทั้งพระนามของพระรามาริบัติ กฎหมายนี้มีทั้งเฉียบขาด และมีเมตตาในตัว มีทั้งลงโทษและมีทั้งบำเหน็จทำให้เข้าใจว่าคนสมัยนั้นไม่ใช่คนป่าไร้ความเจริญ แต่มีอารยธรรมสูง เช่น

กฎหมายเตียรบาล มาตรา 47 มีว่า “ผู้ใดชนช้างมีไชย แลเข้าศึกขาดหัวช้าง บำเหน็ดได้พานทอง หมวกทอง รมคันทอง คานหามทอง และเมียนาง ถ้าได้ตัวท้าวพระยา บำเหน็ดเท่ากัน”

มาตรา 54 มีว่า “อนึ่งผู้ใดบรรดาชนช้างและเกี่ยวช้างถอยหนี ให้ฟันลงกับหลังช้าง แลตัดหัวประจาน ลูกหลานสืบไปอย่าเลี้ยง”

มาตรา 113 มีว่า “อนึ่งทรงพระโกรธแก่ผู้ใดแลตรัสเรียกพระแสง อย่าให้เจ้าพนักงานยื่น ถ้ายืนโทษถึงตาย”

มาตรา 114 มีว่า “อนึ่งไฟไหม้ ศึกเสื่อ โคควายช้างอาละวาด โจรปล้น ต่อกู้ฟันแย้งกัน

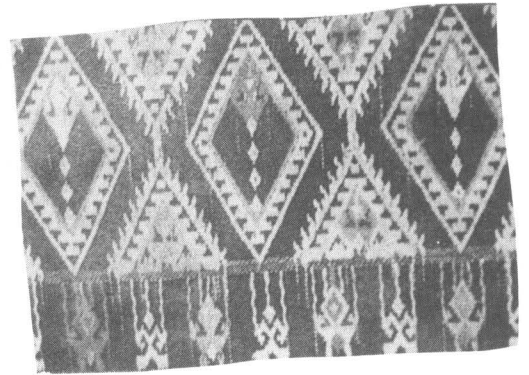
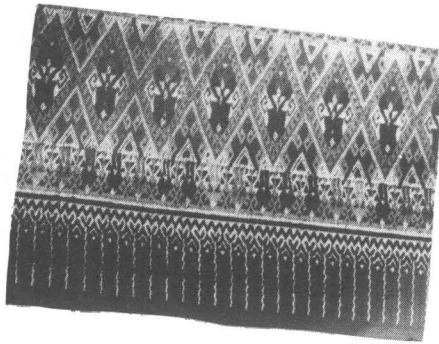
ประการดังนี้ ถ้าพระเจ้าอยู่หัวบันทมอยู่ก็ดี ให้ปลุกพระบันทม ท่านจะได้แต่งการกัน ด้วยประการนั้น”

ทุกวันนี้ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าพระเจ้าอยู่ทองท่านเสด็จมาจากเมืองใด เผ่าพงษ์พันธุ์ของท่านเป็นมาอย่างไร เงินที่เหลือจ่ายจากการก่อสร้างได้ 1 หมื่นบาท ได้นำไปตั้งไว้ให้เป็นทุนนักวิจัยเชิงประวัติศาสตร์จะได้ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ มาบอกกัน โดยเฉพาะช่วงก่อนการสร้างกรุงศรีอยุธยา พ่อเล่าให้ฟังดังนี้แล

(ลูกพ่อเอง มกราคม 2538)

ผ้าจกมรดกศิลปะ หัตถกรรมพื้นบ้าน ล้านนาไทยห่างถิ่น

รศ.วิไล ตั้งจิตสมคิด *

เนื่องในปี 2537-2538 เป็นปีรณรงค์
วัฒนธรรมไทย และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
ให้คงอยู่ตลอดไป เพื่อเผยแพร่ให้ลูกหลานได้ชื่นชม
ของดีของไทย ๆ เมื่อครั้งโบราณกาล จึงจำเป็น
อย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนต้องรักษาและหวงแหนให้เป็น
มรดกอยู่คู่ไทยตลอด ถึงแม้จะต้องต้านกระแสจาก
วัฒนธรรมตะวันตกที่ล้นหลามเข้าสู่วัฒนธรรมไทย
อย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ก็ตาม

หากจะพูดถึงมรดกศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน
ของไทยนั้นมีมากมาย และจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟู
จากบุคคลหลายฝ่าย สิ่งหนึ่งที่จะกล่าวในที่นี้คือ
ผ้าจก ซึ่งเป็นมรดกดั้งเดิมของชาวล้านนาไทย ซึ่งได้
ล้นหลามไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศไทย ทั้งนี้เนื่องจาก
บรรพบุรุษของพวกเขาได้มีการอพยพโยกย้ายถิ่นฐาน
อันเนื่องมาจากสงคราม ทำให้พวกเขาถูกกวาดต้อน

ลงมา บางส่วนก็อยู่แถบสระบุรี บางส่วนก็ตั้งถิ่นฐาน
ทำมาหากินอยู่ที่ราชบุรี (อุดม สมพร 2533 : 174--
176)

ชาวล้านนาห่างถิ่นหรือไทยวนในจังหวัด
ราชบุรี ยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลป
วัฒนธรรมของพวกเขาไว้เช่น ภาษาพูด และศิลป
หัตถกรรมทอผ้าจก

ด้านศิลปหัตถกรรมทอผ้าจกของชาวล้านนา
ไทย ห่างถิ่นในจังหวัดราชบุรี การทอผ้าของพวกเขา
ยังคงอนุรักษ์ต้นแบบที่ถ่ายทอดมาแต่โบราณ
โดยเฉพาะลายผ้า

คำว่า “จก” หมายถึง ล้วง คvik เอาของขึ้นมา
ผ้าจกจึงหมายถึง การควัก การล้วง เส้นด้ายขึ้นมา
ผูกเป็นลวดลายต่าง ๆ ในการทอผ้าจกนั้น ๆ สามารถ

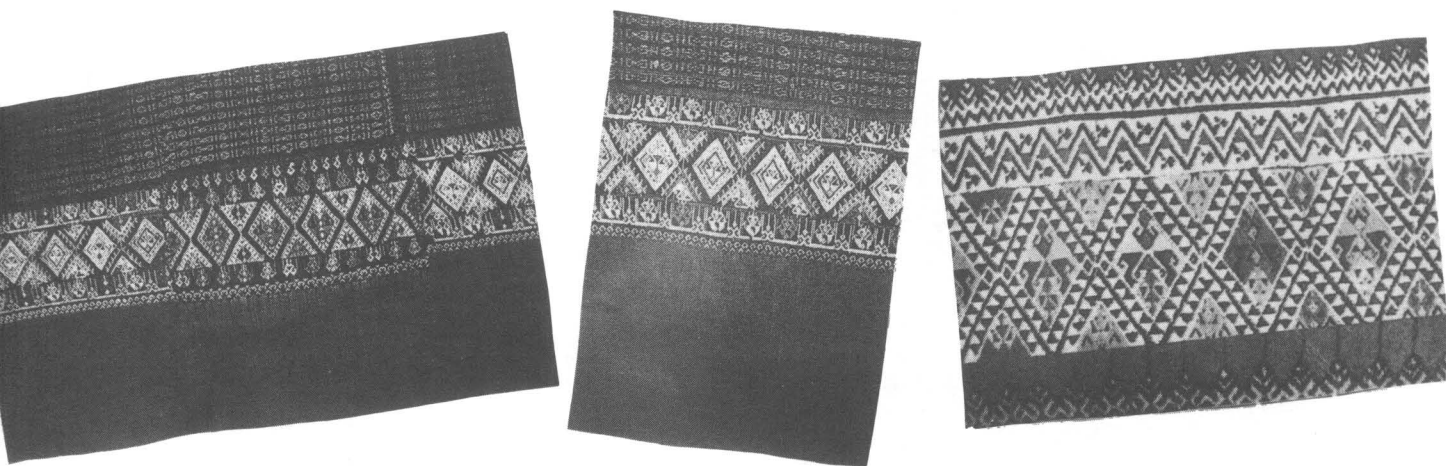
* รองศาสตราจารย์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏธนบุรี

ทอได้หลายรูปแบบ เช่น ทอเป็นผ้าชิ้นจกหรือตีนจก ผ้าห่อคัมภีร์ ผ้าคลุมศีรษะนาศ ผ้าพาดบ่า ผ้าหน้าหมอน และเศษด้ายนำไปประดิษฐ์เป็นพวงมาลัย สำหรับประดับศาลาและธรรมมาสน์ในงานประเพณี เทศน์มหาชาติ (กรมศิลปากร 2534 : 170)

สำหรับลายที่ใช้ทอผ้าจกของชาวล้านนาไทย ห้างถิ่นในจังหวัดราชบุรี แบ่งออกตามกลุ่มชาวช่างฝีมือเป็น 3 กลุ่ม คือ คุ้มบัว กลุ่มดอนแร่ และกลุ่ม

กลุ่มผ้าจกหนองโพ-บางกะโด กลุ่มนี้อยู่ในพื้นที่ตำบลหนองโพ บางกะโด หนองอ้อในเขตอำเภอกาญจนบุรี มีลักษณะลวดลายสีสันและความกว้างใกล้เคียงกับผ้าจกกลุ่มคุ้มบัว แต่จะแตกต่างกันตรงที่ลายนกคุ้มกินน้ำห่มตัน ผ้าจกกลุ่มคุ้มบัวจะเป็นหงส์คุ้มกินน้ำห่มตันซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงลายผ้าจกภาคเหนือของไทย เช่น เชียงใหม่ สุโขทัย

สรุปได้ว่า ลวดลายที่ใช้เป็นหลักในการ

หนองโพ-บางกะโด (วิเศษ เพชรประดับ 2534 : 215)

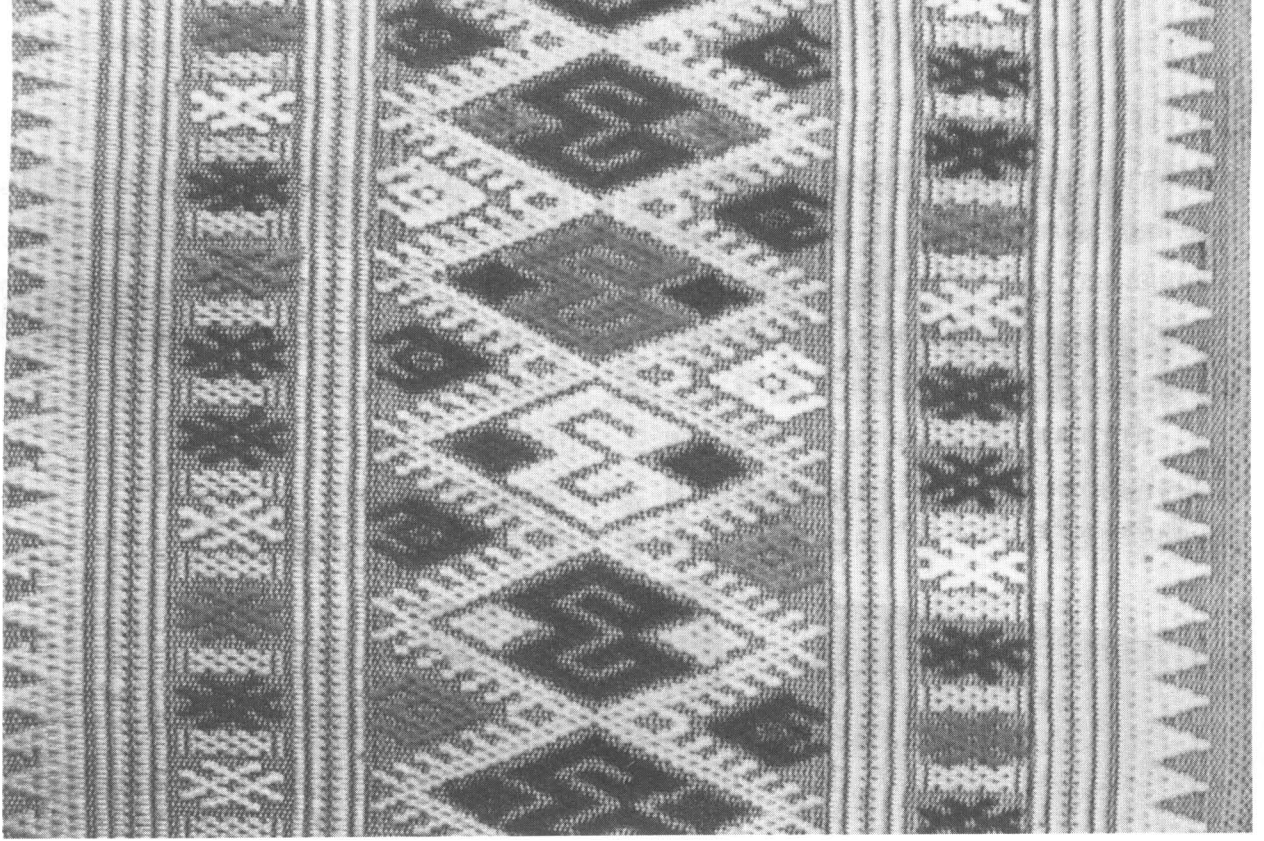
กลุ่มผ้าจกคุ้มบัว ผ้าจกกลุ่มนี้เป็นผ้าจกที่กำเนิดที่ตำบลคุ้มบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี ลายของกลุ่มนี้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ คือ ลายดอกเซีย ลายโค้งแก้ง ลายหน้าหมอน ลายนกคุ้มกินน้ำห่มตัน (นกคุ้มมีลักษณะคล้ายหงส์) เป็นลายหลัก การจกใช้เส้นด้ายยืนสีดำเว้นดำไว้มาก เพื่อจกหลักให้เด่นชัดมั่นคง ลายประกอบมีไม่มาก ลักษณะของสีหนีไม่พันดำดำ จกแดงและเหลืองเป็นหลัก ขนาดความกว้างของเชิงจกประมาณ 9-11 นิ้ว

กลุ่มผ้าจกดอนแร่ ผ้าจกกลุ่มนี้มีกำเนิดที่ตำบลดอนแร่ ห้วยไผ่ หนองปลาหมอ และรางบัว ลายลักษณะเฉพาะของกลุ่มนี้ ได้แก่ ลายกาบ และนกคุ้มกินน้ำห่มตัน เป็นหลัก จะเว้นพื้นที่ดำไว้น้อยและจกลายประกอบมากติดกันแน่น ทำให้ความเด่นชัดของลายหลักลดน้อยลง สีของผ้าจกกลุ่มนี้นิยมสีแดงดำมาก ขนาดความกว้างของเชิงจกประมาณ 14-15 นิ้ว

ทอผ้าจกมีทั้งหมด 7 ลาย คือ ลายหน้าหมอน ลายดอกเซีย ลายโค้งแก้ง ลายหักนกคุ้ม ลายโค้งแก้ง ซ้อนเซีย ลายกาบ และลายชะเปา (วิไล ตั้งจิตสมคิด 2535 : 53) ลวดลายเหล่านี้เป็นลวดลายที่สืบทอดมาแต่โบราณ

วัสดุที่ใช้ทอผ้าในสมัยก่อนนิยมใช้ฝ้ายและไหม แต่ปัจจุบันชาวล้านนาห้างถิ่นในจังหวัดราชบุรีจะซื้อด้ายมาจากโรงงานในตัวอำเภอเมืองราชบุรี มีทั้งด้ายและไหมโทรซึ่งเป็นใยสังเคราะห์เพื่อสะดวกต่อการหาวัสดุและราคาก็ไม่แพงมากนัก

เมื่อพูดถึงรายได้และการตลาดแล้ว ราคาของผ้าจกขึ้นอยู่กับความละเอียดของลายความประณีตในการทำ ขนาดของผ้าและวัสดุที่ใช้ในการทอ หากใช้ด้าย ดี เอ็ม ซี เป็นวัสดุทอขนาดของผ้าจกกว้าง 9 นิ้ว ยาวประมาณ 160 เซนติเมตร ราคาจะตกประมาณ 1,200-1,700 บาท ถ้าใช้ไหมราคาจะสูงขึ้นอีก ผ้าจกจะไม่มีวางขายตามตลาดทั่วไป หากแต่จะมีที่หมู่บ้านตามบ้านที่ทอ ซึ่งตามบ้าน

ที่ทอก็มีไม่มากนักและที่ศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจากราชบุรีตั้งอยู่ที่วัดแคทราย ตำบลคูบัว อำเภอเมืองจังหวัดราชบุรี ส่วนใหญ่ผู้สนใจจะต้องสั่งจอง เพราะราคาผ้าจกแต่ละผืนราคาจะค่อนข้างสูง เพราะกรรมวิธีในการทอต้องใช้ความมุมานะอดทน ทั้งนี้เนื่องจากลายแต่ละลายต้องพิถีพิถันประณีตที่สำคัญต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าจะเสร็จสักผืน เมื่อเทียบกับงานอื่นแล้วจะเห็นว่าราคาไม่คุ้มกับที่ต้องใช้เวลาละเอียดประกอบรายได้เมื่อเทียบกับงานอื่นแล้วจะสู้งานอื่นไม่ได้ หากแต่ที่ทำอยู่เนื่องจากใจรักและอยากจะทำอนุรักษ์ไว้ ส่วนใหญ่จะยึดเป็นงานรองคือช่วงว่างจากทำไร่ทำนา

นับวันงานด้านนี้จะหมดไปเพราะผู้ที่ทำอยู่คือผู้มีใจรักและเป็นคนรุ่นเก่า คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยนิยมส่วนมากจะนิยมเข้าโรงงานทอผ้าที่ใช้เครื่องจักรมากกว่า และเป็นงานที่ไม่ต้องอาศัยฝีมือประณีตมากนัก ประกอบกับยังได้เงินมากกว่า ที่สำคัญคือมีโอกาสได้สร้างสรรค์กับเพื่อนในโรงงานอีกด้วย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “โครงการวิจัยศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านคูบัว : ทอผ้าขึ้นดินจกในจังหวัดราชบุรี” ของผู้เขียนเมื่อปี 2535 พบว่าปัญหาและ

อุปสรรคในการผลิตและการตลาดนั้นคือ

1. ปัญหาด้านบุคลากร ชาวบ้านไม่นิยมทอผ้าจกเพราะต้องใช้เวลานานไม่คุ้มกับค่าแรง และเวลาที่ทอ จึงหันไปเข้าโรงงานที่ทอผ้าด้วยเครื่องจักรกันเป็นส่วนใหญ่

2. ปัญหาด้านวัสดุ เนื่องจากตามหมู่บ้านในขณะนี้ไม่มีการผลิตเส้นไหมธรรมชาติและปั่นฝ้ายเอง จึงซื้อด้ายมาจากโรงงานทอผ้าในตัวเมือง ซึ่งเป็นใยสังเคราะห์ ดังนั้นคุณภาพก็อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีเหมือนเก่าโบราณ ประกอบกับบางรายก็ใช้ด้ายธรรมดาทำให้คุณค่าของความงามของผ้าจกลดน้อยลง ปัญหาหนึ่งคือผู้ทอไม่ทราบที่จะซื้อวัสดุดีหรือไหมจากแหล่งใด

3. ปัญหาเรื่องเครื่องมือที่ใช้ทอ เช่น ฟืม ขณะนี้มีราคาแพงหาซื้อยาก ซึ่งชาวบ้านไม่มีทุนที่จะหาซื้อได้

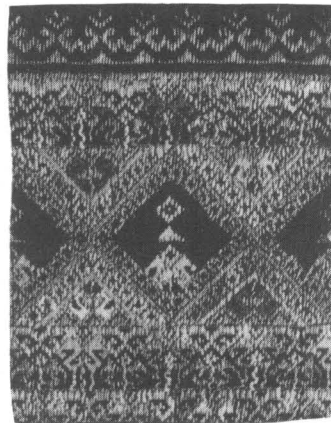
4. ปัญหาด้านเงินทุน ส่วนใหญ่ผ้าที่ทอจะขายกันในหมู่บ้านและศูนย์สืบทอดศิลปะผ้าจกราชบุรีกว่าจะเสร็จ 1 ผืน ต้องใช้เวลานานเป็นเดือน ช่วงระยะเวลาที่ทำความจำเป็นในด้านความเป็นอยู่ ในด้านการลงทุนซื้อวัสดุจึงเป็นสภาพลงทุนแบบยืม ทำให้ผู้ผลิตได้เงินไม่คุ้มกับค่าแรง

5. ปัญหาในการขาดความรู้ความชำนาญในกระบวนการทอผ้า เพราะจะหาครูฝึกให้ในขณะนี้ มีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะได้รับการฝึกฝนแต่เฉพาะในด้านการทอ ในด้านอื่น ๆ เช่นการย้อมสี การสอดพื้นหรือหัตถกรรมด้านนี้ไม่ได้

6. ปัญหาด้านตลาด ตลาดที่มีจำหน่ายก็มีจำกัดคือมีเฉพาะแต่หมู่บ้านที่ทอ อาจเป็นเพราะสินค้าประเภทนี้มีผู้ซื้อจำกัด ชาวบ้านไม่นิยมเพราะมีราคาแพงเกินกว่าที่เขาจะหาซื้อไว้ใช้ ดังนั้นตลาดด้านนี้จึงไม่กว้างขวางมากนัก

หากคนไทยทุกคนจะร่วมมือร่วมใจ ช่วยกันสนับสนุนส่งเสริมและอนุรักษ์ของดีของไทยไว้ตลอดกาล โดยไม่กำหนดว่าเป็นปีรณรงค์วัฒนธรรม

ไทย แต่ทุกคนตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นไทยแล้ว เราจึงมาร่วมกันนิยมใช้ของไทยอย่างจริงจัง โดยภาครัฐและเอกชนร่วมกันหาวิธีหรือกลวิธีใดก็ตาม ประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนมีจิตสำนึกร่วมนิยมไทยใช้ของไทยและร่วมอนุรักษ์ของไทยอย่างต่อเนื่องตลอดไปแล้ว มรดกของไทยก็ไม่มีวันที่จะเสื่อมสลายหรือตายไปจากโลกนี้ ตราบใดที่ไทยเรายังเป็นเอกราชและยังมีอยู่ในแผนที่โลก

บรรณานุกรม

- วิไล ตั้งจิตสมคิด. “โครงการวิจัยศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน
คูบัว : ทอผ้าขึ้นดินจก ในจังหวัดราชบุรี” วิทยาลัย
ครูหมู่บ้านจอมบึง, 2535.
- วิเศษ เพชรประดับ. “ไทยวน,” ราชบุรี กท: บริษัทอมรินทร์
พรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด, 2534.
- อุดม สมพร. “การอนุรักษ์ผ้าจกมรดกศิลปกรรม
หัตถกรรมของชาวล้านนาที่จังหวัดราชบุรี,” วารสาร
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ปีที่ 10, ฉบับที่ 2, ธันวาคม
2532 - พฤษภาคม 2533.

คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิชา

ผศ.ฉลอง สุนทรนนท์ *

๒๒ แผนพัฒนาการศึกษาระยะ 15 ปี (พ.ศ. 2540 - 2554) ของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้กำหนดการจัดการศึกษาวิชาชีพและวิชาการชั้นสูงไว้ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่า...จะจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ ภายในแผนฯ 8...

การจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการ ก่อตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ ครั้งที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2536 โดยกรมการฝึกหัดครูมีคำสั่งให้ วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยครูสวนดุสิต และมหาวิทยาลัยเท็กซัสตะวันตก แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ร่วมกันจัดสัมมนาขึ้นเป็นแนวทางการพัฒนา สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระยะ 15 ปี ของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อพัฒนาวิชาการในสาขาดังกล่าวสู่ความเป็นอุดมศึกษาที่แท้จริง

ภาควิชาศิลปะ ภาควิชาดนตรี และภาควิชา นาฏศิลป์ ซึ่งรับผิดชอบในการสอนความรู้ทางศิลปะ อันเป็นความรู้ที่แท้จริงอยู่บนฐานของความรู้ทาง วิจิตรศิลป์ (Fine Art) แต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาไปสู่ ทิศทางที่ถูกต้อง ขัดกับปรัชญาขององค์ความรู้ที่ แท้จริง ได้พยายามที่จะพัฒนาวิชาชีพศิลปะในความ

รับผิดชอบอยู่ตลอดเวลา ด้วยตระหนักในวิถีทางแห่ง วิชาชีพที่ควรจะเป็น และควรจะได้รับพัฒนาไปสู่ ระดับอุดมศึกษา เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ศิลปะ เฉพาะทาง อันจะสนองคุณประโยชน์ต่อสังคมท้องถิ่น และประเทศชาติโดยรวมต่อไป

การจัดการศึกษาสาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ ของสถาบันราชภัฏหรือวิทยาลัยครู แต่เดิมนั้นมีเพียง การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบของศิลปศึกษา ซึ่งหมายถึงวิชาที่เป็นวิชาชีพการสอนศิลปะสำหรับครู เพื่อนำไปใช้ในเชิงวิชาชีพการสอนศิลปะในระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเท่านั้น ต่อมาจึงขยาย ไปผลิตบุคลากรทางวิชาชีพศิลปะโดยตรงขึ้น โดยการ นำความรู้จากฐานศิลปศึกษามาขยาย โดยการเน้น เชิงทักษะให้สูงขึ้น ในลักษณะที่เรียกว่า ประยุกต์ศิลป์ ซึ่งการขยายฐานทางศิลปะดังกล่าว เป็นเพียงการ ปรับหลักสูตรให้สูงขึ้นเป็นระดับวิชาชีพ คือ โปรแกรม (วิชาเอก) ทางประยุกต์ศิลป์ ซึ่งเป็นการพัฒนาวิชา ชีพศิลปะในระยะแรก ก่อนที่จะนำไปสู่การพัฒนา หลักการทางศิลปะ อันจะนำไปสู่เป้าหมายของ ความเป็นอุดมศึกษาที่แท้จริง กล่าวคือ การนำ ความรู้วิจิตรศิลป์มาจัดทำอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เป็น

* กศ.บ., ค.ม. (ศิลปศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หัวหน้าภาควิชาศิลปะ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาความเป็นมนุษย์

แกนของการเรียนรู้ที่สามารถนำมาพัฒนาให้ตรงกับลักษณะวิชาชีพศิลปะในระดับอุดมศึกษาตามความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้ทุกรูปแบบต่อไป ซึ่งในสภาพปัจจุบัน การพัฒนาวิชาชีพศิลปะระดับอุดมศึกษามีแต่เฉพาะชุมชนเมือง ซึ่งมีอุดมการณ์ของการบริการความรู้วิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการแก่บุคคลโดยทั่วไปในลักษณะวงกว้างทั่วประเทศ โดยไม่จำกัดภูมิภาคและท้องถิ่นรวมทั้งรูปแบบของความรู้ที่ให้บริการนั้น ยึดความมีมาตรฐานของการเรียนรู้ที่จะสนองตอบความต้องการของชุมชนเมืองเป็นเกณฑ์ หรือหมายถึง ข้อกำหนดความเป็นมาตรฐานของวิชาชีพศิลปะ ที่วัดจากลักษณะความรู้ทางวิชาชีพของชุมชนเมืองเป็นหลัก ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการศึกษาทางศิลปะของท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะการพัฒนาดังกล่าวไม่ได้เกิดจากรากฐานกลิ่นไอวัฒนธรรมของท้องถิ่นแต่อย่างใด ควรที่จะมีการพัฒนาการจัดให้บริการทางวิชาชีพของท้องถิ่นโดยตรง ให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีบทบาทในการปรับศักยภาพของชีวิต และแก้ปัญหาด้านการพัฒนาวิชาชีพที่เขามีอยู่และกระทำกันมาด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการได้พัฒนาชุมชนส่วนใหญ่ของประเทศให้มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในสังคมของชาติต่อไป

เมื่อสภาพสังคมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น ความเจริญทางด้านวัตถุดำเนินไปอย่างกว้างขวาง และรวดเร็วจนมีส่วนทำให้ความเจริญทางด้านสภาพจิตใจเสื่อมลง การสืบทอดความเชื่อที่เป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตที่ดีงาม อันเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การกินอยู่อย่างชุมชนเริ่มจืดจาง และสูญหายไปจากท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตผลของพฤติกรรมซึ่งหมายถึงการแสดงออกทางจิตใจและวัตถุที่เป็นเครื่องบ่งชี้รูปแบบความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอันได้แก่ กลิ่นไอและรสของวัฒนธรรมที่เป็นการแสดงออกเชิงคุณค่าของชีวิต กลิ่นไอของความเป็น

มนุษย์ที่แท้จริง ได้ลดน้อยถอยลงไปอย่างมาก การที่จะได้มีการพัฒนาวิชาชีพศิลปะอันเป็นศาสตร์ที่เป็นบ่อเกิดของความงาม เป็นสื่อจิตใจให้มนุษย์ให้คิดค้นหรือใช้กระบวนการของความรู้สร้างสรรค์สิ่งใหม่บนพื้นฐานของสุนทรียภาพที่สามารถครอบคลุมวิถีชีวิต สู่สภาพของสังคมท้องถิ่นที่ดั่งงามเฉกเช่นเคยดำรงมาโดยตลอด เพื่อธำรงรักษาชุมชนท้องถิ่นไว้ในรูปลักษณะของชีวิตที่มีคุณค่า มีความสมบูรณ์ของความเป็นมนุษย์ รวมทั้งสามารถพัฒนาบุคคลของท้องถิ่นให้รู้จักซาบซึ้ง และมีความสำนึกในคุณค่าของความงามที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยการหล่อหลอมจากรสวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน อันเป็นจุดมุ่งหมายของการพัฒนาวิชาชีพศิลปะสำหรับประเทศที่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การได้รักษาความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นมรดกที่ล้ำค่าแสดงถึงความเป็นท้องถิ่น และความเป็นชาติของตนได้อย่างดีที่สุด

ในส่วนดินแดนภาคกลางโดยเฉพาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันเป็นที่ตั้งของสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เป็นแหล่งรวมอารยธรรมที่มีความรุ่งเรืองด้วยวัฒนธรรมล้ำค่าของอาณาจักรศรีอยุธยา ซึ่งเป็นราชธานีเก่าของชาติมานานรวม 417 ปี จัดได้ว่าเป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมทุกแขนงของชนชาติไทย อันเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะศิลปกรรมทั้งทางศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ ศิลปินของท้องถิ่นในอดีตได้สั่งสมและสร้างสรรค์ไว้ด้วยจิตวิญญาณในรูปแบบที่เด่นชัดด้วยทักษะทางสุนทรียะที่ปรากฏเป็นรูปลักษณะให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้าด้วยความปลาบปลื้มและภาคภูมิใจที่สามารถแปลคุณค่าของศิลปกรรมเหล่านั้นให้เป็นสุนทรียรสนำพาวางจรชีวิตสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มาได้โดยตลอด เป็นที่ประจักษ์ชัดต่อชุมชนในท้องถิ่น รวมทั้งต่อมวลมนุษย์ในสากล จนองค์การยูเนสโก ได้ขึ้นทะเบียนและยกย่องอยุธยาให้เป็น

มรดกโลกในที่สุด สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อันเป็นสถาบันอุดมศึกษาของท้องถิ่น ซึ่งสมควรที่จะพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งศาสตร์แห่งศิลปกรรม ให้เป็นที่แพร่หลาย รวมทั้งมีความชัดเจนในแกนของความรู้ เพื่อสร้างบุคลากรทางศิลปกรรมศาสตร์ของท้องถิ่น ให้พัฒนาเป็นอาชีพอิสระที่มีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้ในที่สุด

คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จะพัฒนาหลักสูตรสาขาศิลปกรรมศาสตร์ รวม 4 สายวิชา 6 โปรแกรม 24 แขนงวิชา คือ

1. สายวิชาทัศนศิลปกรรม

(Visual Fine Art)

1.1 โปรแกรมวิจิตรศิลป์

(Fine Arts Program)

- 1.1.1 จิตรกรรม = Painting
- 1.1.2 ประติมากรรม = Sculpture
- 1.1.3 ภาพพิมพ์ = Printmaking

2. สายวิชาทัศนศิลปออกแบบ

(Visual Design)

2.1 โปรแกรมออกแบบ

(Design Program)

- 2.1.1 ออกแบบสิ่งพิมพ์ =
Graphic Design

2.1.2 ออกแบบสิ่งแวดล้อม =
Environmental Design

2.1.3 ออกแบบสิ่งทอ =
Textile Design

2.1.4 ออกแบบแฟชั่น =
Fashion Design

2.1.5 ออกแบบเครื่องเคลือบดินเผา
= Ceramic Design

2.1.6 ออกแบบผลิตภัณฑ์ =
Product Design

2.1.7 ศิลปะการถ่ายภาพ =
Photographic Art

3. สายวิชาดุริยางคศิลป์

(Music Arts)

3.1 โปรแกรมดนตรีไทย

(Thai Music Program)

- 3.1.1 เครื่องสายไทย = Thai Strings
- 3.1.2 เครื่องตีไทย =
Thai Percussion
- 3.1.3 เครื่องเป่าไทย =
Thai Woodwind
- 3.1.4 คีตศิลป์ไทย =
Thai Musical Art

3.2 โปรแกรมดนตรีสากล

(Western Music Program)

- 3.2.1 เครื่องสายสากล =
Western String
- 3.2.2 เครื่องตีสากล =
Western Percussion
- 3.2.3 เครื่องเป่าสากล =
Western Woodwind & Brass
- 3.2.4 คีย์บอร์ด = Keyboard
- 3.2.5 คีตศิลป์สากล =
Western Musical Art
- 3.2.6 ธุรกิจและอุตสาหกรรมดนตรี =
Music Business and
Industry
- 3.2.7 ดุริยางควิทยา = Musicology

4. สายนาฏศิลป์และการละคร

(Performing Arts)

4.1 โปรแกรมนาฏศิลป์ไทย

(Thai Dramatic Art Program)

- 4.1.1 นาฏศิลป์ไทยคลาสสิก =
Thai Classic Drama
- 4.1.2 การแสดงพื้นบ้าน = Folk Arts

4.2 โปรแกรมการละคร

(Performing Arts)

- 4.2.1 ศิลปการแสดง =
Performing Arts

การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
จัดทำแผนหลัก การจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์
ของภาควิชาศิลปะ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
โดยเชิญวิทยากรจากมหาวิทยาลัยเท็กซัส เทกซ์ สหรัฐอเมริกา
DR. GENE MITTLER และ DR. MELODY WEILER ร่วมบรรยาย
กับ ดร.สุชาติ สุทธิ ผู้ประสานงานโครงการ

ประสบการณ์ตรงจากการจัดการเรียน
การสอนหลักสูตรศิลปกรรม สายวิชาทัศนศิลปกรรม
โปรแกรมจิตรศิลป์ แขนงวิชาภาพพิมพ์ ของ
คณาจารย์ภาควิชาศิลปะ สายวิชาดุริยางคศิลป์ของ
อาจารย์ภาควิชาดนตรี และสายวิชานาฏศิลป์และ
การละครของคณาจารย์ภาควิชานาฏศิลป์ที่ต่าง
ปรากฏผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมมานานนับสิบปี
คงจะหยิบยกมาเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงคุณภาพของ
บัณฑิตทางศิลปกรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของ
ภาควิชาทั้งสามได้อย่างดีเยี่ยม และ...เมื่อภาควิชา
ทั้งสามได้รวมกันเป็นเอกภาพ ในนามคณะศิลป-
กรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา...
วิชา...ความเป็นมนุษย์...ก็จะ...สมบูรณ์

7-S

ของ แมค คินซี

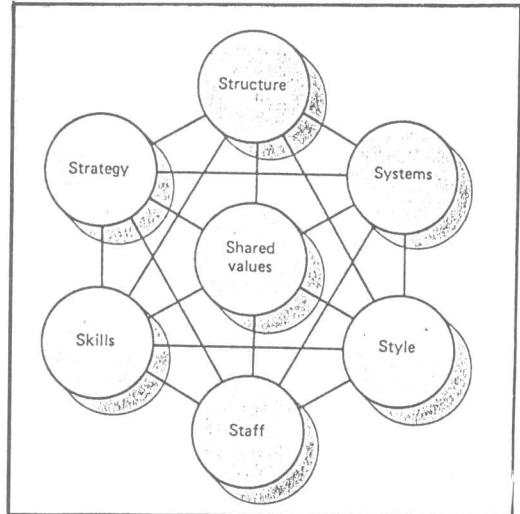
กับ

สถาบันราชภัฏ

ผศ. ปราณี ตันประยูร *

6 ราวคุ้นเคยกับ Mc Donald's เพราะเป็น ฟาสต์ฟูดฮิตสุดฮิตมีแฟรนไชส์เกือบทั่วทุกมุมโลก เรา ค้นหาค้นดากับ Mc Gregor ในชื่อเสื่อยืด เสือขีด ของสุภาพบุรุษ และหลายท่านรู้จัก Mc Gregor ในนามเจ้าของทฤษฎี X ทฤษฎี Y ซึ่งให้แนวคิด เกี่ยวกับการควบคุมงานในองค์การเพื่อให้เกิดความ ร่วมมือสูงสุด มีอีก Mc . . . หนึ่ง ที่อยากแนะนำ ให้รู้จักก็คือ Mc Kinsey

Mc Kinsey & Co. เป็นบริษัทที่ปรึกษาชั้นนำ ของอเมริกา ซึ่งเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์สูง ในการวิเคราะห์กลยุทธ์ แมค คินซีได้พัฒนาแบบ จำลอง 7-S ขึ้นมาเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้อง ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร 7 อย่าง ภายใน องค์การ ดังภาพ

แบบจำลอง 7-S (Phillip Kotlor, 1991 : 57)

* ค.บ.(ภาษาไทย), บธ.บ. (การจัดการทั่วไป), บธ.ม. (บริหารธุรกิจ) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจและสหกรณ์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

แบบจำลอง 7-S มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมร่วม (Shared Values) ค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในองค์การเป็นสิ่งที่สมาชิกทุกคนยึดถือในการปฏิบัติงาน ค่านิยมร่วมจะอยู่เป็นแกนกลางของแบบจำลอง เพราะสิ่งนี้คือหัวใจและวิญญาณขององค์การ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเชื่อปรัชญา และอุดมการณ์ที่สำคัญขององค์การ

2. โครงสร้างองค์การ (Structure) คือ การจัดความสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์การที่กำหนดขึ้นอย่างเป็นทางการ ทำให้ทราบถึงสายการบังคับบัญชา ช่องทางการควบคุมการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ของหน่วยงานต่าง ๆ

3. กลยุทธ์ (Strategy) คือ การวางแผนการทำงานขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นจึงต้องมีการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ที่องค์การมีอยู่เพื่อใช้ในการดำเนินงานในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลง

4. ระบบ (System) คือ ระเบียบวิธีปฏิบัติงานทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการต่าง ๆ ที่ต้องใช้เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เช่น ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบการผลิต ระบบการจัดทำงบประมาณ ระบบบัญชี ระบบการจ่ายค่าตอบแทน เป็นต้น

5. แบบแผน (Styles) หมายถึง พฤติกรรมหรือแบบในการบริหารงานของผู้บริหารและของพนักงานในองค์การ เช่น การบริหารแบบต่าง ๆ ที่ใช้ภายในองค์การ แบบของผู้นำการใช้เวลาของผู้บริหาร เป็นต้น

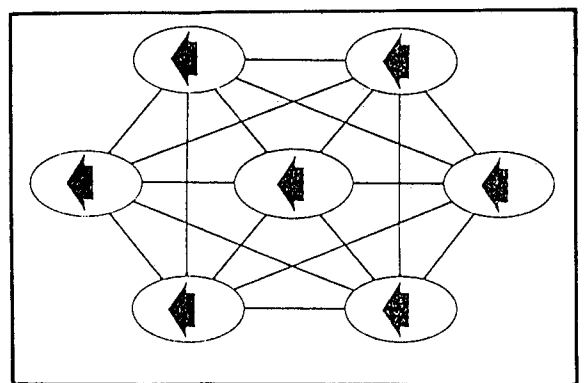
6. คน (Staff) หมายถึง ลักษณะ คุณสมบัติ และคุณวุฒิของสมาชิกในองค์การทั้งที่เป็นผู้บริหารและพนักงาน

7. ทักษะ (Skills) หมายถึง ความรู้ความชำนาญของสมาชิกขององค์การที่เป็นจุดเด่น หรือได้เปรียบคู่แข่งหรือเป็นจุดที่ทำให้้องค์การมีลักษณะต่างจากองค์การอื่น

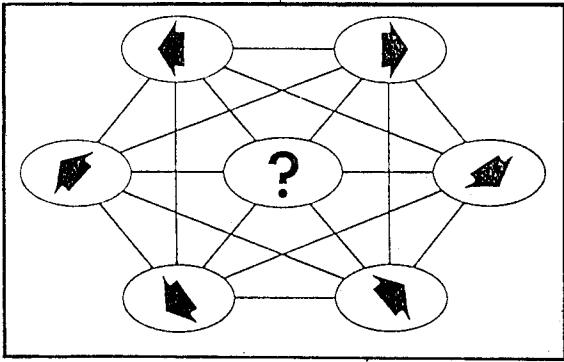
คุณค่าของ 7-S อยู่ที่การแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงระหว่างกันขององค์การ นั่นก็คือ หากปัจจัยทางการบริหารทั้ง 7 อย่าง ภายในองค์การมีความสอดคล้องกันแล้ว การดำเนินกลยุทธ์ขององค์การก็จะประสบความสำเร็จ

การดำเนินกลยุทธ์เป็นการถ่ายทอดกลยุทธ์และนโยบายให้เป็นการกระทำ โดยการพัฒนาโครงการ งบประมาณ และระเบียบวิธีปฏิบัติขึ้นมา หากจำเป็นอาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม โครงสร้าง ระบบการบริหารขององค์การโดยส่วนรวม ทั้งนี้เพื่อให้มีการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินกลยุทธ์

สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนจากพัฒนาการของวิทยาลัยครู สุสถาบันราชภัฏ คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การ ซึ่งหากใช้ 7-S ของ แมค คินซี วิเคราะห์ โดยเริ่มจาก ค่านิยมร่วมว่าอะไร ? คือ ค่านิยมร่วมของสถาบัน ก็จะได้แนวคิดพื้นฐานว่า สถาบันคือใคร สถาบันจะกระทำอะไร สถาบันจะมุ่งไปที่ใด และสถาบันใช้หลักการอะไรเพื่อไปสู่ที่นั่น จากประเด็นเหล่านี้วิเคราะห์ต่อว่า โครงสร้างองค์การ กลยุทธ์ ระบบวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ แบบแผนในการบริหารงานของผู้บริหารสมาชิกขององค์การทุกระดับ และความรู้ ความชำนาญของสมาชิกในองค์การ มีความสอดคล้องกันหรือไม่เพียงใด หากยังไม่สอดคล้องก็พัฒนา ปรับ เปลี่ยน ให้แต่ละปัจจัยมีความสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน

ความสอดคล้อง

ความไม่สอดคล้อง

ความสำเร็จของการดำเนินกลยุทธ์ภายใน
องค์กรขึ้นอยู่กับ ความสอดคล้องของปัจจัยทั้ง 7
ประการ อันได้แก่ ค่านิยมร่วม โครงสร้าง กลยุทธ์
ระบบ แบบการบริหาร คนและทักษะ

แม้ว่า แมค คินซีย์ จะไม่ใช่หมอ แต่ 7-S ที่
แมค คินซีย์ พัฒนาขึ้นก็สามารถใช้ตรวจสอบว่า
อวัยวะส่วนใดขององค์กรที่ยังทำงานไม่สอดคล้องกัน
จนทำให้องค์กรป่วย และควรจะดูแลรักษาองค์กร
อย่างไรให้หายเป็นปกติ

หนังสืออ้างอิง

- พัทตร์ผจง วัฒนสินธุ์. MC KINSEY 7-S FRAMEWORK
เอกสารประกอบการบรรยายการอบรมวิธานนโยบายธุรกิจ.
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2536.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. กรุงเทพ
มหานคร : บรรณกิจเทรตติ้ง, 2535.
- Kotler, Phillip. Marketing Management Analysis, Planning,
Implementation and Control. 7th ed. New Delhi : Prentic
- HALL Inc., 1991.

สัมภาษณ์ เปิดใจ

รศ.ดร.บุหงา วัฒนนะ

อธิการบดีคนแรกของ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

** ในชีวิตการรับราชการของท่าน เคยคิดหรือใฝ่ฝันมาก่อนหรือไม่ว่า จะได้เป็นอธิการบดีหรือหัวหน้าสถานศึกษา หรือว่าฝันในตำแหน่งอื่น*

- ตอบอย่างตรงไปตรงมา ก็คือ เคยคิดแต่ไม่ใช่คิดอย่างเพ้อฝันหรือวาดวิมานในอากาศ แต่เป็นการคิดเชิงเหตุและผล มีการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ประกอบ เพราะเป็นคนที่ชอบประเมินตนเองอยู่ตลอดเวลา ในการทำงานแต่ละช่วง ช่วงใดเป็นอย่างไร เพราะอะไร ฉะนั้นเมื่อดูประวัติการทำงานของตนเอง ดูความรู้ความสามารถ บุคลิกลักษณะโดยภาพรวม จึงเคยคิดว่า ในอนาคตถ้าจะเอาดีทางสายวิชาการ ก่อนเกษียณก็น่าจะไปได้ถึงตำแหน่งศาสตราจารย์ และถ้าสนใจสายบริหาร สักวันหนึ่งข้างหน้า ก็น่าจะ

มาถึงจุดนี้ได้ ซึ่งคำว่าวันหนึ่งข้างหน้า สำหรับดิฉันนั้นจะไม่มีลักษณะไปไขว่คว้า ดิ้นรน หรือว่าต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาเมื่อนั้นเมื่อนี้ เพราะส่วนหนึ่งก็มีความเชื่อในเรื่องจังหวะชีวิตของแต่ละคนด้วย บวกกับตัวแปรและองค์ประกอบอื่น ๆ อีกจึงจะทำให้สิ่งที่เคยคิดนั้นเป็นจริงขึ้นมาได้

** รู้สึกอย่างไรในการที่ได้รับเลือกเป็นอธิการบดีในครั้งนี้โดยเป็นผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดทั้งในส่วนอาจารย์และจากสภาประจำสถาบัน*

- ก็คงเหมือนท่านอื่น ๆ ที่ได้พบเหตุการณ์ทำนองนี้ คือ ดีใจ แต่การดีใจของดิฉันนั้นประกอบกัน 2 ส่วน ส่วนแรก คือ ดีใจที่ได้รับความไว้วางใจ

ที่จริงแล้วคุณภาพของบัณฑิต
นั้น ดิฉันไม่ได้มุ่งหวังแต่เพียง
เรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการ
อย่างเดียว อยากเห็นส่วนดีงาม
ในด้านความประพฤติและการ
ปฏิบัติตนให้สมกับได้ชื่อว่าเป็น
บัณฑิตด้วย

จากเพื่อนร่วมงาน และจากสภาฯ ส่วนที่สอง คือ
ดีใจที่จะมีโอกาสได้ทำงานตอบแทนบุญคุณบ้านเกิด
ของตนเองได้อย่างเต็มที่ ในความรู้สึกส่วนที่สองนี้
มีมาก เพราะเคยนึกคิดมาตลอด และรู้สึกกับตัวเอง
มาตลอดเช่นกันว่า ยังไม่ค่อยมีผลงานอะไรที่น่าภูมิใจ
เท่าไรเลยในการทำงานที่นี้ก็อย่างที่พวกเราส่วนใหญ่
ได้ทราบกัน ดิฉันเป็นชาวอยุธยาที่จริงแต่ช่วง 13 ปี
แรกของการทำงานไปอยู่ที่วิทยาลัยครูนครสวรรค์ก่อน
เพิ่งจะย้ายมาอยุธยา เมื่อปี 2525 นี้เอง ดิฉันจึงมัก
เปรียบเทียบผลงานของตนเอง สมัยอยู่นครสวรรค์
กับอยุธยาเสมอ ๆ และก็มักสรุปว่า ช่วงอยู่นครสวรรค์
ดิฉันมีผลงานมากกว่าที่นี้ก็ได้วิเคราะห์ต่อว่า น่าจะ
เป็นเพราะช่วงอยู่นครสวรรค์ ดิฉันมีโอกาสอยู่ประจำที่
ต่อเนื่องกันมากกว่า สำหรับอยุธยาถ้านับช่วงเวลา
ก็จะมาทำงานได้ 13 ปี เท่ากับที่อยู่นครสวรรค์
แต่อยุธยา นั้น ดิฉันไม่ได้ทำงานต่อเนื่องเท่าไร
เพราะพอย้ายมาได้ไม่นานก็ลาไปศึกษาต่อปริญญา
เอกเสีย 5 ปี กลับมา 1 ปี ก็ไปช่วยราชการที่โน่นบ้าง
นี่บ้าง เช่น สสวท. ไปสอนหนังสือเด็กไทยที่เกิดและ
โตในอเมริกาบ้าง ช่วยงานในกรมฯบ้าง ก็เพิ่งจะกลับ
มาอยุธยาอีกครั้งก็ปี 2536 นี้เอง กลับมาได้ 2
อาทิตย์ก็มาได้รับเลือกเป็นรองอธิการฝ่ายวิชาการ

ดังที่พวกเราที่ทราบกันอยู่และก็อยู่ในตำแหน่งนี้มา
ได้เพียงปีเศษ ๆ เท่านั้น ก็มารับตำแหน่งอธิการบดี
ซึ่งทำให้ดิฉันได้ตั้งใจในส่วนนี้ว่า คราวนี้คงจะมีเวลา
ได้อยู่อยุธยาอย่างต่อเนื่องและจะได้มีโอกาสได้ทำงาน
ที่เคยคิดอยากจะทำได้อย่างเต็มที่

* ท่านมีปรัชญาชีวิต หรือปรัชญาในการ ทำงาน บ้างหรือไม่

- ถ้าจะถามว่ามีไหม ก็คงจะมี แต่ถ้าถามว่า
คิดเองก็คงไม่ใช่ อยากจะบอกว่าปรัชญาชีวิตและ
ปรัชญาในการทำงานได้อิทธิพลมาจากพ่อแม่ แล้ว
เป็นการได้ในลักษณะที่ท่านสอนโดยตรงด้วย และ
ซึมซับด้วยตนเองจากการปฏิบัติของท่าน คุณพ่อ
เป็นคนที่สนใจธรรมะ ชีวิตของท่าน ช่วงวัยเด็ก
ท่านมาจากตระกูลที่เรียกว่าเป็นหนึ่งในเศรษฐีไม่กี่
ตระกูล ในจังหวัดอุทัยธานี ถ้าเอ่ยกันก็จะเป็นที่
รู้จักดี ท่านมักจะยกเหตุการณ์สมัยต่าง ๆ ตั้งแต่เด็ก
มาสอน และเล่าให้ลูกฟัง ท่านจะให้แง่คิดในทุกเรื่อง
เช่นปัญหาต่าง ๆ เกิดจากการไม่รู้จักพอของคน
ทำให้เกิดการโลภโมโหสันทำให้อยากทำอะไรในสิ่ง
ที่ไม่ถูกต้อง ยกตัวอย่างอยู่เสมอถึงการที่ท่านสูญเสีย
ทรัพย์สินในสิ่งที่ควรจะได้สำหรับท่าน แต่ท่านไม่ได้
เพราะถูกโกง ท่านก็จะให้แง่คิดตลอดว่าบางครั้ง

เมื่อถึงจุดหนึ่งนี้ การคร่ำครวญถึงสิ่งที่สูญเสียไปแล้วมันไม่มีประโยชน์ สมบัตินอกกายเราสามารถสร้างขึ้นมาได้อย่างไร เราจะตั้งมันอย่างไรเมื่อพบสภาพการสูญเสีย แม้กระทั่งในเรื่องการทำดี ท่านก็จะสอนว่า การทำความดีที่แท้จริงนั้นเป็นอย่างไร เป็นส่วนหนึ่งที่ท่านมักจะพูดคุยกับลูก ๆ อยู่ตลอด

ทำนองเดียวกันคุณแม่ซึ่งเป็นคนที่ตรงกันข้ามกับพ่อท่านเกิดในตระกูลชวานา ท่านก็จะให้แง่คิดว่า ทำอย่างไรจึงได้ต่อสู้สร้างหลักฐานให้กับลูกได้ ต้องมีความเข้มแข็งอย่างไร แก้ปัญหาอย่างไร นี่คือสิ่งที่เราซึมซับเข้ามาเอง ส่วนปรัชญาในการทำงาน ก่อนจะจบออกไปทำงาน ดิฉันกับพี่ชายเรียนพร้อมกันมาจบพร้อมกัน ดิฉันจบจุฬา เขาก็จบนายร้อยสามพราน เมื่อเราจะเริ่มมาทำงาน พ่อแม่ก็ให้พระคนละองค์ แดมสร้อยมากับพระคนละเส้น และท่านก็บอกว่าอยากให้ไปทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ให้เสียสละอดทน ดิฉันก็เชื่อว่าทั้งดิฉันและพี่ชายยังยึดติดคำสอนนี้อยู่กับตัวอยู่ตลอดในการทำงาน มันเหมือนกับก้อยอยู่ในหู แต่ถ้าถามว่าก้อยอยู่เฉย ๆ ไหม ไม่ใช่ เพราะเราก็เรียนรู้จากการกระทำของท่านด้วย คือคุณพ่อเป็นคนที่ย้ำเสียสละและอดทนมาก ขยันทำงาน สมัยเป็นครูท่านทุ่มเทศสอนหนังสือ ภายหลังโอนมาเป็นปลัดอำเภอ นายอำเภอ เสาร์-อาทิตย์ ท่านก็จะไปเยี่ยมหมู่บ้าน ไปถามสารทุกข์สุกดิบทุกหัวระแหง โดยท่านไม่นึกถึงการตอบแทน เรื่องความดีความชอบ ซึ่งในชีวิตท่านได้รับน้อยมาก แต่ท่านจะให้แง่คิดเราในเรื่องทำความดี การกระทำ ความดีต้องหวังในจุดนั้นใหม่ และท่านจะพูดเสมอว่า เรื่องเงินทอง ใคร ๆ ก็อยากได้ แต่ว่าถ้าจะให้พ่อไปโกง หรือ ต้องเอาตำแหน่งไปแลก พ่อก็ไม่ทำ สิ่งเหล่านี้ก็ฝังมากับเรา ฉะนั้นถ้าจะถามว่ามีปรัชญาชีวิตใหม่ มีปรัชญาการทำงานใหม่ ก็มีในลักษณะอย่างนี้ คือยึดติดมาจากการอบรมสั่งสอน และเห็นมาจากแนวปฏิบัติของพ่อแม่

*** สภาพของสถาบันราชภัฏปัจจุบันนี้ เป็นช่วงของการบุกเบิก อยากทราบว่าท่านอธิการบดีจะดำเนินการอะไรเป็นอันดับแรก**

- ถ้ามาดูในภาวะขณะนี้เนาะ เนื่องจากเราไม่ใช่สถาบันใหม่เอี่ยม แม้ว่าดิฉันจะเป็นอธิการบดีคนแรก เราเป็นสถาบันที่มีความเป็นมายาวนาน ปีนี้ก็ 90 ปีแล้ว ความที่มันยาวนาน ส่วนหนึ่งก็จะมีปัญหาค้างค้ำมา บางปัญหาอาจจะยาวนานมาแล้ว หรือบางปัญหาเพิ่งจะเกิดมาใหม่ไม่นานนัก ตกทอดมาถึงยุคที่ดิฉันมารับงานอย่างขณะนี้ ก็มีอยู่แล้วหลายปัญหา ที่นี้ถ้าจะถามว่า ดิฉันจะเริ่มเกมรุกอย่างเดียว คือริเริ่มลูกเดี๋ยวนีไปรอดไหม คงจะไม่รอด ส่วนหนึ่งจึงต้องหันมามองว่า มันมีปัญหาอะไรที่เราจะต้องแก้ด้วย แต่ถ้าจะบอกว่า ดิฉันควรจะทุ่มอยู่อยู่กับปัญหาที่แก้เสียให้หมดก่อน ก็ไม่ใช่นิสัยของดิฉันอีกดิฉันรู้สึกว่าการจมอยู่กับปัญหาอย่างเดียวไม่ได้พาให้สถาบันไปไหนรอด งานเชิงรุก งานริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะไม่กระทบกระเทือนอาจารย์เลย คือพูดง่าย ๆ บุคลากรในสถาบันจะได้กับได้ ก็น่าจะรุกทันที ตั้งแต่เทอมนี้ไปเลย ส่วนที่ว่าจะได้กับได้เหมือนกัน แต่เกี่ยวพันกับระบบอะไรบางอย่างต้องปรับ ต้องทำความเข้าใจก็จะทยอยไป เช่น อาจจะเป็นเทอม 2 หรือปีหน้า และถ้าต้องเปลี่ยนโดยสิ้นเชิง เป็นระบบไปเลย ก็อาจจะเป็นปีการศึกษาหน้าหรือปีถัดไปที่ทุกฝ่ายพร้อมคือสิ่งที่จะมีขั้นตอนทำก็จะค่อยทำไป

ยกตัวอย่างสิ่งที่บอกว่าสามารถจะเริ่มได้ทันทีคือสิ่งที่เราเรียกร้องกันมาก คืออยากได้เห็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีของสถาบัน ตั้งแต่บริเวณสถาบัน บริเวณที่พักอาศัยของพวกเรา อันนี้ถือว่าเป็นเรื่องนโยบายที่จะต้องทำ ดิฉันถือว่างานสร้างภาพพจน์ควรจะต้องทำเลยทันที สร้างอะไรบ้าง ตัวสถานที่สิ่งแวดล้อมจะต้องมาอันดับแรก ในทันทีที่ที่คนภายนอกมองเข้ามา ต้องได้เห็นบรรยากาศที่รื่นรมณ์ น่าอยู่

คนที่อยู่ภายในรู้สึกว่ามีสวัสดิการ มีส่วนหนึ่งที่ดี ถนนหนทางเราพบกับฝุ่นมานานแล้ว จากบริเวณบ้านพัก ดังนั้นการทำถนนลาดยางเข้าหมู่บ้านทุกซอกทุกซอยนี่ถือว่าเป็นสวัสดิการจำเป็นที่จะต้องทำ พอเสร็จตรงจุดนี้แล้ว ภูมิสถาปัตยกรรมที่แสดงความร่มรื่นสวยงามก็จะเจาะจงทำในสถาบันก่อน เพราะสังเกตตามบ้านพักส่วนใหญ่จะพัฒนาของตัวเองอยู่แล้ว มีต้นหมากรากไม้อะไรปลูกอยู่สวยงาม แต่ในตัวสถาบันอยากจะปรับปรุงให้หมดเลยที่เดียวตรงนี้ อยากทำให้เห็นสิ่งที่วางแผนแล้วลงมือพร้อม ๆ กัน อันถัดมาที่จะมองเห็นได้ชัด ดิฉันเคยเสนอในช่วงเป็นรองวิชาการแล้ว ห้องเรียนทุกห้องที่เรามีอยู่สภาพต้องดีจริง ๆ อุปกรณ์ที่จำเป็นในห้องเรียนให้อาจารย์ทุกคนรู้สึกว่า ความเป็นอุดมศึกษามันพร้อมอยู่ในห้อง อยากใช้เครื่องไม้เครื่องมือ อยากมีอะไร เคยให้ทุกคนทำข้อมูลมาแล้ว แต่ก็ยังไม่เสร็จ นี่ก็ต้องทำสิ่งที่จำเป็นจะทำ และเราเรียนกันมาก เรื่องห้องน้ำห้องส้วมเด็กไม่พอ น้ำดื่ม อะไรเหล่านี้ ถือเป็นสิ่งที่ทำได้เลย คือรูกได้เลย ไม่ต้องมารอพร้อมไม่พร้อม

ส่วนปัญหาที่จะจัดลำดับว่าอะไรมันเป็นปัญหาเฉพาะหน้าต้องแก้ก็แก้ ถ้าทำได้ด้วยตัวเองโดยที่ไม่ต้องรอมติก็จะทำ อะไรที่ต้องเป็นมติ ต้องผ่านเชิงระบบก็รอไป เนื่องจากเป็นคนที่ไม่เคยต้องปัญหาปัญหาทุกอย่างจะแก้หมด แต่อาจมีเร็วมีช้า ถ้าอะไรจะช้านิด ก็เป็นเพราะว่าอยากได้ข้อมูลที่ถูกต้อง อยากทำอะไรให้มันออกไปแล้วนี้ ได้ขึ้นชื่อว่าตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลอย่างแท้จริง มิใช่เป็นอารมณ์ชั่ววูบหรือเพราะแรงบีบอะไร เพราะฉะนั้นตรงสิ่งนี้จะทำตามลำดับไป ตามความสำคัญ ตามเงื่อนไขว่าตรงนี้แก้ไม่ได้ ต้องรออันนั้น ไปสัมพันธ์กับอะไรอย่างไร ต้องรอกระบวนการอย่างไร

ถ้าจะสรุปก็คือว่าจะเริ่มไปด้วยกันทั้งรุกและรับ ก็คือพยายามจะแก้ปัญหาที่มันเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต

พร้อมกับสิ่งเริ่มได้ก็รุกไปเลย การที่จะรอ เช่น รอจังหวะเวลาว่าเราอยากให้ปรับเงินค่าสอนกศ.บป.เพิ่ม เราก็ต้องมาคิดว่าจะเพิ่มอะไร ตรงไหน อาจจะเริ่มทำได้ตั้งแต่เทอม 2 ขณะเดียวกันดิฉันเคยพูดว่าอยากประเมินการสอนด้วย การจะทำตรงนั้นก็ต้องทำเป็นระบบขึ้นมา ให้อาจารย์ทุกคนรู้สึกว่า ไม่ใช่เป็นการจับผิดนะ แต่เราจะทำเพื่ออะไร เพื่อจะได้มีจุดของการวัดการทำงานของคน คนที่รับผิดชอบในการสอนก็ทำอะไรตามปกติ ไม่กระเทือนเลย แต่มันจะเป็นภาพรวมที่ทำให้คนที่ชอบไปเอาเปรียบเด็ก เช่นไม่เข้าสอน สอนบ้างไม่สอนบ้าง เอาสิ่งที่ไม่ดีงามไปให้กับเด็ก เช่นเอาสินค้าไปขู่ให้ซื้อ ซึ่งมีเสียงร้องเรียนอยู่บ้าง พวกสิ่งไม่ดีทั้งหลายเหล่านั้นอาจจะลดลงภาพรวมก็จะดีขึ้น จากการทำระบบนี้ โดยที่นักศึกษาไม่กระทบกระเทือน เพราะนักศึกษาไม่ใช่เป็นโจทก์นะ ขณะเดียวกัน อาจารย์ต้องไม่เกิดความสำนึกว่าฉันต้องอยู่ภายใต้อิทธิพลของเด็ก เด็กมานั่นอะไรฉัน จะให้มีหน่วยงานกลางเข้าไปทำ จะทำโดยทุ่มทุนที่สุด สำหรับคนที่ทำดีมากก็จะไม่รู้สึอะไร เราต้องการจะตั้งสิ่งที่จะเป็นปัญหาในหลายจุดเข้ามาแก้ไขอย่างเป็นระบบขึ้น โดยผ่านกระบวนการประเมิน ที่น่าจะยอมรับกันได้

*** นโยบายที่ว่าจะทำให้สถาบันนี้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ นอกจากจะเทียบเท่าสถาบันราชภัฏด้วยกัน และก็เทียบกับมหาวิทยาลัยด้วย อยากทราบว่าจะทำอย่างไร**

- คืออันนี้เป็นเลิศทางวิชาการ ก็คือต้องให้อาจารย์เป็นเลิศก่อน ถูกไหม? ก่อนที่นักศึกษาจะมีภาพพจน์ออกมาว่าเรามีผลผลิตบัณฑิตของเราดี ถ้าเรามองในด้านตัวบุคคลนะ อาจารย์จะต้องเป็นเลิศที่นี้ความเป็นเลิศของอาจารย์ส่วนหนึ่งจะเกิดจากความพยายามมานะบากบั่นของเขาเอง เช่น คนได้ปริญญาตรีก็พยายามสอบไปเรียนต่อปริญญาโท ปริญญาโทไปปริญญาเอก ถือเป็นเรื่องความพยายามส่วนตัวของเขาที่จะเป็นเลิศ

ถ้ามาดูข้อมูลทั่วไป อาจารย์ส่วนใหญ่อายุราชการก็มากแล้ว จะลาไปเรียนต่อส่วนหนึ่งกลัวเสียเวลาและเงินเดือนติด สถาบันต้องช่วยในลักษณะการจัดหากองทุนให้ไปพัฒนาประเภทศึกษาดูงานหรืออบรมระยะสั้น 1-3 เดือน ให้มากขึ้น อีกทางหนึ่ง ก็ต้องแสดงความเป็นเลิศทางเรื่องผลงานทางวิชาการ จะเห็นว่าดิฉันค่อนข้างให้ความสำคัญตรงจุดนี้มาก เพราะด้วยความคิดหลัก ๆ อยู่ 2-3 อย่าง

ประการแรกนี่สิ่งที่จะเป็นตัวชี้ว่าเรามีศักยภาพ มีความเป็นเลิศทางวิชาการสูงกว่า โรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดกรมฯอื่น ก็ตรงตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งหลาย ๆ แห่งใช้อย่างเราไม่ได้ ผศ. รศ. อะไรพวกนี้

ประการที่สองนี่เราจะมีแผนเปิดบัณฑิตวิทยาลัยข้างหน้า ลำพังปริญญาเอกนี่เรายังมีจำนวนน้อยอยู่ แล้วกว่าเราจะผลิตได้ คนหนึ่งก็เสียเวลา 5-6 ปี กว่าจะเรียนจบกันมา แต่การพัฒนาด้วยการได้ รศ. และ ผศ. ใช้เวลาที่ประหยัดกว่า ถ้าเราจะพยายามสนับสนุนให้ถูกวิธี และเขาเอาจริง เช่น ภายใน 2 ปี 3 ปี เราน่าจะมีอาจารย์ที่มีผลงานทางวิชาการเพิ่มมาเป็นร้อย ถ้าเราจัดกระบวนการที่ดี

ประการที่สามนี้ เรามองในช่วงของความ เป็นเลิศ ซึ่งเราจะไปติดต่อขอความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วโลกหรือนานาชาติที่เราจะดึงเข้ามาร่วมทำงานกับเรา เวลาเขาอยากจะมาประสานสัมพันธ์กับเรา สิ่งที่เขาอยากดูก็คือภาพพจน์ตัวสถาบัน อย่างที่ดิฉันบอกแล้วว่า สถานะที่บรรยากาศต้องดี สองเขาต้องมาดูคุณภาพของอาจารย์เราว่า ของคุณมีปริญญาเอกเท่าไร มีรองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์เท่าไร มีผู้ช่วยศาสตราจารย์เท่าไร ใ้อสิ่งเหล่านี้ถ้ามันไม่ได้เกณฑ์ มันก็เป็นตัวที่ตัดทอนความก้าวหน้าของเราไปอีกเสตีปหนึ่งแล้ว โอ.เค. คุณยังไม่พร้อมเลยนะ ฉะนั้นไม่พร้อมแล้วทำอย่างไร ก็ต้องทำให้พร้อม

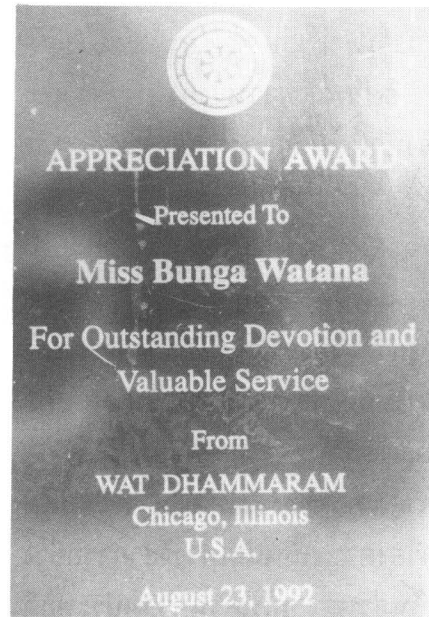
*** แนวทางในการสนับสนุนเรื่องนี้จะทำอย่างไร**

- อย่างอันที่หนึ่งนี้ สำหรับคนที่มีความสามารถอยู่แล้วค่อนข้างมาก ถ้าคิดว่าให้เขาได้มีโอกาสได้หยุดสักเทอม เราก็จะได้ ผศ. รศ. เพิ่มเข้ามาอีกคน อันนี้ถือว่าคุ้มมาก อย่างเช่นเขาอาจมีตำราอยู่แล้ว 1 เล่ม เล่มกว่า ๆ แล้วด้วยเข้าไป เล่มที่สองเขาก็อาจจะติดอยู่ที่นี่ หยุดไปเลยเทอมหนึ่ง ไปส่งผลงานให้สมบูรณ์เสียแล้วค่อยมาทุ่มเทงานต่อ แต่อันนี้มันต้องมีเกณฑ์นะ มาคิดเกณฑ์ว่าใครควรจะได้ไปก่อน ไปหลัง แล้วต้องมีมาตรการด้วยว่าหนึ่งเทอมที่คุณไปเท่ากับว่าไปปฏิบัติราชการ นั่นคือทำความดี แต่เผื่อว่าคุณไปแล้ว คุณไม่ทำนะ งานคุณก็ไม่ได้ทำอย่างนี้ควรจะมีการลงโทษ เช่นไม่ขึ้นเงินเดือน หรืออะไรอย่างนี้ นั่นเป็นรายละเอียด นี่คือกรณีประเภทที่หนึ่งที่สนใจจะทำงานตำรา

ในด้านงานวิจัย ก็ต้องสนับสนุนเช่นกัน โดยเฉพาะการวิจัยที่จะช่วยพัฒนาสถาบันและท้องถิ่น และเท่ากับเป็นการสนับสนุนปรัชญาของสถาบัน ราชภัฏทุกสถาบันที่ว่าจะต้องเป็นสถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นจริงให้สำเร็จได้ ปัญหา

ที่เกิดขึ้นก็คือว่า อาจารย์ส่วนหนึ่งยังไม่คุ้นกับท้องถิ่นที่ไม่คุ้นเพราะว่าไม่มีโอกาสจะออกไปสัมผัสหรืออยากจะออก แต่อะไรไม่พร้อมที่จะออก เช่นรถราไม่มีค่าใช้จ่ายสวัสดิการต่าง ๆ มันไม่พร้อม ก็จะไม่ออกไป ดังนั้นสิ่งเหล่านี้ ทำให้เราห่างจากท้องถิ่น ข้อมูลท้องถิ่นก็ไม่มีอยู่ในมือ ไม่เคยได้ศึกษาอะไร เพราะฉะนั้น กลุ่มนี้จะต้องทำอย่างไร ดิฉันจะเปิดโอกาสให้คนส่วนหนึ่งที่อยู่ข้างนอกท้องถิ่น มาทำงานตรงนี้ คือคุณทำวิจัย เก็บข้อมูล ทำศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลท้องถิ่นก็ไม่มีอยู่ในมือ ไม่เคยได้ศึกษาอะไร เพราะฉะนั้นกลุ่มนี้จะต้องทำอย่างไร ดิฉันจะเปิดโอกาสให้คนส่วนหนึ่งที่อยู่ข้างนอกท้องถิ่น มาทำงานตรงนี้ คือคุณทำวิจัย เก็บข้อมูล ทำศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นให้บรรลุผล ข้อมูลที่คุณเก็บมานี้ทุกด้านอย่างข้อมูลรวมก็ได้ประโยชน์แก่สถาบัน ข้อมูลส่วนบุคคลไปติดต่อเฉพาะเรื่องนี้เรื่องเดียว คุณก็ไปทำวิจัยส่วนตัวคุณ ส่งขอ ผศ.ไป บางคนอาจจะสนใจด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ หรือด้านอะไรก็แล้วแต่ ข้อมูลที่ติดต่อคุณก็ไปทำวิจัยส่วนตัว ที่นี้การที่เขาจะไปทำอย่างนี้ได้ สถาบันต้องสนับสนุน เช่นด้านพาหนะ คุณทำแผนมาเลยว่าวันไหนคุณจะไปข้างนอก ไปเก็บข้อมูล เป็นโครงการที่ชัดเจนออกมา เมื่อคุณจะไปค่าใช้จ่ายที่จำเป็น คุณจะต้องใช้ก็สนับสนุนไป

สำหรับกลุ่มอาจารย์โรงเรียนสาธิต เป็นกลุ่มที่ไม่ใช่เขาเป็นผู้ไม่มีความรู้ความสามารถ การที่เขาจะไปสอนตรงนั้นนอกจากเขาจะเสียสละในส่วนที่เขาต้องไปปรับตัวไปสอนเด็กในระดับหนึ่งแล้ว เวลาจะให้เขามานั่งเขียนตำรารับตำราอย่างคนอื่นนี้ยาก เพราะว่าเขาต้องอยู่กับเด็ก ต้องตรวจการบ้านมาก เพราะฉะนั้น ต้องสนับสนุนให้เขาทำวิจัยในชั้นเรียน เอาผลงานออกมาทำอยู่ในห้องนั้นแหละ แล้วก็ให้เขาได้มีโอกาสเหมือนกับคนอื่น ๆ เหมือนกัน นี้สามารถทำได้พร้อมกันทีเดียว จุดหนึ่งความเป็นเลิศในส่วนที่เราจะต้องพัฒนาในตรงนี้

*** ด้านความเป็นเลิศทางวิชาการ หรือ คุณภาพของนักศึกษา จะมีลักษณะอย่างไร**

- เมื่อพัฒนาอาจารย์แล้ว ผลกระทบที่จะเกิดไปยัง นศ. เชื่อว่าจะมี ต่อไปก็คือ เป้าหมายของสถาบันว่าอยากจะมุ่งให้ผลผลิตเป็นอย่างไร หลายๆ สถาบันมีคำขวัญของเราไม่มี แต่ดิฉันว่าไม่ใช่สิ่งสำคัญเท่ากับแนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้ได้มาซึ่งลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ เช่นถ้าจะตั้งเป้าหมายทางคุณภาพว่า ตั้งแต่นี้ไปบัณฑิตจากสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จะต้องมีความรู้ความสามารถพิเศษนอกเหนือจากความรู้ความสามารถในโปรแกรมวิชาเลือกเรียน คือ คอมพิวเตอร์ หรือ ภาษา แนวปฏิบัติก็ต้องสนับสนุนให้มีความพร้อมในเรื่องห้องปฏิบัติการในแต่ละคณะ พูดถึงเรื่องคอมพิวเตอร์ก็จะสอดคล้องกับนโยบายของ สรภ.ที่จะประกาศว่า นักศึกษาจากทุกสถาบันราชภัฏต่อไปนี้จะต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านนี้เป็นพื้นฐานเพียงพอสำหรับด้านภาษา คงต้องสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของศูนย์ภาษาของสถาบันให้มีโอกาสขยายการบริการไปยังภาษาอื่น ๆ อีก นอกจาก ภาษาอังกฤษ กับ ญี่ปุ่น ซึ่งเราทำได้อยู่ในเกณฑ์ดีแล้ว และก็เป็นที่น่ายินดีที่มีผู้มาติดต่อ ให้ความร่วมมือในการขยาย

โครงการไปสู่ภาษาอื่น ๆ เช่น จีน เกาหลี ฝรั่งเศส เวียดนาม ฯลฯ ซึ่งก็คงได้พิจารณาความพร้อมและความต้องการของนักศึกษาและชุมชนต่อไป ส่วนตัวคุณภาพในโปรแกรมวิชาแต่ละโปรแกรม ก็ต้องอาศัยเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ มาประเมิน เช่น เกณฑ์ที่ สรภ. ได้จัดทำไว้ แล้วก็พยายามพัฒนาในแต่ละโปรแกรมให้เข้าสู่มาตรฐาน ส่วนที่ได้มาตรฐานแล้ว ก็สนับสนุน ส่งเสริมต่อไปถึงจุดมีความเป็นเลิศ คือให้คุณภาพของบัณฑิตดีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ

ที่จริงแล้วคุณภาพของบัณฑิตนั้น ดิฉันไม่ได้มุ่งหวังแต่เพียงเรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างเดียว อยากเห็นส่วนดีงามในด้านความประพฤติ และการปฏิบัติตน ให้สมกับได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตด้วย ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้เป็นหน้าที่ของคณาจารย์ทุกคนที่จะต้องช่วยกันพัฒนา หรือสร้างขึ้นมาขึ้นเช่นกัน

*** ก็สืบเนื่องมาจากความเป็นเลิศทางวิชาการ อยากจะถามเจาะจงไปที่ กศ.บป. เพราะได้ทราบว่าท่านอธิการบดีเป็นกรรมการปฏิรูปการจัดการศึกษา กศ.บป. ด้วย มีแนวทางที่จะปรับปรุงคุณภาพอย่างไร**

- กรมฯ เห็นว่าเราทำมาสิบปีเต็ม ไม่นับตรงช่วง อ.ค.ป. ก็คิดว่าท่ามกลางที่มหาวิทยาลัยอื่นเขาก็เคลื่อนไหวเอาไฮเทคเข้ามาปรับปรุงเยอะแยะแล้ว ถ้าเรายังคงอยู่แบบเดิม เราก็จะเป็นการล้าหลังนั้นเป็นจังหวะดีที่เราควรจะต้องปรับ ที่นี้การปรับจะปรับอย่างไร ก็คือเราฟังเสียงมวลชน ฟังเสียงข้อมูลประเมินส่วนหนึ่งจากศิษย์เก่าเรา จากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิอะไร แนวโน้มอันหนึ่งที่เราเห็นชัด ๆ ก็คือว่าที่บอกคุณนี้ ยุคไฮเทค เราควรจะต้องนำสิ่งนี้มา เรากำลังพูดถึงหลาย ๆ ประเด็น อย่างเช่นจริง ๆ แล้วเป้าหมายของการที่ว่า เติบโตเราจะพัฒนาเฉพาะคนที่มั่งงานทำแล้วนี้ แต่ขณะนี้ทุก ๆ แห่งก็จะมีพวกที่ไม่มั่งงานแฝงเข้ามา เราควรจะต้องเปลี่ยนประเด็นนี้กันใหม่ หมายถึง โอ.เค. ฉันไม่ว่า จะเปิด

ให้กว้างขึ้น ใครอยากเข้า ๆ แต่สกรีนตอนออก ดิฉันว่าข้อสอบต้องเข้มข้น มีข้อสอบมาตรฐานกลางที่จะวัดการจบออกไป สอง เมื่อเราเปิดให้คนเข้ามาได้มากขึ้น ระบบการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนแล้ว ถ้าเราต้องมีคลาสตลอดเวลา สถานที่เรียนของเราไม่พอ ถูกไหม ? ดังนั้นต้องจำเป็นเอาไฮเทคมา หลายแห่งเขาเริ่มเอาดาวเทียมเข้ามาใช้ เริ่มให้มีการศึกษาทางไกลในบางวิชา บางวิชาเรียนในสถาบันครึ่งเดียว เรียนข้างนอกครึ่งหนึ่ง นอกจากโครงการที่พูดถึงนั้น กรมยังตั้งกรรมการชุดหนึ่งที่จะปรับปรุงด้านระบบการลงทะเบียน และได้เข้าไปเป็นกรรมการชุดนั้นอีกด้วย การปรับปรุงสองอย่างนี้ มันอาจจะแมชเข้าไปด้วยกันได้ คือเราคงนึกภาพออกสมัยเป็นนิสิตนักศึกษา เราดูแลตัวเองมากเลยในเรื่องตารางเรียนตารางสอน เรื่องหลักสูตร เรารู้ว่าจะต้องเรียนอะไร จะจบหรือไม่จบ เราไปเลือกลงวิชาอะไรต่าง ๆ เพราะว่าตรงจุดนี้ก็เป็นจุดหนึ่งที่แก้ปัญหาด้วย คือว่าวิทยาลัยครูที่ผ่านมามีส่วนมากเด็กนี้ มีสำรับเลย โปรแกรมนี้เอกนี้คุณจะต้องเรียนอย่างไร ต่อไประบบการเรียนก็ต้องสัมพันธ์กับการแก้ปัญหา กศ.บป. ด้วย นั่นคือว่าเราทำแผนไว้เรียบร้อยหมด เช่นว่า ถ้าคุณจบหลักสูตร คุณมีสิทธิจะเลือกเรียนอย่างไรอย่างนี้ได้เอง แต่การจัดการเป็นเรื่องของคุณเอง จะเรียนอะไร ตอนไหน จะจบไม่จบอย่างไรเป็นเรื่องของคุณ และก็การพยายามเชื่อมโยงให้นักศึกษาภาคปกติ และ กศ.บป. มีความกลมกลืนกัน ในเรื่องเวลาที่จะเรียน เช่นรูปแบบหนึ่งที่เราจะมีการเสนอขึ้นคือ เราอาจจะมีการเรียนการสอนตั้งแต่ 7 โมงเช้า ถึง 2 ทุ่ม ส่วนหนึ่งของภาคกลางวัน กศ.บป. บางคนที่จะมาเรียนได้ในบางคอส ช่วงเย็น ช่วงเช้า หรือกลางวัน เขามีสิทธิจะลง เด็กภาคปกติบางคนก็เวลาจะลงเสาร์-อาทิตย์ ลงตอนเย็นซึ่งจะทำให้เขาจบเร็วขึ้น แต่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบต่าง ๆ ที่ได้กำหนดขึ้น เขามีสิทธิจะลง นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งของการ

เป็นหัวหน้าครูอาสาสมัครไปสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย
แก่เด็กไทยที่วัดธัมมมาราม นครชิคาโก สหรัฐอเมริกา

ที่ทำให้เกิดการกลมกลืนกันว่าทุกคนมีสิทธิที่จะได้เรียนตามศักยภาพของตนเอง ตามความสะดวกตามเวลาที่มี แต่คุณภาพเราต้องคุม เช่นว่าคุณอยากเข้ามาก็เข้ามา แต่ตอนจบนี้มาตรฐานการจบ เรื่องการวัดผล เรื่องข้อสอบ เรื่องเวลาเรียนต่าง ๆ นี้ต้องควบคุม นี่ก็คือส่วนหนึ่งที่จะทำให้เป็นตัวชี้ว่าการปรับอันนี้ต้องปรับทั้งระบบ จะเริ่มได้ก็น่าจะเป็นปีการศึกษาหน้า จะเห็นว่าบางอย่างต้องรอเป็นปี เพราะต้องมีการเตรียมการด้วย สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักศึกษาเรามีความเป็นผู้ใหญ่ขึ้น เขาต้องเรียนรู้รับผิดชอบตัวเอง ไม่ใช่อาจารย์ไปนั่งทำอะไรให้เขาหมดทุกอย่าง ที่ผ่านมามันเป็นอย่างนั้น จนเขาไม่รู้แล้วว่าอะไรเขาต้องทำ จะจบไม่จบ ไม่ใช่เรื่องที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องไปตามดูแลตลอด เด็กของเราจึงไม่รู้จักโต นี่ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะเป็นปรากฏการณ์ขึ้นในการปรับปรุง

** ความเป็นไปได้ของการเปิดบัณฑิตวิทยาลัย*

- เป็นความใฝ่ฝันของบุคคลในท้องถิ่นเราว่า ในทันทีที่ พ.ร.บ.ราชภัฏผ่าน จะมีเสียงโทรศัพท์เข้ามาว่าจะเปิดปริญญาโทเลยไหม ? หมายถึงเปิดปีนี้เลยไหม เราก็ต้องชี้แจงว่าเราต้องมีการเตรียมการที่จริงก็ได้ตั้งกรรมการชุดหนึ่งเตรียมการไปแล้ว หลังจากที่ พ.ร.บ. ออก เพราะเรารู้สึกว่าพอ พ.ร.บ. ผ่านเรามีสิทธิที่จะทำได้เต็มที่ ตั้งกรรมการไว้ชุดหนึ่งมีมติฉันทันทีเป็นประธานเตรียมการ เราก็เตรียมการไปได้มากพอสมควร ในด้านที่ว่า อย่างเช่นเราลงมติได้ เราควรจะไปเปิดสาขาอะไร และก็ตรงนี้เราก็โฟกัสอยู่สองจุด คือ สาขาพัฒนาการศึกษา หรือสาขาพัฒนาการสอน จะเห็นว่าชื่อก็ไม่เหมือนคนอื่น การที่เราคิดอยากมีชื่อเฉพาะตรงนี้ เพราะว่าเราวิเคราะห์แล้ว ถ้าสาขาที่ตรงเหมือนกับที่เขาเปิดในสถาบันต่าง ๆ ในด้านการเปรียบเทียบความนิยม หรืออะไรต่าง ๆ

คนเขาอาจจะมองว่าเราน่าจะสู้ไม่ได้ นี่เป็นธรรมชาติ ขณะเดียวกันนี้ปรัชญาเราหายไปไหน ปรัชญาที่แท้จริงของเรา เราควรจะได้ทำอะไรเพื่อท้องถิ่น คือน่าจะเปิดปริญญาโทนี้ก็ควรจะมีความเป็นไปได้สูงที่จะสนองตอบความต้องการของท้องถิ่น คือเรามุ่งจะพัฒนาคนที่เอาความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในท้องถิ่น คุณทำงานทางด้านบริหารคุณก็เอาความรู้ไปแก้ปัญหาในทางบริหารของคุณ คุณทำทางด้านการสอนเราเปิดสาขาพัฒนาการสอน นั่นคือ เอาปัญหาของคุณเข้ามาหาเรา แล้วคุณก็เอาความรู้ความสามารถจากเราเข้าไปแก้ปัญหา สรุปแล้ว หลักการของเราก็คือ Problem base นั่นเอง คือว่าจะสร้างหลักสูตรโดยอาศัยปัญหาของท้องถิ่นเป็นฐาน มุ่งเอาวิจัยท้องถิ่น เอาข้อมูลในท้องถิ่นมา เพราะฉะนั้น ดังที่ได้พูดไปแล้ว ถึงการทำศูนย์วิจัยข้อมูลท้องถิ่นนั้น นั่นคือผลพลอยได้อย่างหนึ่ง จะทำในช่วงเตรียมการนั้นด้วย ก็คือว่าข้อมูลในช่วงหนึ่งปีที่เราเตรียมการขณะนี้เราวางแผน เราคุยกันในกลุ่มเตรียมการว่า ปี 2539 นี้เราคงจะพร้อมที่จะเปิดก่อนเพียง 1 สาขา เพราะว่าในช่วงหนึ่งปีที่เราเตรียมการในเรื่องหลักสูตรหลักสูตรอย่างที่ว่า ถ้าเราอยากจะทำประยุกต์จากใครง่ายมาก แต่เราอยากมีความเป็นตัวของตัวเองในการสร้างบ้าง ในการใส่อะไรเข้าไปตามเป้าหมายของเรา เพราะว่าในช่วงหนึ่งปีที่เราอยากจะทำแม้ซึ่กับการทำข้อมูลศูนย์วิจัยท้องถิ่น เราหวังว่าข้อมูลตรงนั้นจะมาช่วยเราตรงจุดนี้ด้วยจุดหนึ่งที่เรามุ่งหวัง ในช่วงหนึ่งปีนี้ สิ่งที่เราจะเตรียมเอกสาร ดำรับตำราที่เหมาะสมที่สัมพันธ์กับสาขาที่เราจะเปิด แล้วด้านแสวงหาทรัพยากร ตอนนี้นั้น นั่นก็คือใครจะมาช่วยราชการเรา ใครจะโอนมาถ้าเป็นครุศาสตร์ก็จะเป็นปริญญาเอก ถ้าเป็นสาขาอื่นที่อยู่คณะอื่นก็คือสาขาที่ขาดแคลน เช่นเรายังมี Load กันเยอะ เราจำเป็นต้องพัฒนาให้สามารถ ก็จะทำให้ความสำคัญอยู่ในกลุ่มประเภทนี้ นอกนั้น ประเภทที่จะมาตามสายอะไรนี่ก็ไปพูดกันทีหลัง นี่ก็ มาในลักษณะที่ตั้งเป้าไว้

คือถ้าเป็นปริญญาตรี ปริญญาโทก็เรียกขาดแคลน ส่วนปริญญาเอกก็รับโอน มาเสริมกำลังเรา แล้วเราก็จะแสวงหาทรัพยากร คือบุคคลในท้องถิ่นของเรา นี่เป็นเรื่องของเป้าหมายหนึ่ง อีกเป้าหมายหนึ่งในระดับบัณฑิตศึกษานี้เป็นความต้องการของมวลชนนี้ ส่งข่าวผ่านเรามา อยากให้สถาบันเราเปิดในลักษณะ MBA ซึ่งอันนี้เขามุ่งหวังให้เราเป็นผู้จัดการนะ คือนักธุรกิจที่อยู่ในท้องถิ่นนี้ เขาบอกว่าเขานั่งรถไปเรียนในกรุงเทพฯ เสียเงินเท่ากับกรุงเทพฯ หรือมากกว่าเขาก็ไม่ว่า เขาไม่ต้องเดินทางไปเราจัดการเองเสีย เอาผู้มีความรู้ ประสบการณ์เข้ามาเป็นวิทยากร แล้วอาจจะมาร่วมมือกันกับอาจารย์ของเราบางท่าน แล้วก็ดำเนินการ ซึ่งเรื่องนี้ก็มอบให้คณะวิทยาการจัดการคิดดูแล้ว ซึ่งเราอาจจะเปิดไปได้พร้อม ๆ กัน นี่ก็คือสิ่งที่เราคาดหวังว่าจะทำ

ส่วนในการที่เราจะไปคอนแทคหรือทำในลักษณะร่วมมือกันระหว่างสถาบันกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศนั้น ขณะนี้ก็มีให้พิจารณาอยู่ เช่น DMU ของอังกฤษ (DE MONTFORT UNIVERSITY) ได้ติดต่อผ่าน สรภ.มาว่ายินดีจะมาจับมือกับสถาบันราชภัฏเราเปิดการสอนในระดับปริญญาโทในสาขา Social and Community Studies ขณะนี้ได้มอบหมายให้ทางคณะมนุษยฯ ได้ศึกษาหลักสูตรและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ ก็คงจะมีลักษณะทำนองนี้มาให้พิจารณาอีกเรื่อย ๆ ซึ่งโอกาสหน้า อาจจะเกิดจากทางเราเป็นฝ่ายเริ่มต้นก่อนบ้างก็ได้ ถ้าได้มีการเตรียมการทุกอย่างพร้อมแล้ว

*** ดูภารกิจต่าง ๆ ขณะนี้ค่อนข้างจะมาก ท่านจะใช้วิธีการอะไรจึงจะทำให้อาจารย์ และข้าราชการเจ้าหน้าที่ มาร่วมมือกันทำงานเพื่อประโยชน์แก่สถาบันให้มากที่สุด**

- บุคลากรต่าง ๆ ในสถาบัน ก็คงทำนองเดียวกันกับสถาบันหรือหน่วยงานอื่นที่ว่ามีคนนานา ลักษณะคือมีทั้งดีมาก ดีน้อย ชยันมาก ชยันน้อย ให้

ความร่วมมือมากบ้าง ร่วมมือน้อยบ้าง ดิฉันนึกถึงพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยสรุปที่ว่า ในทุกสังคมมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่สามารถจะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้หมด ขึ้นอยู่กับว่าทำอะไรจึงจะหาทางให้คนดีมีโอกาสดำเนินชีวิตหรือทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้มากกว่าคนไม่ดี ฉะนั้นแนวทางปฏิบัติของดิฉันก็คือ การสนับสนุนและเปิดโอกาสให้คนดีได้มีช่องทางในการทำงานมากขึ้น และแก้ไขคนไม่ดีตามอำนาจหน้าที่ และตามกฎระเบียบที่มีอยู่จะเปิดทางให้ ที่จริงแล้วดิฉันชื่นชมกับศักยภาพของอาจารย์และบุคลากรที่นี่ โดยภาพรวม คือเปรียบเทียบกับหลาย ๆ แห่งที่ดิฉันมีโอกาสไปทำงานด้วย ที่นี่มีอาจารย์และบุคลากรที่มีศักยภาพในการทำงานสูง ซึ่งอาจจะทำให้มีอัตราสูง มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ดังนั้นถ้าลดความแตกต่างตรงนี้ได้หรือหาวิธีให้ทุกกลุ่มพวกร่วมใจกันทำงานได้ในทุกกิจการหรือเกือบทุกกิจการของสถาบัน สถาบันก็คงจะก้าวหน้าไปอีกไกล อาจถึงขั้นนำหน้าสถาบันอื่น ๆ ด้วยซ้ำไป

** ปัจจุบัน ชุมชนเกือบทุกแห่งมักประสบปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม สิ่งแวดล้อมถูกทำลายเกิดมลภาวะไปทั่ว สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเป็นสถาบันอุดมศึกษาสูงสุดของท้องถิ่น เป็นผู้นำของท้องถิ่น มีนโยบายในเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างไรบ้าง เพื่อกระทำให้เป็นตัวอย่างเป็นผู้นำของท้องถิ่น*

- เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะนั้นเท่าที่สถาบันทำอยู่แล้วก็คือ การพยายามเป็นแบบอย่างที่ดี การให้ความร่วมมือกับองค์กรภายนอก ขณะเดียวกันก็ได้ใช้ความเป็นผู้นำทางวิชาการในท้องถิ่นมาคิดทำโครงการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ไปด้วย ในอนาคตอันใกล้นี้เมื่อศูนย์วิทยาศาสตร์ของสถาบันได้เปิดอย่างเป็นทางการและมีคณาจารย์เจ้าหน้าที่สามารถใช้ห้องปฏิบัติการในศูนย์ได้อย่างสมบูรณ์แบบ ก็คงจะมีผลงานวิจัยทางด้านนี้ออกมาหลายเรื่องที่จะนำไปช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอีกมากเท่าที่อยู่ในแผนงานแล้วก็มี การวิจัยศึกษาแนวทางในการจัด

ทรัพยากรน้ำในเขตจังหวัดลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา และปทุมธานี งานวิจัยนี้ มุ่งศึกษาลักษณะทางกายภาพ เคมี และชีวภาพของ แหล่งน้ำผิวดิน และใต้ดิน เพื่อประโยชน์ในการหา แหล่งน้ำ และจัดการแหล่งน้ำสำหรับสาธารณสุขปโภค เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม มีโครงการวิจัยปัญหา มลภาวะของแหล่งน้ำและอากาศในเขตอุตสาหกรรม ของจังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และลพบุรี สำหรับงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการปนเปื้อน ของสารพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมในแหล่งน้ำและ อากาศ และการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมของ เขตอุตสาหกรรมในท้องถิ่น เพื่อเอาไปแก้ไขและ ปรับปรุงปัญหามลภาวะที่เป็นผลมาจากโรงงาน อุตสาหกรรมในท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้ยังมีโครงการ อื่น ๆ อีก 11 โครงการ ซึ่งสัมพันธ์กับเรื่องสิ่งแวดล้อม โดยตรงบ้าง โดยอ้อมบ้าง

*** คำถามสุดท้ายวารสารวิชาการราชภัฏ
กรุงเก่า เป็นวารสารที่พิมพ์เผยแพร่ออกไปทั่ว
ประเทศ ท่านจะฝากข้อคิดอะไรไปถึงผู้อ่านบ้าง**

- ถ้าจะฝากก็ฝากในฐานะบรรณาธิการ
บริหาร ซึ่งอยู่ในคณะที่ริเริ่มทำวารสารเล่มนี้ขึ้นมาว่า
ขอให้ช่วยกันสนับสนุน กิจกรรมวารสารประเภทนี้
เพราะเท่าที่ทราบข้อมูลล่าสุดจากการจัดประกวด
วารสารดีเด่น ประเภทต่าง ๆ ประจำปีนี้ว่า มีวารสาร
สูญหายไปจากวงการมาก อาจมีสาเหตุมาจาก
หลายอย่าง ในฐานะผู้ร่วมทำก็อยากจะทำวารสาร
ให้ตีมีคุณภาพได้มาตรฐาน เพราะทางสถาบันก็
สนับสนุนอยู่แล้ว ก็ขอเชิญชวนช่วยกันเขียนบทความ
ผลงานวิชาการ ในรูปลักษณะต่าง ๆ ส่งมาร่วมและ
สำหรับท่านที่ต้องการสนับสนุนเป็นงบประมาณ
ในการจัดพิมพ์ในแต่ละครั้ง ทางสถาบันก็ยินดีรับ
บริจาคคะในลักษณะลงโฆษณาหรือรูปแบบอื่นก็ได้

ถวายมูทิตาจิต พระธรรมปิฎก

ในโอกาสที่พระธรรมปิฎกได้รับการถวายรางวัล จาก UNESCO ที่พุทธมณฑล

กับพี่ชาย พล.ต.ท.โกวิท วัฒนนะ

อ.นงลักษณ์ แซ่มโซติ
ผศ.อนันต์ รัตนภานุศร
นายสุรพงษ์ วงษ์ทน

ผู้สัมภาษณ์
”
ผู้ถ่ายภาพ

พี่น้องทั้งหมด 6 คน

ทีมนักกีฬาเทนนิส และบาสเกตบอล
สโมสรอาจารย์วิทยาลัยครูนครสวรรค์

หน้าทำเนียบขาว กรุงวอชิงตันดี.ซี. 2535

ข้อมูลส่วนตัว

เกิด วันที่ 7 มีนาคม 2492
 บิดา-มารดา นายเกษม - นางสวง วัฒนะ
 ภูมิลำเนา 20 หมู่ 3 ต.ผักไห่ อ.ผักไห่ จ.พระนครศรีอยุธยา
 การศึกษา
 ระดับประถมศึกษา : โรงเรียนเทพประสิทธิ์วิทยุทยา
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น :
 โรงเรียนผักไห่สุทธาประมุข
 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย :
 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
 ระดับอุดมศึกษา :
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ค.บ. (เคมี)
 ค.ม. (การประถมศึกษา)
 ค.ด. (หลักสูตรและ การสอน)
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 น.บ.

เส้นทางการทำงาน

- พ.ศ. 2512 - อาจารย์ตรีวิทยาลัยครูนครสวรรค์
- หัวหน้าแผนกฝึกสอน
- หัวหน้าแผนกบริการการศึกษา
- ผู้ประสานงานโครงการ
การฝึกหัดครูและบริการการศึกษา
- พ.ศ. 2523 - หัวหน้าคณะวิชาครุศาสตร์
- พ.ศ. 2536 - รองอธิการฝ่ายวิชาการ
- พ.ศ. 2538 - อธิการบดี

ตำแหน่งวิชาการ

- พ.ศ. 2522 - ผู้ช่วยศาสตราจารย์
- พ.ศ. 2536 - รองศาสตราจารย์

กับพ่อและแม่ วันรับพระราชทานปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันรับพระราชทานปริญญาโท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

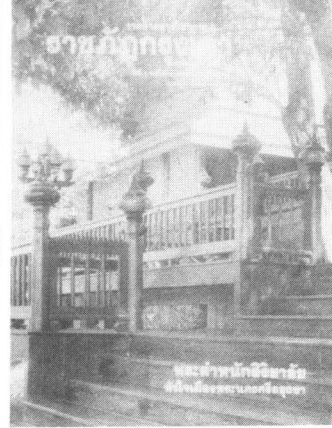
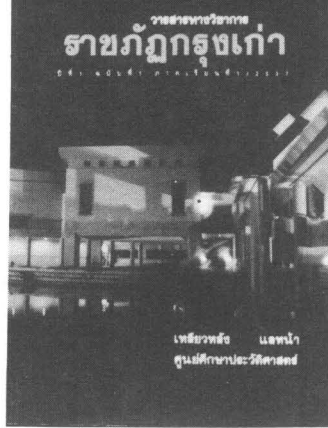
ช่วงไปเก็บข้อมูลทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก ที่ จ.พิษณุโลก 2532

รศ.ดร.บุหงา วัฒนชะ

- อย่างอันที่หนึ่งนี้ สำหรับคนที่มียผลงาน อยู่แล้วค่อนข้างมาก ถ้าคิดว่าให้เขาได้มีโอกาสได้ หยุดสักเทอม เราก็จะได้ ผศ. รศ. เพิ่มเข้ามาอีกคน อันนี้ถือว่าคุ้มมาก อย่างเช่นเขาอาจมีตำราอยู่แล้ว 1 เล่ม เล่มกว่า ๆ แล้วด้วยซ้ำไป เล่มที่สองเขาก็อาจ จะติดอยู่ที่นี่ หยุดไปเลยเทอมหนึ่ง ไปส่งผลงานให้ สมบูรณ์เสียแล้วค่อยมาท่อมเทงานต่อ แต่อันนี้มัน ต้องมีเกณฑ์นะ มาคิดเกณฑ์ว่าใครควรจะได้ไปก่อน ไปหลัง แล้วต้องมีมาตรการด้วยว่า หนึ่งเทอมที่คุณไป เท่ากับว่าไปปฏิบัติราชการ นั่นคือทำความดี แต่ เพื่อว่าคุณไปแล้ว คุณไม่ทำนะ งานคุณก็ไม่ได้ทำ อย่างนี้ควรจะมีการลงโทษ เช่นไม่ขึ้นเงินเดือน หรือ อะไรอย่างนี้ นั่นเป็นรายละเอียด นี่คือกรณีประเภท ที่หนึ่งที่สนใจจะทำงานตำรา

ใบแจ้งความโฆษณา วารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพ

วารสารฉบับนี้ เป็นวารสารเชิงวิชาการ เป็นเวทีแห่งความคิดที่เผยแพร่ไปยังหน่วยงานสถาบัน ทั้งของรัฐและเอกชน และวางแผงในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ รูปเล่มวารสารขนาด 8 หน้ายกพิเศษ พิมพ์ด้วยกระดาษปอนด์ 80 แกรม จำนวน 13 ยก กระดาษอาร์ต 4 สี จำนวน 2 ยก รวม 15 ยก (120 หน้า) จำนวนพิมพ์ 2,000 เล่ม กำหนดออก ปีละ 2 ครั้ง ประมาณเดือนกรกฎาคมและมกราคม

อัตราโฆษณา

1. ปกหลังด้านนอก	4 สี	20,000 บาท
2. ปกหน้าด้านใน	4 สี	15,000 บาท
3. ปกหลังด้านใน	4 สี	15,000 บาท
4. ในเล่มเต็มหน้า	4 สี	10,000 บาท
5. ในเล่มครึ่งหน้า	4 สี	6,000 บาท
6. ในเล่มเต็มหน้า	ขาว-ดำ	4,000 บาท
7. ในเล่มครึ่งหน้า	ขาว-ดำ	2,500 บาท
8. ในเล่ม 1/4 หน้า	ขาว-ดำ	1,500 บาท

ข้าพเจ้า.....

สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

ขอแสดงความจำนงลงโฆษณาในวารสาร **ราชภัฏกรุงเทพ**

หมายเลข [] โดยจะมอบค่าโฆษณาเมื่อหนังสือได้จัดพิมพ์เรียบร้อยแล้ว และจัดส่งมาให้แล้ว

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....